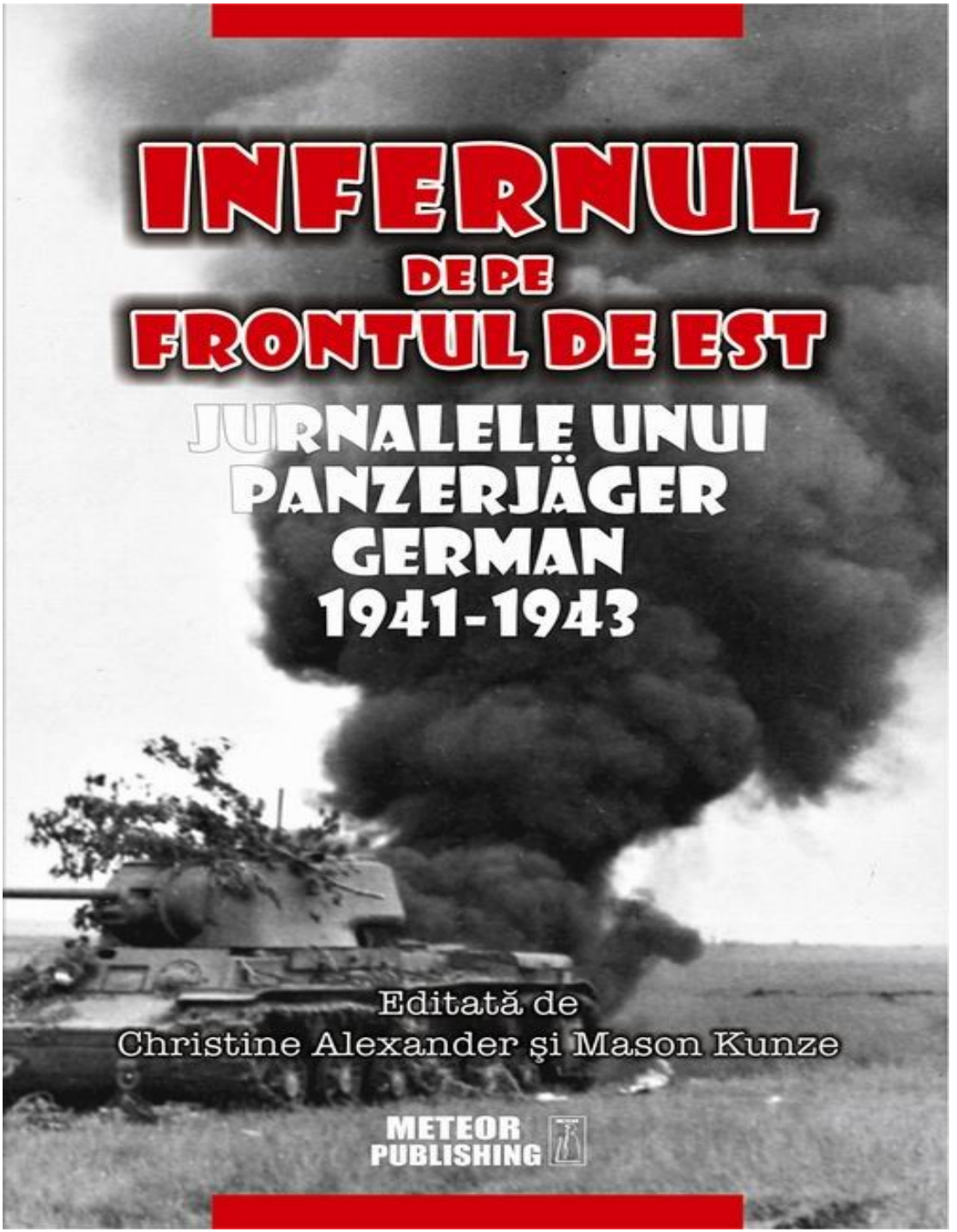
INFERNUL
DE PE
FRONTUL DE EST
JURNALELE UNUI
PANZERJÄGER
GERMAN
1941-1943
Editată de
Christine Alexander şi Mason Kunze
METEOR
PUBLISHING

Infernul de pe Frontul de Est

Jurnalele unui Panzerjäger
(Vânător de tancuri) german
1941-1943

Redactare: Ioana Bârzeanu
Tehnoredactare: Mariana Radu
Copertă: arh. Daniel Munteanu

Titlul original: EASTERN INFERNO. The Journals of a German Panzerjäger on the Eastern Front, 1941-43
Copyright 2010 © Christine Alexander and Mason Kunze Published by arrangement with Casemate Publishers.
© 2016 Toate drepturile asupra acestei ediţii sunt rezervate editurii METEOR PUBLISHING
Contact:
Tel./Fax: 021.222.83.80 E-mail: editura@meteorpress.ro
Distribuţie la:
Tel./Fax: 021.222.83.80 E-mail: carte@meteorpress.ro www.meteorpress.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României Infernul de pe Frontul de Est: jurnalele unui Panzerjäger german: 1941-1943 / ed. de Christine Alexander şi Mason Kunze ; trad.: Eugen Damian ; red.: Ioana Bârzeanu. – Bucureşti: Meteor Publishing, 2016
ISBN 978-606-8653-96-9
I. Alexander, Christine (ed.)
II. Kunze, Mason (ed.)
III. Damian, Eugen (trad.)
IV. Bârzeanu, Ioana (red.)
94(100)”1941/1943”

Dedicaţie

Cartea de faţă este dedicată bunicului meu, Hans Roth – un om care, în mijlocul unui război înfiorător, s-a gândit că e important să lase în urmă o moştenire pentru toţi cei care nu vor avea niciodată şansa să-l întâlnească. Datorită jurnalelor lui, copilul său, nepoţii şi generaţiile viitoare vor putea arunca o privire fugară asupra vieţii sale. Îi sunt recunoscătoare pentru acest lucru.

Fie ca aceste jurnale să-l îndemne pe cititor să se gândească la modalitatea de a lăsa şi el o moştenire pentru cei care-i vor urma.

Mamă... pentru tine, fie ca într-o zi să citeşti cuvintele tatălui tău, iar acest lucru să aducă o pace profundă în inima ta şi s-o întregească. Ai fost cea mai bună mamă pentru copiii tăi, Marc, Mason şi Christine. Te iubim mai mult decât o putem spune prin cuvinte.

Avana Fullerton şi Matthew Fullerton – fie ca această carte să creeze o legătură între voi şi străbunicul vostru. Vă iubesc mult şi sunt mândră de voi. Aş vrea să continuaţi această incredibilă moştenire şi să transmiteţi cartea şi celor care vor veni după voi. Taylor Alexander, Jordan Alexander şi Whitney Alexander – cuvintele nu pot exprima bucuria de a trăi alături de voi. Vă iubesc pe toţi. Fie ca Dumnezeu să ne binecuvânteze vieţile!

Frank Alexander, soţul meu şi bărbatul visurilor mele – mi-ai cucerit inima cu totul. Te iubesc! Îţi mulţumesc pentru că ai ordonat fragmentele de jurnal.

Mulţumiri speciale lui:

Jeff Rogers pentru cercetarea amănunţită a jurnalelor şi pentru că ne-a furnizat valoroasele informaţii necesare alcătuirii cărţii de faţă. Jeff, îţi sunt recunoscătoare pentru timpul acordat şi pentru pasiunea cu care ai citit jurnalele, punând în ordine întregul material.

Jan şi Ada Goerike, mulţumesc pentru strădania de a traduce jurnalele din germană în engleză.

Le datorăm o recunoştinţă specială lui Håkan Henriksson din Suedia şi lui John Calvin de la wwiiphotos-maps.com pentru priceperea lor şi generosul ajutor acordat la obţinerea

fotografiilor suplimentare care să clarifice drumul şi experienţele lui Hans Roth din timpul războiului.

Nu în ultimul rând, vreau să le mulţumesc prietenilor noştri de la WW2 Forums (www.ww2f.com), Cari Evans, Eric Brown, Christopher Jensen, Slava Gurdzhi şi David Mitchell, care ne-au împărtăşit cu atâta bunăvoinţă din cunoştinţele lor despre al Doilea Război Mondial, ajutându-ne să descifrăm câteva dintre informaţiile necesare pentru înţelegerea unor evenimente la care a participat şi bunicul meu.

CHRISTINE ALEXANDER
Nepoata lui Hans Roth

Prefaţă

Poveştile de război m-au fascinat întotdeauna. Când eram copil, stăteam în faţa televizorului cu orele, fermecat de imaginile alb-negru din filmele despre Primul şi al Doilea Război Mondial. Cred că am văzut de o sută de ori *Tora Tora Tora* şi *Tunurile din Navarone* – nu mă mai săturam uitându-mă la ele.

Dar nu mi-am imaginat niciodată că o relatare nemijlocită despre al Doilea Război Mondial, cu care nu se potrivea niciun film, documentar sau artistic, stătea acoperită de praf în propria mea locuinţă. Asta până când, 30 de ani mai târziu, am ajutat-o pe mama să se mute şi am descoperit această comoară ascunsă.

Mama şi-a trăit prima parte a vieţii în anii 1930 şi 1940 şi s-a ferit întotdeauna să ne povestească ceva, mie, fratelui şi surorii mele, despre copilăria petrecută în Germania în vreme de război.

Mi-a înmânat cu aceeaşi reţinere cele trei jurnale aflate într-o stare perfectă. Mi-a spus că erau jurnalele personale ale bunicului meu german. Fuseseră scrise în germană, o limbă pe care n-o cunoşteam, aşa că a trebuit să dau la tradus, cât mai curând posibil, primele pagini. Am aşteptat cu nerăbdare să aflu

ce conţineau jurnalele, iar rezultatele au fost de-a dreptul uimitoare.

Chiar şi traducătorul, un vorbitor nativ de limba germană, a fost şocat după ce a tradus doar câteva pagini.

Ţineam în mâini o relatare nemijlocită despre brutalitate, măcel şi moarte, combinate cu speranţa că, într-o zi, viaţa va reveni pe făgaşul pe care se aflase înaintea războiului.

Nu erau numai cuvintele unui soldat german din linia întâi a fontului de Est; erau totodată cuvintele bunicului meu, Hans Roth. Un bunic pe care n-am avut privilegiul să-l cunosc decât prin intermediul jurnalelor lui.

Hans avea treizeci şi ceva de ani atunci când a fost recrutat în armata germană. Până atunci, dusese o viaţă la care visau toţi tinerii. Era proprietarul unui birou de proiectare din centrul Frankfurtului, avea o soţie frumoasă şi o fiică încântătoare de cinci ani, pe nume Erika.

Soţia lui, adică bunica mea, a fost obligată să lucreze în timpul războiului într-o fabrică de muniţie, la fel ca multe alte femei germane. Uneori, erau lăsate acolo zile la rând, iar copiii trebuiau să se descurce singuri. Crucea Roşie a dus-o pe mama la o fermă mare, împreună cu alţi copii, iar acolo au fost supravegheaţi de o familie.

Au fost necesari peste cinci ani şi mai mulţi traducători pentru a descifra conţinutul celor trei jurnale.

Una dintre traducătoare de-abia a reuşit să încheie un mic fragment din partea care-i revenise, apoi a părăsit proiectul. Mi-a spus că jurnalele i s-au părut atât de vii şi că i-au provocat sentimente atât de intense, încât nu a mai putut continua traducerea.

Am descoperit curând că mama nu citise decât o mică parte din ele. Erau cuvintele tatălui ei, un tată pe care nu prea avusese ocazia să-l cunoască.

Sigura sa amintire despre el era un chip aplecat s-o sărute în timp ce dormea, care, pentru că pleca la război, i-a şoptit:

— Auf wiedersehen, liebling Erika.

Pentru mama, citirea acestor jurnale însemna întâlnirea cu tatăl pe care nu l-a cunoscut şi reînvierea mâhnirii şi a durerii provocate de absenţa lui.

Aşa că, nici până în ziua de azi, nu s-a îndurat să le citească.

MASON KUNZE
Nepotul lui Hans Roth

Cuvânt-înainte

Invadarea Uniunii Sovietice de către armata germană în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a devenit cel mai important şi mai sângeros conflict terestru din istorie. Numărul uriaş de oameni – cel puţin şapte milioane au fost implicaţi în ofensiva iniţială – şi miile de tancuri şi de avioane s-au risipit pe întinderile nesfârşite ale stepei. Aşa cum o imagine de televiziune este compusă din milioane de pixeli, incomensurabila sălbăticie a campaniei a fost produsul nenumăratelor acte de brutalitate comise de milioane de indivizi. Cu toate acestea, memoriile scrise despre acest conflict sunt rare: puţini participanţi au încercat să-şi consemneze pe larg experienţele, iar şi mai puţini dintre cei care au făcut-o au trăit suficient cât să-şi ducă la îndeplinire intenţiile.

Hans Roth şi-a făcut timp să ţină un jurnal al activităţii sale din cadrul Wehrmachtului pe când lupta în unele dintre cele mai cumplite bătălii care au caracterizat războiul purtat pe Frontul de Est. Observaţiile lui oferă o imagine tulburătoare a vieţii cotidiene a soldaţilor germani care participau la un război disperat.

Hans Roth îşi iubea soţia şi fiica. Pe aceasta din urmă a văzut-o foarte puţin după ce a fost chemat la arme în batalionul *Panzerjäger* (antitanc) al Diviziei 299 infanterie. Dragostea pentru familie este exprimată adesea în jurnalele sale, îi era dor s-o vadă şi o menţionează cu regularitate în ceea ce scrie. Deşi Hans scria acasă cât putea de des (aminteşte aceste scrisori în cuprinsul jurnalelor), presupun că în epistolele trimise n-a vorbit despre majoritatea ororilor trăite, păstrându-le în schimb pentru jurnalele ţinute în secret.

Povestea lui Hans începe la sfârşitul primăverii lui 1941, atunci când Divizia 299 infanterie, repartizată Armatei a 6-a germane, se pregătea să invadeze Uniunea Sovietică. Pe

măsură ce se derulează Operaţiunea Barbarossa, Divizia 299 este ademenită în sudul Mlaştinii Pripet, unde se dau lupte disperate. Roth vede cu ochii lui pierderile de vieţi omeneşti din rândul ambelor armate, germană şi sovietică. Spre sfârşitul verii, participă la operaţiunea de încercuire a Kievului, fiind unul dintre primii soldaţi care intră în capitala Ucrainei. După o iarnă cumplit de geroasă, sprijină alături de oamenii diviziei poziţiile nordice ale Armatei a 6-a, pe măsură ce aceasta îşi croieşte drum spre Stalingrad şi se trezeşte blocată într-o luptă disperată. Atunci când Armata Roşie începe o contraofensivă masivă, prinzând în capcană Armata a 6-a spre râul Volga, Divizia 299 şi Hans Roth se află în afara cleştelui sovietic. În timp ce loviturile de ciocan ale sovieticilor continuă, Roth este martor la prăbuşirea armatelor a 8-a italiană, a 2-a maghiară şi a 3-a română pe flancul nordic, pe măsură ce soldaţii acestor formaţiuni au fost prinşi în această încercuire. Unitatea lui este transferată în cele din urmă în subordinea Armatei a 2-a, apoi în cea a Armatei a 2-a Panzer, care încercau să apere flancul sudic al Grupului de Armate Centru după distrugerea Armatei a 6-a la Stalingrad. A participat apoi la teribilele bătălii de la Harkov, Voronej şi Oriol, descriind în amănunt înspăimântătoarele lupte de pe Frontul de Est.

De-a lungul relatărilor sale despre campaniile germane, *Gefreiter* (soldat fruntaş), apoi *Feldwebel* (caporal) Roth face mari eforturi să descrie împrejurimile, scriind mult despre popoarele ucrainean şi rus, inclusiv despre greutăţile şi contrastul dintre viaţa lor actuală şi cea de dinaintea războiului. La început, stilul lor de viaţă i s-a părut străin, dar, după ce a trăit printre ei aproape doi ani, s-a obişnuit cu aspectul lui pastoral. A fost martor la execuţia sumară a partizanilor capturaţi, exprimând o oarecare remuşcare faţă de moartea lor, dar înţelegând pe deplin că, prin natura războiului, aceiaşi oameni ar fi putut reprezenta cauza propriei morţi.

Deşi îi lipseşte rafinamentul relatărilor personale publicate mai târziu, monografia lui Roth are avantajul de a fi scrisă în timpul derulării evenimentelor şi nu după război, când amintirile devin confuze ori sunt alterate de trăirea altor experienţe. Forţa însemnărilor lui Roth constă tocmai în faptul că gândurile sale

sunt nealterate; evenimentele înregistrate nu sunt supuse unei metamorfoze adaptate la sensibilităţi ulterioare.

Hans Roth a dispărut în cele din urmă în cazanul care a devenit cunoscut sub numele de Distrugerea Grupului de Armate Centru. Fără îndoială că scria în cel de-al patrulea jurnal atunci când, în vara anului 1944, a pierdut legătura cu familia. Cele trei jurnale complete au fost păstrate în siguranţă acasă, ultimul încheindu-se cu luna iulie a anului 1943. Se cunosc puţine lucruri despre misiunile lui de după această dată, cu excepţia amănuntelor incluse în scrisorile trimise acasă, dar acestea nu cuprind grozăviile războiului, aşa cum e cazul jurnalelor. Locul unde este înmormântat Hans Roth este necunoscut.

Cu toate acestea, jurnalele sale au un caracter comemorativ atât pentru el însuşi, cât şi pentru milioanele de soldaţi ale căror vieţi şi-au găsit sfârşitul tragic în război, departe de casă.

JEFFREY W. ROGERS

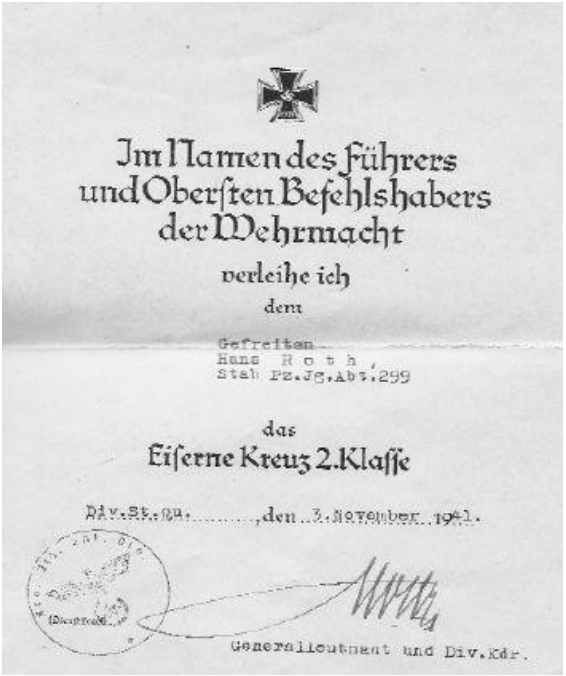

Im Namen des Führers
und Obersten Befehlshabers
der Wehrmacht
verleihe ich
dem
Gefreiten
Hans Roth,
Stab Pz.Jg.Abt.299
das
Eiserne Kreuz 2.Klasse
Div.St.Qu., den 3. November 1941.
Generalleutnant und Div.Kdr.

Crucea de Fier, Clasa a II-a, acordată lui Hans Roth pe 3 noiembrie 1941, împreună cu certificatul aferent.
(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

IM NAMEN DES FÜHRERS
VERLEIHE ICH
DEM
Feldwebel
Hans R o t h,
Stab/Pz.Jg.Abt.299,

DAS
KRIEGSVERDIENSTKREUZ
2. KLASSE
MIT SCHWERTERN

Div.Gef.St. , DEN 15.11.1943

Generalleutnant und Div.-Kdr.

Crucea Meritul de Război, Clasa a II-a, acordată caporalului (Feldwebel) Hans Roth pe 15 noiembrie 1943, împreună cu certificatul aferent.
(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

Primul jurnal

OPERAŢIUNEA BARBAROSSA
ŞI BĂTĂLIA PENTRU KIEV

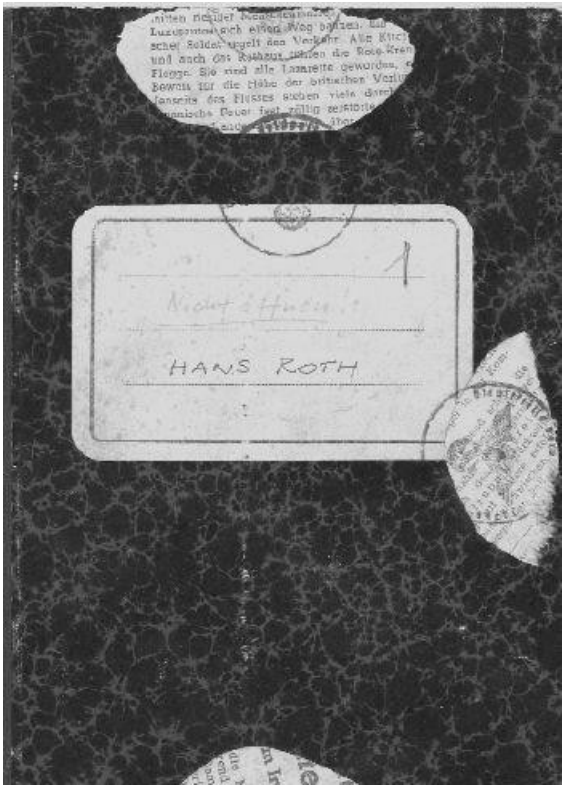

Nota editorilor:

În primul jurnal al lui Hans Roth, Divizia 299 infanterie, în care a luptat sub comanda generalului Willi Mosel, este poziţionată pe râul Bug, în Polonia, aşteptând începerea Operaţiunii Barbarossa, cel mai masiv atac surpriză al Germaniei împotriva Uniunii Sovietice. Divizia face parte din Armata a 6-a a lui Walter von Reichenau, care cuprinde flancul stâng al Grupului de Armate Sud de sub comanda feldmareşalului Gerd von Rundstedt.

Nemţii aliniaseră trei grupuri de armate: Nord, Leningradul fiind obiectivul suprem; Centru, ţintind direct Moscova; şi Sud, principalul obiectiv fiind Kievul, apoi regiunile industriale aflate dincolo de el. Grupul de Armate Nord era dotat cu un singur grup de panzere*, ajutat de proximitatea Mării Baltice în acţiunea de izolare a forţelor sovietice. Grupul de Armate Centru

avea două grupuri de panzere desfăşurate pe fiecare aripă, care au purtat o impresionantă serie de lupte de încercuire la Brest-Litovsk, Minsk şi Smolensk, împingând în câteva săptămâni Grupul de Armate până la jumătatea drumului spre Moscova.

* Panzer – cuvânt german însemnând „armură”, „blindaj”; prescurtarea *Panzer*, provenind de la *Panzerkampfwagen*, „vehicul blindat de luptă , denumeşte în mod uzual tancurile germane (n.red.).

Înaltul comandament german a subestimat provocarea căreia trebuia să-i facă faţă Grupul de Armate Sud, deoarece nu avea decât un grup de panzere, un teritoriu uriaş de acoperit şi niciun fel de obstacole naturale spre care să împingă concentrările duşmanului, în plus, forţele sovietice din sud, comandate de mareşalul Semion Budionîi, erau cele mai mari din toate sectoarele, constând în peste un milion de oameni, fără a mai socoti cadrele de rezervă. De-a lungul şi de-a latul frontului, nemţii au fost surprinşi de mulţimea pieselor de artilerie, a tancurilor şi a avioanelor utilizate de sovietici, care depăşeau cu mult estimările antebelice, ca şi de ferocitatea rezistenţei acestora. Acest lucru era valabil mai ales în sud.

Deşi au fost înregistrate rapid victorii spectaculoase ale Grupurilor de Armate Nord şi Centru, Grupul de Armate Sud s-a trezit implicat într-o confruntare dificilă cu forţele conduse de Budionîi. Grupul 1 Panzer, comandat de von Kleist, nu a putut efectua încercuiri de unul singur deoarece vasta întindere a stepei 6 a slăbit forţa de luptă. Cea dintâi etapă a Operaţiunii Barbarossa din sud s-a bazat în principal pe diviziile de infanterie, care au pătruns treptat în teritoriu, împingând forţele sovietice din faţa lor, superioare numeric, până când, în cele din urmă, au ajuns la Kiev, unde au avut loc scene care aminteau de tranşeele din Primul Război Mondial.

Armata a 6-a, comandată de Reichenau, a fost principalul instrument al înaintării până când, în iulie, înaltul comandament a decis să folosească panzerele, împreună cu Armata a 17-a, în cadrul unei acţiuni auxiliare de încercuire a poziţiilor sovietice de la Uman. Încheiată cu succes pe 8 august şi soldată cu capturarea a 100.000 de prizonieri, această trunchiere a forţelor comandate de Budionîi a făcut posibile şi alte înaintări în

apropiere de Niprul inferior şi de Marea Neagră, inclusiv intrarea în Crimeea.

Între timp, Armata a 6-a îşi croise drum prin Korosten, Jitomir şi prin alte oraşe spre periferiile Kievului, unde a fost prinsă într-o încleştare mortală cu Frontul sovietic de Sud-Vest, considerabil mai numeros atât din punctul de vedere al oamenilor, cât şi din cel al armamentului. Deşi majoritatea relatărilor despre ofensiva Operaţiunii Barbarossa descriu înaintările spectaculoase ale diviziilor de panzere germane, Roth vorbeşte despre infernul prin care au trecut diviziile de infanterie ale Armatei a 6-a în timp ce aşteptau ca înaltul comandament să conceapă o soluţie pentru corectarea calculului iniţial eronat.

***

În jurnalele care urmează, traduse după versiunile scrise de mână, au fost adăugate pentru claritate semne de punctuaţie şi paragrafe noi. Pentru anumite expresii şi referinţe tehnice, acolo unde a fost posibil, au fost adăugate [între paranteze drepte] explicatii. Titlurile atribuite jurnalelor aparţin editorilor şi nu fac parte din textul original.

Gefreiter (soldat) Hans Roth.
(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

[PE PRIMA PAGINĂ A JURNALULUI]

Suntem gata să primim o nouă misiune dificilă. Sper ca ceea ce urmează să devină jurnalul meu. Voi relata în el

evenimentele zilnice aşa cum se vor derula, fără niciun fel de înfloriturі. Încă nu mi se permite să-i scriu soţiei mele astfel de lucruri, dar i le voi povesti mai târziu.

12 iunie 1941, Łasków, Polonia

12 iunie 1941: După o călătorie extrem de extenuantă, care a durat câteva zile, am ajuns la Łasków [Polonia], la aproximativ 8 km de graniţa cu Rusia. Marşul nostru a început la Kiacz-Wielki şi, via Opatów-Lublin-Krasnistaw-Zamosc-Hrubiczo, s-a încheiat în locul în care staţionam. Praful şi arşiţa sunt teribile.

Łasków, care nu e decât un orăşel de provincie cu o atmosferă ucraineană inconfundabilă, este populat de oameni prietenoşi şi curaţi. Casele [*Blockhüssen*] sunt mici, nişte construcţii cu un singur nivel şi acoperiş de paie. Pentru că lemnul şi paiele sunt cele mai obişnuite materiale de construcţie, atât şoproanele, cât şi casele sunt făcute din nuiele împletite. Camerele, mici dar confortabile, sunt fie văruite, fie zugrăvite într-un albastru deschis, iar sobele, pereţii şi tavanele sunt decorate cu covoraşe împletite şi tot felul de flori locale frumoase. Pernele şi perdelele brodate, viu colorate, creează în încăperi o atmosferă simplă, dar caldă. Ne instalăm corturile în şopron şi ne bucurăm de o binemeritată pace.

13 iunie: Mergem la Zamosc pentru a ne ocupa poziţia. Frumuseţea pieţei din oraş este remarcabilă. Bogatele faţade baroc ale primăriei şi centrului, deşi neobişnuite pentru mine, sunt minunate. Un stil cu adevărat minunat! Bisericile ruseşti, cu cupolele lor în formă de ceapă, se văd peste tot de-a lungul drumului. Indicatoarele de pe străzi şi firmele magazinelor sunt în general bilingve – germană şi ucraineană.

14 iunie: Am primit ordin să ne îndreptăm spre râul Bug. Principala unitate de informaţii [*Offz.-Erkundungstrupp*] aflându-se deja acolo, mi se ordonă să schiţez pe hârtie observaţiile noastre despre poziţiile inamicului. Pe drum, unităţile de construcţie şi de întreţinere [*bau-und-pionieren trupps*] lucrează

cu frenezie la şoselele stricate, grăbindu-se să construiască un drum din bârne de lemn peste mlaştini şi noroi.

Ajung la Piaseczno în jurul prânzului. Pădurea de acolo fusese cucerită deja de ruşi. Steagul rusesc, cu secera şi ciocanul, flutură la o aruncătură de băţ. E inimaginabil ce li s-ar fi putut întâmpla cohortelor noastre dacă ruşilor le-ar fi venit ideea să trimită un detaşament de recunoaştere să exploreze zona. Ştim cu toţii prea bine că un astfel de lucru e foarte posibil.

Ce ar trebui să facem? Buncărele ruseşti şi poziţiile mitralierelor se află cam la 100 de metri distanţă, faţă în faţă cu zece soldaţi şi câţiva *pionieren* [genişti]. Râul este graniţa – peste el, abisul. Dacă ruşii vin spre noi, nu ne putem retrage pentru că nu avem vehicule. Suntem noi oare ţapii ispăşitori care urmează să fie măcelăriţi de ruşi [ca scuză] pentru atacul german? Situaţii similare au avut loc şi în Polonia. O condamnare la moarte într-adevăr onorabilă! Cu toate acestea, dormim împăcaţi. Nici măcar nu ne mai deranjăm să punem santinele. De ce am face-o, doar ca să anticipăm inevitabilul?

Draga mea Rosel, dacă ţi-aş scrie despre astfel de evenimente, cu siguranţă că nu ţi-ai mai găsi liniştea sufletească. La ce bun să ştii toate astea?

15 iunie: Situaţia devine din ce în ce mai gravă. Astă-noapte, iscoadele ruseşti au venit pe partea noastră, până aproape de tabără. Judecând după urmele din nisip, probabil că a fost un grup de cel puţin 20 de oameni. În ce belea am intrat! Oare să tragem în ei?

Acum nu mai putem face nicio mişcare fără să fim văzuţi. Ne urmăresc tot timpul fiecare mişcare cu *scherenfemrohr* [luneta foarfecă]. Trebuie să ne furişăm ca nişte indieni pe malul râului pentru a ne îndeplini misiunea. În condiţiile astea va trebui să schiţez mâine poziţiile inamicului şi să stabilesc sectoarele de artilerie. Doar aşa ne vom putea încheia misiunea. Sper că acesta va fi rezultatul!

16 iunie: Ce noroc pe noi! Mi-am putut încheia sarcina fără întreruperi din partea Roşilor [*die Roten*]. Acum ştiu şi unde ne aflăm, împreună cu *pionieren* suntem pe cale să traversăm râul.

Vom face parte din nou din primul val! Pentru că misiunea intenţionează să-i surprindă pe ruşi, atacul va începe probabil în câteva zile. Pădurea din spatele nostru este împânzită de o activitate intensă. Artileria grea a fost aşezată în poziţie. Panzerele au sosit şi ele. Tunurile antiaeriene au fost plasate în teren noaptea trecută.

Şi de partea inamicului se desfăşoară o activitate susţinută. Roşii şi-au întărit poziţiile şi, având în vedere zgomotul care vine dinspre pădurea de vizavi, se pare că şi-au aşezat tancurile în poziţie. În seara asta sunt extrem de obosit, iar căldura e încă insuportabilă.

Hans Roth în permisie, alături de soţia sa, Rosel. (Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Christine Alexander şi Mason Kunze)

17 iunie: Plouă, o binecuvântare pentru fermierii locali, dar ghinion pentru noi. Potecile de ieri au devenit azi nişte pâraie mocirloase, care-mi ajung până la marginea de sus a cizmelor.

Comandantul nostru [generalul Willi Moser] ajunge la prânz. Ne aduce veşti proaste şi declară că trebuie să rămânem pe loc câteva zile. Cerul se mai înseninează spre seară şi o plimbare până la capul podului de pe Bug îmi relaxează de minune nervii întinşi la maximum din cauza tensiunii din ultimele zile.

Acum cunosc ziua atacului. Se va desfăşura pe 21 iunie şi va cuprinde un front întins. Oare ce ne vor aduce săptămânile

următoare? Mă gândesc cu dor la iubita mea familie. Aşa cum m-am întrebat adesea în trecut, mă întreb şi acum dacă dorul meu provine pur şi simplu din faptul că-mi lipseşte confortul vieţii civile. M-am gândit la asta pe drumul către fortificaţiile de pe Bug: o astfel de idee e imposibilă. Mereu îmi apar în faţa ochilor Rosel şi Butziben [fiica, Erika]. Cum ar putea altfel dragostea care emană din fiecare rând al scrisorilor ei să mă emoţioneze atât de profund? Ele sunt cele mai preţioase bunuri pe care viaţa mi le-a luat.

Gândurile mele se îndreaptă spre tata şi spre mama, aceste două fiinţe blânde; dragostea dintre noi e puternică. Mă gândesc cu recunoştinţă la toate lucrurile bune pe care le-au făcut pentru Rosel şi pentru mine. Cu voia lui Dumnezeu, voi trece şi peste săptămânile care vin – de dragul lor.

18 iunie: Situaţia devine serioasă. La adăpostul nopţii, întreaga divizie se va mişca în formaţie de atac. Trupele de întărire de la Regimentul 528 infanterie au sosit astăzi în jurul prânzului – tineri cu chipuri proaspete. Pentru unii dintre ei soarele va mai străluci doar câteva zile. Asta e soarta soldatului! Mă aştept ca atacul să aibă loc de-a curmezişul frontului duminică.

Această nouă zi mi-a adus deja o mare bucurie – două minunate scrisori de la draga mea Rosel şi o alta de la Hanau.

19 iunie: Cele mai recente observaţii pe care le-am făcut m-au determinat să presupun că sectorul nostru [de front] trebuie să se aştepte la o rezistenţă puternică. Oare manevra noastră surpriză va reuşi cu adevărat?

În spatele nostru, mai departe, fermierii sunt obligaţi să-şi părăsească ogoarele şi casele. S-ar putea să fie necesar ca mâine trupele noastre să înainteze. Este cumplit. Soţiile fermierilor se aruncă la pământ şi-şi smulg părul din cap. Blestematele astea de ţipete! Nu avem cum să-i ajutăm!

Ura! Cea mai mare bătălie a tuturor timpurilor începe poimâine!

20 iunie: Abandonăm baraca. A sosit divizia; ultimele pregătiri pentru atac la fortificaţiile de pe Bug.

21 iunie: Atacul începe în noaptea asta la ora 3:00. Suntem ataşaţi grupului von Kleist [*Panzergruppe 1* comandat de feldmareşalul Paul Ludwig Ewald von Kleist]. Misiunea noastră: o lovitură rapidă în formaţie „V”, indiferent de pierderi...

Deocamdată, pacea tăcută, minunată a amurgului s-a lăsat asupra regiunii din jur. Şoproanele din sat vor fi în flăcări peste câteva ore; aerul se va umple de vuietul şi de şuierul obuzelor. Impactul bombardamentului va despica drumurile şi câmpurile.

E uimitor că facem parte din nou din această ofensivă – luptând sub comanda lui Kleist. Rămas-bun soţiei mele şi scumpei Erika. Rămas-bun părinţilor mei. Mâine vă voi purta în gând. Nu vă temeţi; norocul soldatului va fi de partea mea.

22 iunie: Dintr-odată, la ora 3:15, şi aparent din senin, izbucneşte o salvă de debut din ţevile sutelor de arme de toate calibrele. Vuietul şi zgomotul sacadat al arsenalului lui Stalin umplu aerul, de parcă ar fi început Armageddonul. Într-un asemenea infern e greu să-ţi mai dai seama pe ce lume te afli.

Patria noastră doarme încă inocent la ora asta, în vreme ce aici moartea culege deja o recoltă bogată. Ne ghemuim în găurile noastre, cu chipuri palide dar dârze, numărând minutele până la asaltul asupra fortificaţiilor de pe Bug... o atingere liniştitoare a plăcuţelor de identificare, armarea grenadelor de mână, asigurarea Mpi [*machinenpistole*: puşcă-mitralieră].

Acum e ora 3:30. Un fluierat; sărim din adăpost şi cu o viteză nebună traversăm cei 20 m până la bărcile pneumatice. Cât ai bate din palme, suntem pe celălalt mal al râului, unde ne aşteaptă huruitul mitralierelor. Înregistrăm primele pierderi.

Cu ajutorul câtorva *sturmpionieren*, ne facem drum încet – mult prea încet – printre obstacolele de sârmă ghimpată. Între timp, obuzele cad în buncărele din Molnikov [Ucraina].

Ieşim într-un final şi din încurcătura asta. Cu paşi mici, avansăm până la primul buncăr, ajungând în punctul mort. Roşii trag ca dementţii, dar nu reuşesc să ne nimerească. Momentul decisiv e aproape. Un specialist în explozibili se apropie de buncăr din spate şi aruncă în gura de tragere o bombă cu fitil scurt. Buncărul se zgâlţâie şi un fum negru iese prin deschizături, marcându-i sfârşitul. Trecem mai departe.

Molnikov cade în mâinile noastre pe la ora 10. Roşii, vânaţi de infanteria noastră, se dispersează rapid spre Bisknjiczo-Ruski. Deoarece traversarea râului de către panzerele noastre se desfăşoară cu greutate, primim ordin să curăţăm satul de ultimii combatanţi inamici. Zona este cercetată casă cu casă. Bombardamentul a făcut prăpăd. Totuşi, Roşii şi-au făcut şi ei treaba.

Încet, nervii noştri se obişnuiesc cu mult prea familiarele imagini de groază. În apropiere de punctul vamal al Roşilor zace o grămadă mare de ruşi căzuţi în luptă, majoritatea sfârtecaţi de bombardament. Găsim civili măcelăriţi în casa vecină. Trupurile înfiorător de desfigurate ale unei femei tinere şi ale celor doi copii mici ai săi zac printre bunurile personale împrăştiate într-o altă căsuţă.

Sunt silit să mă gândesc la voi, Rosel şi Erika, atunci când sunt martor la astfel de imagini oribile. Ce minunat este că putem extermina aceste bestii criminale. Ce bine că le-am luat-o înainte; pentru că în săptămânile viitoare aceşti agenţi s-ar fi aflat pe pământ german. E de neconceput ce s-ar fi întâmplat atunci!

Am capturat primii prizonieri – lunetiştii şi dezertorii îşi primesc răsplata meritată.

După sosirea panzerelor, continuăm atacul doar cu foc uşor şi înaintăm prin Motkowicz-Myskzów, la aproximativ 40 km de front. Întâlnim o rezistenţă serioasă în apropiere de Biscupicze.

Helmuth Pfaff şi Regimentul 14 sunt presaţi puternic de tancurile inamice. După multe pierderi, a trebuit să se retragă la Biscupicze. Potrivit observaţiilor sale, ar trebui să ne aşteptăm la un atac cu 50 de tancuri. La asfinţit, intrăm în formaţie de arici. Deşi toţi suntem extenuaţi după prima zi de luptă, nimănui nu-i stă capul la somn. Este o noapte agitată, de insomnie.

23 iunie: Dimineaţa începe cu foc de artilerie uşoară. Tancurile Roşilor încă nu au părăsit zona de staţionare. Se pare că ne putem aştepta la ajutorul panzerelor sau al bombardierelor Stuka [*Sturzkampfbomber*] în jurul orei 8. Această veste bună ne-a ridicat vizibil moralul.

Între timp, camarazii din Luftwaffe ne oferă un pic de distracţie. Deasupra capetelor noastre au loc lupte aeriene, una

după alta. Nouă bombardiere ruseşti la rând sunt doborâte şi iau foc atunci când ating pământul. Acesta este exact tipul de acţiune la care [pilotul de luptă Werner] Moelders şi [Adolf] Galland sunt adevăraţi maeştri.

Atacul cu tancuri al ruşilor începe la prânz, iar contraatacul german debutează cu 30 de minute mai târziu. Nu ne-am mai confruntat niciodată cu aşa ceva: 100 de tancuri ruseşti atacă poziţiile noastre. Cel mai important lucru este să-ţi păstrezi sângele rece şi să-ţi ţii nervii în frâu. Am eliminat patru tancuri într-un scurt interval de timp. Aproximativ 20 de avioane Stuka aruncă bombe, vuind în înaltul cerului, pentru a ataca aliniamentul tancurilor ruseşti. După-amiază, lupta se decide în favoarea noastră. Peste 60 de tancuri inamice sunt incendiate sau distruse pe câmpul de luptă. Majoritatea unităţilor duşmane se retrag spre Babicze. Îi urmăm la distanţă mică în timpul nopţii, astfel încât să-i putem încercui.

24 iunie: Încercuirea inamicului s-a realizat la asfinţit şi continuă să se strângă în ciuda încercărilor disperate ale Roşilor de a o străpunge. Lupta culminează în jurul orei 9. Extraordinara presiune asupra diviziei încercuite ne îngrijorează. Ruşii aleargă nebuneşte spre liniile noastre. Situaţia devine extrem de critică în jurul orei 10, încercuirea inamicului fiind străpunsă spre capătul sudic al bazinului văii.

S-a ordonat foc de artilerie, iar câteva minute mai târziu zeci de obuze grele şuieră şi vuiesc pe deasupra capetelor noastre. Un zid de fum negru se ridică în faţa noastră. Fumul e alb uneori, iar câteodată şrapnelele îl despică, săpând găuri în el. Întreaga vale este înghiţită de impactul bombardamentelor. Ajungem la primele clădiri din Babicze la adăpostul focului bine poziţionat. În faţa şi deasupra capetelor noastre, blestematele de mine spiralate [*spiralminen*] explodează una după alta însoţite de un tunet furios. Zgomotul ăsta – sunetul acela rău şi înveninat care provine de la nenumăratele bombardamente de artilerie. Cu feţele schimonosite de furie, sărim în tranşeele Roşilor. Grenadele antitanc le lovesc fortificaţiile. Totul e o nebunie şi se dezlănţuie haosul. Bombardamentele Roşilor scuipă nori de şrapnel care se lasă peste noi... Din aceste

trombe de foc se prăvălesc şuvoaie de metal în micul iaz din faţa noastră.

Apar avioanele Rata [avioane de luptă sovietice] şi ne atacă. Slavă Domnului că nu înregistrăm pierderi. Ajungem în mijlocul satului pe la prânz. Rezistenţa Roşilor a fost străpunsă – o divizie întreagă a fost distrusă. Mormane de morţi şi de soldaţi răniţi blochează strada. Şi numărul pierderilor noastre este mare. Suntem atât de extenuaţi, încât ne aflăm în pragul leşinului. Totuşi, ne regrupăm şi continuăm să avansăm, fără să întâmpinăm vreo rezistenţă notabilă, către satul Lokacze. Primirea nu este prea plăcută, ne aşteaptă salve sălbatice. Ai naibii lunetişti! Fiecare casă trebuie golită cu grenade de mână. Fanaticii trag în noi până când acoperişurile cedează, le cad în cap şi sunt îngropaţi sub dărâmături. Alţii fug din case în ultima clipă, ca nişte torţe umane. Fie cad morţi pe uliţă, fie sunt bătuţi până-şi dau duhul. Într-o oră, întregul sat s-a transformat într-un ocean de flăcări.

Îmi trece prin minte un gând despre infanteria noastră în timpul măcelului: câţi oameni nevinovaţi au fost trimişi pe lumea cealaltă? E un gând bizar. Infanteriştii se duc să se îmbete.

Imediat după ce prima casă e cuprinsă de flăcări, se văd cadavre pe uliţă. Soldaţii distrug şi împuşcă fără milă, până când fumul acoperă orizontul. Cred că acest atac al infanteriei compensează efortul extrem depus pentru a mărşălui şi lupta. La un singur foc de armă, aceşti oameni extenuaţi se trezesc la viaţă. Cu nervii la pământ, au uitat de arşiţa barbară, au uitat de toată hoinăreala aia blestemată. Un infanterist mi-a spus de curând:

— Eram extrem de obosit, acum sunt din nou proaspăt. Până la urmă, s-a dovedit a fi o petrecere pe cinste!

Da, da, „petrecerea” asta mă face să vomit.

25 iunie: Ce n-aş da să pot dormi! După două ore de somn, ne întoarcem la treabă. Am primit ordin să străpungem liniile inamice la sud de Lutsk. Oare vom reuşi să traversăm râul Stir?

Înaintarea noastră rapidă în formaţie „V” ne-a adus într-o situaţie groaznică: numai malurile care se întind de-a lungul drumului pot fi eliberate de trupele inamice. Nu avem timp să

scotocim pădurea din vecinătate, unde, mai mult ca sigur, s-au regrupat combatanţii inamici. Mereu se dau lupte de mică anvergură în spatele liniei frontului.

Convoaiele cu provizii sunt atacate şi distruse de inamic mult în spatele propriului nostru aliniament. Avioanele Roşilor au planat azi ca muştele deasupra noastră. Este un miracol că atacurile lor neobosite nu au făcut decât câteva victime.

Ajungem la Stir pe la prânz. Roşii au distrus malurile râului. Teritoriul inundat se întinde pe mai mulţi kilometri, făcând imposibilă traversarea râului cu panzerele. Încercările de a folosi poduri de pontoane sunt zadarnice. Duşmanul trage insistent spre capul nostru de pod.

E o zi tristă pentru mine! Au căzut în luptă patru camarazi dragi: Walter Wolff, Horas, veşnic binedispusul Muegge şi Schielke. Mulţi au fost grav răniţi. Şi eu sunt extenuat, psihic şi fizic! Dacă draga mea Rosel m-ar vedea aşa – murdar, istovit, însetat... Cred că mi-ar plânge de milă. Iubita noastră patrie [*Heimat*] nu va înţelege niciodată pe deplin ce am realizat în timpul acestei campanii. Nu are nici cea mai vagă idee despre terenul dificil cu care am avut de-a face, nici despre tipurile de bătălii.

Am mai înfruntat un atac din partea unui *Tiefflieger* [bombardier care zboară la joasă înălţime] al Roşilor. Gruber a fost ucis. Tocmai se însurase acum opt zile prin procură. Noaptea e agitată. Probabil că în spatele liniei s-a dezlănţuit iadul. Cerul e de un roşu sângeriu, huruitul şi bubuiturile necruţătoare sunt indicii ale luptei grele care se dă în jurul nostru.

Sosesc panzerele ca să asigure întăriri. Suntem anunţaţi că bătălia pentru Lutsk a început. La asfinţit, observăm norii negri de fum care plutesc deasupra malurilor din apropierea satului.

26 iunie: Ultimele observaţii de azi-dimineaţă nu reflectă nicio schimbare a situaţiei. Vehiculele încă nu pot traversa râul. Primim ordin de la cartierul general al diviziei să traversăm Stirul lângă Lutsk, în ciuda unei posibile întâlniri cu tancurile ruseşti de acolo. Foarte bine; pornim spre destinaţie – singuri, fără sprijinul artileriei grele şi al infanteriei, care vor traversa râul pe podurile de pontoane.

Atacurile permanente ale inamicului ne scot din minţi. Avioanele lor, în principal bombardiere, atacă fulgerător, de parcă ar veni chiar din spatele copacilor. Întregul spectacol se încheie în câteva secunde: mai întâi, incredibilul bubuit al exploziilor; apoi loviturile tunurilor de pe bombardiere; în fine, mirosul fumului negru şi scârbos, însoţit de şuieratul şrapnelelor pe deasupra capetelor noastre. În cele din urmă, răniţii ţipă şi spectacolul se încheie. Aşa s-a întâmplat de cinci ori de când am sosit în Lutsk.

Numărul pierderilor de vieţi omeneşti este considerabil. Încet, intrăm în sat, apărându-ne flancurile. Facem o pauză scurtă în centrul localităţii. Folosim timpul pentru a aduna răniţii şi pentru a înghiţi ceva la bucătăria noastră de campanie.

Distrugerile provocate în localitate de Stuka şi de artileria grea sunt de mari proporţii. Închisoarea locală oferă o privelişte înfiorătoare. Înainte de retragere, banda de bolşevici a pus în scenă o teribilă baie de sânge. Peste 100 de bărbaţi, femei şi copii au fost măcelăriţi ca nişte vite. Nu voi uita niciodată acele imagini înfricoşătoare. Aceştia sunt morţii inamicilor noştri, pentru că acei copoi şi ucigaşi îi jefuiesc pe preoţii englezi!

Între timp, câţiva camarazi au scos din ascunzători ultimii *Rotarmisten* [soldaţi ai Armatei Roşii] şi evrei. O singură împuşcătură răsună în piaţă şi, odată cu ea, banda se ridică la cerul ,,Bisericii Sacerdotale engleze”.

Mergem mai departe. Împreună cu panzerele, înaintăm încet spre partea estică a satului, unde apar brusc tancurile ruseşti. PaK-urile [tunuri antitanc] n-au mai fost niciodată aşezate în poziţie atât de rapid. Panzerele sunt dispuse în formaţie de luptă; noi stăm culcaţi pe ele, încărcaţi cu grenade de mână pentru a elimina infanteria care se apropie. După o oră, dihăniile atacatoare şi luptătorii lor sunt fie ucişi, fie puşi pe fugă. Din păcate, şi noi am suferit pierderea câtorva panzere. Eu eram deasupra unuia dintre ele, dar am fost incredibil de norocos că nu a luat foc. Un astfel de episod este tipic pentru întreaga campanie din Est. Panzerele care au putut înainta rapid sunt deja în Lutsk, la aproximativ 40 km distanţă.

Lutsk a fost ocupat de trupele noastre în această dimineaţă, iar zona din jurul oraşului a fost curăţată de inamici. Deci, de unde au apărut atât de brusc tancurile şi infanteria inamică?

Această bandă asiatică este vicleană şi pricepută; fiecare oră aduce cu ea o surpriză diabolică – o grămadă mare de *scheisse* [rahat]. Nu mai suntem în siguranţă nicăieri. Nu există nicio singură oră de pace şi de linişte. E adevărat că nu sunt laş. Frica e un termen care nu mi-e cunoscut. E mai curând sinistru să mergi singur cu motocicleta printre întinderi mari de pădure care nu au fost curăţate încă.

În ultimele zile, Roşii au împuşcat mai mulţi curieri, trăgându-i jos de pe motocicletele lor cu gândul să-i tortureze şi apoi să-i împuşte. Îndrăzneala strategiei ruseşti poate fi observată în următorul exemplu:

> În această după-amiază, atunci când au apărut tancurile ruseşti, echipajul unuia dintre panzerele noastre a ieşit afară pentru a poziţiona tunul. Când ne-am întors, l-am găsit în flăcări. Un civil, care stătuse până atunci ascuns, îl incendiase. A fost prins şi i s-a dat foc şi lui.

Seara, ruşii desfăşoară o activitate intensă atât la sol, cât şi în aer. Se zvoneşte că suntem încercuiţi de tancuri inamice. *Scheisse, scheisse!* Păstrează-ţi calmul şi aşteaptă!

27 iunie: Tunurile antitanc ruseşti (7,5-22 cm) ne-au lovit poziţiile toată noaptea. Din nou, o noapte fără linişte şi somn. În zori, avioanele Rata sunt prezente în număr mare; totuşi, niciun tir nu reuşeşte să atingă vreuna dintre ascunzătorile noastre. Se deplasează ca nişte oameni beţi, virează la dreapta, apoi brusc la stânga. Tragem în ele ca nebunii. Ştim foarte bine ce înseamnă manevrele astea – ne adulmecă poziţiile. Curând, fie ne vor supune unui foc bine ţintit, fie cambulele grele [*flundern*] vor coborî în picaj şi vor picura vreo duzină de bombe în ascunzătorile noastre. Prin urmare, ni se ordonă să schimbăm imediat poziţiile, lucru deloc uşor de făcut, deoarece ne aflăm sub focul mitralierelor.

Aşa cum era de aşteptat, un grup voios de bombardiere grele apare câteva minute mai târziu. Din nou, totul se întâmplă în câteva secunde. Bucăţi de pământ sunt aruncate în aer la vreo 40 sau 50 m de noi. Ţărână, noroi, rădăcini şi fâşii întregi de pământ se învârtesc prin aer. Bucăţi de şrapnel incandescent

aterizează chiar la picioarele noastre. Fulgere zimţate izbesc pământul cu un muget puternic. Totul se termină la fel de repede cum a început. Tăcerea spectrală care se lasă ne macină nervii. Soldaţii răniţi gem.

Ce urmează? Un al treilea şi un al patrulea val, care să ne descopere poziţiile precise şi să scoată sufletul din noi? Urmează mai multe minute de aşteptare neliniştită, dar nu se întâmplă nimic. Focul inamic a început chiar să se răărească. O singură SMG [*schweres maschingewehr* – mitralieră grea] mai duduie o vreme, apoi se lasă liniştea. Ce se întâmplă? De ce Roşii nu atacă grupul nostru ridicol? în scurt timp primim şi răspunsul: infanteria plecase, şontâc-şontâc în marş forţat în ajutorul nostru. (Şontâc-şontâc pentru că nu se poate vorbi despre mers atunci când te referi la aceşti bieţi inşi care nu mai au cizme în picioarele pline de băşici.) Aşa curtenitori cum sunt ruşii, au lăsat zona în seama soldaţilor noştri. Se pare că situaţia e pe cale să se schimbe!

Centrul oraşului Dubno, din regiunea Rivne, Ucraina, vara anului 1941.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Vara anului 1941. Ruine rămase în urma bombardamentului asiduu din Dubnoy regiunea Rivne, Ucraina.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

28 iunie: Restul grupurilor noastre motorizate şi, cel mai important, artileria noastră sosesc în cursul dimineţii. Dar şi mai importantă este hrana. *B-Wagen* au ajuns şi ele. Am fi suferit teribil dacă ruşii ne-ar fi atacat atunci când nu mai aveam în rezervoare decât câteva picături de benzină.

În timpul înaintării, niciun contact cu inamicul. Avioanele de luptă ruseşti încearcă din când în când să ne dezmembreze convoiul, dar astăzi nu îndrăznesc să ne atace serios pentru că-i avem alături de noi pe camarazii de la MGK. E straşnic să vezi cum străpung cerul albastru cu mitralierele lor cu ţeavă dublă. *Heeres-Fla* [forţele antiaeriene] se bâlbâie de parcă ar fi posedate. Domnii de pe avioanele Rata îşi pliază cozile şi dispar mugind feroce. Din păcate, salva de rămas-bun a mitralierelor de la bord ne costă doi soldaţi răniţi.

Soldaţi germani urcaţi pe un tanc sovietic T-34 avariat, în apropiere de Dubno. (Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

29 iunie: Dimineaţa ne furnizează motivul pentru care ruşii au dispărut atât de rapid. Am capturat câţiva prizonieri de război ucraineni care se ascunseseră în tufişuri. Îşi pierduseră dorinţa de a mai lupta şi sunt mai bine informaţi ca noi în legătură cu situaţia de moment, iar ceea ce au de spus, după cum demonstrează şi rânjetele lor pline de subînţeles, ne face fericiţi. Ruşii sunt încercuiţi, iar pentru că încercuirea din jurul oraşului Dubno e fragilă, au început să-şi concentreze forţele acolo pentru a încerca s-o străpungă.

Ajungem la Dubno seara, după un marş rapid. Oraşul a fost eliberat de trupele inamice. După-amiază, ruşii fuseseră forţaţi să predea oraşul după o luptă disperată. Nu au plecat înainte de a vandaliza oraşul ca o turmă de *schweine* [porci]. Totul a fost făcut bucăţi. Găsim o grămadă de cadavre mutilate în închisoarea oraşului.

O aşa-zisă „recunoaştere a drumului” în motocicleta cu ataş e cât pe-aci să ne coste viaţa. Roşii trebuie să programeze câteva lecţii suplimentare de tragere pentru recruţi. Ar trebui să poată trage într-o motocicletă cu trei oameni de la 150 m – da, da, când cineva supravieţuieşte ca prin minune, trebuie să te

bucuri de situaţie! Cred că, fără căşti pe cap, ni s-ar fi făcut părul măciucă – şansa era de 100 la 3!

Pe la asfinţit, artileria noastră a dezlănţuit iadul pe pământ în zona în care ruşii se retrăgeau. Împreună cu Divizia 9 Panzer, am pornit în urmărirea ruşilor. Panzerele continuă să scotocească zona la adăpostul întunericului. Noi rămânem în urmă pentru a apăra flancurile. Cine ştie ce înseamnă să aperi flancurile într-un război cu bolşevicii înţelege că vom avea din nou o noapte de insomnie.

30 iunie: Contrar aşteptărilor, noaptea este liniştită – liniştită după standardele noastre, pentru că ne-am obişnuit în ultimele zile cu ceva zgomote. Obuzele zboară ici şi colo, peste câmpurile din spatele nostru. Împuşcături de calibru mai mic bâzâie în faţa picioarelor noastre.

Un spectacol infernal are loc în apropierea drumului în jurul orei 3. Panzerele au întâlnit probabil forţele inamice, deşi Roşii nu pot fi văzuţi nicăieri.

Soarele arde nemilos, membrele ne sunt grele, ca de plumb. Ce bine ar fi să tragem un pui de somn la umbră! Cred că *Alte* [sergentul] e capabil să ne citească gândurile: „Toţi cei care nu au în grijă tunurile se pot întinde pe jos să doarmă.” Oamenii uită unde se află. Pur şi simplu se trântesc pe dată la pământ. Alţii reuşesc să ajungă într-un şopron, se prăbuşesc pe podea şi adorm buştean.

Ne trezim spre seară, cu burţile chiorăind de foame. Iată câteva cuvinte de laudă pentru bucătarul nostru – *Rudolph* [referire amuzată la masculul dominant]. El e întotdeauna cu noi pe front, la fel de obosit ca noi, dar, în timp ce noi dormim, el este cel care găteşte o masă gustoasă din carne de porc. Strigăte de bucurie izbucnesc din rândul soldaţilor, urmate de mustrarea ofiţerului superior. Fără îndoială că bucătarul e mişcat de încântarea noastră. Masa care urmează ne permite aproape să uităm de morţii care zac cu sutele peste tot.

La puţin timp după cină, se întâmplă ceva groaznic. Unul dintre blestematele alea de tunuri de calibrul 122, care a scurmat pământul cu regularitate în jurul nostru, a distrus Grupul Franke. Pe măsură ce fumul respingător se retrage, ni se dezvăluie o privelişte oribilă, în mijlocul haosului, printre

trunchiuri de copaci, fragmente metalice şi bălţi de sânge, zac opt camarazi. Franke însuşi e pe jumătate îngropat în pământ într-un tranşeu şi se holbează prostit la haos. Ne boscorodeşte în timp ce încercăm să-l dezgropăm şi zbiară:

— Ce vreţi de la mine? Eu rămân cu oamenii mei.

Bietul om e aproape nebun. După puţin timp îşi pierde cunoştinţa. A pierdut mult sânge – aproape prea mult. O schijă de şrapnel i-a zdrobit braţul. Viaţa e ciudată, a fost ultimul obuz rusesc care ne-a lovit tabăra şi a produs toate distrugerile astea – în noaptea aceea nu s-a tras niciun foc de armă!

1 iulie: În dimineaţa asta e din nou linişte. Stau întins în iarbă, uitându-mă la cerul de vară, minunat de albastru, de deasupra mea. Nori mici şi albi se deplasează spre vest, către patrie. Iarba emană un miros puternic. Bondarii şi albinele zboară din floare-n floare. Totul seamănă cu viaţa paşnică din Valea Weil. Îţi aminteşti, draga mea Rosel, cum stăteam noi unul lângă altul la soare pe pantele văii? Vorbeai cu atâta elocvenţă şi pasiune despre viaţa furnicilor. Mă întreb ce faci în clipa asta. Îmi e atât de dor de tine.

Un grup de recunoaştere se întoarce şi aduce cu el prizonieri. Majoritatea sunt răniţi. Unitatea a descoperit câteva poziţii inamice. Cei mai mulţi prizonieri au fost luaţi de prin fermele de porci, unde încercaseră să se ascundă.

Soldatul rus e o fiinţă tare ciudată. Noi, germanii, n-o să-l înţelegem niciodată. Pe de-o parte, ruşii sunt nişte oameni extrem de buni la suflet, serviabili şi ospitalieri. Pe de altă parte, sunt înspăimântători şi sadici. În legătură cu asta, un ucrainean vorbitor de germană mi-a povestit odată:

— Acum o săptămână, artileria rusească grea a fost aşezată în poziţie la Dubno. Un copilaş a alergat în faţa unuia dintre vehiculele pe şenile [*raupen*] şi a căzut. Rusul care conducea vehiculul a evitat în ultimul moment să-l calce. Pentru că a reuşit să salveze copilul, pe obrajii soldatului au început să curgă lacrimi de bucurie. A luat fetiţa în braţe, i-a dat câteva bomboane şi a dus-o acasă la mama ei.

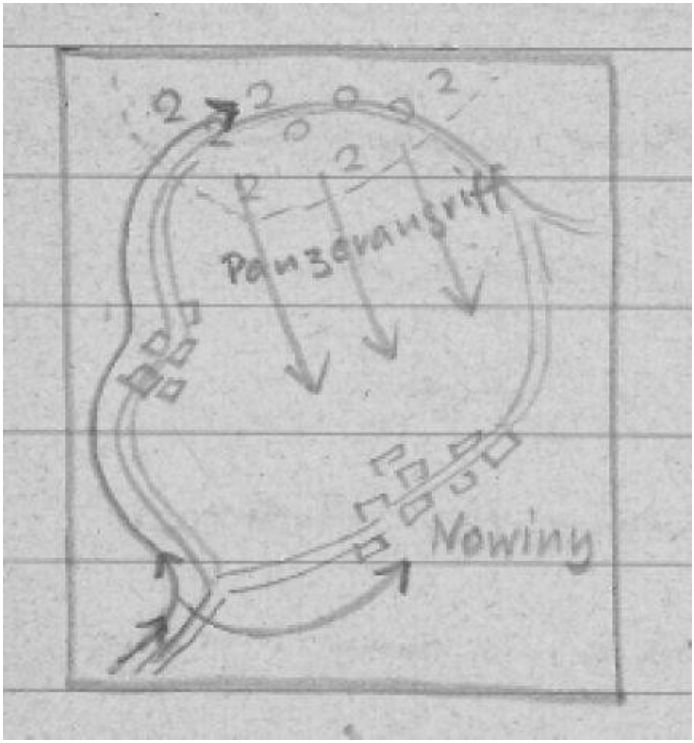

În calitate de cartograf de recunoaştere, Hans Roth are grijă să descrie diferitele planuri de atac ale Diviziei 299 infanterie. Aici, în primul jurnal, apare ilustrarea încercuirii oraşului Nowiny, împreună cu atacul corespunzător al panzerelor.

Când a ajuns acolo, soldatul a distrus totul, a violat-o pe mamă, a lovit-o până când aceasta şi-a pierdut cunoştinţa şi i-a tăiat sânii. La plecare, în semn de rămas-bun, i-a mai dat fetiţei câteva bomboane şi o mică ilustrată reprezentând un sfânt.

Asta-i Rusia! Cine poate înţelege ce se petrece acolo? Soldatul rus este un adversar dur care rămâne ferm pe poziţie până la ultimul glonţ. Nu se poate compara cu vitejia soldatului german, care luptă bucuros pentru marea victorie...

„Tovarăşul general m-a pus aici să trag. De aceea stau aici şi trag.” Imperturbabili şi deloc convinşi de filozofia lui [Karl] Marx, stau netulburaţi în tranşeele lor şi trag. Comisarii politici din oraşe şi sate sunt totuşi diferiţi. La fel ca lunetiştii, ne pândesc trupele care mărşăluiesc prin oraşe. Vai de soldatul german care cade în mâinile lor! Cu o bucurie sadică, îl

torturează până la moarte, apoi îi mutilează cadavrul, facându-l de nerecunoscut. Am fost deja martori la astfel de scene atroce. Mă rog lui Dumnezeu să nu fiu luat prizonier.

2 iulie: Astăzi e din nou liniște. Nu s-a tras niciun foc. Ce se întâmplă? Nu-mi place tăcerea asta, îmi macină nervii. Roşii au fugit şi probabil că, undeva, pun la cale un plan diabolic. Nu primim nicio veste de la detaşamentul de recunoaştere.

Din cauza arşiţei suntem nervoşi şi agresivi. Până şi la umbră stai ca un porc care se rumeneşte la frigare. Vântul ne aduce în nas un iz greu de putreziciune. La naiba cu mirosul cadavrelor!

Astăzi, totul mă scoate din minţi! E amiază şi stăm jos năuciţi. Suntem transpiraţi şi însetaţi, şi nu ne-a mai rămas nimic de băut. Fântânile sunt cu siguranţă otrăvite, iar apa pe care am adus-o cu noi s-a terminat acum o veşnicie. Săpatul unor fântâni noi în timpul zilei e periculos.

Seara aduce cu ea un aer răcoros şi o dispoziţie mai bună. De-abia aşteptăm un somn bun în şopronul confortabil.

Continui să fiu suspicios din cauza liniştii. Bubuitul tunurilor se apropie dinspre vest. Vest – din direcţia asta am venit. Se întâmplă ceva! Nu e nicio surpriză. Un curier pe motocicletă de la divizie se grăbeşte să ajungă la noi. „Alarmă! Pregătiţi-vă şi urcaţi în vehicule!” Părăsim tabăra cinci minute mai târziu. E ora 21. Plecăm pe drumul pe care am sosit de la Dubno. Intre timp, se face întuneric beznă. Drumul îngrozitor, desfundat de obuze, este cea mai mare încercare pentru talentul de şofer al lui Sepp şi pentru ochii mei! Brusc, după o hurducătură zdravănă, rămânem împotmoliţi într-un crater de obuz. Ce beznă blestemată! Mă lovesc la fluierul piciorului de văd stele verzi. Până când scoatem noi motocicleta din groapă, convoiul ne depăşeşte şi se află acum departe. În jur, nici ţipenie; nu ne înconjoară decât o singurătate neagră. Auzim undeva, departe, duduitul unei mitraliere. Trecem de intersecţiile şi de răspântiile de pe drum – nimic, mergem înainte. Slavă Domnului că ştiu care e destinaţia noastră, Nowiny. Câţiva ofiţeri stau într-un şanţ pe partea dreaptă a drumului.

— Cum ajungem la Nowiny?

— Trebuie s-o luaţi la stânga.

Aşa că mergem fără oprire; facem asta de ore întregi. La ora 1:30 ajungem într-un sătuleţ. Un ofiţer din faţa ultimei case ne opreşte. Este extrem de nervos şi ne întreabă dacă nu cumva am înnebunit. Iau lucrurile aşa cum sunt şi îl întreb calm de ce e aşa de agitat. Vestea pe care mi-o dă nu mă liniştеşte deloc: satul şi zona din jurul lui au fost curăţate de infanteria noastră pentru că se aşteaptă cam într-o oră un atac rusesc cu 200 de tancuri. *Scheisse*! Îngerul nostru păzitor ne sfătuieşte să ne întoarcem, ar fi sinucidere curată să mergem mai departe.

— Suntem *Panzerschuetzen* (recunoaştere antitanc), nu infanterişti, *Herr Lieutenant*.

Apoi ne continuăm drumul. Mergem timp îndelungat, nicăieri nu se vede vreo urmă de viaţă. Lumina zilei se iveşte de la răsărit.

Am un sentiment ciudat. Ar fi trebuit să ajungem la Nowiny cu mult timp în urmă! În faţa noastră se află o pădure şi ordon oprirea motorului. Ascultăm atenţi zgomotele nopţii. Nu departe de noi se aud clar comenzile ruşilor. Simt un fior rece pe şira spinării; şocul aproape că mă copleşeşte.

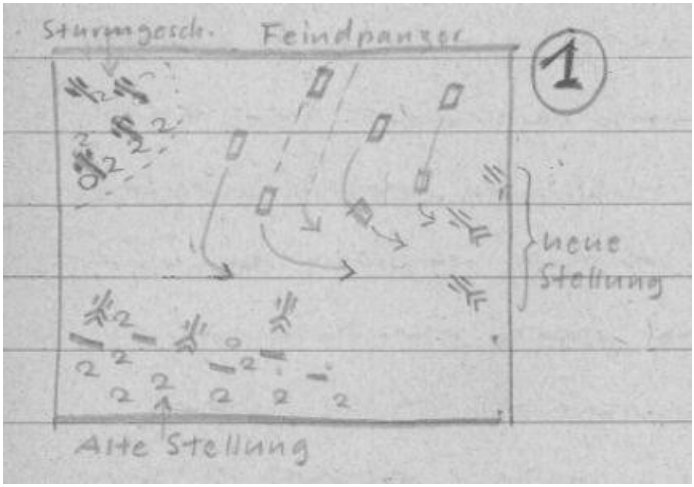

Roth descrie atacul inamic (Feindpanzer) de pe 3 iulie, cu poziţiile vechi şi noi ale infanteriei, precum şi contraatacul german cu tunuri de asalt Sturmgeschütz.

Ne aflăm în sectorul în care ruşii îşi poziţionează tancurile pentru atac! Într-o clipă, sărim pe motocicletă, pornim motorul

şi o ştergem în viteză. După o oră ajungem la blestemata aia de intersecţie. Ofiţerii au dispărut, iar *Sturmpionieren* îngroapă minele antitanc. Se holbează la noi de parcă am fi nişte stafii. Trebuia s-o luăm la dreapta – nu la stânga! După cinci minute ajungem la divizia noastră din Nowiny.

3 iulie: Este ora 3 şi sunt aduse PaK-urile în formaţie de atac. Stăm întinşi în tranşee şi aşteptăm primul val, care ar trebui să năvălească spre noi în câteva minute. Inimile ne bat cu putere în piept; frunţile sunt reci şi palide. Cu flăcări în priviri, ne holbăm la valurile line de pe câmp, în direcţia de unde ne aşteptăm să înceapă atacul. Curând, masele de tancuri ruseşti se vor apropia. Ştim prea bine că astăzi este o chestiune de viaţă şi de moarte pentru fiecare dintre noi.

Pentru a-i lua pe comandanţii noştri prin surprindere, ruşii au organizat o întreagă divizie de tancuri şi infanteria în pădurile învecinate. Vor încerca să străpungă această zonă, deoarece aici linia frontului este extrem de îngustă. Ne adunăm degrabă împreună cu un batalion de infanterie şi cu unitatea de asalt, plus zece tunuri antitanc pentru a lupta împotriva ruşilor.

Acum e ora 3:30. Pe dealul din faţa noastră apar deodată ruşii, încet, printr-o manevră în zigzag, se apropie primul val. Au la dispoziţie tot timpul din lume ca să ne doboare.

„Ţintă 70!” La naiba, să ne ţinem firea! Răbdare. Să-i lăsăm pe aceşti *schweine* să se apropie. 100 m... 90 m, 80, acum 70 m. Aproape simultan, zece obuze trase de cele zece tunuri antitanc lovesc monştrii de oţel care se apropie. E posibil oare ca flăcările şi fumul negru să se ridice din patru tancuri? Alte cinci au rămas nemişcate. Aşteptarea ia sfârşit; acum începe misiunea noastră, ieşiţi din tranşee!

La adăpostul tunurilor noastre, ne apropiem de tancurile încă oprite, dar care trag nebuneşte. Al doilea val se apropie, iar din vârful dealului se poate vedea deja al treilea val. Trebuie să ne retragem, pentru că ne aflăm sub focul inamicului. Unul după altul, ne croim drum înapoi, de la o tranşee la următoarea. Camaradul din stânga mea ridică braţele în aer – a fost lovit. Tunul care ne proteja se dezmembrează brusc – o lovitură directă. Un camarad zace nemişcat pe pământ chiar în faţa mea – e mort; în dreapta, un soldat ţipă după medic.

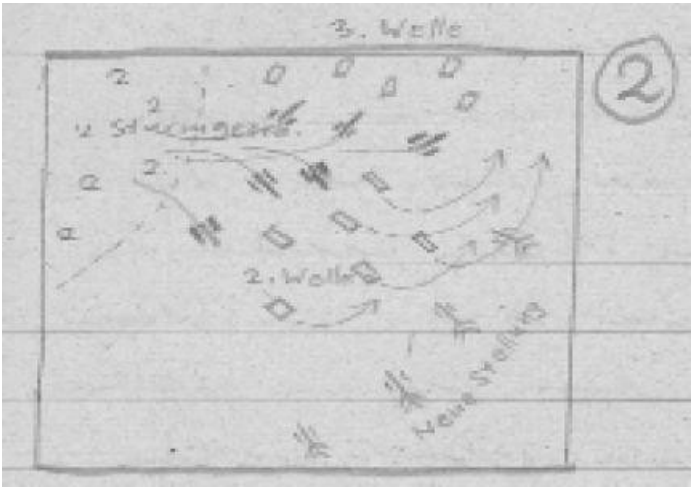

Următoarea etapă a bătăliei de pe 3 iulie, cu al treilea val (welle) de tancuri sovietice şi cu tunurile de asalt germane care înaintează.

Doar 20 de metri până la tranşee! Te rog, Doamne, ajută-mă! Să fie acesta sfârşitul? Se trage cu obuze chiar la picioarele noastre. Mă arunc la pământ şi mă ţin de el. Solul este despicat chiar în faţa mea. Sar din nou în picioare, aproape prăbuşindu-mă peste doi camarazi care au fost sfâşiaţi de bombardament. Să le ia naiba de tunuri! Un alt impact chiar în faţa mea! Şrapnelele îmi vâjâie pe la urechi. O bucată dintre cele mai mari îmi sfâşie masca de gaze; alte schije retează mânerul pistoluluimitralieră.

În cele din urmă, reuşesc! Acum sunt în tranşee. Dintr-odată, nu-mi mai pasă. Mă arunc la pământ, cu faţa spre cer şi aştept tancurile să vină şi să mă strivească.

Biata Rosel, scumpa mea Erika!... Soţul tău a căzut pe front pe 3 iulie... etc. etc.... Nu te gândi, nu te gândi!

Între timp, în sectorul nostru se întâmplă următoarele: focul precis al tunurilor noastre a respins primul atac, iar tunurile noastre antitanc au profitat de haosul creat pentru a-şi schimba poziţiile. Al doilea val trage cu sălbăticie spre fostele noastre poziţii, încercând să ne zdrobească. Brusc, se trage în flancurile

lor dinspre est. Câteva tancuri grele sunt eliminate. Se întorc imediat spre est şi trag asupra poziţiei noastre actuale.

[Adnotaţie pe marginea paginii:] Asta îmi salvează viaţa. În afară de mine, nu s-a mai aflat nimeni în fosta poziţie. Doi soldaţi au reuşit să ajungă în pădurea din vest. Ceilalţi zac pe câmp, morţi sau răniţi.

Câteva clipe mai târziu, al treilea val se apropie dinspre deal şi, în acelaşi timp, tunurile noastre de asalt înaintează, trăgând pe rând în al doilea şi al treilea val.

S-ar putea ca această situaţie să fie unică în întreaga campanie din Est. Comandanţii ştiu că numai mişcarea asta ne va putea salva de la distrugere. A-ţi păstra sângele rece este cheia succesului în astfel de împrejurări. Un singur foc imprecis ne poate lovi propriile tunuri de asalt, şi viceversa: focul imprecis al tunurilor noastre antitanc ne poate distruge tunurile de asalt.

Atacat din două direcţii, al doilea val virează spre nord, făcând ravagii în vederea celui de-al treilea val. Alte 16 tancuri ruseşti simt distruse, iar restul încearcă să se adăpostească pe povârnişul dealului.

Apoi se întâmplă miracolul: trupele SS în vestoane de camuflaj apar din spatele nostru. Este vorba de *Leibstandarte* [Adolf Hitler] – care soseşte după ore de aşteptare. Au fost opriţi undeva în jurul oraşului Dubno şi li s-a ordonat să vină în marş forţat în ajutorul nostru. Au stat pe poziţii doar zece minute înainte de apariţia şirurilor de tancuri şi de soldaţi ruşi. Lupta a durat trei ore. A fost un măcel teribil – o luptă corp la corp cum nu se poate mai dură.

O baionetă îmi răneşte braţul. Iau trusa de prim ajutor şi tot înainte! Soarele ne încinge căştile. Nu mai am pe mine vestonul. Spre surpriza lor, atacăm tancurile şi soldaţii inamicului, care sunt îmbrăcaţi numai în cămăşi şi pantaloni. Sosesc avioanele şi se alătură, cu un efect imediat, atacului de la sol. Întreaga vale fierbe Ca un cazan.

După-amiaza ne aduce victoria. Roşii atacă pentru ultima dată în jurul orei 15. Soldaţii îşi însoţesc atacul urlând „ura!”. Nu mai exista tancuri; le-am secerat şir după şir cu focul nostru concentrat. Atacul este respins în mod strălucit. Ruşii se retrag spre nord.

Fotografie făcută de un soldat german necunoscut pe 14 septembrie 1942 în satul Onufrievka, în apropiere de Kremenciuk, în regiunea Kirovohrad. Un grup de soldaţi germani este decorat cu „Eiseme Kreuz" – Crucea de Fier. (Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Oricât ar fi de dulce victoria, pierderile de vieţi omeneşti sunt numeroase. Din 12 tunuri de calibru mare, şapte au fost distruse prin lovituri directe. Genunchii mei sunt moi de parc-ar fi din cauciuc. Nu te prăbuşi! Deşi puterea scade, nu avem timp de odihnă. În aceeaşi noapte mărşăluim spre Rivne.

4 iulie: Pe la miezul nopţii ne oprim într-un sat scăldat în lumina lunii. Până aici, n-am avut niciun contact cu inamicul. Planul este să rămânem aici peste noapte şi să dormim prin case. Totuşi, suntem avertizaţi să plecăm mai departe, deoarece e posibil ca satul să fie ocupat de ruşi. Din nou, ne „odihnim" în şanţul de pe marginea drumului. După ce facem mai multe ocoluri, sosim la destinaţie în jurul orei 7. Ne mai întremăm după câteva ore de somn.

Ruşii s-au retras mult. Ordinul de zi al diviziei este citit în aceeaşi după-amiază. E plin de laude la adresa curajului trupelor noastre în luptele de ieri. Primim însă şi veşti proaste: 36 de camarazi au căzut în luptă şi mulţi au fost răniţi. Anunţul se

încheie într-o notă zguduitoare: unităţile motorizate ale Roşilor au atacat prin surprindere un convoi cu provizii şi l-au anihilat – 53 de camarazi au fost măcelăriţi. Din păcate, trei dintre panzerele noastre au ajuns prea târziu la faţa locului. Michen, Hufmann, Brosig, Sudback şi Schmidt, din unitatea noastră, au murit ieri.

Fotografie reprezentând soldaţi germani întorşi dintr-o misiune de recunoaştere. Aşa cum scrie Roth, oamenii şi-au camuflat căştile cu stuf şi şi-au mânjit trupurile cu nămol. Luată în iunie 1943, în apropiere de Nikopol, în regiunea Dnipropetrovsk, Ucraina.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

5 iulie: Dimineaţă ne continuăm marşul. Panzerele au cucerit azi-noapte Rivne, iar noi înaintăm în marş forţat pentru a curăţa zona, aşa cum ar proceda infanteria. Arşiţa e teribilă! Infanteria mărşăluieşte în arşiţa asta 150 km în două zile. Toate unităţile se străduiesc din greu.

6 iulie: Continuăm după miezul nopţii. Ritmul este extrem de rapid; de-abia avem timp să mâncăm şi nici nu îndrăznim să ne gândim la somn. Trecem peste liniile câtorva unităţi inamice

slăbite, care încearcă să ne stea în cale. Lăsăm distrugerea lor pe seama trupelor care vin în spatele nostru.

„Grăbiţi pasul! Totul sau nimic!” Ce naiba înseamnă, la urma urmei, „totul”? Ce se întâmplă?

În timpul rarelor pauze, ne târşâim picioarele de cauciuc. Soarele ne arde nemilos ţestele. Motoarele zumzăie încet şi împrăştie mirosul greu de diesel. Praful este atât de gros, încât nu pot vedea persoana din faţa mea. Ochii îmi ies din orbite şi mă ustură. Mutra mea [*fresse*, sau faţa] e acoperită de o crustă de mizerie. Blestematul ăsta de calcar e peste tot.

Ajungem la Koreţ noaptea. Trecem prin oraş după o luptă scurtă. Ne desfăşurăm cu o viteză nebună. În sfârşit, după o oră ni se dă ordin să ne oprim. Mă simt de parcă tocmai am trecut printr-o maşină de tocat came. Nici măcar mirosul aţâţător care vine dinspre bucătăria de campanie mobilă nu mă mai poate face să mă ridic. Să dorm, nu vreau altceva decât să dorm!

7 iulie: Artileria noastră trage toată noaptea. Cred că pe liniile frontului pericolul creşte. Aerul este dens şi îmi miroase a necazuri. Circulă zvonul că ne aflăm în apropierea temutei Linii Stalin.

În primele ore ale dimineţii, apar câteva serii de avioane de luptă ruseşti care zboară la altitudine joasă. Ne mitraliază poziţiile şi aruncă bombă după bombă de-a curmezişul liniilor noastre. Slavă Domnului că nu există pierderi de vieţi omeneşti!

Totul se linişteşte pe la prânz şi, ce să vezi, primim corespondenţă! După 14 zile, o scrisoare de la Rosel. Sunt atât de fericit că femeia aceasta e soţia mea! Îi simt curajul în fiecare rând. Inima ei bună îmi transmite curaj şi alinare pentru orele dificile care vor urma!

Nu mai am decât o singură dorinţă: să ajung acasă sănătos şi să-i mulţumesc.

8 iulie: *Scheisse*. Din nou o noapte de nesomn. Pe la ora 23, vechiul grup de recunoaştere s-a furişat prin smârcurile din jurul râului Sluch. Probabil că arătam ridicoli cu feţele noastre pictate, de războinici. Pe cap ne-am pus *hurratute* [în jargon, cască de oţel], camuflate cu noroi şi garnisite cu stuf. În jurul pieptului am agăţat sacul cu grenade de mână, iar pe umăr

pistolul-mitralieră. Nu purtam decât un costum de baie. Trupurile ne erau acoperite cu nămol din cap până-n picioare. Aşa am plecat din tabără.

Am ajuns la prima linie a buncărelor inamice fără să vedem nici infanterie, nici tranşee. Ne-am întors pe la ora 2 fără să fi fost măcar observaţi de ruşi. Am încercat să dorm, dar fără succes, din cauza miilor de ţânţari dezgustători din smârcuri, care ne torturează până la sânge. Poţi să înnebuneşti, nu alta! Şi toate astea s-au adăugat la canicula şi la setea permanentă!

La ora 11, un atac subit dinspre Linia Stalin. În acelaşi timp, bombardierele ruseşti atacă la joasă altitudine. Suntem treziţi brusc din somn. Prima salvă este alarmant de precisă. Soldaţii răniţi ţipă şi gem. Fumul insuportabil persistă sub coroanele copacilor. Zece minute mai târziu, pământul de lângă noi sare în aer, iar schijele zboară prin adăposturile individuale. Barajul de foc se deplasează încet spre aşa-numita „Poziţia iezerului”. Aici, obuzele şi bombele lasă în urmă o cumplită baie de sânge; 41 de morţi şi 82 de răniţi zac acolo unde a fost poziţionată *Kradschützen* [infanteria motorizată]. Trebuie să lucrăm până seara târziu pentru a recupera cadavrele şi pentru a pune la adăpost camarazii răniţi. Mă doare sufletul când mă gândesc la mamele, soţiile şi copiii lor.

Ne regrupăm şi ne repoziţionăm în aceeaşi noapte din cauza numărului mare de morţi. Marele atac împotriva liniilor frontului și a fortificaţiilor de la vest de Zwiahel [Novohrad-Volînskîi] va începe mâine dimineaţă. Situaţia este următoarea:

> Cercetaşii noştri au descoperit acum câteva zile că Armata a 5-a se deplasează în marş forţat spre Zwiahel pentru a securiza o trecere importantă peste râul Sluch. Traversările sunt protejate de puternice unităţi inamice. Totuşi, graţie marşului nostru forţat, am ajuns primii acolo. Acum înţeleg motivul pentru care am mărşăluit în ultimele zile cu o asemenea viteză nebună. Principalele formaţiuni ale Armatei Roşii se află încă la o zi de mers, spre est de Zwiahel. Trebuie să ne folosim întreaga putere pentru a străpunge fortificaţiile, astfel încât mâine să punem mâna pe oraş şi pe traversările peste râu. Cu toţii ştim care e miza. Suntem pregătiţi.

9 iulie: Marea lovitură a fost un succes. Astăzi, pe la prânz, oraşul Zwiahel şi trecerile peste Sluch au căzut în mâinile noastre după o rezistenţă aprigă – tocmai la timp. Unităţile iniţiale ale Armatei a 5-a ruseşti au sosit aproape în acelaşi timp. Nu puteam spera la ceva mai bun decât distrugerea liniei de fortificaţii. Efectul mortierelor noastre de calibru 30,5 şi al avioanelor Stuka a fost devastator. Împreună cu *Sturmpionieren*, am contribuit la prăbuşirea buncărelor.

Roşii se retrag spre poziţiile fortificate de lângă pădure, unde masele de soldaţi inamici se regrupează pentru un contraatac. Noi însă ne pricopsim cu nişte capete însângerate pentru că am încercat să-i urmărim şi să-i distrugem pe ruşi; suntem depăşiţi numeric. Cu unica noastră divizie se presupune că ar trebui, până mâine la prânz, să păstrăm controlul asupra oraşului şi a capului de pod. Nu ne putem aştepta ca divizia din vecinătate să sosească mai devreme de ziua de mâine.

Feţele ofiţerilor şi soldaţilor sunt foarte serioase. Cât de departe au ajuns în partea cealaltă pregătirile de atac? Vor sosi oare la timp întăririle pentru flancuri? Nimic altceva decât întrebări la care nu există răspunsuri. Situaţia este gravă sau chiar disperată. Dacă ruşii atacă acum, ori în timpul nopţii, masa enormă de soldaţi ne va călca în picioare. Îmi vin în minte poveştile din timpul Marelui Război despre tăvălugul [*dampfwalze*] rusesc. Da, mai mult ca sigur că ne vor zdrobi şi ne vor reduce la un terci de sânge amestecat cu noroi. Din nou, ordinele sunt clare: „Oraşul şi capul de pod vor fi apărate până la ultimul om!”

E seară. Orele trec şi noi ne aşteptăm la atac, totuşi, nu se întâmplă nimic. Cu excepţia scânteilor care însoţesc focul tunurilor, în partea cealaltă nu se petrece nimic ieşit din comun.

Ce se întâmplă? Oare ruşii vor pierde încă o dată marea ocazie? Oare nu ştiu că adversarii lor nu reprezintă decât o mică forţă de luptă? Ne trec din nou tot felul de gânduri prin cap, care ne macină nervii. La miezul nopţii, ordinul de a trimite trupe de recunoaştere vine ca o binecuvântare. Curând după aceea, vechea echipă părăseşte liniile noastre. Ruşii au trimis şi ei unităţi de patrulare. Ne întâlnim cu una dintre ele în timpul cercetărilor. Luăm un prizonier după un scurt schimb de focuri.

Noaptea este neagră ca smoala. Din când în când, auzim şuieratul unui obuz sau al trasoarelor care zboară pe cer. Altfel, e linişte. Numai între linii iscoadele din ambele tabere se târăsc încoace şi-ncolo, încercând să adulmece poziţia inamicului şi să adune informaţii. Când sunt descoperite, urmează o scurtă salvă de mitralieră, apoi se lasă din nou liniştea. Această linişte blestemată mă face suspicios.

10 iulie: Ne întoarcem la liniile noastre în zori. Interogarea prizonierului ne confirmă bănuielile: o întreagă armată se găseşte de partea cealaltă. Totuşi, se pare că încă nu au fortificaţii ferme.

Cineva a împărţit corespondenţa în timpul nopţii. O scrisoare primită de unul dintre camarazii noştri trece dintr-o tranşee în alta. În ea, cineva se plânge de orele lucrate peste program, de lipsa berii şi a ţigărilor şi de alte lucruri similare. Cât de puţin înţelege idiotul acela despre ceea ce se petrece aici? Să fie asta vocea patriei? Vor asculta acasă poveştile noastre de succes, iar domnul „Indispensabil" va rosti triumfător: „Păi, am făcut o treabă minunată, nu-i aşa?" Să fie clar pentru cetăţenii de acasă: dacă cineva a reuşit să realizeze ceva, aceia suntem noi! Sigur, vă rămânem îndatoraţi pentru armele şi muniţia excelente, dar ruşii au şi ei arme bune – câteodată, chiar mai bune decât ale noastre! Factorul-cheie îl reprezintă caracterul şi curajul persoanei care mânuieşte acele arme. Niciunul dintre voi nu are idee despre aceste două elemente. Să vă fie ruşine dacă vă trece prin minte că voi aţi dat aceste bătălii şi că aţi obţinut mari victorii făcând ore suplimentare. Gândiţi-vă la orele noastre suplimentare pe care le facem aici! Pentru unii dintre noi, răsplata a fost o bucată de metal fierbinte în coloana vertebrală.

Idiotul continuă să scrie în epistola trimisă pe front că nouă ne este mai bine aici; nu pentru că şi-a amintit de bărbăţia lui, ci „pentru că ţigările, berea şi şnapsul sunt din belşug pe front, iar împuşcăturile nu-s chiar aşa de rele!". O asemenea impertinenţă te lasă fără grai! Dragă domnule, eşti mai mult decât binevenit să ni te alături! O să faci pe tine din cauza acestor ţigări şi trabucuri. Destul însă cu toate astea – avem de făcut ceva mai bun decât să vorbim despre văicăritul unui

„luptător de acasă”. Mânia mea dispare atunci când mă gândesc la idealismul pur al părinţilor mei.

IR 530 [Regimentul 530 infanterie] primeşte ordin la ora 10:00 să înainteze de la Rzadowka spre Czykowka. După ce s-au bătut patru ore pentru fiecare metru de teren şi au suferit pierderi enorme, trebuie să se retragă pe poziţiile iniţiale. Dacă nu am fi avut artileria grea, care a protejat flancurile printr-o perdea de fier, ruşii ar fi traversat întreaga linie a frontului dinspre flancuri.

Din păcate, ruşii au încercuit o parte din regimentul aflat în retragere. Utilizarea artileriei noastre este imposibilă; pericolul de a-ţi nimeri propriii oameni e prea mare. Prin urmare, „E nevoie de voluntari!”. Nu prea discutăm mult între noi – camarazii sunt în primejdie, asta-i tot ce trebuie să ştim.

În formaţie de companie încercăm să-i atacăm pe ruşi simultan, din ambele laturi. Fiecare îşi aruncă cele două grenade fumigene la momentul potrivit. Ruşii par sensibili la fumul alb. Presupun că e vorba de un contraatac pe scară largă dinspre vest şi se retrag spre poziţiile lor fortificate. Pierdem câţiva camarazi care se apropie prea mult de perdeaua de fier pe care artileria grea rusească a aruncat-o în jurul poziţiei noastre. Ne croim drum înapoi, spre liniile noastre, şi înregistrăm un număr mic de pierderi de vieţi omeneşti.

Ajungând la poziţiile noastre, aflăm veşti bune: diviziile de întărire au sosit pe flancuri. Slavă Domnului! O greutate uriaşă ni s-a luat de pe umeri. Atacul începe mâine. Minunat!

11 iulie: Spectacolul infernal începe noaptea. Pământul se cutremură timp de o oră din cauza obuzelor care explodează. Şrapnelele ne şuieră pe deasupra capetelor. Rachetele semnalizatoare se ridică spre cer şi luminează fumul. Apoi direcţionează focul în vecinătatea noastră. Ce se întâmplă? Aceşti *schweine* vor oare să ne atace? Rachetele se ridică una după alta spre cer. Chipurile ne sunt albe şi împietrite. Din partea noastră nu se trage niciun foc. Totuşi, ofiţerii B [*B-offizier*] şi trupele care măsoară sunetul şi lumina [*licht und schall messungtrupps*] lucrează cu frenezie. Focul slăbeşte. Probabil că a venit momentul să atace. Ochii noştri încearcă să scruteze întunericul. Unde sunt rachetele Roşilor? Nimic? Totul e

ca şi până acum; focul se stinge încet. Acum e linişte, mult prea multă linişte pentru nervii noştri.

Ora 3:30: începe brusc focul celor 36 de baterii. O sută cincizeci de tunuri de toate calibrele îşi scuipă obuzele peste liniile inamice. La fel ca sunetele scoase de un joagăr, obuzele urlă, şuieră şi brăzdează aerul. Lumina fulgeră de-a lungul lizierei; astea sunt impacturile bombardamentului nostru.

Înaintăm de-a lungul şinelor de tren la adăpostul zidului de foc. De acolo, preluăm controlul şi acoperim regimentele de infanterie care înaintează. Înţelegând importanţa unei astfel de poziţii, ruşii încearcă să ia cu asalt liniile ferate. Bombardamentul nostru a făcut multe victime în rândul lor; cu toate acestea, se adună tot mai mulţi luptători inamici. Mitraliera mea latră şi scuipă rafale mortale în direcţia atacatorilor. E magnific! Rambleul căii ferate oferă o excelentă acoperire.

Nici măcar un singur obuz nu-şi împrăştie schijele aproape de capetele noastre. *Prima, prima!* [Extraordinar, extraordinar!] E ca la poligon şi continuă tot aşa vreme îndelungată. Dispoziţia noastră e excelentă. Unii chiar fac câteva glume crude. O, inimile acestor tineri au ajuns atât de împietrite! Deşi n-ar trebui să uităm de gravitatea momentului în timpul luptei – e posibil chiar să se răzbune cu asprime, şi chiar asta s-a întâmplat în situaţia noastră.

În timpul tirului am uitat complet de capătul din dreapta al rambleului. În ciuda focului nostru sălbatic, ruşii au reuşit cumva să poziţioneze acolo o mitralieră grea – puţin mai târziu, a apărut o a doua mitralieră. Ne-a costat multă sudoare şi mult sânge să le îndepărtăm de pe rambleu. Nu putem aduce PaK-ul în poziţie deasupra rambleului. Nu avem la dispoziţie decât mitralierele şi o grămadă de grenade de mână – multe grenade de mână. Am reuşit să le anihilăm în două ore. Avem un mort şi un camarad rănit; care zace în spatele tufişurilor. Şi ziua începuse atât de bine!

E ora două după-amiaza, iar cerul e de un albastru intens. E atât de cald, încât poţi vedea cum aerul vine peste rambleu în valuri. Şinele de tren sunt atât de încinse, încât scot aburi. Traversele sunt alunecoase şi duhnesc a smoală încinsă. Vaporii de smoală sunt buni pentru plămâni, aşa se spune! *Scheisse!*

Mai încolo, un cadavru zace pe pământ – împuşcat în piept. Din cauza scenei stupide de la celălalt capăt al şinelor, ruşii au avut destul timp la dispoziţie să se ascundă la vreo 300 m de noi. Dacă am fi avut suficiente grenade, le-am fi putut arunca în ei. Dacă am fi avut suficiente...

Am aruncat deja prea multe grenade. Doi oameni s-au întors să mai recupereze din muniţie, dar nu se văd venind înapoi. Slavă Domnului – ruşii şi-au pierdut aplombul şi nu mai continuă atacul. Sunt ocupaţi cu săpatul tranşeelor. Sunt maeştri la asta. Mă uit atent spre stânga. Ce privelişte minunată! Atât cât pot vedea, sunt dâre de fum deasupra craterelor de impact săpate de obuzele noastre. Ambele artilerii îşi fac treaba şi creează un zid de foc protector. Din păcate, poziţia focului rusesc îmi spune că nu am înaintat decât aproximativ un kilometru.

Întăririle sosesc pe înserate, deoarece acum ne aşteptăm la o ofensivă importantă din partea ruşilor. Dacă nu putem primi protecţie din partea artileriei, o să ţinem cu dinţii de rambleul de cale ferată. Aşteptăm şi iar aşteptăm, şi nu se trage nici măcar un singur foc. Se întunecă. Stau culcat între şine, într-o poziţie de observaţie. Ce-a fost asta? Se aud un zăngănit şi un scrâşnet metalic. Aproape imediat, unul dintre noi trage o rachetă luminoasă. Se trag focuri de armă şi la scurt timp după aceea gloanţele unei mitraliere grele ne şuieră pe deasupra capului.

Ruşii au profitat de întuneric şi s-au apropiat de poziţia noastră la mai puţin de 100 de metri, iar acum începe un concert infernal. Rafalele mitralierei lor sunt situate la doar câteva palme deasupra rambleului. Mai multe serii de proiectile lovesc şinele de tren. Câteva ricoşează pe traiectorii înclinate. Sunetul carabinelor de infanterie se poate deosebi cu uşurinţă de bâzâitul şi duduitul mitralierelor grele.

Pârâitul ăsta blestemat al mitralierei ruseşti răcite cu apă face cât o mie de ceasuri cu alarmă. Fixăm în poziţie, cu multă atenţie, un PaK în unul dintre canalele de sub rambleu, în partea dreaptă. Un grup numeros de soldaţi este însărcinat să protejeze tunul. (Numai cinci camarazi se întorc a doua zi dimineaţă după îndeplinirea acestei misiuni sinucigaşe.) Nu putem trage din cauza lipsei de vizibilitate şi a nevoii de a economisi rachetele luminoase pentru o dată ulterioară. Stăm culcaţi acolo şi aşteptăm. Ţinem în mâini carabinele sau

mitralierele, cu picioarele îndoite, gata să sărim în sus şi să tragem. Strângem în mâini grenadele şi muniţia. Servanţii mitralierei uşoare sunt în alertă, gata să încline ţeava şi să tragă. Când focul încetează, îmi dau seama că vecinul meu, „novicele”, e cel care a primit mai devreme scrisoarea aceea care m-a înfuriat atât de tare. S-a rostogolit pe rambleu mort, împuşcat în cap. Sărmanul! Tocmai îmi arătase în dimineaţa aceea fotografii cu soţia lui.

Împuşcăturile au reînceput. Cade din nou o ploaie de schije; aerul e încărcat de şuierături şi de gemete. Gloanţele ricoşează şi vâjâie. Sună ca trosnetul unui foc sau ca ramurile de molid cuprinse de flăcări. Împuşcăturile demente se domolesc. Câteva carabine înfometate îşi mai scuipă ultimele gloanţe apoi se lasă o tăcere totală. Înaintăm în salturi pe rambleul căii ferate, cu ochii larg deschişi, încercând să ascultăm zgomotele nopţii. Ducem la urechi mâinile făcute pâlnie pentru a auzi mai bine. Apoi rachetele se avântă spre cer, explodează şi planează încet spre pământ. Se ridică alte rachete, iar noi continuăm să ne holbăm şi să ascultăm. Tăcerea e neliniştitoare. Simţim cum inimile ne bat în piept şi în tâmple. Mâinile noastre caută grenadele ca să căpătăm încredere. Rachetele decolează ca nişte focuri de artificii.

Acum îi putem vedea venind pe nemernicii ăştia de Roşii, o adunătură de asiatici. Atacurile pe timpul nopţii sunt specialitatea acestei bande. Rachetă după rachetă explodează pe cer. Deschidem focul de la o distanţă de 150 m. Obuzele noastre lovesc liniile atacatorilor şi lasă în urmă nişte găuri largi în pământ. Totuşi, e noapte şi terenul e înţesat de obstacole naturale. Se apropie, val după val. O luptă aprigă, corp la corp, se poartă de-a lungul canalului din dreapta rambleului. Tunul de acolo a rămas fără muniţie, iar ruşii le vin de hac şi servanţilor. Mitralierele noastre încă-i mai pot ţine la distanţă pe ticăloşii ăştia, dar pentru cât timp? Curierii se întorc la cartierul general. *Verflucht noch mal*! [La naiba!] Focul artileriei e singurul lucru care ne mai poate ajuta. Tragem întruna rachete de semnalizare printre ele, rachetele inamice luminează scena. Trasoarele Roşilor se ridică în aer din sectorul vecin. Ce artificii minunate, ce luminăţie grandioasă încărcată de frică şi de oroare!

Primim ordin să ne retragem pe poziţiile de bază. Întreaga linie a frontului trebuie împinsă înapoi, pe poziţia iniţială. La naiba, mi se pare incredibil că trebuie să ne retragem – noi, Divizia 299 infanterie, suntem obligaţi să fugim, soldaţii germani trebuie să abandoneze câmpul în favoarea acestor *schweine*!

Începe drama retragerii, care lasă în urma noastră mulţi morţi şi răniţi. Ajungem la poziţiile iniţiale în jurul orei 2. Artileria ne acoperă.

12 iulie: Un grup *Sturmgeschütz* [tun de asalt] preia conducerea sectorului nostru de front. Suntem împinşi înapoi cam 3 km. Este aşteptată o lansare masivă de paraşutişti ruşi în această zonă din spatele poziţiilor ocupate de artileria noastră, iar noi suntem cei care vor trebui să se confrunte cu ei.

Sunt săpate în grabă tranşeele contra şrapnelelor. Trebuie să fie mai adânci, deoarece în zonă nu există trunchiuri de copaci care să fie folosiţi ca acoperire. Peisajul e dezolant. Se pare că Roşii au tăiat copacii cu ani în urmă şi au păstrat apa, transformând în mlaştini suprafeţe întinse. Tufişurile înalte cât un stat de om acoperă smârcurile, dar nu şi pe noi, atacatorii.

Ruşii, nişte maeştri ai camuflajului şi ai construirii de bariere tactice, şi-au ridicat cartierul general de-a lungul unei păduri întinse, la intrarea dinspre nord în acest cazan săpat în peisaj. Perimetrul pădurii s-a dezvoltat în sălbăticie şi, în consecinţă, este acoperit cu bariere vegetale şi cu smârcuri. Sub aceste garduri vii au săpat tuneluri de fugă la aproximativ doi metri adâncime, care pot fi inundate în caz de urgenţă. Buncărele pentru poziţionarea mitralierelor se ridică deasupra vegetaţiei. Chiar şi cu ajutorul celor mai bune instrumente optice, este imposibil să le desluşeşti. Un dezertor ne-a spus că sute de pădurari şi de soldaţi au lucrat ani de zile pentru a transforma această zonă, făcând-o să arate aşa ca în prezent. Satele care se mai află încă pe hărţile noastre au dispărut.

Potecile şi drumurile au fost minate cu o lună în urmă. Peste mine, poteci şi drumuri a fost semănată iarbă. În această dimineaţă, grenadele de mână agăţate de sârme în tufişuri i-au spintecat deja pe doi dintre camarazii noştri.

Tranşeele sunt gata, vehiculele au fost camuflate, iar tunurile îngropate în pământ într-o formaţie semicirculară.

Aşteptăm să vedem ce se întâmplă. Artileria pune în scenă un spectacol impresionant. Al doilea atac a început la ora 5 dimineaţa. Mortierele din faţa noastră împrăştie neîncetat în aer şrapnele. Echipamentul greu huruie şi bubuie departe în spatele nostru. Obuzele grele trec în zbor pe deasupra capetelor noastre, ţintind poduri, drumuri importante şi depozitele mobile de muniţie, care se află la 20-25 km în spatele liniilor ruseşti.

Între timp, a venit amiaza. Arşiţa brutală apasă tranşeele şi smârcurile din jur. Soarele strălucitor mă scoate din minţi; ochii îmi ard din cauza faptului că mă holbez la soare. Capul mă doare de parcă ar fi înţepat de mii de ace. La naiba! Nu leşina! Hannes!

E dezgustător – hainele ni s-au lipit de trupuri. O zeamă puturoasă, un amestec de sudoare şi opt zile de murdărie, mi se scurge de sub cască pe obraji şi dispare sub guler. La naiba cu războiul ăsta de tranşee, la naiba cu mlaştina asta tâmpită, fără umbră şi fără apă de băut.

Avioanele de recunoaştere ruseşti apar după-amiază şi zboară la joasă înălţime. Atacul obligatoriu începe la scurt timp după aceea; totuşi, nu provoacă nicio pagubă. Din când în când, trag în poziţia noastră, încercând să localizeze artileria, dar nu au noroc.

Focul inamic se stinge treptat pe la asfinţit. Curierii transmit ultimele veşti: linia frontului a înaintat cu o mie de metri. Suntem foarte entuziasmaţi, chiar dacă e vorba de numai un kilometru. Am fost umiliţi în toate zilele astea cumplite.

13 iulie: În afară de perioadele în care a trebuit să stăm de pază pe rând, toată lumea a apucat să doarmă câteva ore noaptea trecută. Şi a fost vorba de un somn real! Da, chiar există aşa ceva! Asta nu înseamnă, desigur, că cele câteva ore de somn ne-au revigorat. Ba chiar dimpotrivă – mă simt ameţit. Mă dor toate oasele pentru că am dormit ghemuit într-o groapă. Aşa că, afară din tranşee şi scutură-ţi oasele. Dar, cei mai mulţi dintre noi nu au ocazia s-o facă, deoarece ruşii ne întâmpină cu un foc de bună dimineaţa asupra poziţiei pe care o ocupăm. Toate tufişurile din faţa noastră au fost tăiate – nici cei mai buni grădinari din lume n-ar fi putut face o treabă mai temeinică.

Incredibil, camarade, totul ar fi putut merge cum nu se poate mai prost! Cineva ne spune că a văzut trupe fantomă; alţii susţin că s-au aşezat în poziţie în spatele liniilor noastre. Altcineva vorbeşte despre arme noi şi despre un dispozitiv misterios care urmează să fie folosit pentru prima dată pentru a străpunge dura rezistenţă rusească.

O enormă explozie a tunurilor ne întrerupe presupunerile. Un singur impact asurzitor şi un zid de fum alb-gălbui se ridică la 500 m în aer, acoperind soarele pentru scurt timp. Sute de rachete – după coada de fum, trebuie să fie vorba de rachete – urlă prin aer îndreptându-se spre inamic. Curând după aceea, urmează un al doilea, al treilea şi al patrulea val. E un spectacol rar! Am ieşit din tranşee să-l admirăm. Ruşii au fost luaţi prin surprindere, n-au tras nici măcar un singur foc.

La prânz, aflu informaţii suplimentare despre spectacol. Dispozitivul cel nou poate trage simultan mai multe obuze propulsate de rachete. Obuzele sunt umplute cu petrol. Când proiectilele ating pământul, petrolul ţâşneşte în jur şi totul e cuprins de flăcări. Probabil că efectul e devastator. Cu toate acestea, ruşii continuă să-şi păstreze poziţiile.

Capetele noastre capătă o culoare sângerie atunci când încercăm să străpungem poziţiile inamice într-o zonă a graniţei. Roşii îşi încep contraatacul. Reuşim să-l oprim, deşi înregistrăm mai multe victime decât ei. Aproape că am ajuns la capătul puterilor noastre de a lupta. Arşiţa insuportabilă şi brutalitatea luptei ne-au demolat. Nu vom mai putea face faţă mult timp valurilor de atacuri din partea ruşilor! Avem nevoie de trupe noi! În ultimele două zile, Regimentele 529 şi 528 infanterie au pierdut 380 şi, respectiv, 304 oameni. Înlocuirile sosesc prea încet. Proiectile enorme explodează în interiorul poziţiilor noastre şi smulg fâşii mari de pământ. Ce onoare pe noi că aceşti domni îşi risipesc proiectilele de calibru mare pe nişte biete furnici ca noi.

Situaţia se agravează. Roşii au adus tunuri pe calea ferată în direcţia Jitomir [Ucraina], acolo unde ies din raza de acţiune a artileriei noastre. Seara, *schweine* ne atacă sub acoperirea focului greu. Reuşesc să ne împingă înapoi câţiva kilometri, către periferiile oraşului.

Îmi vine să ţip din cauza mâniei şi a frustrării. Nimic nu mai funcţionează. Trupul meu nu mai vrea să coopereze. Nervii îmi zbârnâie ca firele de telegraf. Oare o să mai ajung vreodată acasă?

Iată şi preţul plătit azi: 20 de morţi, 11 dispăruţi şi 163 de răniţi. Draga mea Rosel! Butziben, să-ţi aduci aminte cu drag de tatăl tău!

14 iulie: Ni se ordonă să atacăm în dimineaţa asta la ora 8. Dar, furtuna de ieri a inundat drumurile şi le-a făcut impracticabile. Şi acum ce facem? La ora 9 soseşte următorul mesaj transmis prin radio: „Atac amânat. Reorganizaţi în formaţie defensivă!” Prin urmare, ruşii vor ataca din nou. Da. Şi cât de dur atacă! Proiectilele de calibru mare zbârnâie pe deasupra poziţiilor noastre. Serii întregi de obuze sunt însoţite de proiectile de calibru mai mic şi de Şrapnele de mare capacitate.

Unul după altul, bombardierele îşi aruncă ouăle de la joasă altitudine. Avioanele de luptă scuipă salve de mitralieră în tranşeele noastre. E un spectacol infernal, capabil să te scoată din minţi. Pe jumătate înnebuniţi, ne ghemuim în tranşee. În jur, pământul e aruncat în aer – chiar în faţa ochilor noştri. În stânga şi în dreapta Noastră, în spatele nostru... flăcările ţâşnesc peste tot. Părul îmi e pârlit. O bucată mare de pământ zboară spre casca mea şi, pentru o clipă, mă face knock-out. Apoi vin spre noi aceşti *roten teufel* [diavoli roşii]. „Ura! Ura!”

Primii se apropie cam până la 50 m de noi. Ne căţărăm afară din tranşee. Servanţii mitralierei rămân în urmă să ne acopere. Oare să fie vorba de aceiaşi oameni? Chipurile lor schimonosite sunt de nerecunoscut. Ura şi nesfârşita furie împotriva acestor copoi întrerup şirul gândurilor. Încheiem atacul după o jumătate de oră. Nu-mi amintesc detaliile măcelului. E de necrezut, şi totuşi adevărat. Am alergat înainte ca nişte ucigaşi dementi. Am tras, am hăcuit şi am lovit. Am căzut, ne-am ridicat şi ne-am năpustit din nou înainte. Nu reuşesc să-mi aduc aminte toate detaliile. Şi cum arătăm! Cămaşa mea e sfâşiată, mâinile şi genunchii îmi sângerează, iar uniforma e plină de urme de sânge. De carâmbul cizmei stângi atârnă o bucată de creier

pulverizat. Trebuie să vomit. Destul! Acum vine şi reacţia. Mă simt ameţit şi mă trec fiori reci – febra nervoasă.

15 iulie: Am dormit fix 20 de ore şi acum mă simt mult mai bine. Obuzele de calibru mare şi bombele au schimbat mult înfăţişarea amplasamentului nostru.

Nu pot decât să mă mir: n-am observat focurile de artificii cât timp am zăcut la adăpost în cortul sanitar. Probabil că am dormit buştean.

O arşiţă pâlpâitoare pluteşte deasupra amplasamentului. Apa formează bălţi întinse în tranşeele noroioase şi emană un miros de putreziciune. Aerul şi pământul sunt populate de insecte. Nori negri de muşte se adună pe tot ce pare comestibil. În afară de focul artileriei uşoare, astăzi e relativ linişte. Odihna mi-a făcut bine. Suntem încurajaţi de cuvintele lui Reichenau [feldmareşalul Armatei a 6-a Walter von]; ne transmite admiraţia sa pentru curajul şi vitejia de care am dat dovadă.

16 iulie: Linia frontului nu s-a mişcat. Nu s-a dat nicio bătălie care să merite menţionată. Din când în când se aud focuri singulare de puşcă, duduitul unei mitraliere sau chiar câteva rafale de artilerie. Bombardierele ne atacă amplasamentul în jurul prânzului. E lovită o rezervă de muniţie; explozia sfârtecă opt camarazi, iar mulţi alţii sunt răniţi. Zgomotul puternic al bătăliei vine din ambele flancuri. Diviziile noi par să atace acolo şi fac progrese importante. Oare până la urmă ruşii vor trebui să fugă?

17 iulie: În dimineaţa asta suntem binecuvântaţi cu tirul inamicului. Bombardamentul ne loveşte poziţiile timp de o oră, iar avioanele Rata ne iau prin surprindere. Zboară cam la 20 de metri deasupra capetelor noastre şi trag în coloane. Spectacolul se încheie brusc. Inamicul nu mai trage niciun foc; apoi primim mesajul că ruşii se retrag. Nu ne vine să credem. În ultimele zile ne-am entuziasmat de prea multe ori şi s-a dovedit ulterior că mesajele erau false. Şi totuşi, e adevărat. Artileria noastră trage în unităţile ruşilor puşi pe fugă.

Ordinul de atac soseşte după-amiază. Până la asfinţit cucerim o întindere de aproximativ 4 km din Pădurea Morţilor

aflată la nord-est de Zwiahel. Teribilul război din tranşee, cu toate ororile sale, cu ore la rând de foc de artilerie şi sângeroase lupte corp la corp, s-a încheiat în sfârşit.

Ochii ni se umplu cu lacrimi de bucurie.

18 iulie: Probabil că Roşii au avut pierderi importante, pentru că focul nostru de artilerie a fost corect ţintit. Fărâme din trunchiurile copacilor sunt risipite peste tot. Bombardamentul nostru a sfâşiat solul pădurii. În mijlocul distrugerilor zac sute de cadavre, echipamente zdrobite, vehicule şi arme de toate tipurile. Corpurile neînsufleţite ale inamicilor formează grămezi masive în faţa poziţiilor lor. Cadavrele sunt înnegrite şi umflate din cauza căldurii. Îngrozitorul şi înţepătorul miros de descompunere s-a răspândit în toată pădurea. Mulţi dintre camarazii noştri pot fi în sfârşit îngropaţi.

Multe dintre detaliile luptelor din ultimele zile îmi amintesc cumplitele bătălii din pădurile comunei La Besace [Franţa] din urmă cu un an, dar ruşii sunt nişte adversari diferiţi de belgieni sau de francezi. La vremea aceea, luptam împotriva unor oameni care, în calitate de soldaţi, se foloseau de inteligenţă, rezistenţă şi experienţă; duşmanul de aici seamănă cu o maşină a distrugerii şi a morţii monotonă, indiferentă şi lipsită de suflet. Pe îndelete, noi i-am prins pe ruşi în menghină. Francezii ar fi învăţat din experienţă şi ar fi încercat să evite pierderile inutile. Indivizii ăştia de aici luptă ca nebunii până când nimic nu mai mişcă. Nu se predau niciodată!

În seara asta, din senin, s-a tras asupra noastră foc de artilerie. Fac de pază în timpul nopţii, în acele ore sinistre. Ştim că mai exista mulţi *schweine* ascunşi în pădure. Bezna e totală. Fiecare trosnet din pădure ar putea fi un rus care stă la pândă. Mă dau de ceasul morţii. Dimineaţa soseşte în sfârşit şi aduce cu ea obligatoriul foc de artilerie.

19 iulie: Mi-e foame. De zile întregi, hrana e puţină şi proastă. Ţigările, bomboanele *Kola Dallmann* [dropsuri populare pe bază de cola] ale soldatului german nu mai sunt nici ele disponibile.

Plouă. Duhoarea cadavrelor e mai grea ca niciodată. Avem cel mai rău caz de malarie. Citirea scrisorilor lui Rosel e singura

mea bucurie. Mă rog la Dumnezeu să mă întorc întreg şi nevătămat acasă.

20 iulie: Roşii s-au mutat într-o nouă poziţie defensivă, pe care încearcă din toate puterile s-o păstreze. E a treia linie de buncăre Novohrad-Volînskîi [Zwiahel] – parte din Linia Stalin. Ne-am ales cu câteva capete sparte încercând să atacăm blestematele alea de buncăre din beton. Pentru că suntem atât de extenuaţi, nu se aşteaptă nimeni să ne aventurăm într-o a doua serie de atacuri.

Slavă Domnului! Suntem înlocuiţi de trupe proaspete. Rămânem în alertă în pădure. Ne săpăm tranşeele în apropierea unui grup de tunuri de artilerie mutate aici pe post de întăriri.

Pentru că am fost mereu în prima linia de apărare, nu am mai avut până acum ocazia să vedem cum se trage cu tunurile cu ţeava de 21 cm la distanţă mică. Căscăm ochii şi gura, uimiţi la vederea acestor arme – mai întâi de mirare, apoi ca să ne protejăm timpanele. Un astfel de monstru necesită 40 de servanţi. Trage la 40 km distanţă. Proiectilul cântăreşte trei chintale [aproximativ 150 kg sau 330 de livre]. Efectul şrapnelelor acoperă o suprafaţă de aproximativ 1.000 m – suficient pentru a smulge pe gratis măselele multor ruşi. O singură lovitură costă cam 2.000 de Reichsmark. „Oameni buni, veniţi la cutia pentru donaţii! Cine n-a donat încă, cine mai vrea să cumpere un WHW [bilet de loterie]?” Două mii de mărci tragerea! Veniturile însumate ale cutiilor pentru donaţii din Praunheim şi Römerstadt. Pregătiţi-vă, agenţi colectori, astăzi se vor trage şi mai multe focuri. Şi, apropo, tunurile de aici sunt pradă de război din Cehoslovacia şi au fost fabricate de Skoda. Au fost destinate armatei turce, dar au ajuns în posesia armatei germane, într-adevăr, Campania Sudetenland a produs ceva bun.

Comandantul ţine după-amiază un discurs care ne umple de mândrie.

De zile întregi, Divizia 299 infanterie ţine piept presiunii exercitate de Armata a 5-a rusească. Ruşii şi-au desfăşurat în luptă trupele de elită ale forţelor de apărare din Moscova. Ultima lor sarcină este să împingă un dispozitiv de luptă în V între noi şi Grupul von Kleist. Nu vor reuşi.

Soldaţi sovietici capturaţi de nemţi în apropiere de Uman (în zilele noastre), Ucraina, vara anului 1941.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Femei ucrainene recrutate să ajute soldaţii germani la o carieră de piatră din Postepnoye Ucraina.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

Operaţiunile cruciale din sud sunt în primejdie. Acum suntem cu toţii conştienţi de situaţie şi vom lupta până la ultimul om. Ne aşteaptă câteva ore dificile. Pierderile enorme de vieţi omeneşti ne-au slăbit forţa de luptă. Postul de radio din Moscova a comunicat ieri că Diviziile 298 şi 299 infanterie au fost distruse lângă Zwiahel – nimic altceva decât dorinţe deşarte! Încă nu s-a terminat! Oare nu am ajuns noi mai repede cu cinci ore la râul Sluch? Să fie oare ăsta motivul lătratului la microfon? Voi de-abia puteţi alerga suficient de repede! Vă învăţăm noi cum să alergaţi, dar în direcţia opusă.

Incredibil! Grupului nostru obosit i se ordonă să se odihnească câteva zile într-un sat învecinat! Vestea bună ne-a luat prin surprindere! Era şi timpul! Altfel, pierderile ar fi mari.

22 iulie: În dimineaţa asta intrăm în sat în grupuri separate. Localitatea a fost grav distrusă de artileria noastră. Locuitorii rămaşi pot fi găsiţi în cel mult patru sau cinci gospodării. Stau în faţa bordeielor, iar pe chipurile lor se citeşte mai curând curiozitate decât furie. Poate că ştiu să se stăpânească. Probabil că sunt curioşi să afle ce se va întâmpla în continuare.

Misiunea noastră este să ne despărţim şi să căutăm hrană. „Min Bohn” a fost foarte norocos. A găsit un pachet de „Mahorka” [marcă sovietică de tutun]. Suflet larg, stă în picioare pe marginea drumului şi ne dă şi nouă. Fiecare capătă o porţie mică.

Ne aşezăm şi începem să împărţim între noi câteva ziare vechi. Unii îşi scot din cizme *schweisslappen* [fâşii rupte din ziare, care se pun în interiorul cizmelor]. Curând, primul pluton fumegă ca o gară de tren. „Mahorka” asta e rea de tot, dar, pentru că în ultimele zile nu am fumat decât iarbă, frunze şi tot felul de plante, parcă ar fi cel mai bun tutun italian.

Ne stabilim tabăra într-o luncă de la marginea satului. „Magazia ambulantă de vase”, adică băieţii care răspund de oale, cratiţe şi echipamentul de gătit, îşi descarcă povara preţioasă; curând după aceea începe gătitul. După ce mâncăm, ne aşezăm şi ne uităm la cerul cuprins de înserare, fără să ne gândim deloc la linia frontului.

Nimeni n-o să ştie vreodată cum a început totul: din senin, cineva se pune pe cântat cu o voce clară de tenor; dintr-odată, se face atâta linişte, încât lui „Min Bohn” îi cade ţigara din gură (dacă mă gândesc mai bine, gura lui era larg deschisă). Încep şi alţii să cânte şi, în curând, cântă tot grupul. Unii sunt aşezaţi, cu braţele în jurul genunchilor; alţii stau întinşi pe spate, folosindu-şi braţele pe post de pernă. Cântecul devine mai puternic, tot mai puternic: „Soţie curajoasă de soldat, ne întoarcem curând acasă!”

Cântecul „Casa mea se află în cea mai frumoasă dintre lunci...” începe după o scurtă pauză şi toată lumea îl cântă. Muncitori, fermieri, profesori şi oameni de afaceri cântă într-un singur glas. Cu uniformele lor cenuşii, au devenit cu toţii camarazi. Cu căştile de oţel pe cap, în faţa morţii, cântă această melodie melancolică vers cu vers, cu devoţiune. Impregnează fiecare vers cu dorul de Pace, de linişte, de soţii şi de copii.

Nu au propriile cuvinte pentru emoţiile care le domină sufletele. Le e greu să-şi exprime emoţiile, de aceea cântă o melodie despre casa ori despre valea în care s-au născut. Deasupra mea, cerul splendid, plin de stele. Aceleaşi stele se află chiar în momentul acesta deasupra casei mele din Westhausen. Te gândeşti la mine, draga mea Rosel?

Oraşul Jitomir sub ocupaţie germană. În fundal, se văd trecând căruţe trase de cai.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoinţa lui Håkan Henriksson)

După aproximativ zece ore de somn profund, mă trezesc şi cercetez mai îndeaproape satul. Grupuri de refugiaţi, în general femei şi copii, sosesc din toate direcţiile; se ascunseseră prin pădurile din împrejurimi. Bărbaţii din sat au fost obligaţi să lupte pentru Roşii şi au murit în casele lor sau pe uliţe. Oriunde te-ai uita, dai peste scene şocante. Femeile îşi caută soţii şi fraţii morţi. Copiii găsesc trupurile sfârtecate ale taţilor lor. Oribile imagini. O femeie cu un prunc în braţe încearcă să împingă cadavrul bărbatului ei într-o tranşee pentru a-l îngropa.

Un cuplu în vârstă stă pe jos, lângă colţul unei case. Bătrânul , e îndoit de la mijloc – mort. *Babuşka* [bunică în ruseşte] se sprijină de trupul lui, privind fix ororile din jur. Fiii şi nepoţii lor zac în interiorul casei, în bălţile negre de sânge. Şi-a pierdut vocea, iar sufletul ei e mort pe vecie.

Puţin mai departe, un grup de aproximativ 20 de tovarăşi a fost secerat de focul unei mitraliere. Doi combatanţi încleştaţi într-o luptă corp la corp zac morţi în grădina vecină. Rusul mai ţine încă baioneta în mâna rigidă. Judecând după rană, probabil că l-a înjunghiat pe german în gât. Capul rusului e umflat; mâinile soldatului german sunt încleştate în jurul gâtului său ca o menghină. Cunosc prea bine oroarea luptei corp la corp. Nu putem separa toate cadavrele, aşa că prietenii şi duşmanii sunt îngropaţi împreună. Îi punem în mai multe gropi pe 21 dintre cei mai buni camarazi ai noştri; 58 de ruşi sunt înmormântaţi într-o groapă comună.

Arşiţa e insuportabilă. Duhoarea emanată de cadavrele aflate în descompunere e dezgustătoare. Pentru a ne apăra de miros, ne acoperim feţele cu batiste. Trebuie să folosim forţa pentru a alunga femeile şi copiii de lângă rudele lor moarte. Riscul de infecţii este şi el foarte ridicat.

Pe drumul de întoarcere, genunchii mi se înmoaie. Din cauza arşiţei brutale sau din cauza imaginilor cumplite?

24 iulie: Alternează perioade însorite şi averse de ploaie. Parcă am sta într-o seră din mijlocul mlaştinii, şi trebuie să luăm chinină ca să prevenim răspândirea malariei. După săptămâni de extenuare continuă, multe simptome încep să se manifeste în timpul acestei perioade de odihnă. Un camarad suferă de

febră nervoasă [*febris nervosa*]. În timpul crizelor, sare în picioare, trage cu arma şi încearcă să-i atace pe Roşii; numai că nu există niciunul. Bietul de el urmează să fie transportat în după-amiaza asta undeva mai în spatele nostru. Majoritatea suferă de serioase afecţiuni intestinale (adică de scaune incontrolabile). Eu sunt unul dintre ei. Dar asta nu-i nimic în comparaţie cu luptele sângeroase din ultima săptămână. Suntem profund recunoscători că avem şansa să ne odihnim!

25 iulie: Am putea cădea pradă autoglorificării după toate discursurile laudative pe care le-am ascultat: „Realizările voastre admirabile îşi vor găsi locul în istorie. Vitejia voastră nu are Precedent!” şi aşa mai departe... Şi continuă aşa toată ziua. Comandantul diviziei, comandantul corpului de armată şi feldmareşalul Reichenau – cu toţii ne declară afecţiune. Ni s-au promis vin franţuzesc, şampanie, ciocolată, ţigări şi sardine. Bietul meu stomac, cum o să te descurci cu toate delicatesele astea? Măcar suntem fericiţi; totuşi, nu ne am făcut decât datoria.

26 iulie: Primim veşti bune de pe front: ruşii se retrag spre Korosten (Ucraina), încercând cu disperare să lupte.

27 iulie: Zilele noastre de odihnă s au încheiat. Înaintăm spre Kiev.

28 iulie: Jitomirul cade după grele lupte de stradă. Din când în când, tancurile ruseşti înaintează pentru a-i acoperi pe bolşevicii care se retrag. Avioanele lor de luptă şi bombardierele ne fac necazuri. În mod repetat, ţintele lor sunt convoaiele noastre. Trupele Roşilor se retrag spre Kiev, aparent puternic fortificat.

Se vor da din nou grele lupte urbane.

29-30 iulie: Înaintăm kilometru după kilometru sub focul artileriei uşoare şi cu preţul unor lupte de infanterie minore.

31 iulie: Facem o scurtă pauză după ce trecem de Jitomir şi parcurgem vreo 40 km. Acelaşi subiect ne domină conversaţiile:

când se va termina campania asta? Cineva a răspândit zvonul că vom fi lăsaţi la vatră după nenorocirea asta. Ce credinţă evlavioasă imatură! Mai întâi, eu cred că această campanie va dura mult mai mult. (Chiar dau glas acestei opinii, contrazicându-i pe ofiţerii care sunt de părere că se va încheia în două luni.) În al doilea rând, cum să crezi că nişte veterani glorioşi ca noi vor fi trimişi acasă să caute în grădină râme pentru pescuit? Să vedem dacă nu voi avea dreptate măcar în una dintre aceste privinţe.

1 august: Ne oprim într-o pădurice de pini, care adăposteşte un lac mic. Pentru că vom sta aici câteva ore, ne scoatem uniformele transpirate şi sărim în apa călduţă şi murdară. Dar bucuria e de scurtă durată – avioanele Rata apar brusc şi trag câteva salve spre capetele noastre. Chiar la începutul atacului, o grenada de mână ucide un camarad. Ce porcărie! Uzi ca nişte câini, îmbrăcăm rapid hainele şi ne ascundem sub copaci. Tocmai la timp – zece bombardiere Martin apar curând după aceea. Dintr-odată, se văd dâre de fum, urmate imediat de explozii. La naiba!

Suntem foarte norocoşi. După ce se risipeşte fumul galben, putem vedea că zona unde ar fi trebuit să se afle tabăra noastră este acoperită acum de craterele lăsate în urmă de bombardament.

Avioanele de luptă ruseşti sunt nefericit de active în ultimul timp- Ieri după-masă am avut o surpriză foarte neplăcută. Trei aparate de zbor grele au trecut pe deasupra noastră la joasă înălţime. Nu au tras spre noi, aşa că nu le-am acordat o atenţie prea mare. Curând după aceea, am auzit focuri sălbatice de mitralieră în spatele nostru. O echipă de iscoade, din care am făcut parte şi eu, s-a reunit şi s-a întors din drum să vadă ce se petrece. Când am ajuns la marginea pădurii, am văzut un grup de vreo 15 civili alergând ca nebunii pe un pod. Brusc, ceva a şuierat deasupra capetelor noastre; ne-am aruncat la pământ şi, simultan, cinci sau şase grenade de mână au explodat cu un bubuit asurzitor doar la câţiva metri de noi. Am alergat în salturi mici de la un adăpost la altul pentru a ne apropia de grup. Reuşim cu mare efort să oprim accesul la pod acestui grup care trage cu ferocitate.

Găsim marea surpriză în luncă – paraşute. Soldaţi ruşi în haine civile au sărit din avion pentru a distruge acest pod important. Ce coincidenţă norocoasă că i-am prins şi că am împiedicat în ultima clipă asaltul asupra podului. Lăzile pline cu dinamită ar fi fost suficiente ca să distrugă un întreg cartier. Din păcate, unul dintre paraşutişti a reuşit să scape; o rafală a mitralierei lui l-a ucis pe unul dintre camarazii noştri şi l-a rănit grav pe un altul.

2 august: Nu mai e mult până la Kiev. Îl vedem pe hartă şi îl putem simţi în rezistenţa disperată care ne întâmpină. Nu suntem în stare decât de o înaintare lentă. Prima linie a buncărelor se află în faţa noastră. Aparent, dincolo de ea se găsesc vreo 12 linii de diverse fortificaţii. Buncăre, câmpuri minate, mlaştini, capcane cu aruncătoare de flăcări automate şi cine mai ştie câte altele.

Ne aşteaptă ore şi zile grele, dar am devenit atât de aspri, încât nimic nu ne mai uimeşte. Nu ne mai pasă de explozii, de vâjâitul grav al bombelor aruncate din avioane şi nici de ciripitul salvelor de mitralieră.

Viaţa de pe front m-a făcut să devin fatalist. Acum, totul ţine de soartă, altfel cum să mergi mai departe! Obuzele ne-au arat liniile. Pământul a fost aruncat în aer la doar câţiva metri în faţa mea. O ploaie de şrapnele incandescente curge peste noi. Camarazii din dreapta şi din stânga au fost sfâşiaţi; uniforma mea e împroşcată cu sânge. Explozia mă aruncă pe spate, şi totuşi nu sunt rănit. Soarta! Dacă am ieşit cu bine din iadul cu 1.000 de morţi din Zwiahel, atunci lucrurile vor merge bine şi în viitor.

3 august: E aniversarea nunţii noastre, draga mea Rosel! Îţi mai aduci aminte: într-o seară, stăteam afară, în grădina din Hausen. Era tot într-o zi de 3 august, iar neghiobul tău de soţ uitase complet de aniversarea noastră. Mi-am dat seama cât de mult te-a supărat greşeala mea.

Şi iată că s-a făcut din nou 3 august; o zi de luptă continuă şi de pierderi de vieţi omeneşti. Cu toate acestea, îmi amintesc de aniversarea căsătoriei noastre. Îi mulţumesc destinului că a

permis ca drumurile noastre să se încrucişeze, iar tu să devii soţia mea şi mama iubitei noastre Erika.

Te rog, Doamne, lasă-mă să ajung acasă în siguranţă, ca să-mi pot răscumpăra greşeala şi să mai am timp să recuperez totul!

În pofida rezistenţei sălbatice, reuşim să străpungem liniile inamice în timpul serii. Facem progrese.

4 august: Suntem acum la 15 km de Kiev. Linia Weta se află în faţa noastră şi e fortificată cu toate accesoriile de rigoare. Trei atacuri bine organizate sunt respinse de ruşi. Într-adevăr, nu aşa se procedează!

Se pare că există anumite probleme la cartierul general, deoarece lucrurile nu se desfăşoară conform planului. Se fac schimbări în structura de comandă şi câţiva generali sunt înlocuiţi. Numărul victimelor îl întrece pe cel al succeselor. Nu-mi place deloc porcăria asta.

5 august: Săpăm tranşee. Toată ziua se aude focul artileriei grele. La adăpostul nopţii ne apropiem de linia buncărelor. Slavă Domnului că totul merge bine, iar inamicul nu ne acordă prea mare atenţie.

Pe la miezul nopţii, ocupăm, fără prea multă luptă, o poziţie în pădurea Glewacha. Până în zori, totul trebuie îngropat în pământ. Tunurile din buncăre şi lunetiştii caucazieni rad tot ce mişcă în lumina zilei.

6 august: Focul greu începe, aşa cum era de aşteptat, în jurul orei 5. Stau în poziţia B [*beobachter*, sau observator] şi pot vedea ca nimeni altul iminentul nostru destin. Şanţul [o tranşee scurtă săpată din tranşeea frontală] se află la marginea pădurii. De acolo, terenul coboară într-o pantă lină spre râul Weta. Pare că blestematul ăsta de râu o să înghită o mulţime de sânge (poate şi pe al meu). În spatele râului se află o enormă tranşee antitanc plină cu sârmă ghimpată.

Buncăre bine camuflate mărginesc tranşeele. Focul vine dinspre ele. Moartea se rostogoleşte spre noi. Un zid de foc zdrobitor se târăşte încet, foarte încet spre vârful dealului. Aceşti *schweine* trag cu o precizie care nu poate fi deprinsă

decât printr-un antrenament intensiv. La jumătatea povârnişului, zidul de foc ajunge la o gospodărie acoperită de copaci. Se aud pârâituri şi trosnete atunci când crengile, bârnele de lemn şi cărămizile se învârtejesc prin aer. Zidul de foc puturos trece mai departe.

Nu te pierde cu firea tocmai acum, Hannes! Cred că moartea poate sosi în orice clipă. Toată lumea a fost avertizată. Ne înfigem degetele în ţărână. Din cauza fricii, frunţile ne sunt acoperite de sudoare. Doamne, măcar dacă ne-am fi putut apăra! Apoi se dezlănţuie iadul. Urmează un urlet, un muget imens, bubuituri, trosnete şi zbârnâitul miilor de schije.

Fumul scârbos ne inundă tranşeele. Să fi durat câteva secunde sau minute? Nu-mi dau seama. Îmi scot precaut nasul din ţărână şi văd că zidul de foc a trecut mai departe. Câteva minute sunt surd. Simt ceva umed pe faţă – sânge! Slavă Domnului că nu e decât o zgârietură! Amplasamentul nostru a căzut pradă haosului. Trunchiurile de copaci folosite pentru acoperire au fost făcute fărâme. Porţiuni întregi din tranşee au fost umplute la loc cu pământ. O poziţie a primit o lovitură directă. Doi camarazi au fost ucişi şi trei răniţi. În ansamblu, suntem norocoşi; ar fi putut fi mai rău.

În după-amiaza asta, artileria este adusă în poziţie în pădurea din spatele nostru. Sunt multe tunuri în plus faţă de calibrele mamut, probabil mortiere care vor fi utilizate aici pentru prima dată. Noile tunuri sunt ascunse vederii soldaţilor. Se lasă noaptea şi din când în când este tras câte un obuz spre poziţiile inamice. S-ar putea numi foc de probă. Drăguţ din partea barbarilor că ne fac cunoscută prezenţa lor.

Primim ordin să atacăm mâine în jurul orei 23. Doamne, o sa fie dur de tot. Şi, ca să fiu sincer, m-am cam săturat.

7 august: Ofiţerii stau în picioare lângă tunurile cu ţeavă lungă, obuziere, mortiere şi aruncătoare de grenade. Pun presiune pe servanţi uitându-se fix la ceasurile de la mână. Acul orar se deplasează în cercuri... Minutul final tocmai a început; pare să nu aibă sfârşit! Sute de ţevi îşi scuipă încărcăturile mortale spre cer. Obuzierele, mortierele şi tunurile cu ţevi de calibru mare îşi încep treaba. Bubuiturile şi vuietul însoţesc moartea care ţâşneşte spre şanţuri, buncăre, poziţiile tunurilor,

cuiburile mitralierelor şi tranşee. Artileria noastră loveşte fortificaţiile de pe Weta timp de 30 de minute.

Trecem la atac exact la ora 5:10. La fel ca de atâtea ori până atunci, acţionăm mână în mână cu *Sturmpionieren* şi cu *Flammenwerfer* [aruncătoare de flăcări]. Contrar aşteptărilor noastre, totul a mers excelent. Întregul atac s-a desfăşurat de parca am fi fost pe terenul de antrenament din Ohrdruf. Într-o oră, suntem la adăpost în tranşeele antitanc de pe malurile râului Weta, mai jos de buncărele care ard cu flăcări mistuitoare. Grenadele noastre zboară prin deschizăturile buncărelor. Explozibilii şi aruncătoarele de flăcări le vin de hac.

Surpriză! Trei buncăre au fost curăţate şi, după numai două ore, s-a deschis o breşă. Cum ar suna asta? Dragii mei domni, am făcut pe noi de frică în timpul acestei scene drăguţe din *Wochenschau* [jurnal de ştiri german]. Doar câţiva şi-au aruncat armele în aer, s-au întors la 180 de grade – o mişcare atât de incomodă – şi au căzut ţepeni pe malurile râului Weta. Apropo – am atacat buncărele îmbrăcaţi ca Adam [goi]. Mă întreb dacă târfele astea de ofiţeri roşii au avut decenţa să-şi acopere ochii cu palmele! Oricum, a fost ceva necesar din cauza mâlului din râu. Cum obişnuia să zică sergentul: „Îmi dau seama de caracterul soldatului după starea uniformei lui.” Da, dragă Fips, vino şi spune-ne despre „stările” tale. Poate reuşeşti să aduci hainele bravilor soldaţi de pe celălalt mal al râului. După cum vezi, ţi-am onorat dorinţa şi ne-am cruţat uniformele. Ne e dor de discursurile tale sordide.

Ne rostogolim unul după altul peste poziţiile ruseşti. Până după-amiază, dealul din partea cealaltă a râului cade în mâinile noastre. Doar satul Pocitovaia şi podul sunt ocupate încă de inamic. S-a planificat să preluăm controlul asupra podului printr-o acţiune rapidă, deoarece este vital pentru unităţile noastre motorizate. De data asta, e treaba altcuiva să facă acest demers riscant. Noi vom asigura focul de acoperire. Băieţii aceştia pătrund în forţă. Până la căderea nopţii, podul şi satul sunt curăţate de inamici. Noi răspundem de paza podului după miezul nopţii. Nu e deloc o operaţiune lipsită de pericole, ruşii trag bine ţintit asupra podului şi satului. În cele din urmă, după câteva ore suntem degrevaţi de sarcină şi ocupăm poziţii pentru a apăra ieşirea dinspre nord.

Pocitovaia e în flăcări. Auzim trosnetele focurilor. Vacile mugesc în depărtare. Probabil că sunt prizoniere în vreun grajd şi ard de vii. Vântul împinge spre noi nori de fum. O dâră de fum pluteşte pe deasupra întregului sat. Focul împrăştie luciri roşietice; arşiţa ne taie respiraţia. Toate casele sunt incendiate. Explozia muniţiei lăsate în urmă de ruşi poate fi auzită printre sfârâituri şi pocnete. Ne căţărăm pe dărâmăturile fierbinţi. Zidul unei case se prăbuşeşte în apropiere. Soldaţii răniţi sunt transportaţi peste noi. Focurile luminează un steag al Crucii Roşii. Zumzetul unui avion trece pe deasupra capetelor noastre.

Rosel şi Hans în Pădurea Neagră.

Hans şi Rosel împreună cu alţi soldaţi germani, în Pădurea Neagră.
(Fotografii reproduse prin bunăvoinţa Christinei Alexander şi a lui Mason Kunze)

8 august: Plouă. Tranşeele săpate atât de rapid sunt pline de apă. Oamenii zac ca nişte saci în găurile lor mizerabile. Uniformele sunt îmbibate cu o apă de un galben murdar. Tremurăm de frig şi de frică în „căzile" sau în „coşciugele noastre de apă". Se trag salve la rând înspre partea cealaltă. În jurul nostru au loc explozii. Seamănă cu arbuştii tuia din jurul gării centrale din Frankfurt – „arborele vieţii"!

Ce ironie... moartea se preumblă printre liniile noastre! Doisprezece morţi într-o jumătate de oră. Fir-ar să fie! Măcar dacă s-ar opri ploaia. Nu mai suport să mă uit la supa roşie din gropile soldaţilor noştri căzuţi. Nu-mi plac roşiile, dar supa de roşii da.

Dezgustător. Îţi vine să-ţi verşi maţele! Aceiaşi camarazi care au atacat ieri buncărele de pe Weta, dând dovadă de vitejie, zac acum sfârtecaţi în gropile lor. Când un camarad primeşte acea lovitură finală care-i sfâşie burta, n-ar trebui să ne mai uităm la el. Indiferent ce se întâmplă după aceea, oare acel lucru nu-i aparţine şi lui şi eforturilor sale eroice? E urât, de-a dreptul îngrozitor. Sunt obosit, sătul de tot ce mă-nconjoară.

În dimineaţa asta, regimentul a atacat la nord de şoseaua pavată cu bolovani. Aceşti băieţi viteji au înaintat mult, deşi cu

pierderi mari. Au ocupat Gatnoe şi sunt aproape de Juliani, la porţile Kievului. Păcat că ne-au lăsat aici. Ruşii şi-au ajustat excelent focul, ţintind atât poziţiile noastre, cât şi drumul.

La amiază e relativ linişte. Au încetat să ne mai sâcâie cu armele lor blestemate de calibre mici. Probabil că au rămas fără muniţie. Totuşi, trei proiectile uriaşe sosesc regulat, la intervale de cinci minute. Judecând după dimensiunea craterelor, probabil că sunt trase de tunurile de pe calea ferată, care au demolat acest drum fragil.

Dispoziţia noastră este mult mai bună. Ploaia a stat şi chiar s-a ivit soarele, care face ca totul să arate mai bine. Măcar putem ieşi din găurile noastre. Cineva face o glumă şi râdem. Viaţa merge înainte!

Au fost anunţate tancuri ruseşti. Mă aşez în poziţia B sub un acoperiş ars, ghemuit şi cu o lunetă-foarfece în mână. Timp de cinci minute, uit de toate, de focul artileriei şi de pericol. Ce minute!

Bătălia pentru Kiev a atins apogeul. O câmpie se întinde până la periferiile oraşului. Peisajul cuprinde doar câteva pâlcuri de copaci şi mai multe coline joase. Turnurile radio se văd clar în spatele pădurii. La stânga se află suburbiile Juliani şi Mikoiska, precum şi marele oraş cu 850.000 de locuitori, bisericile sale frumoase şi citadela de dincolo de dârele de fum care se văd la orizont.

Acolo se dă bătălia. Văd foc de artilerie rusească în jurul fiecărei pădurici din câmpie. Un nor de şrapnele incandescente pluteşte deasupra unei crăpături în pământ, ca un cocoloş de vată. *Waffentruppen* atacă buncărul de acolo. Spectacolul se încheie atunci când apare focul unui aruncător de flăcări. E straniu să stai tocmai aici, atât de departe de lupta corp la corp – atât de departe, şi totuşi atât de aproape prin intermediul lunetei. E ciudat să vezi lupta pe viaţă şi pe moarte a camarazilor fără ca viaţa ta să fie pusă în pericol.

Luneta-foarfece este un instrument minunat! O mică răsucire a butonului şi o altă scenă individuală devine clară. Câinii roşii atacă poziţia unei mortiere. Prieten şi duşman se măcelăresc unul pe celălalt. Pot vedea liniile infanteriei de lângă Gatnoe. Se instalează o mitralieră pe drumul care iese din sat. Zidul de foc înaintează de-a lungul drumului pietruit. Nori

cenuşii plutesc peste pădurea Terempki. În aer se aude huruitul avioanelor de luptă.

Totalitatea scenelor de luptă observate, cu imaginile lor răscolitoare, merită pe bună dreptate numele de „bătălie”... cai tropăind; motoare duduind, curieri pe motociclete acoperite de noroi, torţe arzând, care au fost odată case, lătratul furios al mitralierelor, răniţii care-şi întorc ochii spre cer, reculul gurilor încinse ale tunurilor, fântânile întunecate de pământ şi fum, şuieratul şrapnelelor, bâzâitul obuzelor... Ţipete, mugete, pocnituri, gemete, şuierături, explozii – este 8 august – a doua zi a bătăliei pentru Kiev!

9 august: Dimineaţa începe cu un atac masiv al bombardierelor ruseşti. N-am mai văzut aşa ceva până acum. Din când în când, 40-50 de avioane se adună pe cer. Mă gândesc automat la desenele futuriste din *Războiul Viitorului* [der Krieg der Zukunft], o revistă pe care am citit-o cu ani în urmă. „Dominik şi bătălia pentru Kiev” – ai putea să râzi dacă situaţia n-ar fi atât de gravă. [Feldmareşalul sovietic] Budionîi a dat drumul rândunelelor pentru spectacolul aviatic al Kievului. Zumzetul şi bâzâitul sunt atât de puternice, încât nu-ţi mai poţi auzi propriile gânduri. Avioanele Rata, nişte biplane agile, şi bombardierele Martin atacă poziţiile germane cu bombe şi cu tunurile de la bord. Pentru prima dată, aruncă obuze şi lansează bombe care ating pământul înainte ca avionul să se afle deasupra acelui loc. *Scheisse*, camarazi! Trebuie să regândim întreaga strategie de acoperire. Trebuie să învăţăm.

Primim ordin să atacăm în jurul orei 10. Nu miroase a bine! Aparent, divizia s-a împotmolit după ce ieri a făcut progrese importante. Mugetul artileriei e asurzitor; trei grupuri primesc ordin să-şi croiască drum prin câmpul minat pentru a lua legătura cu linia frontului excesiv de extinsă. Sarcina grupului meu este de a ajunge la moşia Terempki până la ora 11:30. Comandantul şi adjunctul său, care au sosit de la Gatnoe, au ocupat deja în cursul dimineţii o poziţie în interiorul moşiei. Nu e nevoie de o prelegere pentru a şti că trecerea prin câmpul minat nu va fi uşoară. Trei perdele de foc de artilerie sunt lansate asupra câmpului pe care trebuie să-l traversăm – ca să nu mai vorbim despre şrapnele, mine şi bombardiere. Nu e timp de stat

la discuţii; punem mâna pe echipament şi pe arme fără să rostim un cuvânt.

O clipă mai târziu, începem misiunea mergând într-un singur şir. Fără paravanul de nori, soarele arde. Aerul înăbuşitor ne scoate din minţi. Ducem cu noi două unităţi TO [comunicaţii], conform ordinului, care vor face parte dintr-un post de observaţie de lângă linia frontului. Bieţii oameni cară în spate nişte lăzi extrem de grele. Micul Arthur se prăbuşeşte după câteva sute de metri. Doamne – cum vom duce la îndeplinire misiunea asta? Am ajuns la prima perdea a artileriei, dar încă n-am trecut de ea. Să nu ne dăm bătuţi tocmai acum! Unul dintre camarazii noştri ridică lada în spinare şi ne continuăm drumul, trecând pe lângă hoiturile puturoase de cai şi de soldaţi. Multe cadavre sfârtecate zac în drumul nostru. Au chipuri negre şi umflate.

Ne îndepărtăm acum de drumul pietruit. Până aici totul a mers bine. Patru avioane inamice apar brusc, zburând atât de aproape de pământ încât putem simţi suflul elicelor. Aceşti *schweine* urmăresc aproximativ cinci minute. De ce ne aruncăm în noroi? Zboară atât de jos doar pentru a număra oamenii. Focul lor sporadic nu ne face niciun rău. Grupul nostru pare prea mic pentru a merita un atac real. Se întorc şi-şi aruncă bombele mai departe, de-a lungul drumului pietruit.

La hambar (dacă întrebi orice luptător din Kiev unde e hambarul din Gatnoe, el se va depărta în tăcere cu amintirea zidurilor de cărămidă distruse şi acoperite cu trupuri schilodite şi însângerate) – acest loc îngrozitor –, luăm o pauză pentru că este singura sursă de umbră de pe tot cuprinsul câmpului. Fumăm rapid o ţigară. Se spune că linişteşte nervii; dar asupra noastră nu are niciun efect. Se vede bine calea prin câmpul infestat de mine, dincolo de pădurea făcută fărâme, până la destinaţie, ruinele din Terempki. Cele trei perdele ucigaşe ale artileriei inamice sunt extrem de intimidante. Brusc, nu-mi mai place gustul ţigării. *Scheisse*. Totul nu e decât o grămadă de *scheisse*. Micul Arthur e foarte surescitat. Tensiunea care a pus stăpânire pe el este atât de intensă, încât începe să spună bancuri. Se ştie că, în astfel de circumstanţe, indivizii tăcuţi şi timizi se transformă în bufoni plini de haz. Scoate din el nişte poezioare pe care altfel nu le-ar fi putut inventa sub nicio formă,

chiar dacă ar fi stat pe gânduri o jumătate de oră. Dar ce contează, trebuie să mergem mai departe. Ordinele sunt ordine; sunt executate aşa cum sunt primite.

Grupul meu ajunge la moşia Terempki la ora 11:20. Nu prea se poate spune mare lucru despre modul în care am ajuns acolo! E un miracol! Cu norocul de partea noastră, am trecut peste sute de mine şi prin perdeaua de foc a artileriei, care ne-a oferit doar câteva mici mostre de şrapnele. Am ajuns şi suntem întregi, cu excepţia câtorva zgârieturi. Bieţilor *ToFu* [*Funker*: operator radio] le-a luat mult mai mult. Spinările lor sunt însângerate din cauza lăzilor grele. De câte ori, de-a lungul acestor kilometri, nu ne-am aruncat la pământ ca să ne ferim? Cine crede că ne putem reveni rapid de pe urma ororilor marşului se înşală.

O nenorocire nu vine niciodată singură – unul după altul, obuzele se îndreaptă spre noi urlând şi zdrobesc ruinele jalnice ale moşiei Terempki. Dărâmăturile se învârtejesc prin aer.

Camarazii noştri au organizat buncăre în stilul tablei de şah. Tranşeea noastră este aproape de ultima casă, în mijlocul unei grădini de zarzavat cu vreo şase copaci ciopârţiţi. Trebuie să ne târâm pentru a ajunge la găurile noastre. De-abia ne strecuraserăm în ele atunci când cerul s-a acoperit brusc de blestematele alea de biplane. Se apropie în formaţie de escadron din dreapta pădurii. Zboară jos, tot mai jos. Mitralierele duduie în ritmul motoarelor de avioane. Aceşti *schweine* se pricep foarte bine la aşa ceva! Îi văd pe piloţi întinzându-se peste fuzelaj ca să examineze solul şi să-şi arunce cumplitele grenade. Mi se pune un nod în stomac. Cafeaua pe care am băut-o dimineaţă nu s-a aşezat bine. Avioanele coboară şi mai mult, zboară peste poziţia noastră şi se întorc spre pădure. Stelele roşii de pe aripi sclipesc în lumina soarelui [...] să stau liniştit, foarte liniştit! Casca mi se pare tot mai grea. Oare de când n-am mai dormit? Îmi încrucişez mâinile la ceafă şi mă întind pe spate cu ochii închişi. Pământul degajă o răcoare plăcută...

Fir-ar să fie. Am adormit de-a binelea cu tot vacarmul ăsta. Da, chiar am şi visat. Ne plimbam, tu şi cu mine, Rosel. Stăteam în vârful unei stânci asemănătoare cu locul nostru favorit din Falkenstein. Ne aflam deasupra unei câmpii cotropite de fum şi

de foc. Tu te-ai sprijinit de mine şi ai început să plângi în tăcere. Câteodată, visele sunt ciudate. Prostii! Curajoasa mea Rosel nu plânge din cauza fumului şi a focului.

Focul artileriei inamice ne scormoneşte de ore întregi amplasamentul. Vântul împinge spre noi norii de fum înecăcios. Roşii trag cu tot ce au – proiectile mici, proiectile mari, obuze... Focul lor aterizează exact. Atât de exact, încât foile noastre de cort sunt împrăştiate peste tot. Din când în când, de sub ele se iţeşte o mână cu degete ţepene şi chircite sau o cizmă. Doamnelor, aceştia sunt bărbaţii şi fiii voştri, care zac ţepeni şi sfârtecaţi. Probabil că în momentul ăsta vă bucuraţi de o zi însorită, de gânguritul copiilor voştri sau de strălucirea din ochii lor. Habar n-aveţi că în curând veţi primi o scrisoare în urma căreia viaţa vi se va părea insuportabilă. Nu te gândi la asta! Doamne, ajută-mă! Nu te gândi la asta! Ştim că suferinţa soţiilor şi mamelor noastre este mai mare decât a noastră aici, sub această ploaie de şrapnele.

Focul artileriei încetează după-amiază. E de înţeles, chiar şi cel mai vajnic măcelar trebuie să ia o pauză de masă. Îmi pot imagina cum stau acolo, cu rânjete lipite pe feţele lor diavoleşti şi negre de funingine; îmi pot imagina cum plescăie în timp ce mănâncă. „Să ne întoarcem la treabă”, spune tovarăşul comisar în timp ce labele lor murdare şi unsuroase se întind după obuze şi dezmiardă oţelul care-i va face fărâme pe blestemaţii de fascişti.

Numai să vedeţi voi, copoi nenorociţi. Curând va veni şi rândul vostru!

Folosim pauza în favoarea noastră. Uşi, garduri, scânduri şi bârne sunt târâte de prin împrejurimi şi cu ele ne acoperim tranşeele. Pereţii de pământ sunt consolidaţi. În jurul găurilor sunt adunate toate obiectele care pot opri schijele – găleţi, butoaie, scaune, bănci...

Încheiem lucrările de fortificare, iar văzduhul se umple brusc de mugetul obuzelor şi de exploziile lor. Terempki nu mai e decât un ocean de fum negru, unduitor. Ultimele cărămizi sunt aruncate în aer. Obuzele ruseşti grele lovesc încontinuu ruinele. Am numărat 243 de lovituri într-o jumătate de oră; 500 de schije de 243 de ori – asta înseamnă 121.500 de bucăţi de metal încinse care zboară pe deasupra solului şi pot sfârteca tot ce le

iese în cale. Poate îmi spune şi mie cineva dacă există vreo palmă de loc pe o rază de 1.000 m care să nu fi fost străpunsă de schijele de fier aducătoare de moarte.

E imposibil să descrii oroarea care străbate orele rămase până la căderea serii. Mă ghemuiesc în fundul gropii, pe jumătate înnebunit din cauza fricii şi a groazei. Nu are nimeni niciun strop de compasiune pentru noi, cele câteva grupuri jalnice de fiinţe umane aproape înnebunite, care rezistă în continuare, înfigându-şi dinţii în ţărână?

Pentru numele lui Dumnezeu, dacă trebuie să se întâmple, măcar să mor instantaneu! Gemetele şi ţipetele răniţilor de-abia se aud în mijlocul vuietului şi al exploziilor. Bieţii de voi! Cine credeţi că vă mai poate ajuta? Cel care-şi părăseşte adăpostul va fi străpuns de schije precum găleata aia veche de acolo.

În sfârşit, se întunecă şi se face linişte după câteva ore lungi şi îngrozitoare. Viaţa se întoarce şi în poziţiile noastre. Cazmalele zdrăngănesc, rachetele se înalţă spre cer, iar gemetele şi strigătele (ies la suprafaţă din tranşeele şi din găurile apropiate de linia frontului. Paramedicii aleargă de colo-colo cu tărgile. Grupuri de oameni stau laolaltă în găuri şi cioplesc cruci. Focurile se sting şi din când în când se aude un trosnet dinspre casele şi şoproanele arse. Fără încetare, câte un scâncet sau ţipăt taie întunericul ca o lamă de brici.

10 august: Focul de baraj începe brusc de dimineaţă. Dintr-un moment într-altul, văzduhul se umple de şuierături şi urlete. Un pumn îmi apasă capul în pământ. Un baros loveşte solul mugind. Pământul se cutremură şi noroiul se umflă până când, în cele din urmă, explodează... Şase proiectile de calibru mare au căzut la 30 m de noi. Miroase a nămol şi a praf de puşcă. Dacă există un Dumnezeu în ceruri, îl implor să ne curme suferinţa. Să pună capăt acestei situaţii. Doar să-i pună capăt... Nu mai suport! Probabil că unul dintre noi a înnebunit. Sare afară din tranşee, îşi ridică braţele în aer şi râde. În final, se aruncă în sârma ghimpată şi se prăbuşeşte după ce este lovit în mod repetat de şrapnelele care însoţesc următoarea salvă de obuze. Sărmanul! Ce l-a apucat? Ştiu atâtea lucruri despre el: e însurat şi are patru copii; n-a mai avut o vacanţă de peste un an; acum a căpătat-o... totul e de domeniul trecutului!

Fir-ar să fie – nu mai pot continua în felul ăsta! Şi iată-mă făcând un gest nebunesc. Iau o sticlă în care se mai găseşte puţin şnaps, mă ridic pe marginea tranşeei şi beau o înghiţitură zdravănă. Nu mă grăbesc deloc atunci când astup flaconul, apoi îl arunc în tranşeea grupului vecin. Mai ataşez şi o notă în care scriu: „Sunt ticăloşi [*scheissekerle*] pe acolo? Vă rog să daţi mai departe." Sticla însoţită de notiţă face minuni. După zece minute, se întoarce în groapa mea. Cineva a adăugat pe foaie: „Aici nu sunt *scheissekerle*."

Dintr-odată, apare un grup numeros de avioane, urmat de o minunată surpriză. Trei Messerschmitt se apropie rapid. Nu-mi pasă de şrapnele şi ridic capul să mă uit afară. Lupte aeriene [*luftkampf*] – teatru în aer liber! Ce-i asta? Cele trei avioane îşi schimbă direcţia! Să fie oare nişte fricoşi în avioanele de luptă germane [*deutsche Jäge kneifen*]?! *Roten hunde* [câinii roşii] triumfa. Coboară mult, mitralierele duduie, iar răniţii ţipă. Acest spectacol se repetă de zece ori în cursul dimineţii. Nu e deloc surprinzător că o parte dintre băieţii disperaţi care s-au pierdut cu firea pun mâna pe arme şi trag în laşii din avioanele Messerschmitt care se retrag.

Focul de artilerie se stinge pe la prânz, deşi Roşii continuă să tragă la întâmplare spre poziţiile noastre. Un transport de hrană îşi croieşte drum spre noi. Cel de-al doilea n-a reuşit să supravieţuiască — lovitură directă. Tipul devine un tablou colorat cu sânge, supă şi creieri. Poftă bună! Ia mâncarea cu tine, camarade. Mi-a dispărut apetitul.

Ce nemernici sunt indivizii ăştia! Încă există. Vin şi ne fac viaţa de pe front mizerabilă cu poveştile lor sângeroase. Suntem suficient de ocupaţi cu propriile noastre poveşti. Am vărsat o mulţime de sânge ieri şi azi, iar în momentul ăsta nu ne pasă de ce se întâmplă în spatele nostru.

Un teribil foc de artilerie începe din nou după-amiaza. Apoi se întâmplă un lucru oribil; o flacără sulfuroasă, o explozie asurzitoare şi bârnele adăpostului nostru sunt făcute fărâme. Forţa aerului apasă pereţii tranşeei; suntem acoperiţi de bulgări de pământ. Sunt încă pe jumătate amorţit atunci când mă strecor printre bârnele fărâmiţate şi ies afară. Doar atunci pot vedea imaginea de ansamblu. Buncărul vecin, aflat la aproximativ trei metri de noi, a fost lovit în plin. Văd un crater

mare, care se întinde până la buncărul nostru. Un fum puturos şi galben clocoteşte deasupra zonei.

Fir-ar să fie. Sunt morţi cu toţii? Mai important, a murit şi el – dragul nostru locotenent? Înnebunit, sar în crater. Bucăţi de uniformă şi membre se zăresc în ţărână. Încep să scurm în grabă pământul cu mâinile goale. Înhaţ capul lui Huebner, care a fost despărţit de restul trupului. În cele din urmă, îl găsesc pe „Cel mic" îngropat până la gât. Sosind într-o goană nebună, Rueffer sare în groapă; în câteva secunde îl eliberăm de sub valul de pământ. Dacă măcar ar înceta sa mar ţipe atât de groaznic, dragul nostru locotenent! Nu l-am mai auzit strigând aşa de tare. I-au mai rămas de trăit doar câteva minute. Partea inferioară a corpului şi picioarele sunt terciuite. În timp ce încercăm să-l scoatem din groapă, un obuz loveşte pământul chiar lângă noi. Plouă peste noi cu schije. Rueffer se prăbuşeşte, iar trupul locotenentului alunecă peste mine. Nu mai ţipă. O bucată de şrapnel de mărimea unui pumn l-a lovit în faţă. M-a protejat chiar şi în moarte – pe cel mai bun camarad al său – cu propriul trup.

În mine totul e amorţit. O peliculă îmi acoperă ochii. Nu-mi mai pasă. Chiar dacă distrug şi ce-a mai rămas din micul nostru grup, măcar se termină. Pace, pacea eternă. Amintirile despre aceste ore de groază nu mă vor mai tortura.

Ordinul de retragere soseşte pe înserate. „Divizia se va retrage pe Linia Weta în timpul nopţii şi se va regrupa în formaţie defensivă." Un ordin, o sentinţă rece, care ne plesneşte ca şfichiul unui bici. Soldaţii de pe front înţeleg ce înseamnă să iei înapoi o bucăţică de pământ îmbibată de sângele camarazilor: a fost câştigată cu trudă, metru cu metru, cu preţul unui număr enorm de victime.

La adăpostul nopţii, grupul meu – mai sunt doar cinci oameni – parcurge pe pipăite drumul înapoi, traversând câmpul presărat cu cratere. Probabil că aşa s-a întâmplat şi la Verdun în 1918. Roşii continuă să tragă frenetic spre poziţiile noastre; totuşi, reuşim să ajungem până la miezul nopţii la drumul pietruit. Nimeni nu vorbeşte, nimeni nu fumează. Conform ordinelor diviziei, fumatul e interzis în prezenţa avioanelor. Discuţii! Toată lumea e ocupată cu propriile gânduri şi cu căratul echipamentului.

Ajungem în cele din urmă la Pocitovaia. Zona a fost puternic afectată de bombardamente. Unii dintre membrii grupului sunt răniţi. Tocmai mă pregăteam să mă întind într-o groapă şi să dorm, când un camarad se apropie de mine:

— Ordin să te duci la comandant.

Alți doi lideri de grup sunt şi ei acolo. Bătrânul ne salută şi ne întreabă:

— Cine se oferă voluntar să se întoarcă pe front să-i ducă dragului nostru locotenent Liebetran crucea?

Fac un pas înainte. Ceilalţi doi pleacă. Îmi vine să cred că au luat-o la fugă. Comandantul mă ia deoparte şi-mi spune ceva ce ştiu de multă vreme: probabil că Terempki este un fel de *no man's land*, asta în cazul în care nu a căzut deja în mâinile ruşilor. Refuz să iau pe cineva cu mine în această călătorie a morţii. Nu-mi pasă de şrapnele şi ridic capul să mă uit afară. Lupte aeriene [luftkampf] – teatru în aer liber! Ce-i asta? Cele trei avioane îşi schimbă direcţia! Să fie oare nişte fricoşi în avioanele de luptă germane [deutsche Jäge kneifen]?! Roten hunde [câinii roşii] triumfa. Coboară mult, mitralierele duduie, iar răniţii ţipă. Acest spectacol se repetă de zece ori în cursul dimineţii. Nu e deloc surprinzător că o parte dintre băieţii disperaţi care s-au pierdut cu firea pun mâna pe arme şi trag în laşii din avioanele Messerschmitt care se retrag.

Focul de artilerie se stinge pe la prânz, deşi Roşii continuă să tragă la întâmplare spre poziţiile noastre. Un transport de hrană îşi croieşte drum spre noi. Cel de-al doilea n-a reuşit să supravieţuiască — lovitură directă. Tipul devine un tablou colorat cu sânge, supă şi creieri. Poftă bună! Ia mâncarea cu tine, camarade. Mi-a dispărut apetitul.

Ce nemernici sunt indivizii ăştia! Încă există. Vin şi ne fac viaţa de pe front mizerabilă cu poveştile lor sângeroase. Suntem suficient de ocupaţi cu propriile noastre poveşti. Am vărsat o mulţime de sânge ieri şi azi, iar în momentul ăsta nu ne pasă de ce se întâmplă în spatele nostru.

Un teribil foc de artilerie începe din nou după-amiaza. Apoi se întâmplă un lucru oribil; o flacără sulfuroasă, o explozie asurzitoare şi bârnele adăpostului nostru sunt făcute fărâme. Forţa aerului apasă pereţii tranşeei; suntem acoperiţi de bulgări de pământ. Sunt încă pe jumătate amorţit atunci când mă

strecor printre bârnele fărâmiţate şi ies afară. Doar atunci pot vedea imaginea de ansamblu. Buncărul vecin, aflat la aproximativ trei metri de noi, a fost lovit în plin. Văd un crater mare, care se întinde până la buncărul nostru. Un fum puturos şi galben clocoteşte deasupra zonei.

Fir-ar să fie. Sunt morţi cu toţii? Mai important, a murit şi el – dragul nostru locotenent? Înnebunit, sar în crater. Bucăţi de uniformă şi membre se zăresc în ţărână. Încep să scurm în grabă pământul cu mâinile goale. Înhaţ capul lui Huebner, care a fost despărţit de restul trupului. În cele din urmă, îl găsesc pe „Cel mic" îngropat până la gât. Sosind într-o goană nebună, Rueffer sare în groapă; în câteva secunde îl eliberăm de sub valul de pământ. Dacă măcar ar înceta sa mar ţipe atât de groaznic, dragul nostru locotenent! Nu l-am mai auzit strigând aşa de tare. I-au mai rămas de trăit doar câteva minute. Partea inferioară a corpului şi picioarele sunt terciuite. În timp ce încercăm să-l scoatem din groapă, un obuz loveşte pământul chiar lângă noi. Plouă peste noi cu schije. Rueffer se prăbuşeşte, iar trupul locotenentului alunecă peste mine. Nu mai ţipă. O bucată de şrapnel de mărimea unui pumn l-a lovit în faţă. M-a protejat chiar şi în moarte – pe cel mai bun camarad al său – cu propriul trup.

În mine totul e amorţit. O peliculă îmi acoperă ochii. Nu-mi mai pasă. Chiar dacă distrug şi ce-a mai rămas din micul nostru grup, măcar se termină. Pace, pacea eternă. Amintirile despre aceste ore de groază nu mă vor mai tortura.

Ordinul de retragere soseşte pe înserate. „Divizia se va retrage pe Linia Weta în timpul nopţii şi se va regrupa în formaţie defensivă." Un ordin, o sentinţă rece, care ne plesneşte ca şfichiul unui bici. Soldaţii de pe front înţeleg ce înseamnă să iei înapoi o bucăţică de pământ îmbibată de sângele camarazilor: a fost câştigată cu trudă, metru cu metru, cu preţul unui număr enorm de victime.

La adăpostul nopţii, grupul meu – mai sunt doar cinci oameni – parcurge pe pipăite drumul înapoi, traversând câmpul presărat cu cratere. Probabil că aşa s-a întâmplat şi la Verdun în 1918. Roşii continuă să tragă frenetic spre poziţiile noastre; totuşi, reuşim să ajungem până la miezul nopţii la drumul pietruit. Nimeni nu vorbeşte, nimeni nu fumează. Conform

ordinelor diviziei, fumatul e interzis în prezenţa avioanelor. Discuţii! Toată lumea e ocupată cu propriile gânduri şi cu căratul echipamentului.

Ajungem în cele din urmă la Pocitovaia. Zona a fost puternic afectată de bombardamente. Unii dintre membrii grupului sunt răniţi. Tocmai mă pregăteam să mă întind într-o groapă şi să dorm, când un camarad se apropie de mine:

— Ordin să te duci la comandant.

Alți doi lideri de grup sunt şi ei acolo. Bătrânul ne salută şi ne întreabă:

— Cine se oferă voluntar să se întoarcă pe front să-i ducă dragului nostru locotenent Liebetran crucea?

Fac un pas înainte. Ceilalţi doi pleacă. Îmi vine să cred că au luat-o la fugă. Comandantul mă ia deoparte şi-mi spune ceva ce ştiu de multă vreme: probabil că Terempki este un fel de *no man's land*, asta în cazul în care nu a căzut deja în mâinile ruşilor. Refuz să iau pe cineva cu mine în această călătorie a morţii.

11 august: După ce crucea a fost isprăvită, mi-o atârn de umăr, îmi vâr pistolul sub curea şi o grenadă de mână în cizmă, apoi pornesc la drum. O iau direct peste câmpul minat. Fir-ar să fie, cel mai scurt drum este cel până la hambarul de pe câmp. Nu mai e nevoie să menţionez că ceilalţi soldaţi cred că au de-a face cu un dement, iar cei din posturile de observaţie sunt de părere că am înnebunit. Şi totuşi, în ultimele zile, mintea mea a devenit mai ascuţită. Intuiţia îmi spune că ruşii încă nu şi-au dat seama de ultima noastră schimbare de direcţie, încă îşi mai îndreaptă cu încăpăţânare focul spre poziţiile pe care le-am abandonat de mult. De data asta, nu mai există nicio perdea de foc între sat şi mine (ar trebui mai curând să spun grămada de ţărână unde s-au aflat odată casele).

Totul merge bine. Pe măsură ce mă apropii de sat, focul inamicului se răreşte, apoi încetează cu desăvârşire. Cât văd cu ochii nu zăresc pe nimeni. Tăcerea îmi macină nervii. Oare infanteria ruşilor începe să înainteze? La naiba – pentru prima dată, mi se face frică, sunt de-a dreptul speriat. Ultimul lucru de care am nevoie este „un mistreţ în izmene" [*wildsau in die hose*

scheibt, adică să-ţi murdăreşti chiloţii]. Nu, n-am de gând să fac aşa ceva.

Cu mâinile tremurând, înfig crucea în pământ. Apoi îi aduc un ultim omagiu unicului meu camarad, locotenentul nostru, în acest cel din urmă loc de odihnă, după care încep să plâng ca un copil. Ce-mi mai spui acum, micul meu locotenent? „Suspinele sunt pentru femei. Adună-te naibii, Hannes!”

Ultimele minute de reflecţie m-au revigorat. Nu, micuţule, n-o să mă vezi reacţionând ca un băieţel plângăcios, îmi pare rău. În ultimele zile s-au întâmplat cam prea multe lucruri. Pe urmă, o apuc pe drumul de întoarcere.

Incredibil, Terempki fără foc de artilerie. Nu credeam că e posibil aşa ceva! Se întunecă; mai am de parcurs încă vreo doi kilometri. Cine ştie dacă m-au văzut, ori e vorba doar de o simplă coincidenţă, dar, dintr-odată, cinci sau şase obuze aterizează aproape de mine. Mă arunc în ţărână şi îmi încleştez degetele în pământ. În stânga şi-n dreapta, în faţa şi în spatele meu, copacii se aprind şi ard din cauza impactului. Urletul şi trosnetele din aer sunt la fel ca ieri, dar ieri nu eram singur! Câteva obuze mici şuieră prin apropiere. Blestematele astea vin aproape fără niciun avertisment; sunt chiar aici – *ratsch-bumm* [termen argotic utilizat de soldaţi pentru tunul de câmp sovietic SiS-3]. Explodează şi în urma lor rămân mici cratere în pământ. Explodează şi aruncă în jur mii de schije care sfâşie totul în jur.

Apoi urmează o lovitură teribilă. Când încerc să mă ridic în picioare observ că nu sunt în stare. Piciorul drept nu mă ascultă. Scheisse, se vede o gaură mare în pantalonii mei, iar din ea curge sânge. Mâinile îmi sunt şi ele însângerate. Simt o împunsătură ciudată pe faţă şi pe urmă sângele începe să picure. Probabil că nu e decât o zgârietură, dar piciorul, afurisitul ăsta de picior! Omule [*mensch*], nu poţi să zaci aici şi să cazi victimă blestemaţilor ăstora de Roşii! Trebuie să existe o cale! Şi există. Mă mişc şi durerea e îngrozitoare.

Cine să fie lângă hambar (ori unde era odată hambarul)? E dragul de Sepp, cu motocicleta lui cu ataş. În momentul ăsta îmi pierd cunoştinţa. Când încep să-mi revin, are pentru mine un singur cuvânt: *Rindviech*! [bou] Asta mă face să mă simt de-a dreptul fericit. Ştiu că a spus-o ca să-şi ascundă emoţiile; ce suflet credincios! Mă aşază în ataş şi face cale-ntoarsă. În cele

din urmă, se opreşte în Pocitovaia. Printre înjurături şi râsete, îmi povesteşte că trupa noastră a plecat să se odihnească mai multe zile la Vasîlkiv. Sugerează că, prin urmare, o să mă pot reface în timp ce voi fi alături de trupă. Ce prost, de parcă ar fi nevoie sa vorbim despre asta! Apoi scotoceşte prin fundul ataşului şi scoate la iveală ultima lui sticlă de votcă. În dimineaţa asta se încinge o mică petrecere. Iar pe deasupra ne bucurăm că putem urmări cum invincibilele noastre Messerschmitt-uri doboară 24 de avioane inamice. „Scuzaţi-ne că am tras ieri asupra voastră.” Eh, şi după toate astea, Sepp mă face bou, şi eu ştiu că am devenit camarazi inseparabili. Simt o fericire de nedescris. Vreme de câteva ore, sunt capabil să uit frica şi necazurile din ultimele zile.

12 august: Sosim în Barahtî şi suntem întâmpinaţi cu bucurie de camarazi. Comandantul îmi strânge mâna în tăcere, uitându-se în ochii mei vreme îndelungată. Faptul că nu spune nimic este cea mai potrivită exprimare a recunoştinţei faţă de mine. După aceea, sunt bandajat, lucru care, din păcate, nu poate fi dus la bun sfârşit fără să fie însoţit de durere.

Apoi soseşte momentul de care m-am temut toată ziua: medicul de pe front ordonă transferarea mea la un spital militar. Unul dintre băieţi îmi face cu ochiul şi zice: „Omule, fii fericit! O să simţi ceva din gustul de acasă...” Îi dau un pumn în faţă. Comandantul vede, se apropie şi întreabă ce se întâmplă. Îi cer permisiunea de a rămâne alături de camarazii mei. Se întoarce scurt să vorbească cu medicul, apoi spune:

— Nu-ţi pot refuza cererea. Rămâi aici!

Ce zi minunată!

Targa mea stă la umbra unor pomi din lunca acoperită de flori. Albinele bâzâie, iar fluturii se joacă prin aer. Sunt atât de fericit şi de recunoscător că pot rămâne alături de camarazii mei. Doar zumzetul şi bubuiturile de pe front, însoţite de durerea care a revenit în forţă, îmi mai amintesc de ultimele zile.

Grupul meu s-a împuţinat în mod dramatic. Va fi nevoie de toţi în următoarea campanie. Nu putem conta pe alţi soldaţi care să ne înlocuiască. Oare nu era de datoria mea să rămân cu

băieţii în astfel de circumstanţe? Cred că şi comandantul a înţeles asta.

13 august: În afară de durerea permanentă, mă simt bine. Vremea e splendidă şi pe urmă mai sunt şi scrisorile frumoase de la draga mea Rosel, această curajoasă soţie de soldat. Comandantul are grijă de mine ca un tată. Îmi dă ouă, unt proaspăt, smântână şi miere. Am folosit timpul mai mult ca să dorm, asta mă ajută să uit, şi avem atâtea de uitat.

14 august: Avioanele de luptă ale Roşilor ne-au făcut azi-noapte o vizită şi au aruncat cam o duzină de bombe. Asta nu mă deranjează prea mult după tot ce am trăit în ultimele zile. Tunetul de pe front se aude la fel de clar ca ieri. Aparent, ruşii au reuşit să consolideze un puternic cap de pod peste Nipru, Acolo, frontul este foarte îngust, oare pauza noastră s-a terminat? Ar fi cumplit şi ar însemna transferarea mea în spitalul de campanie. Un civil ne-a informat că un grup de bolşevici îmbrăcaţi în uniforme de soldaţi germani a intrat în sat să ceară trupe de întărire pentru Barahtî. Din această cauză au fost dublate gărzile de noapte. Trebuie să fim extrem de prevăzători în spatele frontului.

15 august: Întreaga divizie a ieşit să lupte. Bravele regimente mărşăluiesc pe stradă şi trec pe lângă noi. Flăcăi viteji, unde sunt toţi camarazii care mergeau umăr la umăr cu voi ultima dată când aţi trecut pe stradă? Unul dintre ei se apropie de targa pe care mă aflu şi îmi strânge mâna. De ce nu? Amândoi am sângerat în focul continuu al artileriei de la porţile Kievului. Extenuat, se aşază lângă mine, bea din plosca mea, îmi mănâncă raţia şi trage zece fumuri din ultima mea ţigară. Apoi îmi spune ceva despre ultimele ore petrecute pe front înainte de a fi retraşi de acolo:

— Înainte să ne retragem, am plantat mine de câmp. Ruşii au aflat cumva şi i-au adunat pe bolnavi şi pe handicapaţii din azilurile de boli mintale. Infanteria i-a mânat spre câmpurile minate din faţa lor. Era o imagine sinistră: goi, aşa cum au fost luaţi din paturile lor. Au alergat înşiraţi spre poziţiile noastre. Mai multe sute au fost sfârtecaţi de bombe.

Numai ticăloşii ăştia se pot gândi la ceva atât de diabolic. Şi ei sunt adversarii noştri.

Numărul morţilor începe să se simtă printre noi. Regimentul 530 infanterie a fost aproape în totalitate anihilat şi va fi înlocuit de cei rămaşi din Regimentele 528 şi 529.

16 august: Durerea începe să dispară. Slavă Domnului că lucrurile merg spre bine!

17 august: Trei unităţi PaK asigură spre dimineaţă satul. Primim vestea că o mulţime de trupe şi de partizani au fost găsiţi în afara Kievului. Probabil că planificaseră să pătrundă prin linia îngustă a frontului şi să atace trupele noastre din spate. Alte forţe speciale, paraşutiştii, au aterizat mult mai în spate. Satul este înconjurat acum de un inel defensiv.

18 august: Pentru prima dată, nu mai simt nicio durere şi mă ridic de pe targă ca să încerc să merg. Urmăresc interogarea partizanilor din luncă. O unitate de recunoaştere a arestat un grup pe care-l chestionează chiar acum. Trei fete cu vârste cuprinse între 18 şi 20 de ani şi un băiat de vreo 17 ani. Pretind că sunt muncitori la o fabrică textilă şi că au fost lăsaţi să plece pentru că nu e de lucru. Paşapoartele lor sunt prea noi, iar sumele de bani găsite asupra lor prea mari pentru nişte muncitori. Cedează după două ore de interogatoriu şi mărturisesc că sunt partizani. Misiunea au primit-o de la infamul maior Friedmann. Au de executat următorul ordin: să se alăture unui al doilea grup de partizani din apropiere de Vasîlkiv în noaptea de 19 august. Al doilea grup urma să aducă explozibili extrem de sensibili. Fetele trebuie să găsească sediul cartierului general de aici, din Barahtî şi din Vasîlkiv, care urmează să fie aruncate în aer pe 20 august.

Oho – suntem cu toţii surprinşi. Vom fi atacaţi. Mai aflăm ceva şi despre organizarea grupului lor. Acţionează în grupuri mixte, în majoritate studenţi, nu mai mulţi de cinci într-un grup. Sarcinile lor includ distrugerea depozitelor de combustibil şi de muniţii, a podurilor şi drumurilor. De asemenea, lansează semnale aeriene [*fliegerzeichen*]. Omoară (adică măcelăresc, de

vreme ce până şi fetele sunt antrenate în mânuirea cuţitului) oamenii staţionaţi în avanposturi şi curierii pe motociclete.

Pentru asigurarea succesului, a fost bine organizată o reţea întinsă de comunicaţii. Când apar trupele germane, soldaţii Roşilor competenţi, în majoritate comisari, rămân în urmă deghizaţi în gospodari obişnuiţi pentru a coordona munca unităţilor de partizani. Acum lucrează mână în mână cu aceste grupuri ale terorii. Haosul creat în spatele frontului ne va da bătăi de cap multă vreme de acum înainte.

Translatorul le întreabă pe fete cum de-au intrat în rândul partizanilor. Răspunsul lor m-a mişcat profund: ucigaşul de Friedmann le-a adunat într-o zi şi le-a dat să aleagă între a pleca spre liniile germane cu aceste ordine şi a fi martore la alinierea părinţilor şi fraţilor la zid şi împuşcarea lor. De asemenea, dacă nu se mai întorc, rudele lor vor fi ucise. Totuşi, comandantul decide că cei patru trebuie executaţi imediat. Văd cât de greu îi e să dea acest ordin. Dar aşa trebuie sa fie!

Cei patru sunt luaţi de acolo. Trei fete tinere şi fragede vor muri pentru aceste hiene însetate de sânge din Kiev. Un grup de soldaţi cu puşti se aliniază, iar fetele sunt legate la ochi. Nu înseamnă nimic pentru noi, care suntem obişnuiţi să luptăm cu infernul şi cu moartea. Dar e vorba de trei fete de o mare frumuseţe, pentru care simţim compasiune. Cu toate acestea, soldaţilor li se ordonă să tragă cu gloanţe de fier în aceste trupuri tinere. Nu pot urmări aşa ceva. Mă retrag în cel mai îndepărtat colţ. În cele din urmă, parcă trecuse o eternitate, aud salva de împuşcături.

Războiul împotriva civililor nu este pentru noi, „*frontschweine*” [porci de linia întâi]. Toţi păstrăm tăcerea în restul după-amiezii.

19 august: Bombardierele ruseşti atacă. Avem morţi şi răniţi. Un grup de partizani este arestat şi împuşcat după un scurt interogatoriu.

20 august: Mi-e mult mai bine. Rănile mele s-au vindecat aproape complet. Era şi timpul, umblă zvonuri despre următoarea

noastră misiune.

21 august: Ordinele au sosit. Înaintăm în poziţie în seara asta. Ce tot zic eu aici, noi? Mie mi s-a ordonat să rămân în spate. Trebuie el să-mi dea ordin? După un scurt du-te-vino, comandantul, înţelegându-l pe soldatul din linia întâi, e de acord să înaintez împreună cu băieţii.

„Doctore, băiatul ăsta moare de plictiseală aici! Locul lui e alături de oamenii de pe front!”

Ce bucurie. De ce să nu fie posibil? Poziţiile de pe front sunt acum fortificate; atacul mobil s-a oprit cu mai multe săptămâni în urmă.

22 august: Ne-am întors pe front fără vreun foc inamic care să merite menţionat. Tranşeele sunt extraordinare. A fost construit un sistem de tranşee şi de şanţuri. Linia de tragere e perfectă. Poziţia noastră vizează podul şi satul Pocitovaia. Roşii îşi vor sparge capul dacă încearcă să pătrundă pe acolo.

Restul zilei e folosit pentru a adânci tranşeele şi pentru a repara baricadele din sârmă ghimpată. După lăsarea întunericului, câteva trupe mici minează câmpul. Obuzele îşi fac drum spre noi doar sporadic. În general, ratează ţinta şi explodează în smârcurile din Weta.

23 august: După ce ne-au făcut încălzirea cu foc de artilerie grea în primele ore ale dimineţii, ruşii încearcă să ne atace poziţia. Val după val se apropie şi se prăbuşesc sub gloanţele noastre. Mamă, Doamne, parcă suntem la poligon! E incredibil câte rezerve au băieţii ăştia! E nebunie curată să ataci o astfel de poziţie fortificată. Cu toate astea, noi mase de soldaţi continuă să sosească, în momentul acesta, sunt ghemuiţi în gropi în aceleaşi formaţii de linie în care au pornit. Obuzele noastre îi sfârtecă, iar mitralierele îi seceră. Apoi văd ceva ce pe mine, ca soldat, mă mişcă profund: de ore întregi, soldaţii inamici încearcă să se apropie de pod cu mare vitejie. Ruşii au montat mitraliere grele în casele aflate la doar câteva sute de metri mai în spate pentru a le proteja de focul nostru. Din nou, vreo 18-20 de oameni sar în picioare şi aleargă spre pod doar pentru a fi făcuţi bucăţele.

Două PaK şi şase dintre mitralierele noastre trag asupra malului opus. E o nebunie să încerci să pătrunzi pe acolo. Grămezi de soldaţi căzuţi se adună în faţa podului. Doi ruşi, rămăşiţe ale ultimului val, aleargă înnebuniţi de groază înapoi, către case. La zece metri de acestea, propriile lor mitraliere duduie, ciopârţindu-i şi transformându-i în movile de came vie. Spectacolul se repetă de câteva ori înainte ca ruşii să poată trage înapoi întreaga linie. Cine să-i înţeleagă pe oamenii ăştia? Ştie cineva cum de e posibil să fie atât de mult sub papucul comisarilor, în loc să le vină de hac acestor hiene însetate de sânge? Un glonţ ar fi o prea mare risipă. Există cineva care poate înţelege lucrul ăsta?

24 august: Arşiţa este brutală şi ne loveşte în moalele capului. Acum, după tragerile la ţintă de ieri, avem ocazia să experimentăm şi cealaltă faţă a monedei. Câteva sute de oameni zac morţi în viroagă şi emană o duhoare atât de intensă, încât mulţi dintre noi încep să-şi verse maţele. Îmi aşez pe faţă o batistă udă şi asta mă mai linişteşte. Am o durere de cap cumplită. Nu sunt deloc în apele mele.

27 august: Îmi amintesc puţine lucruri despre ultimele zile. O febră aprigă a pus stăpânire pe mine. M-am întors în Barahtî. Azi e prima zi în care nu am temperatură. A dispărut la fel de repede cum a început. Au rămas doar o mizerabilă stare de slăbiciune şi nişte genunchi moi. Totuşi, nu e chiar aşa de rău; avem aici unt, ouă şi lapte. Totul o să fie *haraşo* [bine, în rusă] în 24 de ore.

A trecut ceva vreme, dar azi primesc scrisori de la Rosel şi de la mama. Totul o să fie bine în curând, cu multă bucurie. Trebuie să fie aşa.

E nevoie urgent de toată lumea. Se dau lupte aprige şi eu trebuie să fiu alături de oameni.

În seara asta, postul de radio din Moscova difuzează „ora germană”. Noi, Regimentul 299 infanterie, suntem din nou subiectul emisiunii. E uimitor cu câtă emfază vorbeşte individul. ,,Divizia 299 este o divizie de ucigaşi. (Rostogoleşte t-urile ca un expert.) S-a dat ordin să nu mai fie luaţi prizonieri. Ce onoare pentru divizia noastră ca domnii din Moscova să-i zică pe

nume. Furia lor este măsura succesului nostru. Altfel, nu ar fi atât de furioşi. Potrivit aceluiaşi post de radio, am fi fost anihilaţi lângă Zwiahel. Totuşi, nu se ştie cum, dar le provocăm pierderi uriaşe. Nu contează, ştim la ce să ne aşteptăm!

28 august: Azi este ziua mea. Oare când mi-o voi putea sărbători din nou în mijlocul celor dragi? După ploaia de ieri, cerul îşi arată din nou chipul însorit. Simt un dor nesfârşit după Rosel şi Erika şi după pacea micului meu apartament. Când voi mai putea dormi oare într-un pat adevărat şi nu într-o gaură umedă săpată în pământ? Când voi mai putea traversa oare strada fără să aud împuşcături, obuze care se apropie sau avioane? Visuri! Visuri! Când vor deveni oare realitate?

Ca o surpriză specială, lungul braţ al tunurilor feroviare ruseşti ajunge la Barahtî pentru prima dată. Proiectile uriaşe se înfig mugind în pământ. Ce urare minunată de ziua mea de naştere!

O treime din sat zace în ruine după două ore de foc continuu.

Ascult în seara asta mesajele de la radio: crainicul tocmai începuse să anunţe primul mesaj când cineva s-a pus pe strigat insulte antifasciste. Cuvintele crainicului german sunt respinse şi negate. Potrivit ţipetelor, postul de radio trebuie închis – în Kiev? Ce idei nebuneşti au indivizii ăştia!

În seara asta mă întorc pe front. Nu-mi pasă ce are de zis doctorul!

29 august: Sunt din nou alături de oamenii mei. Aici s-au schimbat puţine lucruri. Barierele din sârmă ghimpată au fost dublate în adâncime după ce ruşii au reuşit să ajungă la primele tranşee şi să provoace haos cu grenadele lor de mână.

Între tranşee s-au format mai multe cratere. Patru cruci au fost confecţionate din lemn de mesteacăn şi deasupra lor au fost aşezate căştile. Una dintre ele are în ea o gaură largă. A căzut şi Schumacher.

Poziţia noastră nu mai este atinsă de focuri răzleţe. Ziduri de foc bine ţintit se rostogolesc zi după zi peste poziţia noastră.

30 august: Atacuri nocturne grele din partea ruşilor. Folosesc pentru prima dată afurisitele alea de aruncătoare de grenade. Nu mai e vorba doar de câteva răni superficiale. Primul zid de foc aruncă şrapnele în jurul capetelor noastre dimineaţa devreme. Doi morţi, şase răniţi. Moralul nostru a atins un nivel minim. Cineva a venit cu veşti din spate, se pare că o coloană cu întăriri formată din 1.000 de oameni mărşăluieşte spre noi. Nu ne place deloc. Sperasem ca, după căderea Kievului, să fim trimişi înapoi în Germania pentru regrupare. Potrivit zvonurilor, aşa se proceda de obicei înainte. *Scheisse*! Vin *bărbile de lapte* [*milchbarten*]!

Chiar şi eu am dat crezare zvonurilor! Acum îmi vine să-mi dau palme! Orice speranţă de a ieşi din acest cazan al vrăjitoarelor trebuie să mai aştepte. Îmi e din ce în ce mai greu să fiu optimist şi pozitiv în scrisorile pe care i le trimit lui Rosel, dar aşa trebuie să fiu; Ştiu cât de importante sunt scrisorile mele pentru echilibrul ei sufletesc. Va fi fericită şi bucuroasă şi nu va şti nimic despre descurajarea noastră.

31 august: Nimic nou pe Weta! Foc de artilerie şi obuze, atacuri, explozii bubuitoare. Bâzâitul surd al bombelor, uralele diavolilor Roşii.

1 septembrie: [Comandantul Corpului XXIX Hans von] Obstfelder a primit Crucea de Cavaler. [A primit distincţia pe 27 iulie.]

2 septembrie: Aparent, manevre extinse se apropie de Kiev şi sunt similare celor de la Sedan, în vest. Din nou, servim pe post de cleşte în acţiunea de încercuire. Suntem chemaţi să mai vărsăm nişte sânge în timpul bătăliei de o săptămână din tranşee.

3 septembrie: Mereu aşteptăm, aşteptăm! Nu ni se permite să atacăm, dar trebuie să facem faţă presiunii crescânde din partea ruşilor.

4 septembrie: Artileria roşie ne loveşte de ore întregi poziţiile cu proiectile de toate calibrele. Sper să scăpăm. Întinşi

în gropile noastre, aşteptăm ordinul de atac sau sfârşitul acestei suferinţe – o frumoasă lovitură directă. Scheisse, totul nu-i decât scheisse.

5 septembrie: Azi e din nou o zi mare pentru forţele aeriene sovietice şi vine oarecum ca o schimbare. Rândunelele lui Budionîi sosesc în stoluri de la Kiev. Din politeţe, ne prezintă mai întâi cărţile de vizită sub forma câtorva mii de pamflete. În cele din urmă, zeci de tobe de tinichea late şi lungi cad din cer.

Primul meu gând este „Bombe incendiare! ”. Însă, de vreme ce au aruncat bombele chiar deasupra capetelor noastre, nu e vorba de o ameninţare imediată. Ne uităm curioşi peste împrejmuiri şi de-a lungul văii, unde se prăbuşesc chestiile astea afurisite. Ciudat, dar nu urmează explozii. Tobele de tinichea doar au plesnit. Sute de încărcături zboară prin aer; seamănă cu nişte cutii mici de tablă. După aproximativ zece minute, valea e în flăcări. Flăcările galben-violete sunt peste tot. Un observator din poziţia B vine până la noi la scurt timp după aceea. Grupul său a fost martor, de la mică distanţă, la întregul spectacol, Cilindrii lungi de 6-8 m erau umpluţi cu nişte cutiuţe. După explozia cilindrilor, cutiile dinăuntru au zburat afară ca un vârtej şi s-au deschis. Câteva minute mai târziu, flăcările au cuprins totul. Bombe eu fosfor – un alt truc diabolic!

În ciuda acestui fapt, ar trebui să le fim recunoscători diavolilor Roşii. Au transformat valea şi grămezile de cadavre într-un crematoriu. Mâine, duhoarea de putreziciune nu ne va mai întoarce stomacul pe dos. Ce s-ar fi întâmplat dacă rândunelele lui Budionîi ar fi ţintit mai bine? „Coaste în stil Kassel” [Kassel, un oraş din Germania], bine afumate, cum a remarcat cineva.

6 septembrie: Schimbarea gărzii la poziţia B la ora 3:00. Şase oameni intră în postul solitar. În pofida aşteptărilor noastre, e linişte. Cel puţin ce înţelegem noi prin linişte: obuze sporadice şi duduitul unei singure mitraliere. O ceaţă umedă atârnă deasupra poziţiilor noastre şi e un frig abisal. Măcar ne asigura o bună acoperire, inamicul nu ne poate vedea prin baricadele de sârmă ghimpată pentru că ne târâm atent şi încet pe câmpul minat. Treizeci de minute mai târziu, ajungem la

următoarele tranşee ale poziţiei B. Ceaţa pluteşte în valuri groase peste vale. Inamicul ar putea încerca să străpungă linia frontului la adăpostul ei. Noi suntem ochii diviziei, prin urmare vedem primii valurile de luptători inamici care se apropie după o jumătate de oră.

Focul protector ai artileriei noastre aterizează la ţintă şi elimină primele două valuri, dar şi mai multe trupe se încleştează de sectorul nostru de front. Dacă lucrurile continuă tot aşa, va trebui să ne retragem la poziţia iniţială. Nimeni nu spune asta cu voce tare; soldaţii germani nu se retrag aşa de repede. Postul nostru de observaţie este rapid convertit într-o poziţie de apărare. Prelata de camuflaj este îndepărtată şi se sapă o treaptă în zid pentru a instala mitraliera. Grenadele de mână sunt aliniate, gata de a fi folosite. Baioneta e ataşată la puşcă pentru o eventuală luptă corp la corp.

Roşii au reuşit să străpungă partea dreaptă a poziţiei noastre. Câţiva sunt sfârtecaţi de mine, dar diavolilor Roşii nu le pasă de câteva sute de morţi. Bolşevicii au înţeles importanţa poziţiei noastre defensive şi aduc tot mai multe trupe de întărire. Masele lor de soldaţi atacă încontinuu. Artileria lor trage fără întrerupere şi de la mare distanţă, direct în tranşeele noastre.

Ceaţa s-a dus de mult. Soarele arde şi ne scoate din minţi. Lupte corp la corp teribile au izbucnit în mai multe sectoare din jurul nostru. Nu este nevoie să ceri acţiuni individuale eroice. Aici toţi sunt eroi; toţi îşi fac datoria în măsura posibilităţilor.

În cele din urmă, bolşevicii sunt împinşi înapoi şi se retrag în jurul prânzului. Artileria rusă se răzbună cu furie. Zidul de obuze inamice se află cam la 100 m în spatele nostru, în direcţia orei 17, şi înaintează încet spre noi. Exploziile se apropie tot mai mult. Mai că ne-au ajuns. Sunete puternice, ca de orgă, coboară deasupra capetelor noastre, de trei ori, de patru ori... Brusc, ne aruncăm pe fundul tranşeei. Urmează un trosnet de parcă lumea însăşi explodează. Ţărâna ne zboară pe lângă urechi şi ne cade pe căşti.

O bucată de obuz de mărimea unui pumn se înfige în pământ la cel mult un metru de mine. Ce noroc! De noroc ai nevoie în război! Pierderile de vieţi omeneşti par mici în comparaţie cu succesele. Grămezi de soldaţi ruşi morţi zac în

faţa sectorului nostru şi în majoritatea tranşeelor următoare. Cel mai rău e o să ni se aplece mâine din cauza duhorii emanate de cadavre. Ne vom învârti din nou de colo-colo ca nişte infirmiere, cu batistele pe faţă. Dar apare o schimbare neaşteptată în cursul evenimentelor: ni se transmite că vom fi înlocuiţi diseară. Nimeni nu ştie ce înseamnă un astfel de mesaj pentru emoţiile unui soldat de pe front. Probabil că unii chiar au plâns... e o chestiune nervoasă.

Mesagerul, purtătorul veştilor bune, este sărbătorit ca un semizeu. Primeşte ultimele noastre ţigări şi picături de alcool. Schimbul se face la miezul nopţii fără niciun incident major. Ajungem la trupele de aprovizionare din Barahtî în primele ore ale dimineţii. Acum e vorba de somn, somn, cât mai mult somn.

7 septembrie: Arşiţa este insuportabilă. Aerul umed şi fierbinte face ca fiecare mişcare să fie chinuitoare. Muştele, mii de muşte grase, ne transformă viaţa într-un iad. Zi şi noapte, sunt peste tot. În grupuri mari, aterizează pe tot ce e comestibil. Îmi pierd pofta de mâncare ori de câte ori mă gândesc de unde au plecat muştele astea... de pe grămezile de carne moartă şi din latrine. O parte a consecinţelor grave ale acestei situaţii constă în boli gastrointestinale.

Nici nu poate fi vorba de odihnă sau de somn. Pentru că mişcarea de partizani s-a intensificat în spatele frontului, făcând zona nesigură, sunt introduse temutele patrule de supraveghere, care trebuie să se întoarcă cu partizanii şi dezertorii prinşi în apropierea frontului. De data asta nu e vorba de fete tinere şi fragede, ci de bolşevici fanatici. Se uită la noi cu priviri goale şi zâmbesc. Percheziţia corporală descoperă multe lucruri interesante: hărţi ruseşti, mii de ruble şi paşapoarte nou-nouţe. Pentru că suntem deja încordaţi şi nervoşi din cauza arşiţei cumplite, zâmbetele lor prosteşti ne scot din minţi.

Interogatoriile sunt cât se poate de furtunoase şi de „eficiente” [în original, *schlagkraeftig* reprezintă un joc de cuvinte. *Schlag* înseamnă încălzire, iar *schlagkraeftig* înseamnă eficient, convingător sau de efect]. Spre capul unui partizan e îndreptat un pistol şi tocmai spune zâmbind „*haraşo*”. După asta, e lăsat în seama translatorului, care-l bate măr. Băiatul geme acum doborât la pământ şi mărturiseşte totul: enumeră

ordinele şi oamenii care le-au dat. Aflăm de aici că poţi ameninţa un rus cu moartea; pune-i o frânghie în jurul gâtului şi o să-ţi râdă pur şi simplu în faţă. Dacă-l baţi însă, vei putea vedea frica din ochii lui, iar el îţi va spune tot ce vrei să ştii.

8 septembrie: A început să plouă uşor în timpul nopţii, iar acum toarnă cu găleata. Pământul se transformă în câteva ore într-o mocirlă neagră. Drumurile şi uliţele de ieri au devenit azi pâraie de noroi. Apa noroioasă se scurge prin vâlcele şi ajunge în vale. În câteva ore, fundul văii se transformă într-un lac. Nu se poate merge nicăieri cu vehiculele, nici măcar un kilometru. Cizmele noastre sunt ca nişte filtre, deşi, din păcate, sensul e greşit – noroiul pătrunde în ele, apa iese afară şi pământul rămâne înăuntru.

Mă gândesc la bravii camarazi din tranşee şi din gropile de pe front. Bieţii *schweine*! Pe vremea asta, nu vor avea nimic uscat pe corp. Gropile se vor umple pe jumătate cu apă murdară. Cu toate astea, artileria latră şi azi. Fir-ar să fie, oare când o să se termine odată acest teribil război de tranşee!

9 septembrie: Ploaie, tot mai multă ploaie. Sper că n-o s-o ţină aşa în următoarele 14 zile; altfel, atacul asupra Kievului se duce de râpa.

10 septembrie: Aceeaşi supă searbădă. Mâine ne ducem din nou pe front. Şi în mine totul e searbăd şi inert. Ultimele zile nu ne-au adus odihna pe care o meritam. Suntem şi mai obosiţi, şi mai epuizaţi decât înainte, iar acum ni se ordonă să ne întoarcem pe front, în gropile alea îngrozitoare şi pline de noroi, pe vremea asta mizerabilă.

Primim ultimul ordin la prânz. Avem în faţă o sarcină dificilă:

sprijinirea infanteriei din Zaporijjea. Ni se cere să ne ducem în cel mai groaznic dintre toate sectoarele. Partea asta de front a înghiţit mai mult sânge decât sectorul Pocitovaia. Este unul dintre cele mai complexe sectoare de pe întreg frontul de vest al Kievului. Zona este acoperită cu păduri dese, mlaştini întinse, şi este foarte greu de supravegheat, iar asta le permite ruşilor să încerce tot felul de trucuri murdare. Vom vedea. Nu sunt

deloc încântat de toată situaţia asta. Măcar azi avem o bucurie – s-a oprit ploaia. Slavă Domnului!

11 septembrie: Soarele fierbinte şi strălucitor stă neclintit pe cer. E de mirare cât de repede se usucă drumurile şi potecile.

Oare de unde vine toată supa asta de noroi? Cu toate acestea, vehiculele grele se mai împotmolesc o dată sau de două ori. Sunt îngropate în mâl până la şasiu. Ura! Sunt scoase afară eu efort mare şi multă sudoare.

Drumul spre Zaporijjea ne arată cât de importante sunt sarcinile de la marginea frontului. Nimeni, dar absolut nimeni nu luptă pe o rază de aproximativ 20 km în spatele unităţilor. E de necrezut faptul că această linie groasă se întinde pe mii de kilometri, ţine piept presiunii şi îşi face drum spre est. E altfel decât în Franţa. Acolo, unităţile militare erau organizate pe cinci kilometri în adâncime. Veneau mai întâi unităţile de luptă, apoi regimentele pentru rotaţie şi înlocuire, pe urmă rezervele (batalioanele de marş) şi, în fine, o divizie pentru urgenţe.

Da, dragi domni de acasă, fiecare amărât de trăgător de aici este un erou. Toţi, chiar şi cei mai slabi, trebuie să fie bărbaţi adevăraţi pe Frontul de Est, altfel îi paşte ghinionul. Atunci ruşii vor străpunge liniile şi nu va mai exista nimeni în spatele nostru care să-i oprească.

E frumos să asculţi anunţurile speciale. Părintele Krause zâmbeşte în tăcere (bine, bine, dar acum a fost la *Chemin des Dames*?) [Referire la cele trei bătălii de la Aisne, Franţa, din timpul Primului Război Mondial.] Dragă părinte Krause, între noi fie vorba, am trecut deja prin mai mult de zece „*Chemin des Dames*” şi cine ştie câte „Doumamonturi” ne mai aşteaptă. Părinte Krause, întotdeauna au existat câţiva băieţi care şi-au vărsat sângele pe front începând cu 22 iunie! Iar Mama Krause e şi ea fericită, dar în alt fel. Unde e băiatul meu? Oare e încă în viaţă? E sănătos sau... Chiar dacă fiul şi-a dat viaţa pentru victorie, inima mamei îndurerate se mai poate bucura de victoria şi gloria drapelului german. Va fi mândră de băiatul ei, care zace undeva în vastele ţinuturi ale Rusiei, cu ochii larg deschişi. O, voi mame şi soţii din patrie, suntem conştienţi de curajul vostru. Nu mai suntem fiii şi soţii voştri, ci camarazii voştri care luptă. În felul său, fiecare îşi dă măsura.

Ajungem la Zaporijjea după-amiază şi ne pregătim pentru înlocuirile de la noapte. Înlocuim un grup [din Regimentul 396 infanterie] al maiorului [Albrecht] Lanz, distins cu ordinul Crucea de Cavaler. Au luptat cu vitejie. Îi invidiez pe aceşti oameni comandaţi de un om şi un lider minunat. Pe chipul său bronzat se citesc inteligenţa şi umorul. Are un cuvânt bun sau o glumă pentru toată lumea.

Iată ce sarcină a primit infanteria noastră: formaţi trupe de recunoaştere şi cercetaţi fără menajamente zona, până la Kiev. E tipic pentru această campanie ca soldaţii din toate domeniile să preia îndatoririle infanteriei atunci când este nevoie. Nu mai există cartiere generale desemnate. Gradele superioare nu mai dau ordine din locuri sigure. Acum, toata lumea, de la ofiţer la secretară, poartă o armă tot timpul şi o foloseşte de cel puţin zece ori pe zi.

12 septembrie: Ruşii trebuie să fi observat ceva. Înlocuirea se dovedeşte a fi o acţiune nefastă, cu mulţi morţi. Ne pisează cu mine spiralate [*spiralminen*], grenade de mână perfide şi obuze de artilerie de mare calibru.

Totul se linişteşte pe la prânz. Ruşii nu s-au folosit de ocazia de a ataca; asta ar fi creat haos şi ar fi secerat multe vieţi. O trupă de cercetaşi se întoarce în zori cu doi prizonieri. Un inamic extrem de dur şi de fanatic se află în partea cealaltă – membri de elită ai Partidului Bolşevic, un fel de „SS Roşu”.

Obuze grele sunt trase cât e ziua de lungă. Dacă ruşii ar şti cât de mică este în realitate unitatea adversarului. Da, dacă... E bine că de cele mai multe ori nu înţeleg situaţia în ansamblul ei. Îi batem la propriul lor joc: construim poziţii fictive, cu nişte burlane mari îndreptate spre cer, şi lucrăm toată ziua la fortificaţii.

13 septembrie: Iscoadele ruşilor patrulează pe linia frontului. Breitung şi micul Horung, luaţi prin surprindere, sunt mutilaţi de grenadele de mână şi de baionete. Înaintez împreună cu câţiva oameni să-i eliberăm din situaţia asta mizerabilă. Pe drumul de întoarcere, ruşii aruncă grenade în formă de ou [*Flaschen Eisminenzünder* (*Fl.Es.Mi.Z.*)] la picioarele noastre; e o situaţie mizerabilă atunci când transporţi răniţi. Ne

ascundem într-un crater de bombă în timp ce un obuz de 200 de kilograme se apropie cu un muget şi cade exact în mijlocul nostru. Cred că, pentru o clipă, mi s-a ridicat fiecare fir de păr de pe corp. Proiectilul încins şi lucitor iese din noroi la o distanţă nu mai mare de un metru de mine. Un obuz neexplodat! Ăsta e un caz rar pentru muniţia altfel de bună calitate a ruşilor. Nu mai trebuie să menţionez că niciodată n-am lăsat în urmă un adăpost cu atâta repeziciune. Mamă Doamne [*junge*, *junge*], dacă grenada asta ar fi funcţionat, o gamelă ar fi fost suficientă pentru funeraliile oficiale ale grupului nostru de zece persoane.

Seara, ieşim din tranşee pentru o misiune de recunoaştere foarte riscantă. Potrivit contrainformaţiilor, ruşii au pus ieri în funcţiune o barieră din sârmă ghimpată electrificată. Sarcina noastră este să să-i descoperim poziţia şi să localizăm centrala electrică. De data asta însă, nu ne putem îndeplini misiunea deoarece ruşii încep un atac surpriză de proporţii. Totul se petrece atât de rapid, încât nu mai avem timp să ne retragem în spatele liniilor noastre. Suntem într-o situaţie groaznică. Stăm culcaţi în albia adâncă a unui pârâiaş aflat la cel mult 80 m în faţa liniilor inamice. Îi vedem pe bolşevici alergând spre stânga şi spre dreapta, iar uneori vin atât de aproape, încât i-am putea atinge cu mâna. Îi auzim pe comisari dând ordine. Avem noroc că este o noapte întunecoasă. Dacă ne descoperă, suntem morţi. Trasoarele germane şi ruseşti se încrucişează deasupra şanţului nostru. Minutele ne par ani. Ruşii se revarsă înapoi după o oră. Asigurăm imediat protejarea flancului; mitraliera noastră duduie până când ţeava se supraîncălzeşte. Apoi, sosesc camarazii şi totul e din nou în ordine.

14 septembrie: O bubuitură teribilă ne trezeşte din somnul nostru agitat. Bolşevicii pun artileria grea pe sectorul nostru.

În afară de poziţiile de luptă, toată lumea se adăposteşte în buncăr, deoarece obuzele care explodează în copaci nu sunt pe placul tuturor. Stau de pază în cea mai depărtată tranşee de lângă pădure, în luncile mlăştinoase exploziile se ţin lanţ. Un fag falnic se află la aproximativ 100 m în faţa mea. Băieţii l-au numit „fagul de sânge”.

Este singurul loc uscat şi e înconjurat de smârcuri. Câinii Roşii încearcă întruna să străpungă această locaţie. Copacul va

fi doborât mâine pentru că se presupune că e folosit de artileria rusă ca reper peisaj. Ce păcat de acest copac atât de frumos.

Este o nebunie – să zaci aici, sub focul inamicului, şi să observi un copac, lumina soarelui şi tot ce mişcă în lumină. Doamne, Hannes, oare asta nu te face să-ţi fie dor de iubita ta pădure din Taunus [lanţ muntos din Germania] şi de frumoasele plimbări de duminică împreună cu Rosel? În loc de asta, ar trebui să te gândeşti la obuzele care se înfig în pământul din jurul tău.

În clipa asta încep să sosească mai multe proiectile de calibru mare. E ridicol să foloseşti calibre aşa de mari, de la mare distanţă, nentru o asemenea poziţie! La naiba! Ce-i asta? Unde e fagul? A fost înghiţit de un nor ameninţător de fum negru. În timp ce fumul se ridică, copacul începe să se aplece, la început încet, apoi tot mai repede, până când se prăbuşeşte la pământ. Primul lucru pe care-l aud este bubuitul impactului, apoi trosnetul crengilor rupte. Acum îţi dai seama şi tu, Hannes, că visurile tale despre pădurea din Taunus nu sunt potrivite aici.

Azi, prânzul nu are un gust prea bun pentru că suntem nervoşi. Un neghiob se apropie de noi şi ne aduce veştile care sunt acum discutate cu aprindere în tranşee. Mai întâi, ordinul de înlocuire, plecăm de aici azi. Dar o nenorocire nu vine niciodată singură – ne întoarcem în vechile poziţii din Pocitovaia-Weta. Acel sector oribil în care i-am pierdut pe cei mai buni dintre noi! În al doilea rând, atacul general asupra Kievului va începe peste două zile. În sfârşit! Să plângi de bucurie, nu alta. Acest îngrozitor război din tranşee se va termina. E de necrezut; aflu în sfârşit de ce a trebuit să fim antrenaţi săptămâni de zile în acest dezgustător război al tranşeelor. [Generalul-colonel Heinz] Guderian din nord şi [feldmareşalul Ewald von] Kleist din sud au încercuit o zonă întinsă. A fost realizată o largă încercuire, fără precedent în istoria războiului.

Va fi o bătălie de încercuire şi nimicire, despre care oamenii vor vorbi probabil şi peste o sută de ani. Doamne, hai să ne imaginăm; când, peste câţiva ani, ne vom ajuta copiii să-şi facă tema la istorie, iar subiectul lecției următoare va fi „bătălia de nimicire de la Kiev”. Atunci le vom putea spune copiilor toate lucrurile care nu sunt menționate în cărțile de istorie – propriile

noastre experiențe! Paul, tu, eu și toți ceilalți de aici facem parte din asta! Indiferent ce-a fost până acum, oare nu e uimitor că ni se permite să participăm la tot ce se întâmplă aici? Cine să se gândească la faptul că încă n-am încheiat nimic și că următoarele ore ar putea aduce moartea noastră, a tuturor! Dar astăzi, astăzi... Mâine vom merge mai departe și, cine știe, poate că poimâine vom ataca. Care dintre noi, *„frontschweine”* [porcii de pe linia frontului], se gândește oare la moarte? Nu am putea lupta dacă am continua să ne gândim la asta.

15 septembrie: De data asta, înlocuirea a avut loc fără frecușuri, iar vremea e minunată! Toată lumea este într-o dispoziție excelentă. Nicăieri nu vezi fețe mohorâte. Veștile au transpirat: atacul începe mâine. Acum urâm orașul care s-a aflat în fața noastră săptămâni de zile, iar noi n-am avut permisiunea de a intra. Așteaptă numai, Kievule, oraș mândru, plin de arme. Situația se va schimba în curând! Gurile noastre sunt căscate de uimire în timpul marșului; s-a lucrat mult în ultimele zile.

Au fost instalate mortiere grele și tunuri cu țevi lungi, acoperite cu plasă de camuflaj. Și mai sunt obuzele, o mulțime de obuze. Nu am mai văzut niciodată atâtea într-o singură grămadă mare.

Ajungem la Vasîlkiv după-amiază. Primul lucru pe care-l facem e să ne ospătăm și să bem puțin alcool. După aceea, ne ferchezuim cu meticulozitate. Numai când ești proaspăt bărbierit și spălat poți emite pretenții la una dintre acele prețioase parcele din colțurile gropii comune. Între timp, așteptăm cu disperare ordinul de atac.

16 septembrie: Atacul a început de la ora 5. Principalul obiectiv este stabilirea unei poziții favorabile pentru atacul general. Raidurile de-acum șase săptămâni asupra localității Gatnoe, soldate cu pierderi sângeroase, furnizează informații importante. Se pare că rușii aproape și-au abandonat linia cea mai înaintată. Oare s-au retras spre o linie mai bine fortificată?

Gatnoe este luat cu asalt. În cursul după-amiezii, trecem peste Pocitovaia și ne întoarcem la linia anterioară a frontului. Cu aceasta, îndeplinim condițiile necesare pentru atacul general. Săpăm tranșee, iar ideea se dovedește a fi bună,

deoarece perdeaua de foc a rușilor începe la scurt timp după aceea. Artileria noastră răspunde cu aceeași monedă. Câteva sute de tunuri trag pentru a se folosi de lumina zilei cu scopul de a se concentra asupra țintelor. Sosesc dinspre pozițiile aflate departe în spatele liniilor noastre doar câteva proiectile de calibru mare. Totuși, oriunde s-ar afla acești *schweine* asudați și puturoși, asta înseamnă moarte!

17 septembrie: Încă ne aflăm în poziția inițială pentru atacul general. Divizia din vecinătate face progrese mici. În ciuda focului masiv al artileriei rusești, noi, soldații experimentați din prima linie, ne putem odihni. Instinctul nostru ascuțit ne spune că rușii se pregătesc pentru o postură defensivă și că nu vor ataca.

Rândunelele lui Budionîi ne iau prin surprindere la prânz. Totuși, situația este diferită față de cea de la Terempki. Tunurile FlaK, de calibrele 8,8 și 2 cm, sunt aranjate în masă pentru a susține atacul. Scenele care urmează sunt grozave.

Bolșevicii fac un tur de onoare. Tunurile noastre FlaK nu trag nici măcar un singur foc. Minunat! Rușilor, care nu pot vedea tunurile noastre camuflate împotriva avioanelor, li se pare că cerul este al lor. Se întorc cu aceeași forță ca în primele zile din august. Apoi începe totul: duduitul tunurilor FlaK de 2 cm și zgomotul metalic al celor de 8,8 cm. Optsprezece bombardiere Martin se prăbușesc în flăcări după exact 20 de minute. Păi, acum treaba e serioasă, moș Budionîi!

18 septembrie: În ultimele 24 de ore, tunurile noastre de 21 și de 30,5 cm au tras spre liniile defensive ale rușilor din împrejurimile orașului. Avioanele Stuka atacă în valuri. După câteva ore, un nor negru plutește deasupra orașului. Băieții aceștia fac o treabă de mare precizie. Potrivit ordinelor, împrejurimile rezidențiale ale orașului nu trebuie atacate. Trebuie luate cu asalt fortăreața, gările, depozitele de muniție și podurile de pe Nipru. Ordinul de atac general sosește după-amiază. Mâine e ziua cea mare. Băieți, pregătiți-vă pentru groapa comună! Puteți trăi până la capăt ura față de acest oraș care s-a aflat săptămâni la rând în fața ochilor voștri, deși a fost de neatins. Mâine – în sfârșit, în sfârșit!!!!

Hans Roth (dreapta) alături de camarazii săi în fața unui Sd.Kfz. 232 Schwerer Panzerspähwagen.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința Christinei Alexander și a lui Mason Kunze)

Al doilea jurnal

MARȘUL SPRE EST ȘI IARNA 1941-1942

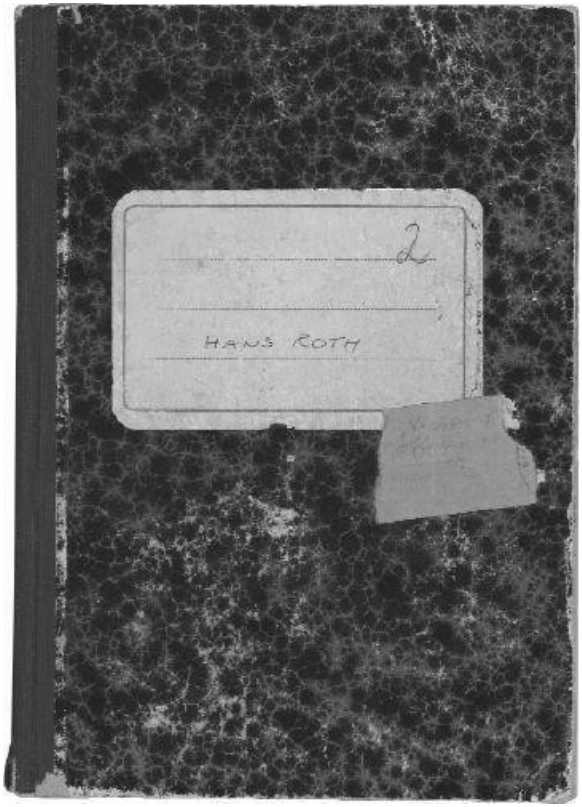

Nota editorilor:

Hans Roth, a cărui divizie fusese implicată într-o confruntare sângeroasă la porțile Kievului, nu știa că, în rândul înaltului comandament german, se declanșase o amplă dezbatere, cu profunde consecințe asupra Operațiunii Barbarossa și a întregului curs al celui de-al Doilea Război Mondial.

La începutul lunii august, Grupul 1 Panzer al Grupului de Armate Sud, de sub comanda lui Kleist, înaintase 150 km la est de Kiev, de-a lungul cursului inferior al Niprului, în vreme ce Grupul 2 Panzer al Grupului de Armate Centru, condus de Guderian, atinsese un punct similar în nord. Frontul sovietic de Sud-Vest al lui Budionîi, cu un milion de oameni, arăta acum ca o ramificație, putând fi respins dacă două grupuri de panzere ar fi înaintat unul spre altul în spatele concentrării sovietice. Totuși, îndepărtarea lui Guderian de Grupul de Armate Centru ar fi însemnat o oprire din drumul său spre Moscova.

Hitler era principalul susținător al eliminării ramificației Kievului, deoarece credea că distrugerea celei mai importante grupări sovietice din sud l-ar fi ajutat să intre în posesia regiunii industriale Donețk și a câmpurilor de petrol din Caucaz. Probabil că evitase instinctiv să urmeze calea lui Napoleon, care mărșăluise direct către capitala Rusiei, trezindu-se că primește un premiu fără valoare, în timp ce adevărata forță a rușilor mișuna pe flancurile sale.

Șeful Statului-Major german, ca și toți generalii Grupului de Armate Centru, susținea că Moscova trebuia să rămână un *Schwerpunkt* al ofensivei, deoarece, din motive politice, economice și comunicaționale, era mult mai importantă în 1941 decât fusese în 1812, și că efortul de război al lui Stalin n-ar fi putut supraviețui acestei pierderi.

Hitler a câștigat dezbaterea și, la sfârșitul lui august, Grupul 2 Panzer s-a desprins de Grupul de Armate Centru și s-a îndreptat spre sud. Câteva zile mai târziu, Grupul 1 Panzer a plecat spre nord, iar pe 14 septembrie cele două forțe armate s-au întâlnit la Romnî, la est de Kiev. Atunci când tancurile germane marcate cu un „G” (Guderian) s-au întâlnit cu cele marcate cu un „K” (Kleist), Frontul sovietic de Sud-Vest al lui Budionîi, care ocupa capitala Ucrainei, a fost condamnat

definitiv. S-a dovedit a fi cea mai mare victorie din istoria războaielor pe uscat, cu 665.000 de prizonieri capturați și întreaga parte de sud a Uniunii Sovietice aparent deschisă pentru înaintări ulterioare.

În jurnalul scris în această perioadă, Hans Roth pare să nu fie conștient de mașinațiile strategice, observând doar că rezistența sovietică din timpul atacului final asupra Kievului (divizia lui a fost una dintre primele care au intrat în oraș) părea să se fi evaporat, în realitate, Budionîi începuse să evacueze ramificația imediat după ce a aflat de mișcările grupurilor de panzere din spatele lui, însă Stalin îi contramandase ordinele și îi ceruse să rămână ferm pe poziții. Budionîi a fost schimbat de la comandă, deciziile revenind comandanților de divizii și de corp de armată.

Von Reichenau, care conducea Armata a 6-a și era fără îndoială un excelent comandant, a fost totodată și cel mai „nazificat" dintre generalii din Est, dând ordin trupelor sale să fie nemiloase cu populația civilă. În timpul petrecut la Kiev, Roth a fost martorul oripilat al unei acțiuni a *Einsatzkommando,* posibil chiar cea de la Babi Iar.

După cucerirea Kievului, Grupul de Armate Centru și-a retras Grupul 2 Panzer (Grupul 3 fusese expediat în nord, pentru întărirea trupelor din jurul Leningradului) și își reluase înaintarea spre Moscova la începutul lui octombrie. Inițial, au câștigat victorii uriașe, la Viazma și Briansk, apoi sovieticii au făcut apel la cel mai puternic aliat al lor – descris foarte bine de Roth însuși –, Generalul Iarnă.

Aflați acum în miezul teritoriilor rusești și traversând un front de peste 1.500 de kilometri, nemții au descoperit că drumurile de toamnă târzie din spatele lor dispăreau în noroi. Proviziile și muniția nu mai puteau ajunge la trupele din linia întâi. Când a înghețat pământul, vehiculele nu s-au mai putut mișca, apoi a urmat cea mai timpurie și mai grea iarnă din istorie, lăsându-i pe *Soldaten* germani aproape fără apărare împotriva degeraturilor, multe arme devenind inutile din cauza gerului cumplit. Situația a devenit și mai dificilă deoarece sovieticii păreau să dispună de rezerve nelimitate, inclusiv divizii întregi de trupe siberiene, bine îmbrăcate și echipate pentru

luptele de iarnă. Stalin a început o contraofensivă de-a lungul frontului.

În această perioadă, când trupele germane ajunseseră în mod evident la capătul puterilor, Hitler i-a demis pe generalii care cereau retragerea pe liniile mai ușor de apărat. Printre ei se numărau Guderian și von Rundstedt, comandantul Grupului de Armate Sud, înlocuit de von Reichenau, cel mai fanatic general al lui Hitler, care și-a dat seama rapid că predecesorul său avusese dreptate. (Reichenau însuși a murit după câteva săptămâni în urma unui atac de cord.)

Se pare că unitatea de *Panzerjäger* (vânători de tancuri) a lui Hans Roth a acționat ca un „corp de pompieri” în timpul iernii 1941-1942, fiind expediată dintr-un punct de criză în altul, deși principalele bătălii au avut loc la Oboian, în apropiere de cruciala cale ferată dintre Kursk și Harkov, la apogeul înaintării Armatei a 6-a.

Supraviețuind iernii, Hans Roth pare să fie atât indus în eroare, cât și ușurat atunci când întăririle germane proaspete împânzesc frontul odată cu venirea primăverii, deși își încheie jurnalul dorindu-și pur și simplu să-și vadă soția și copilul.

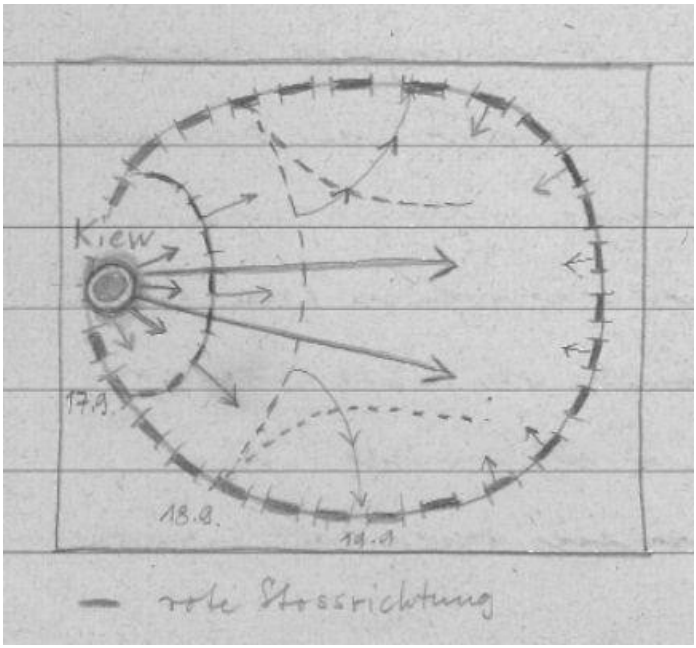

Hans Roth descrie „buzunarul” Kievului și încercările Armatei Roșii de a străpunge încercuirea germană, 17-19

septembrie 1941.

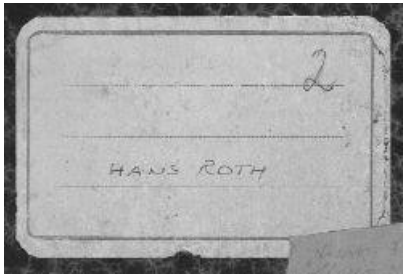

23 septembrie: În spatele nostru se dau lupte grele. Pe 19 septembrie, dimineața devreme, am spart cercul exterior, bine înarmat, al orașului. Inamicul, departe de a fi atât de puternic pe cât am presupus noi, este înfrânt după o luptă sângeroasă. La ora 9 ajunsesem deja în partea de vest a orașului. Roșii au renunțat la încercările de a purta lupte de stradă. În același timp, detașamente de asalt puternice au atacat citadela din direcția Lisa-Hora, iar la ora 11 sunt ridicate svasticile naziste.

La prânz suntem în centrul orașului și nu se mai aude nicio împușcătură; străzile late și piețele sunt părăsite. E sinistru. Liniștea ne face nervoși pentru că e greu de crezut că un oraș atât de mare a căzut în mâinile noastre într-un timp așa de scurt. Să fie oare vorba de un șiretlic? Oare orașul e plin de mine? Stăm noi oare deasupra unui vulcan?

Astea sunt întrebările pe care și le pune acum toată lumea. Astăzi căpătăm răspuns la toate aceste întrebări. Pentru a atrage armatele de ocupație în afara orașului, care trebuie cruțat cu orice preț de lupte, pe 17 septembrie a fost simulată la est de Kiev o ofensivă germană, însoțită de uriașe pregătiri ale artileriei. Budionîi a dat ordinul de începere a unei contraofensive devastatoare, care a scos trupele din cercul defensiv bine echipat și, în schimb, a lăsat orașul complet descoperit. Presupusa armată de învăluire se află la aproximativ 120 km spre est față de linia germană subțire, locul falsei operațiuni. Îmbătate de victorie – neîntâmpinând aproape nicio rezistență –, trupele lui Budionîi îi vânează pe nemții „puși pe fugă”. Avansează tot mai spre est, iar pe 19 septembrie se găsesc la foarte mulți kilometri de Kiev. În acest moment, soarta câtorva sute de mii de bolșevici ai lui Budionîi este pecetluită. Ce ironie a sorții! Budionîi, care, intoxicat de victorie,

a crezut până acum că mână din urmă o armată germană care fuge panicată, se avântă în prezent cu o forță extraordinară, dar asupra unui spațiu gol, deoarece dușmanul s-a evaporat în timpul nopții. Numai în cazul unuia dintre corpurile armate de pe flancuri apare un schimb de focuri minor. Cu toate acestea, el crede că a făcut fărâme inamicul (proastele linii de comunicație au reprezentat probabil principalul motiv al înfrângerii sale devastatoare).

Ironia sorții: în timpul acestor zile în care a fost sărbătorită victoria, Stalin, care crede că Budionîi se află încă în Kiev, dă ordin ca orașul să fie pregătit pentru defensiva de iarnă. Apoi, într-o după-amiază, cartierul general primește vestea care seamănă cu o lovitură de bici. Kievul e în mâinile germanilor. Totul e pierdut! Începe spectacolul!

Cum arată această linie defensivă vestică, de care a depins Budionîi la fel cum au depins francezii de Linia Maginot? Nu e o linie obișnuită de buncăre, nu, este o colecție de resurse diabolice, care nu poate fi concepută decât de creierul unui paranoic. Voi încerca să descriu unele dintre aceste cumplite zone ale morții prin care am trecut în timpul luptelor intense din zilele de 17, 18 și 19 septembrie:

> Dincolo de Gatnoe se află câmpurile cooperativelor, cu vaste terenuri cultivate cu legume. Se întind acolo, pașnice, sub razele soarelui. Cine ar crede că printre plantele acelea se ascunde cea mai cumplită moarte, curentul electric de mare voltaj! Deasupra vegetației se află o țesătură fină de sârmă lungă de câțiva kilometri, care se sprijină pe niște stâlpi subțiri și izolați de metal, vopsiți în verde; o rețea mortală străbătută de un curent electric de mare voltaj, a cărui sursă este o centrală ascunsă într-un buncăr. Este atât de bine camuflată, încât, din păcate, o reperăm când este deja prea târziu, după ce s-au adunat continuu victime.
>
> Apoi mai sunt și șanțurile diavolului, aliniate la mare adâncime și lungi de câteva sute de metri. Sunt minate, iar atunci când se declanșează o singură mină, explodează toate câmpurile conectate pe sub pământ prin canale de

detonare. În același timp, țevile de apă explodează și ele și inundă rapid zona, stratul de apă măsurând doi metri.

Există chiar și câteva obiecte atrăgătoare care se întâmplă să fie împrăștiate pe sol, interesante pentru orice soldat: ceasuri, pachete de țigări, bucăți de săpun etc. Fiecare obiect este conectat la un detonator ascuns. Dacă soldatul culege de pe jos un astfel de obiect, el declanșează combustia și detonează o mină sau un întreg câmp minat.

Tot din această categorie mai fac parte și sârmele de declanșare, care fac minele de contact să explodeze. Acești monștri sar cam trei sferturi de metru în aer și explodează, împrăștiind în jur petrol aprins. Mai sunt și zone în care, ascunse printre sârmele de declanșare, se află mii de țepi de oțel ascuțiți care sunt otrăviți și-i rezervă celui rănit o moarte oribilă în aproximativ zece minute. Toate zonele defensive sunt presărate cu aruncătoare de flăcări automate, activate prin presiune.

Culmea – printre toate aceste lucruri diabolice se găsesc și instalațiile de luptă normale: buncăre cu două niveluri, șanțuri și bariere antitanc, kilometri de sârmă ghimpată și obișnuitele străzi și poteci minate. Adăugați, la toate astea, mine antipersonal, capcane explozive, mine antitanc. Să ne imaginăm acum acest dispozitiv în timpul luptei; aceasta e apărarea lor împotriva atacului nostru.

Se începe cu obișnuitul bombardament cu obuze. Infanteria trage cu armele din dotare, artileria de pe tancuri, artileria antiaeriană, mortiere și mortiere de tranșee. Apoi mai sunt artileria de buncăr de 7,7, tunurile de câmp, obuzierele cu țeavă lungă, de 122 mm, artileria grea de 15-22 cm și, în fine, artileria din vagoanele de cale ferată și batalioanele cu mortiere grele din fortăreața Kievului.

În ce privește lupta de infanterie, mai întâi cele uzuale: foc de pușcă și de mitralieră, apoi gloanțele dum-dum, grenadele incendiare, cocteilurile Molotov, minele aeriene și câinii purtători de mine ai bolșevicilor. Mai am de spus câte ceva despre aceste invenții bolșevice: suntem familiarizați cu obuzele de exercițiu din Vest, nu e cazul să

vorbesc despre ele. Referitor la grenadele incendiare – noi le numim așa –, în realitate nu au nimic în comun cu grenadele. Din afară, arată ca o rachetă normală de infanterie cu trasor. După arderea fosforului, racheta explodează în mai multe schije. Cei care au văzut rănile provocate de acești monștri nu vor lua niciodată prizonieri. Aceste proiectile diabolice sunt, zice-se, interzise de Convenția de la Geneva, de parcă acestor *schweine* Roșii le-ar păsa vreun pic!

Cocteilurile Molotov sunt în esență niște sticle în flăcări aruncate precum grenadele de mână în timpul luptelor din tranșee. Efectul este următorul: la impact, sticla explodează, lichidul dinăuntru se aprinde în aer și arde cu o flacără strălucitoare; se atinge o temperatură de 800-1.000°C și se degajă un fum alb și gros. Numai să ne imaginăm cât de frumos arde o astfel de flacără vestonul uniformei! O a doua aplicație constă în aruncarea lor cu armele de infanterie obișnuite. Cu ajutorul unei piese de mijloc, este montat un inel de tragere. Presiunea benzinei pulverizate aruncă sticlele până la 200 m. Apropo, mai aruncă în această manieră și grenade de mână de mărimea unui ou.

Câinii purtători de mine: am împușcat zece astfel de ciobănești germani în apropiere de Juliani. Animalele poartă pe spate un dispozitiv cu explozibil. Potrivit unui prizonier care i-a dresat, câinii atacă tancurile și alte vehicule cu cele 3 kilograme de muniție pe care le poartă.

Prin intermediul unei pârghii de lemn fixate pe dispozitiv, încărcătura explodează după ce sunt îndepărtate două opritoare de siguranță. Potrivit altor surse, acești câini mai sunt dresați și să atace oamenii, vătămând grav trupele care mărșăluiesc.

În anumite locuri care se întind de-a lungul frontului din Pocitovaia, Roșii aruncă mine aeriene. O astfel de mină are aripi și o elice și este atașată unui balon roșu cu raza de o jumătate de metru, care se detașează imediat după ce atinge solul. Chestiile astea mizerabile [*dreckdingen*] fac gropi în pământ, care ajung până la pânza de apă freatică.

Aceasta este doar o mică mostră, una foarte mică. Și ce sunt toate astea în comparație cu atrocitățile ticluite de banda criminală din Kiev, despre care se știu deocamdată foarte puține lucruri? Se zvonește că în toate clădirile publice au fost montate mine. Deja la două zile după cucerire trei barăci au explodat, una fiind ocupată de soldați germani. Începând din acel moment, aproape la fiecare oră câte o explozie despică aerul; fabrică după fabrică, depozite, spitale și școli, toate explodează în jerbe uriașe de flăcări.

Civilii au început să iasă afară din case și, treptat, devin tot mai încrezători. Printre ucraineni există o mulțime de oameni minunați. Pe străzi se petrec scene mișcătoare: înconjurați de ei, suntem mângâiați, pupați și așa mai departe, totul udat de o mare cantitate de lacrimi. Bieții de ei, cred că au suferit într-adevăr foarte mult sub domnia terorii bolșevice. Se bâlbâie printre lacrimi și încearcă să rostească ceva. Mulți dintre ei vorbesc o germană stricată și aflăm astfel amănunte despre multe destine devastatoare. Sunt recunoscători pentru fiecare bucată de pâine. Mulți n-au mai mâncat de zile întregi, Roșii au distrus sistematic proviziile din oraș. La prânz, străzile sunt la fel de aglomerate ca pe timp de pace. Vehiculele de pe șosea se îndreaptă spre est. Unități de aprovizionare, mici eșaloane și tancuri: Kievul nu a mai văzut până acum atâta viață pe străzile sale. Trotuarele sunt înțesate de privitori curioși.

Dintr-odată, se petrece ceva îngrozitor: o explozie teribilă, iar în diferite locuri de pe drumul principal flăcările sunt mai înalte decât casele. Pietre uriașe și grinzi de fier contorsionate zboară prin aer; apoi duhoarea și fumul invadează strada. Țipete și gemete, masele se retrag cuprinse de o panică sălbatică. Mulți sunt zdrobiți de zidurile clădirilor sau zac morți, lipiți de asfalt. Cu armele în mână, reușim să împingem mulțimea năucită pe o stradă laterală. Ce s-a întâmplat?

După ce se risipește fumul, vedem oribilele rezultate: strada lată a fost despicată pe o lungime de 100 m. Acolo unde fusese monumentul lui Lenin se cască acum un crater adânc; zidurile caselor cu patru etaje de pe ambele laturi ale străzii s-au prăbușit. Probabil că sub dărâmăturile fumegânde zac sute de oameni.

Pacea și liniștea s-au isprăvit! Câteva ore mai târziu, două divizii primesc ordin să înceapă imediat constituirea unor unități speciale de comandă. Uneia i se ordonează să cerceteze orașul după un plan precis, lăsat în urmă de Armata Roșie, căutând elemente periculoase și grupuri teroriste. Cealaltă este transformată, împreună cu *Sturmpionieren,* într-o unitate de cercetare. Sarcina ei constă în descoperirea minelor și în demontarea dispozitivelor de detonare. Îndeosebi GFP și comandamentele SS speciale lucrează frenetic. În aceeași după-amiază încep arestările în rândul evreilor. Amănunte despre asta mai târziu.

Interogatoriul și investigația arată următoarele: 1) Dispozitivul de detonare de la distanță care a cauzat teribila explozie de la prânz a fost instalat în interiorul monumentului lui Lenin. 2) Mai există și alte dispozitive asemănătoare în centrul orașului, în pofida măsurilor drastice, nu aflăm mai multe despre locul și modalitatea de activare. Mai mult ca sigur, *Landesmuseum*-ul ucrainean pare să fie compromis. Scotocim toată seara această clădire monumentală. Deși încăperile mari sunt răcoroase, asudăm ca niște *schweine.* Fir-ar să fie, e ca naiba să te târăști printr-o astfel de clădire uriașă, cu teama răsuflându-ți în ceafă, gândindu-te că poți sări în aer în orice clipă.

În fine, la subsol, într-o mică încăpere laterală, auzim ticăitul clar al unui ceas. Zgomotul ajunge la noi prin pereți; nu există fire, conductori, nimic vizibil. E înspăimântător! Ce facem? Continuăm cercetarea încă o jumătate de oră – care ni s-a părut o eternitate – pentru a găsi acest dispozitiv diabolic. Apoi primim ordin să evacuăm imediat clădirea. Întregul cartier este eliberat și baricadat. Ce situație dramatică! Cum de ne mai păstrăm oare capul pe umeri?

Fix la ora 22:30, clădirea uriașă sare în aer. Cinci sau șase blocuri ard în primele ore ale dimineții. Și nu numai aici; în multe locuri din oraș flăcările se ridică spre cer. Exploziile masive sunt însoțite de bubuituri; un nor de un roșu sângeriu plutește deasupra Kievului.

24 septembrie: În primele ore ale dimineții, unitățile din teren primesc ordin să evacueze orașul. Rămân pe loc numai

comandamentul local, administrația și personalul de securitate, slavă Domnului! N-am închis un ochi toată noaptea; exploziile s-au ținut lanț; în zona noastră n-a mai rămas intact niciun ochi de geam. Zidurile caselor sunt brăzdate de crăpături.

Ne mutăm în suburbia Mikolska-Borshchagovka. Ne simțim atât de bine în casele astea frumoase – numai Dumnezeu știe că nu suntem deloc niște răsfățați. Doamne, încă mai au pui pe-aici. Este aprins faimosul Primus [arzător cu parafină] și, curând, un nor de mirosuri apetisante plutește peste barăci. Timp de câteva ore, războiul ne poate pupa în fund. Dar o astfel de favoare nu trebuie luată drept sigură. Nu e cazul să fim luați prin surprindere și să ne facem de râs.

Puțin după miezul nopții are loc o explozie teribilă. Tencuiala se desprinde de pe pereți, presiunea aerului trântește ușile, ferestrele se zgâlțâie, mâncarea ne rămâne în gât, aruncăm totul pe jos și fugim afară. Un nor uriaș de forma unei ciuperci plutește deasupra orașului. Probabil că s-a întâmplat ceva groaznic. Brusc, mâncarea nu mai are niciun gust, copanele de pui bine rumenite rămân neatinse. Tensiunea apasă asupra tuturor.

Așteptăm la nesfârșit vești despre cele întâmplate. Seara aflăm mai multe. Stația locală de comandă, adăpostită în cel mai mare hotel din Kiev, a sărit în aer și, odată cu ea, mai multe clădiri administrative. Un întreg cartier este mistuit de flăcări, iar sub dărâmături zac câteva mii de civili. Ofițeri superiori și numeroși soldați și-au pierdut viața. Cineva spune că a sărit în aer și cazinoul plin de militari.

E oribil. Pentru prima dată după mult timp, acești bravi soldați se uită la un film, râd și sunt fericiți, iar câteva secunde mai târziu sunt făcuţi bucățele de mașinăria diabolică a acestei șlehte de bandiți. Se vor căi amarnic...

25 septembrie: Dimineața devreme, mă îndrept cu mașina, împreună cu trei băieți, spre Terempki. Acțiunea este extrem de riscantă. Întreaga zonă este plină de mine. Chiar și acum, la câteva zile după luptă, pozițiile pustii își întind ghearele după viețile noastre. „Câmpul morții” e înfricoșător de tăcut, înșelător de liniștit, dar multe mii de kilograme de dinamită zac

sub pământ, așteptând un pas greșit pentru a izbucni la suprafață mugind în flăcări cutezătoare și zgomotoase.

Responsabilitatea pune pe noi o presiune grea. Ar fi trebuit să plec singur, să-mi asum doar eu riscul. După multe rugăminți, cei trei m-au convins până la urmă și i-am luat cu mine.

Aici, totul e sinistru, urmele teribilei bătălii sunt încă proaspete, dar aerul nu este străpuns de țipete sau șuierături, de bubuituri sau explozii.

Pocitovaia – spațiu fără foc de artilerie continuu, mergem până la marginea câmpului; cine ar fi crezut acum câteva zile că e posibil așa ceva?

Doamne, ce priveliște!

De-a lungul pădurii înalte din Terempki, prieteni și dușmani zac împreună, exact așa cum au murit cu șase săptămâni în urmă. Într-adevăr, în această pădure din Terempki, care a fost cândva o pădure magnifică, nu mai există acum decât trunchiuri de copaci sfârtecate, iar din mijlocul lor te năpădește groaza! Fir-ar să fie, un soldat n-ar trebui să se plimbe ca un trecător pe aceste câmpuri de luptă care n-au absorbit încă tot sângele, unde, printre firele de sârmă ghimpată, atârnă diverse lucruri purtate de soldați în timpul luptei, dar care după aceea – nu, nu! Apoi ajungem la o imensă grămadă de dărâmături: Terempki.

În jurul nostru, un peisaj cu cratere selenare. Acestea au fost pozițiile noastre de luptă. Acum stăm pe locul unde i-am îngropat pe dragii noștri camarazi. Pământul a fost scurmat de mai multe ori. Nu se mai cunoaște nimic; pe locul unde i-am întins pentru somnul de veci se află acum niște pâlnii uriașe, în fundul cărora putem vedea pânza de apă freatică întunecată. Ce noroc că femeile tinere, mamele și soțiile nu știu nimic despre toate astea!

Aici au fost într-adevăr pozițiile noastre. Mii de obuze le-au mutilat; poți doar să-ți imaginezi cum erau șanțurile și pasajele, dar nu poți pricepe cum de-ai putut să zaci ghemuit acolo timp de 48 de ore. Este de neînțeles cum au putut scăpa câțiva oameni din iadul acesta.

Pornim înapoi cu mașina, nimeni nu vorbește, fiecare e pierdut în propriile gânduri. Ne luăm rămas-bun de la Terempki, de la camarazii noștri dragi. Amintirea acestei bucăți de pământ

ne apasă ca o povară. Cum să mai uiți vreodată aceste zone ale groazei?

Suntem în drum spre casă, către dârele grele de fum, înapoi la Kievul în flăcări. Biet oraș! Noi te-am cruțat, mai mult decât era cazul, iar acum focurile gigantice sclipesc în interiorul tău, trupul tău se contorsionează sub loviturile exploziilor groaznice – nu fiii tăi, ci fiii lui Iuda îți provoacă aceste răni mortale, mutilându-te și facându-te de nerecunoscut.

Oare când se va sfârși acest război oribil... Toți îmi spun că văd lumea numai în culori întunecate – nu, camarazi, dimpotrivă, văd totul în alb, văd zone albe ca zăpada și pe mulți, foarte mulți dintre voi morți.

Nu te gândi, Hannes, pentru numele lui Dumnezeu, nu gândi!

26 septembrie: Pe o întindere de mai mulți kilometri, centrul orașului este un ocean de flăcări, focul îl înghite treptat, întinzându-se tot mai departe. Încă două cartiere au fost evacuate în dimineața aceasta, aproximativ 20.000 de oameni au rămas fără adăpost; jumătate dintre ei ocupă, împreună cu bunurile lor, străzile și piețele adiacente.

Ce priveliște jalnică!

De dimineață, cercetașii au aruncat în aer drumurile din apropiere; trebuia făcut și lucrul ăsta. Comandamentul special SS este extrem de ocupat. Interogatorii și execuții non-stop. Indivizii care par suspecți sunt pur și simplu împușcați în stradă, iar trupurile lor rămân acolo unde au căzut. Bărbați, femei și copii trec pe lângă ei, vorbind și râzând: *„nicevo”,* nimic special, un om mort, atâta tot!

Tălpile pantofilor calcă în bălțile de sânge proaspăt; trotuarul lat este plin de urme roșii.

Rușilor, cine să vă mai înțeleagă?!

Einsatzkommando-urile din Waffen SS sunt și ele foarte ocupate. Toți evreii, fără excepție, trebuie să se prezinte până la prânz. Sigur, doar jumătate dintre ei își fac apariția, dar nimeni nu ne poate scăpa, o centură strânsă de avanposturi împrejmuiește orașul. Chiar în ziua aceea începe răzbunarea camarazilor care și-au pierdut viața în timpul atacurilor cu mine.

Acum, 24 de ore mai târziu, 2.000 de iudei au fost trimiși deja la Iehova!

Port o lungă conversație cu un tânăr soldat SS care face parte din acest „comando ucigaș”. Au „eliberat” de evrei toate orașele mai mari prin care am trecut în înaintarea noastră. Își înțeleg bine meseria de măcelari; sunt uimit, băieții aceștia sunt niște ucigași experimentați. Noi, soldații din primul val de atac, nu ne-am gândit niciodată la ceea ce se întâmplă în spatele nostru în orașele pe care le părăsim, deoarece pornim mai departe pe urmele inamicului.

Perspectiva soldaților de pe front este înainte, spre inamic. Îmi povestește despre holocaustul de la Jitomir.

— Pe vremea aceea eram niște nenorociți de începători, spune tânărul de 19 ani (accentuând cuvântul „nenorociți”). Timp de două zile, au trebuit să sape șanțuri lungi de 50 de metri; fiecare șanț era calculat pentru 250 de evrei. Am omorât în total 1.800 de evrei la Jitomir, 5.000 au murit cumva înainte. Apoi, în a treia zi, șanțurile sunt gata, toată lumea, de la prunci la cei mai în vârstă, au trebuit să se dezbrace și să rămână în pielea goală. Primii 250 se apropie de marginea șanțului, două mitraliere latră răgușit – următorii sunt mânați înainte, sar în șanț și așază cadavrele frumos, unul lângă altul, nu trebuie risipit spațiul – locașurile mai mari sunt umplute cu copii morți – mai departe, mai departe, trebuie să încapă peste 1.500! Pe urmă, mitralierele sfâșie din nou liniștea, ici și colo cineva geme, focuri scurte de mitralieră: următorul! și așa tot restul serii. Avem atât de puțin timp, prea mulți evrei în țara asta!

La început, nu pot scoate un cuvânt. Tânărul vorbește despre toate astea de parcă s-ar fi dus la o vânătoare de fazani.

Nu-mi vine să cred, și-i spun asta și lui. Râde și zice că ar trebui să arunc o privire.

Mergem pe biciclete spre periferia orașului, spre un defileu abrupt. O s-o iau pe scurtătură; mâncarea din stomacul meu e curios de independentă. Ce văd acolo e groaznic, imaginea asta n-o voi uita tot restul vieții. Pe marginea povârnișului stau în picioare evreii, mitralierele îi ciuruiesc și cad în gropi, 50 de metri.

Tot ce se află pe margine e „măturat” și aruncat jos. Când este atinsă cota de o mie, grămada de cadavre e detonată și groapa închisă.

— Ei, nu e o idee grozavă detonarea?, mă întreabă blondul cu o față zâmbitoare.

Doamne, Dumnezeule. Mă întorc pe călcâie fără un cuvânt și o iau spre oraș mai mult alergând decât mergând.

Un băiat de 19 ani! Toate astea nu lasă urme doar pe haine; ce se va întâmpla atunci când acești oameni se vor întoarce în patrie, la miresele și la femeile lor?

27 septembrie: Focul uriaș din centrul orașului continuă. Alte explozii, muniția stocată sare în aer.

29 septembrie: Din nou la drum! După un marș forțat de 24 de ore, ajungem în seara asta la Priluki. Mergem cu mașinile printr-o zonă rurală; ici și colo, suntem întâmpinați de focuri de armă trase de câțiva țicniți aflați în poziții pierdute, care vor fi înfrânți în scurt timp. Distrugerea celor cinci armate rusești încercuite este totală, anumite estimări precaute vorbesc de 650.000 de prizonieri căzuți în mâinile noastre. Șirurile nesfârșite trec pe lângă noi; poate că sunt aceiași care au luptat împotriva noastră săptămâni la rând. De zile întregi au rămas în pozițiile de-acum pierdute. Îi încercuim; strângem cercul tot mai mult.

Focul care a durat o oră i-a distrus fără milă pe cei căzuți în capcană, a fost o nebunie din partea lor să nu se predea.

Trece șirul lung de sovietici. Ce fel de oameni sunt?

În ochii și în comportamentul lor e ceva straniu, ceva întunecat, total neeuropean, chiar neomenesc. Bolșevismul le-a distrus sufletele și i-a dezumanizat, aducându-i la nivelul animalelor; așa că luptă din instinct, ca animalele dintr-o turmă. Nu vitejia personală îl îndeamnă pe individ să-și sacrifice viața în numele unei idei mărețe, ci apărarea instinctivă împotriva pericolului.

Bolșevismul a distrus cu bună știință tot ce ține de sentimente, tot ce este individual și particular și reprezintă caracterul și valoarea ființei umane. Ceea ce rămâne este animalul din bolșevic, care nu are totuși instinctele fine ale

acestuia. Oamenii aflați în stadiul de animal sunt mult inferiori adevăratelor animale. Din acest motiv, bolșevicul animal este atât de dur și de însetat de sânge, atât de crud și de înverșunat împotriva inamicului și împotriva lui însuși. Așa trebuie înțeles comportamentul sovieticilor din acest război. Ceea ce pare vitejie e de fapt brutalitate!

30 septembrie: Rămânem câteva zile în Priluki pentru a curăța pădurile din împrejurimi de orice urmă de bolșevic. Având în vedere condițiile rusești, locul meu de cazare e acceptabil. În timp ce majoritatea oamenilor se înghesuie laolaltă, eu rămân în urmă pentru că trebuie făcute câteva hărți și desene tactice.

Mai întâi mă spăl meticulos, mă bărbieresc și pe urmă dorm câteva ore. Capăt o porție zdravănă de la bucătăria de campanie, din care familiile de ruși devorează înfometate cea mai mare parte, așa cum se întâmplă adesea.

Bieți oameni flămânzi! Mereu e la fel; un colț de pâine uscată îi face fericiți și mulțumiți câteva ore. Sunt sigur că au trăit și vremuri mai bune cu mulți ani în urmă, pe vremea țarului. Mă întreb întruna cum de este posibil ca aici, în mijlocul celei mai bogate regiuni din Rusia, în grânarul Europei, oamenii să flămânzească și să ducă o viață de câine. Fără scrupule, bolșevicii criminali au sacrificat viața și fericirea poporului lor pentru o înarmare al cărei scop nu are precedent.

Dacă mottoul nostru a fost „mai întâi tunuri, apoi unt”, cel al Uniunii Sovietice este „fără unt, fără case, doar strictul necesar de haine. Fără cultură, doar tunuri!”. Bolșevicii au reușit să inducă în eroare o lume întreagă în legătură cu proporțiile înarmării lor. Ei și-au închipuit că, într-o zi, armata lor de milioane de oameni, echipată cu arme inimaginabile, va începe să mărșăluiască spre vest, călcând în picioare toată Europa. Există oare vreun soldat care să se îndoiască de faptul că un astfel de marș nu ar fi dus decât la o catastrofa mondială de proporții necunoscute pentru toate popoarele? Se îndoiește oare cineva că în Germania nu ar fi rămas nicio piatră la locul ei? Ei bine, altceva s-a petrecut! Și tu, camarade, și chiar eu însumi, am dat ce-a fost mai bun în noi, ne-am vărsat sângele pentru asta. Cu toate acestea, am subestimat cu toții atât conducerea,

cât și pe soldații de rang inferior – rusul însuși și uriașul grad al înarmării sale. Captura de arme este mult mai mare decât ne-am așteptat să fie toate armele rușilor la un loc, ca să nu mai vorbim de avioane, tancuri și arme automate. În ce-l privește pe soldatul Armatei Roșii, el e cel mai dur inamic, cel mai feroce luptător pe care l-am întâlnit până acum.

Cele șase săptămâni de război în tranșee, purtat în afara Kievului, i-au demonstrat mai bine ca niciodată atât forța, cât și slăbiciunea. Forța soldatului Armatei Roșii rezidă în apărare, înzestrările lui naturale îi permit să utilizeze cu măiestrie toate avantajele terenului. Cea mai deosebită trăsătură a soldatului rus este rezistența lui stoică până la final, adesea de teama comisarilor. Inamicul s-a dovedit a fi agil la capitolul tactici amânate și retrageri organizate și bine planificate, pe lângă camuflarea replierilor. Minarea terenului abandonat este întotdeauna reînnoită și adaptată la noile tehnici. De cele mai multe ori, folosesc fitiluri sincronizate cu o valabilitate necunoscută. Evacuarea Kievului a fost o capodoperă în această privință, deoarece printre alte lucruri pe care le-am eliminat în ultimele zile s-au numărat mine cu o durată de exploatare de 165 de zile.

Rusul s-a dovedit a fi un maestru în domeniul construirii unor instalații false; pozițiile sale din teren sunt neîntrecute. Atacurile lui sunt executate în general prin înaintări stoice în masă; dacă nu reușesc, le repetă până când iese învingător. Aproape întotdeauna, o caracteristică recurentă a atacului este pregătirea câmpului de luptă cu foc de artilerie intens, susținut de tancuri. Momentul atacului este de cele mai multe ori la asfințit sau în timpul nopții. Infanteria conduce înaintarea în formații strânse, adesea în linie dreaptă, într-un marș strict. Săpatul tranșeelor după cucerirea unei anumite poziții este rapid și iscusit.

Rusul preferă războiul de gherilă; este campion în acest domeniu datorită metodelor sale viclene de a lupta. Războiul de partizani este bine planificat, pregătit și executat de conducerea Roșilor.

Să nu uităm de artilerie, de acele blestemate de baterii bolșevice care sunt considerabil mai mari ca putere decât ne-am imaginat vreodată. Armele lor de toate calibrele par infinite; le

întâlnim în cele mai neînsemnate stadii. Arsenalul rușilor include, în afară de propriile mărci, aproape toate mărcile altor națiuni, inclusiv franțuzești, englezești și americane, și chiar nemțești (Krupp). Bateriile singulare cu proiectile se întâlnesc rareori. Muniția este disponibilă în cantități mari și e de bună calitate.

Colibă tipică din satul Aksariskaia, în apropiere de râul Don, Rusia.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința lui Håkan Henriksson)

Un loc special este ocupat de grenadele incendiare, pe care le-am întâlnit sub mai multe forme, de pildă grenade cu fosfor și grenade cu termit, cu o surprinzătoare și îngrozitoare putere de foc. Muniția este folosită întotdeauna din abundență. Focul distrugător al bateriilor Roșilor țintesc adesea, zile la rând, același punct. (Ne-am întâlnit de prea multe ori cu această situație la Terempki.) În timpul luptelor ușoare, chiar și cea mai mică țintă este atacată cu o cantitate disproporționată de muniție.

Operațiunile radio sau fără fir: aici se află uriașa lor investiție. Rușii folosesc o mulțime de metode iscusite, dar nu acesta este factorul decisiv, deoarece dirijează un trafic radio înșelător; în cazul retragerii, la mult timp după plecarea comandamentelor, emițătoarele radio sunt lăsate în vechea locație. Și ce-i cu asta! Între Statul-Major al Armatei Roșii și

divizii există de obicei o singură legătură radio; între divizii, regimente și batalioane sunt numai curieri. Eșecul serviciului de radio rusesc este devastator, iar înfrângerea conducerii Roșilor îi poate fi atribuită în principal acestuia.

4 octombrie: Plecăm din Priluki în dimineața primei zile a lunii, mult mai repede decât m-am așteptat. După un marș forțat de 24 de ore ar trebui să ajungem la zona greu amenințată a frontului din apropiere de Olceana. În Romnî, în mijlocul confuziei cauzate de beznă, sunt separat de trupele noastre. Împreună cu bravul Sepp, rătăcesc mai multe zile pe terenul distrus dintre fronturi, fără să găsesc divizia. La capul de pod din Putivi dăm peste unitățile de panzere ale lui Guderian.

În dimineața asta ne regăsim trupele la 112 km spre sud. Experiențele acestei călătorii pline de aventuri ar putea umple toate paginile acestui jurnal.

5 octombrie: Primim încă o dată un ordin important, dar riscant. Până la sosirea diviziei, peste patru sau cinci zile, poziția din Olceana trebuie să fie apărată de divizia mobilă de panzere împotriva focului inamic copleșitor.

Înainte de a pleca în dimineața asta, câteva vehicule de luptă ale Diviziei 9 Panzer împing inamicul câțiva kilometri înapoi și ne lasă timp să săpăm tranșeele. Sunt săpate în grabă numai pozițiile strict necesare. O, Doamne, plutește ceva în aer! „Ai fost abandonată, trupă mică!”

Noi suntem chiar linia întâi, și totodată al doilea și al șaselea val, fără infanterie, fără artilerie – nimic, absolut nimic! Ce porcărie!

La fel ca la Terempki, roiuri de avioane de luptă și de bombardiere ale Roșilor se lipesc de noi. Colibele sunt distruse una după alta de proiectile. Seara, *schweine* Roșii ne atacă poziția strigând „ura” și intră exact în raza mitralierei. E limpede că trupele astea sunt slab pregătite. În timpul nopții, acolo are loc o activitate smintită. O unitate de spionaj aduce informații; Roșii trimit o altă serie de trupe.

6 octombrie: Roșii ne atacă din nou la lumina zorilor. Totuși, de data asta, cei care ne asaltează nu sunt amatori, ci

niște iepuri experimentați care ne fac să asudăm în ciuda dimineții răcoroase. Printr-un contraatac atent – nu ne putem asuma riscuri cu doar cei câțiva oameni pe care-i avem –, reușim să-i respingem pe Roșii; luăm chiar și câțiva prizonieri. Încă de azi-noapte, am întâlnit faimoasa „Gardă Proletară din Moscova” și asiatici, o mulțime de asiatici care, așa cum au demonstrat atacurile, luptă cu o hotărâre nestrămutată și cu o viclenie diabolică. Din păcate, suferim pierderi. Printre morți se numără doi dintre cei mai buni militari: locotenenții Forester și Kohl. E păcat, mare păcat; erau niște oameni minunați!

După-amiază, suntem vizitați pentru prima dată de bombardierele americane, care incinerează ultimele colibe cu tunurile de la bord. Ceva mai târziu, câinii aceștia atacă din nou; în timp ce luptăm, trebuie să evacuăm poziția și să ne retragem spre dealurile dinspre nord-est. Numai dând totul din noi putem ține la distanță această hoardă de fanatici urlători. Nici nu mai sunt ființe umane! Fir-ar să fie! Oare am nimerit într-un război dintre cowboy și indieni, ca în romanele lui Karl May?! Ca niște pisici agile, se urcă în copaci; gloanțele șuieră pe deasupra noastră din unghiuri imposibile. La fel ca negrii de pe vremea petrecută în La Berlières [Franța], își țin cuțitele lungi între dinți. Ce gloată de asiatici perfizi. Să-i ia naiba! Domnilor, se pare că vom îngropa câteva cadavre!

În momentul în care disperarea noastră atinge apogeul, se petrece „miracolul Olceana”! Sosesc întăririle! Iată-i dintr-odată pe bravii noștri camarazi din infanterie; în focul luptei, nimeni nu i-a văzut venind. Sosesc tot mai mulți, grup după grup se aliniază în poziția noastră defensivă.

În aceeași seară, bolșevicii sunt împinși mult înapoi de contraatacul nostru. Din păcate, nu mai putem vedea inamicul din cauza întunericului. Ne reluăm vechile poziții din sat, iar infanteria ne asigură un puternic foc de protecție, permițându-ne să dormim puțin. Fraternitate de linia întâi! Curând, sforăim cu toții, fără vise, în gropile noastre.

7 octombrie: Vremea se schimbă: un vânt înghețat dinspre nord biciuiește câmpiile vaste. Încet, dar sigur, frigul pătrunde prin materialul subțire al hainelor noastre ponosite. Mâinile ne sunt amorțite și înțepenite. Olceana zace în ruine, nu găsim

nicăieri nicio încăpere care să ne ofere un pic de căldură. Treptat, o premoniție pune stăpânire pe mine: devine tot mai clar chiar și pentru cel mai incorigibil optimist că partea cea mai grea nu a trecut; al doilea inamic nemilos înaintează – iarna rusească.

În seara asta nu are loc niciun atac; noaptea se scurge în liniște.

8 octombrie: S-a făcut îngrozitor de frig; o ninsoare puternică, însoțită de vânturi înghețate dinspre nord. Orice fel de operațiuni sunt imposibile pe vremea asta mizerabilă. Cu toate acestea, în orele serii trebuie să înaintăm cu detașamentul de asalt.

Drumurile sunt adevărate râuri de noroi; om și mașină fac tot ce le stă în putință. Fără vreun contact semnificativ cu inamicul, ne grăbim spre Nidrigailov. Pe drum zac cai morți, mașini abandonate, tancuri incendiate, uniforme rupte în fâșii, muniție împrăștiată, recolte distruse și călcate în picioare. Imediat după ce trecem de Nidrigailov, ne intersectăm cu Divizia 165 infanterie, care și-a început atacul în zona învecinată și ale cărei flancuri ar trebui să le apărăm. La căderea nopții, construim igluuri și așteptăm atacul bolșevicilor. Dar nu se întâmplă nimic; probabil că inamicul s-a retras și mai departe.

9 octombrie: Urmărim inamicul care se retrage în direcția Sumî.

10 octombrie: O lapoviță neîntreruptă ne oprește în loc. Ieri seară am ajuns în Kravino. Ploaia a transformat tranșeele în lacuri; suntem prizonieri în cuiburile noastre. Ascultăm la radio știrile despre lupta victorioasă de încercuire de lângă Viazma și Briansk.

Campania din Est a fost practic decisă. Rămășițele Armatei Roșii sunt la un pas de anihilare; liderii bolșevicilor au fugit din Moscova. Oare ceea ce se întrevede în Est este finalul? Auzim asta și multe altele în difuzoare; cu siguranță că acestea vor fi titlurile în cotidienele de acasă. Îmi iau capul în mâini; cum e posibil, oare conducerea noastră și-a pierdut mințile peste noapte? Nu e nimic adevărat, nu poate fi adevărat; noi toți cei

de aici vedem limpede ce se întâmplă. Oare domnii aceștia sunt legați la ochi?!

Oare ce-o să creadă patria? Soțiile, mamele și iubitele noastre vor înnebuni de fericire când vor auzi veștile astea; vor plânge cu lacrimi de bucurie aflând că teribila vărsare de sânge se va încheia peste câteva zile și își vor aștepta bărbații și fiii să se întoarcă acasă până cel mai târziu de Crăciun.

Pentru numele lui Dumnezeu, realitatea este cu totul alta. Armatele din Est se confruntă cu cel mai important test al nervilor. Noi, germanii, nu suntem obișnuiți cu luptele de iarnă, purtate la temperaturi sub pragul de îngheț și pe un teren plin de noroi. Este într-adevăr necesar să se recurgă la astfel de mijloace, la astfel de intoxicări? Acasă, iluziile de fericire vor fi urmate de o teribilă trezire la realitate. În câteva săptămâni, ziarele vor fi mai pline ca niciodată de cruci negre.

11 octombrie: O nouă furtună de zăpadă. Brusc, se face ger, 7°C sub zero! Drumurile sunt înghețate bocnă. Am putea înainta dacă, da, dacă am mai avea combustibil! Benzina și cisternele au rămas mult în urmă, împotmolite fără speranță în noroi. Aproximativ 60% dintre mașini sunt în aceeași situație. Asta e, așa arată un marș victorios! Anotimpul noroios de-abia a început, iar pierderile au apărut după numai două zile de ploaie. Nu prea se potrivește cu fanfara victorioasă de ieri!

26 octombrie: Pentru prima dată după câteva zile nu mai am febră; o colibă puturoasă și câteva paie drept pat de spital. M-am pricopsit zdravăn cu parșiva asta de febră rusească. Cât de abandonat m-am simțit în încăperea aia pustie și întunecoasă!

27 octombrie: Mereu același lucru: un cer plumburiu și mohorât bătut de vânturi puternice, cu averse alternative de zăpadă și de ploaie. Drumurile și câmpurile sunt la fel: cât vezi cu ochii, nimic altceva decât noroi și nămol, uneori în straturi groase de un metru. Problema proviziilor a devenit extrem de serioasă. Asta nu înseamnă că nu mai avem ce mânca; slavă Domnului că în jur există o mulțime de gâște și de rațe. Dar ne lipsesc tutunul, zahărul, cafeaua și toate acele lucruri minunate

care trebuie aduse din spatele liniilor. Tocmai din acest motiv, sergentul Roth și-a confecționat un substitut de țigară din foaie de ziar și ceai nemțesc. În realitate, nu a avut un gust chiar așa de rău și a fost copiată de câteva ori. Sunt încercate cele mai nebunești amestecuri. Anumite grupuri își petrec timpul fabricând zahăr, altele distilează șnaps din pâine uscată, din care obțin un alcool pur și sec. Toate astea au loc în colibele mici și puturoase. Toți cei care nu trebuie neapărat să iasă afară pe vremea asta mizerabilă rămân în interiorul cocioabelor jalnice, alegând să îndure repulsia provocată de aceste cocini de porci.

Cum arată interiorul uneia dintre aceste colibe care au, evident, un singur spațiu de locuit pe care-l împărțim cu o familie formată din șapte persoane?

> În mijloc se află o sobă colosală, care ocupă cam o treime din întreaga încăpere; casa e construită, mai mult sau mai puțin, în jurul ei. Paturile de lemn din apropiere reprezintă dormitorul întregii familii. Sub paturi și în mai multe nișe din jurul sobei sunt depozitate lucrurile de valoare. Porci care guiță, găini cocoțate pe stinghiile de lemn și cartofi, alături de alte provizii.
>
> Ici și colo, cârlige înfipte în tavan, de care e agățat un leagăn; o cădiță de lemn cu un copil mic în ea e atârnată de o frânghie din tavan. Ore-n șir, *babușka* mișcă leagănul continuu, fără să abandoneze funia legată de piciorul ei și, totodată, de leagăn. Nu se mișcă de acolo decât ca să se alăture restului clanului în timpul veșnicelor cine preparate din cartofi. Toți cei care sunt capabili să țină în mână o lingură se așază în jurul unei oale uriașe și, printre plescăituri și sorbituri, „cinează” până când sunt sătui și încep să râgâie. Toate astea sporesc senzația unei atmosfere preistorice, existentă, după toate probabilitățile, în colibele unei civilizații timpurii.
>
> Hârtia indică educație și bogăție. Cei care au chiar și o cât de neînsemnată cantitate pentru a-și putea decora pereții sunt foarte conștienți de acest lux. Și în coliba noastră există pe pereți, pe post de „decorațiuni”, pagini

rupte din ziare, din vechi cărți de școală, facturi, desene făcute de copii și mâzgălituri.

Dincolo de admirația pentru picturile copiilor și cu tot respectul cuvenit pentru atașamentul față de ziare și multiplele lor utilizări, ești copleșit de oroare văzând acești pereți „mobilați”. Nu numai din cauza mizeriei, fumului, funinginii, murdăriei și tăieturilor de ziar îngălbenite, nu, ci mai ales din cauza micilor animale de companie care-și trăiesc viețile infinite în spatele acestor hârtii. Tragem băncile de lângă perete, dar noaptea, când auzim mici scârțâituri și foșnete în interiorul hârtiilor, știm că le-a venit vremea să iasă afară.

Ușile nu au clanțe sau încuietori, nu sunt decât niște scânduri groase ridicate pe balamale și folosite pentru a astupa o gaură în zid. În anumite locuri, peste ele au fost agățate în cuie atât de multe cârpe vechi și bucăți de postav, încât plăcile sunt ticsite. Scândura însăși este protejată de curent prin intermediul unui tapet format din paie, haine vechi și alte mărunțișuri.

Ferestrele mici sunt sigilate complet în timpul iernii, totuși, nu sunt deschise nici vara. Geamurile sparte au fost înlocuite de *babușka* cu ghemotoace de cârpe și cu săculețe de paie.

În timpul războiului au avut de suferit toate simțurile noastre. Am auzit țipete și gemete; am fost martori la dureri cumplite, atât de multe imagini despre care nu vom vorbi niciodată. Nasurile noastre au dus-o rău și ele: mirosul fumului, duhoarea cadavrelor în arșița verii, și multe altele. Dar o anumită amintire va rămâne pe veci în mintea noastră: atmosfera grea, înfiorătoare din locurile în care am stat.

Imaginați-vă următoarele: oameni din partea locului, de toate vârstele, înconjurați de mulți copii, care nu s-au mai spălat de ani de zile, dacă nu punem la socoteală faptul că iau o înghițitură de apă în gură, o scuipă pe mâini, apoi mai iau o înghițitură și își umezesc fața cu ea. (Cât de des a trebuit să ne luptăm pentru o cantitate decentă de apă cu care să ne spălăm? Îți pun în față o

singură cană, dar nu din răutate, ci pentru că nu știu altfel.)

Și uite-așa stau lucrurile: localnicii, cu pruncii lor, cu porcii de sub sobă, cu pieile de oaie care n-au fost luate de pe sobă de generații, cu ferestrele lor distruse și cu ușile baricadate. Să adăugăm la toate astea 15 soldați cu armele lor cu tot, adunați laolaltă pentru cină în jurul unei lămpi cu petrol care pâlpâie. După aceea fumează la greu, contracarând ceața urât mirositoare a mahorcii [tutun rusesc fumat de țărani] cu duhoarea și mai rea a ceaiului german. Și dacă nu vi se pare suficientă această rețetă pentru un aer închis, amestecați-l cu putoarea călduță a trupurilor! În interiorul acestei încăperi dorm înghesuite 25 de ființe umane.

Un aspect unic al acestei atmosfere este lampa. În birourile diviziei avem generatoare care produc electricitate pentru lumină, deoarece ofițerii trebuie să lucreze și în timpul nopții, spre deosebire de soldații simpli, care se folosesc de întuneric mai ales pentru a lupta sau pentru a dormi. Dacă un soldat vrea să decupeze din întuneric un cerculeț pentru nevoile sale proprii, așa cum fac eu chiar acum, se folosește de o lampă cu carbon sau chiar de o lumânare. Trebuie să se bazeze pe sursa de lumină specifică țării în care se află; aici e vorba de lampa cu petrol în toată splendoarea sa.

Fără îndoială, cele mai simple invenții sunt micile sticle de votcă atârnate de tavan printr-o sârmă. Înmuiată în ulei, stă suspendată o bucată de sfoară, de cârpă sau de postav; în circumstanțe cu totul excepționale există chiar și un fitil. Aceste materiale sunt vârâte înăuntru prin gâtul sticlei și ard la capătul rămas afară cu o flacără negricioasă, mică și pâlpâitoare. O astfel de „lumânare fumegândă” se află în fața mea chiar acum, în timp ce scriu rândurile de față.

Pe o treaptă superioară se află lampa cu ulei fără cilindrul de sticlă protector. Din cauza uzurii și a soldaților care o mișcă încontinuu, sticla s-a spart cu mult timp în urmă. Cu toate astea, asigură suficientă lumină pentru spațiul din jurul unei persoane și pentru a scrie epistole

pline de iubire celor de acasă. Cresus [regele Cresus al Lidiei, 560-546 î.Hr.] a fost un om capabil să răspândească o rază de lumină dintr-o lampă cu ulei, cu sau fără cilindrul de sticlă protector.

Unde dormim de obicei? Ar trebui să menționez mai întâi că principala preocupare din aceste zile fără lupte este dormitul. Numai Dumnezeu știe cât somn avem de recuperat. Prin urmare, cei care nu scriu, nu mănâncă sau nu se caută de păduchi (când căutăm păduchii în cusăturile cămășilor, toate „victoriile" sunt anunțate cu veselie) dorm. Dormim peste tot. Mai cere cineva o pătură? O bancă de lemn, podeaua, o masă lată – binecuvântarea supremă sunt paiele! Somnul nostru este adânc, fără vise, dar în același timp ușor, atent la pericole, iar asta împiedică apariția coșmarurilor. Visăm la un somn normal, însoțit de o respirație adâncă și liniștită, fără mâncărimi din cauza păduchilor, dar și la un pat cu cearșafuri albe și pijamale, însă va trebui să reînvățăm toate astea, la fel cum va trebui să reînvățăm să ne dezbrăcăm pentru noapte.

Iată, cu adevărat, o imagine minunată. Cel mai frumos și mai prețuit vis este însă casa, casa noastră. Cei care se uită la fotografiile copiilor lor, uzate de cât au fost ținute în mâini, la ochii luminoși ai femeilor și fetelor, pe care le privim zâmbind în tăcere, știu următorul lucru: aici, avem forța de a îndura greutățile și sarcinile extenuante numai datorită dragostei pe care o primim de la cei de acasă și care ne învăluie sufletele. Visul la o față de masă albă sau un sărut tandru, iată sursa puterii noastre. Visul la o viață frumoasă, la plimbările prin Franța, care au luat aici forma unei imagini cu soare și vin, este ultimul vis al aventurierului. Dar pentru noi această aventură nu mai are niciun farmec. Mai curând liniștea căminului este soarele secret al sufletelor noastre. Mult doritul și binecuvântatul serviciu poștal al armatei este mesagerul său.

Rămânem blocați în Kravino încă 14 zile. În fine, sezonul noroios se încheie și pe 10 noiembrie se instalează brusc un ger năprasnic. Mercurul din termometre scade aproape peste noapte la 12 grade sub zero.

15 noiembrie: în sfârșit, a ajuns și aici; pământul e înghețat bocnă. Putem începe.

16 noiembrie: Sumî cade după o luptă dură. Pierderile sunt uriașe. Ofițerul Lader, care a plecat într-o misiune de recunoaștere cu grupul său, nu se mai întoarce; sunt morți toți.

18 noiembrie: Ajungem la Lebedîn. Ultimele trei zile au cam tulburat puțin divizia. Numai 50% dintre arme și vehicule mai sunt în stare de funcționare. În consecință, divizia primește ordin să elibereze Lebedînul până la noi dispoziții și să repare artileria și vehiculele cât mai rapid cu putință.

Potrivit standardelor rusești, Lebedîn este un frumos oraș de provincie, iar pentru noi un paradis după colibele infestate de păduchi din Kravino. Sovieticii au ridicat aici câteva clădiri administrative mari; la periferia orașului se află pistele de aterizare și barăcile. Nimic altceva decât satele lui Potemkin! [Referire la legenda urbană apărută în vremea lui Grigori Potemkin, om de stat și favoritul împărătesei Ecaterina a II-a. Legenda spune că fațadele satelor au fost construite de-a lungul malurilor Niprului pentru a o impresiona pe împărătească în timpul călătoriilor sale de cucerire.] Din afară, sunt impozante, cu fațadele lor zugrăvite în alb. Dar ce dezamăgire atunci când te afli chiar în fața lor sau când intri în ele. Crăpăturile lungi de un metru de pe tavane și pereți, ușile deformate atârnând în balamalele lor, care nici nu se închid, nici nu se deschid, scările deformate, cercevelele umflate și podelele neregulate sunt cele mai mici probleme, dar totul ne uimește.

Niciuna dintre clădiri nu este mai veche de cinci sau șase ani. Există un lucru care îmi atrage din nou atenția: n-am întâlnit nicăieri în acest paradis al muncitorilor un cablu electric pe sub tavanele din stuc! Instalația electrică are întotdeauna forma unui cablu de extensie răsucit de-a lungul peretelui și al tavanului. Nu sunt familiarizați nici măcar cu țevile de plumb izolate, care în țara noastră sunt obligatorii. Mereu același lucru; chiar și în orașe descoperim un primitivism și o sărăcie șocante.

Dar ce să mai spunem despre salariile din paradisul muncitorilor, ori cât de mari sunt prețurile produselor de strictă

necesitate? Iată câteva exemple – dar trebuie menționat mai întâi faptul că rubla, înainte de izbucnirea războiului, a avut rata de schimb 1:82 RM [Reichs Mark].

Salarii medii (lunare)

Specialist calificat*	300 ruble
Soldat în Armata Roșie	7 ruble
Ofițer	210 ruble

Mărimea chiriei este stabilită după venit, în medie 80 de ruble.

Un costum de haine bun	1.500-2.000 ruble
O pereche de pantofi	200-300 ruble
Un palton din stofă simplă	2.000-3.000 ruble
Gâsca	120 ruble
Ouă și unt	25 ruble

* Nu există nicio diferență între un contabil, un avocat sau un medic şi un muncitor calificat.

În primele zile, a fost constituită o miliție din ucraineni de încredere, care s-au dovedit a fi camarazi credincioși și viteji în orele cruciale din săptămânile următoare.

A fost anunțat un grup de partizani de 2.000 de oameni. Ne desfășurăm în teren oamenii și urmează schimburi de focuri cu aceste bande bine înarmate. Posedă mitraliere, mortiere, PaK-uri și chiar arme de infanterie. Pentru că acești *schweine* încep să amenințe serios Lebedînul, primim întăriri din Ohtîrka. La un moment dat, trebuie chiar să fugim, lăsând în urmă morții și răniții, pe care îi găsim mai târziu mutilați ca niște animale. Nesiguranța crește chiar și în oraș. Un subofițer este atacat; vinovatul este spânzurat în aceeași zi. Seara următoare am fost atacat de doi golani. Era beznă afară și amândoi au reușit să scape în labirintul de case din apropiere. Probabil că unul dintre ei a fost grav rănit, deoarece în timpul căutărilor din dimineața următoare observăm urme de sânge peste tot. Cu toate acestea, nu am reușit să-i prindem pe răufăcători.

În cursul după-amiezii, sunt împușcați mortal zece ostatici. Acționăm acum cu mână de fier; spânzurătoarea din piața orașului este mereu ocupată. Execuțiile reprezintă norma zilnică. Trebuie să fie așa.

Primim veşti proaste de pe front: pe 21 noiembrie, partea din divizie care a avut norocul să se refacă a plecat în grabă să se întâlnească cu Grupul Petersdorf, responsabil de extrem de periculosul sector Oboian.

Între timp, s-a făcut teribil de frig, temperatura depăşind rareori -25° sau -30°C. Celor mai mulţi dintre noi le lipseşte îmbrăcămintea de iarnă şi ne confruntăm cu primele cazuri de degerături.

12 decembrie: Cea mai mare parte a diviziei părăseşte Lebedînul. Într-un „vagon de dormit", adică în principal pe calea ferată, ajungem la Oboian pe 19.

22 decembrie: Divizia este împărţită în grupuri de securitate individuale care se află acum sub comanda unor unităţi diferite. Aici, frontul e foarte subţire şi nu fără spărturi. Lângă Rîşava, care reprezintă linia de demarcaţie dintre noi şi armata vecină, 40 km din lungimea liniei frontului sunt neocupaţi. Ceea ce întâlnim aici nu e deloc încurajator. Se presupune că asta e poziţia noastră de iarnă. Oare nu ar trebui să oprim aici asaltul Roşilor?

Îţi vine să plângi; câteva gropi în pământul îngheţat, un pic de sârmă ghimpată, asta-i tot! Oamenii pe care-i înlocuim au feţe osoase şi palide; un licăr ciudat în ochii lor. Ne strâng mâinile în tăcere şi îşi croiesc drum încet înapoi. După o oră, o lovitură directă se soldează cu doi morţi şi mai mulţi răniţi.

În seara asta are loc primul atac masiv al bolşevicilor. Cu sprijinul tancurilor, batalioanele pe schiuri vin peste noi ca o tornadă. Un vânt îngheţat dinspre est ne aruncă zăpada în faţă; ochii ne sunt închişi şi lăcrimează, armele refuză să funcţioneze. Nu vedem la mai mult de zece paşi în faţa noastră. Ici şi colo, apare din zăpadă câte un tanc roşu, ca o fantomă, la doar câţiva metri de noi. Mugetul înăbuşit al grenadelor de mână, ţipetele sălbatice, oribila luptă corp la corp, toate au loc în jurul nostru. Două tunuri sunt depăşite.

Nu mai există reţinere – fiecare pentru el!

În Kolcios, la doi kilometri în spatele liniei întâi, grupul nostru se reface. Aşteptăm la nesfârşit, pentru că jumătate din

unitatea noastră încă lipsește – nu mai apare nimeni... Spectacolul a început...

22 decembrie: Primim întăriri în timpul nopții, dar oamenii sunt atât de epuizați, încât se află în pragul leșinului. Au realizat ceva inimaginabil, au mers 30 km prin zăpada până la genunchi în timpul furtunii înghețate, ducând cu ei și două tunuri. În asemenea condiții, un contraatac este absurd, deși mâine va fi prea târziu.

Nu înțelegem de ce Roșii nu au mers până la capăt.

Apar noi gropi în urma puternicului atac al tancurilor, iar colibele și depozitele de cartofi sunt transformate în buncăre.

24 decembrie: în timpul zilei are loc, de ambele părți, o intensă activitate de recunoaștere. S-a făcut și mai frig, -30°C, spune cineva. Pentru că ne lipsește deja muniția, mă urc într-o sanie împreună cu doi oameni și ne îndreptăm spre postul de comandă al batalionului. Căluțul costeliv tropăie cu pași mici. În fața botului său plutește un nor de abur; peste părul lui încâlcit s-a format o crustă de gheață.

Este atât de frig, încât respirația noastră pare pe punctul de a îngheța. Ne-am ridicat cu toții gulerele mantalelor; țurțuri ne atârnă de șepci și de bărbi, deși ne vârâm capetele între umeri. Picioarele ne sunt învelite în piei de oaie. Neîndurător, crivățul suflă zăpada de parcă ar fi nisip peste poteca a cărei suprafață e ca oglinda.

Calul aleargă împleticit. Frigul domină neabătut acest peisaj vast pe care încercăm în zadar să-l alungăm din fața ochilor noștri. Nimeni nu spune nimic, de parcă fiecare cuvânt, odată rostit, ar îngheța pe loc. Colibele mizerabile sunt ca niște bucăți de gheață înfipte în zăpadă. Sub pașii noștri grei, zăpada scârțâie sonor în timp ce ne grăbim să scurtăm distanța din cauza gerului care doare ca o rană deschisă.

În cele din urmă, după două ore de împleticeală extenuantă prin zăpadă, apare în fața noastră un delușor. De-a lungul lui, se văd mestecenii înalți, dar, pe măsură ce ne apropiem, putem observa gropile din pământ, în fața cărora se află niște capace scârțâitoare pe post de uși. Este intrarea în postul de comandă al batalionului, ținta zilnică a focului inamic.

Interiorul încăperii este dominat de o sobă construită din lut și pământ, coșul fiind alcătuit din cutii de tablă așezate una peste alta. O lumină slabă asigură necesarul pentru studierea hărților și a ordinelor scrise. Patru ofițeri stau așezați cu picioarele încrucișate; toate obiectele inutile au fost depozitate afară. Pe sobă, pâine, iar pe o scândură de lemn, carne; trebuie dezghețate. La fel ca toate celelalte alimente, îngheață pe traseul scurt dintre bucătăria de campanie și buncăr și trebuie dezghețate din nou.

Brusc, de peste deal începe un atac cu armament greu. Ne ascundem în scobiturile soldaților, care sunt, desigur, la fel cu ale noastre, adică niște gropi în pământ de 1,7 m lățime pe 50 cm adâncime, fără lumină sau căldură, destinate adăpostirii a doi oameni. În ultimele zile, câteva gropi și-au pierdut proprietarii, așa că ne găsim cu ușurință un refugiu.

Treizeci de minute mai târziu, furtuna de gloanțe a trecut. Cu oasele înțepenite, ne târâm la lumina zilei și vedem că micul nostru „Kunny”, împreună cu prețioasa sanie, au fost făcuţi bucăți și zac într-o baltă de zeamă roșie. Sunt atât de mânios, încât înjurăturile pe care încerc să le strig mi se opresc în gât. Cum o să le mai ducem noi prețioasa muniție camarazilor noștri din linia întâi?

Puțin mai târziu, un grup de zece oameni, cu saci grei și muniție în spinare, părăsește batalionul. În tăcere, cu mâinile degerate, fiecare pășește cu îndârjire pe urmele celui din fața lui.

O, cât de diferite sunt gândurile noastre. Astăzi este Ajunul Crăciunului, iar la ora asta toată lumea de acasă aprinde luminițele bradului, ochii micuței Erika strălucesc, Rosel stă lângă ea zâmbind tăcută. Inima mamei e grea; gândurile ei sunt departe, aici, cu mine. O dorință arzătoare îi animă pe toți: Doamne, adu-l acasă în siguranță! Nu te gândi, nu te înmuia, șterge-ți gheața de sub ochi!

Camarazii așteaptă cu disperare grenadele, deoarece Roșii, care nu au nimic sfânt pe lumea asta, vor porni furtuna! Cineva geme, picioarele îi sunt înghețate, abia mai poate merge. Împărțim între noi povara lui și mărșăluim mai departe. Mai repede, mai repede!

Se întunecă deja atunci când ajungem, pe jumătate morți de epuizare, la grupul nostru. Primim ordinul oficial să dormim într-una dintre gropi. Ridicol! Cine poate dormi atunci când deasupra se aud bubuituri și vuiete și e nevoie de fiecare om? Așa că haideți afară din șanțuri!

Obuzele noastre sfârtecă șirurile de Roșii avântați, lăsând în urmă găuri mari în haita de asiatici. Indivizii ăștia se tem de obuze ca de ciumă pentru că nu există tancuri care să-i acopere când se retrag imediat după aceea.

O, noapte sfântă!

Se întorc de două ori pe seară și de două ori îi mânăm înapoi cu capetele sparte.

O, noapte sfântă!

Lumânarea arde toată noaptea în buncărul de pământ al subofițerului sanitar; se aud de acolo gemete și țipete. Spre dimineață încetează; batalionul nostru nu trebuie să mai sufere.

25 decembrie: Suntem înghesuiți afară, în groapa de tragere, împreună cu mitraliera. Mânuim armele cu grijă și prudență; nu trebuie să se mai repete ceea ce s-a întâmplat pe 22 decembrie. Niciun strop de ulei nu poate atinge oțelul, altfel îngheață pe loc.

Ne uităm în direcția unde se află inamicul, care ar vrea să se alieze cu iarna și încearcă mereu să ne străpungă pozițiile. Deja am aflat câteva lucruri despre el; acum purtăm cămășile peste mantale și, pentru că nu avem vopsea albă, în fiecare dimineață urinăm pe ușa de oțel, apoi aruncăm zăpadă peste ea, și iată camuflajul.

Se apropie avioanele de luptă sovietice, vuind, la joasă altitudine. Începe iarăși toată porcăria. Înșfăcăm încărcătoarele. Artileria inamică își intensifică focul; avem noroc cu zăpada asta adâncă, deoarece pe pământul înghețat bocnă efectele exploziilor sunt mult mai puternice. Auzim mai aproape duduitul tancurilor și știm că nu vom avea parte de odihnă multe ore de acum înainte.

În partea cealaltă, unitățile pe rachete de zăpadă își fac apariția în tăcere din pădure, cu uniformele lor albe. Mitralierele noastre latră, grenadele de mână sunt pregătite; camarazii din buncăre au fost alertați și trag din spatele copacilor, pentru că

pământul tare și înghețat nu oferă niciun fel de adăpost. Și așa cum s-a întâmplat adeseori în ultimele zile, începe lupta cea mare, om contra om, propriile arme devenind un dezavantaj periculos deoarece mâinile îngheață pe ele dacă ating metalul cu degetele goale.

Mitraliera sfâșie coaja albă a copacilor. Aerul zumzăie de așchii. Le auzim din timp pe cele grele și toată lumea suspină ușurată după ce trec pe lângă noi. Dintr-odată, din pădure izbucnesc flăcări; un tanc inamic a fost distrus. Lupta se stinge, artileria și puștile tac. Ne uităm la foc și ne gândim că acolo e cald, foarte cald... Lupta s-a mutat într-o zonă învecinată. Suntem fermecați de foc și ne trezim visând, fără voia noastră, la o sobă mare, la un fotoliu adânc sau la un pat moale în care să putem dormi toată noaptea, eliberați de hainele astea scorțoase din cauza murdăriei, ori fără să mai fim torturați de insecte sau fără să mai ținem armele la îndemână.

26 decembrie: Frontul e șubred. Noaptea, primim ordin să ne depărtăm de inamic. Spre sud, bolșevicii au reușit să rupă frontul; flancul nostru drept e serios amenințat. În timpul nopții, rușii au cucerit Dimitrieskoie.

Grupul nostru ar trebui să se retragă în Troizkoie. Un detașament – detașamentul nostru – rămâne în spate pentru protecție. Inamicul încearcă să ne urmărească. Cât e ziua de lungă, duduitul mitralierelor nu se mai oprește, detașamentul se ghemuiește în gropi și se apără împotriva dușmanului.

De-abia noaptea următoare detașamentul nostru reușește să se întâlnească cu batalionul și să-și croiască drum prin deșertul de zăpadă cu ajutorul unei busole. Ocupă apoi o poziție nouă lângă Troizkoie, după ce *Sturmpionieren* au aruncat în aer o porțiune de pământ înghețat.

27 decembrie: Nori cenușii acoperă cerul; vijeliile nedomolite ne aruncă în față ace de gheață. Ciorile croncănesc în copacii negri. Totuși, de data asta ne merge mai bine și ne încălzim cu rândul în colibele dărăpănate. Acolo ne așezăm pe jos și ne holbăm la focul aprins. Fiecare e ocupat cu propriile gânduri. Simt o mare neliniște; mi se pare că se pune la cale împotriva noastră o atrocitate enormă. Deoarece camarazii mei

se agață imediat de previziunile mele, fie ele bune sau rele, nu trebuie să-mi arăt sentimentele. Lemnul care trosnește în foc le permite gândurilor noastre să rătăcească pe tărâmuri mai fericite. Ne gândim la casele noastre.

„Naiba știe ce fel de iarnă ar fi fost...", spune cineva, dar nu-și termină fraza – știm cu toții ce înseamnă: dacă butoiul ăsta ar fi început să se rostogolească, lovit atât de puternic lângă Białystok și Minsk, lângă Gomel și Kiev și lângă Briansk și Viazma –, ce fel de iarnă ar fi fost în Germania. În ultimul timp, ne gândim adeseori la asta.

28 decembrie: După pregătiri intense ale artileriei, rușii atacă în primele ore ale dimineții, și ce atac! Lupta e fără speranță! Noi mulțimi se revarsă spre noi; în scurt timp, și la adăpostul tancurilor, rușii reușesc să așeze dispozitive de luptă în săgeată pe ambele părți ale localității Troizkoie. Până la prânz, suntem deja încercuiți. Unitatea I/JR 214, care se grăbește să ne vină în ajutor, este decimată de Roșii, doar 14 oameni reușesc să-și croiască drum până la noi. (Mai târziu, descoperim mormanele de cadavre oribil mutilate.) Bieții de ei! Au sosit proaspeți din vest, de la Biawitz. Ce știau ei despre acești monștri caucazieni și despre metodele lor de luptă!

Situația devine tot mai disperată. Telegrafiem la Oboian: „Grupul Petersdorf este încercuit, trimiteți ajutoare!" La ora 19:10 primim răspunsul: „Străpungeți încercuirea, grăbiți-vă să ajungeți la Oboian!"

Un proiectil de 22 cm n-ar fi fost mai devastator decât telegrama asta – pentru Dumnezeu, e chiar atât de rău? Oboianul e deja amenințat? Se retrag oare batalioanele învecinate? Întrebările astea sunt pe buzele tuturor.

Împușcăturile s-au mai rărit. Se pare că în tabăra dușmană se trage la măsea; sărbătoresc victoria, vijelia aduce până la noi țipetele și hohotele. Beția lor ne poartă noroc. Tunurile dușmane sunt aruncate în aer, iar vehiculele și proviziile incendiate.

La scurt timp după miezul nopții străpungerea izbândește cu pierderi teribile; la ora 6, rămășițele Grupului Petersdorf ajung la Oboian.

Detaliile întâmplărilor din timpul marșului nu pot fi descrise în cuvinte – să fugi la -35°C și printr-un strat de zăpadă gros de

75 cm de o forță de zece ori mai mare ca a ta! Numai cei sănătoși reușesc să ajungă la capăt cu ultima picătură de putere; răniții, mai grav sau mai ușor, se pierd prin zăpadă, zac acolo și mor înghețați sau sunt măcelăriți de Roșii. Acum știm că cei mai mulți s-au cruțat singuri de o astfel de soartă cu un ultim glonț.

29 decembrie: Oboian se află în alertă defensivă. Dimineața, un spectacol rar al naturii: soarele răsare de trei ori. Pare foarte bizar; acest fenomen straniu este cauzat probabil de refracția luminii în aerul înghețat, adesea saturat de cristale de zăpadă. Nu avem timp să urmărim spectacolul; este greu să arunci în aer pământul înghețat bocnă pentru a construi tranșee.

Populația rusă trăiește o altă experiență. Hoardele se adună și se holbează la cerul de iarnă. Mulți se aruncă pe pământul tare, plângând și țipând; băbuțele se lasă în genunchi – un semn din cer! Moartea și distrugerea sunt pe cale să se abată asupra orașului! Știm asta deja, chiar și fără semnul din cer; peste două zile, aici totul va fi pe viață și pe moarte, câteva mii de ruși cu tancuri puternice încercuiesc orașul întâmpinând o rezistență minimă.

Blestemata asta de breșă de 40 km din linia întâi. Trebuia să se întâmple în felul ăsta!

30 decembrie: Heinz Stichel s-a întors din Germania. Ne spune o mulțime de povești frumoase de acasă, dar aduce și vești despre îngrozitoarea foamete din Ucraina. A făcut un popas de două zile în Kiev. Acolo e cel mai rău. Sute de oameni mor de foame în fiecare zi. PaK-urile au fost poziționate pe străzi și în piețe pentru a înăbuși pe loc orice încercare de răzmeriță. Acum, un singur cartof mic și înghețat costă 0,45 RM, iar o pâine 25 RM! Populația pleacă din oraș în masă, mergând adesea 30 km până la câmpurile înghețate pentru a scormoni după cartofi cu răngi de fier și topoare.

Pe ambele părți ale drumurilor de aprovizionare stau siluete îmbrăcate în zdrențe care așteaptă ca unul dintre căluți să se prăbușească de extenuare. Se aruncă asupra animalului muribund ca niște vulturi. Sfâșie trupul cald, care încă tresare, și

smulg cu lăcomie bucăți mari de came. Dar asta nu fără să se ciomăgească între ei mai întâi. Patrie scumpă, fii mulțumită cu cele câteva cupoane pentru carne pe care le ai!

La prânz, bombardierele rusești apar din senin și dau roată orașului preț de o oră. Își deșartă unul după altul încărcătura explozivă. Multe case sunt cuprinse de flăcări. În final, sunt aruncate cantități uriașe de foi volante, care se adresează populației. Iată conținutul lor: „Tovarăși! Plecați din Oboian, vom rade orașul de pe suprafața pământului!”

Hei, nu vă grăbiți așa, cu noi cum rămâne, încă suntem aici!

Cu toate acestea, o mare parte din populație părăsește orașul, cărându-și în mâini toate acareturile, o soluție deloc greșită – măcar așa avem și noi puțin spațiu.

Seara, primim vestea proastă că un mare eșalon cu provizii și medicamente a fost atacat și distrus la 25 km depărtare de noi, lângă Iakoblevo. E o lovitură grea. Calea ferată spre Belgorod-Harkov este o punte de legătură pentru 300 km din linia de luptă a frontului; distrugerea ei de către inamic înseamnă că vor lipsi muniția, întăririle și proviziile. În timpul nopții primim ordin să alcătuim două unități de recunoaștere, care trebuie desfășurate în direcția Iakoblevo.

31 decembrie: După bombardamentul dur din timpul nopții, plecăm din oraș în zori. În jurul orei 9 ajungem în locul de atac. Epava unui camion mare încă fumegă. Pe străzi și în șanțuri sunt întinse cadavrele oribil mutilate ale camarazilor noștri. Pieptul unui locotenent a fost despicat; intestinele zac în zăpada îmbibată de sânge, doar inima lipsește. În urma evenimentelor din ultimele zile, știm că acești sălbatici, scursura asiatică a tundrei, au mâncat inimile unor ofițeri măcelăriți. Să ne aducem aminte de războaiele indiene ale lui Karl May.

Cabina șoferului unei ambulanțe este vopsită în roșu cu sângele răniților masacrați. Corespondența e răspândită prin zăpadă. Fotografiile cu soții și copii, cel mai frumos cadou de Crăciun pentru cei dragi de pe front, sunt acum pătate de sânge. Citesc pe o carte poștală cu două desene atașate: „Dragă tată, asta sunt eu, fetița ta, Inge, împreună cu mama. Am crescut așa de mare, când vii acasă?” Mica mea Inge, tatăl

tău n-o să mai vină acasă niciodată. Fir-ar să fie, mi se umplu ochii de lacrimi.

Plecăm din acest loc al ororilor; una dintre unitățile de recunoaștere, comandată de locotenentul Simons, o ia pe partea dreaptă a străzii, eu, zece dintre oamenii mei și două mitraliere o apucăm spre est.

După vreo oră de marș greu prin zăpada înaltă ajungem într-un sătuc mizerabil – nici urmă de inamic. Localnicii sunt interogați sub amenințarea pistolului. În timpul nopții, se pare că Roșii au plecat din locul acesta, iar acum, 500 dintre ei așteaptă în satul vecin. Între ei și noi sunt cam 800 m, dar și mai important este faptul că ne desparte un defileu. Ar fi o nebunie să încercăm să pătrundem pe acolo. Știu însă ce trebuie să fac: aduc ușurel mitralierele pe marginea defileului și le așez în poziție de tragere. Stau culcat pe o colină și supraveghez zona cu un binoclu. La semnalul meu, mitralierele se pornesc brusc să latre.

La început, nu se vede nimic – apoi, însă, dușmanii ies alergând din bordeiele lor și încep să se cațăre; ofițerii înjură și zbiară, totul e un haos. Băieții mei trag bine, și, având în vedere distanța considerabilă, incredibil de mulți inamici sunt loviți și se prăbușesc. Apoi auzim un fluierat din partea cealaltă. E momentul s-o ștergem. Două ore mai târziu, ne întâlnim în locul stabilit inițial cu celălalt grup, care nu a dat ochi cu dușmanul. Mâine ne vom întoarce și vom scoate din ascunzătoare această bandă de *schweine.* Încă nu știm, dar oare cum se va termina totul?

Pe jumătate înghețați, ajungem spre seară la Oboian. Pe drum, am fost atacați de avioanele Rata; din păcate, doi oameni sunt răniți. Grupul nostru petrece, deoarece biroul de aprovizionare a distribuit o mare cantitate de băutură, cel mai bun coniac franțuzesc, „Hennessy”. Cineva zice: „Ministerul Apărării face vânzare, domnilor, nu miroase a bine!” Ceva mai târziu o să știm cu toții cât de multă dreptate a avut.

Ah, *scheisse*! Azi e Revelionul și ne tratăm toți cu o mahmureală pe cinste; poate că e ultima din viața asta! În acest caz, „Noroc, camarazi!”.

Situația se înrăutățește în cursul nopții; șiruri de bombardiere inamice sosesc fără încetare. Dimineață, toate

străzile sunt o ruină. A început misiunea de distrugere a orașului.

1 ianuarie 1942, Oboian: Primim vestea că un convoi cu provizii a fost atacat. Inamicul înaintează acum pe străzile din Nikolskoie. Împreună cu unitatea mea de recunoaștere pot determina faptul că există puternice forțe inamice lângă Pselezkoie, pe care le întâlnim pe liniile frontului. Krasnikova este și ea serios amenințată.

Divizia dă ordin să înceapă apărarea orașului. Singurele unități pe care le avem la dispoziție sunt slabe și doar câteva au experiență în linia întâi. Aici sunt incluși și oamenii din unitățile de brutărie, măcelărie și provizii, împreună cu conducerile lor – cu totul, sub 1.000 de oameni.

Pe la mijlocul după-amiezii, apar bombardierele rusești. Atacând continuu, aruncă un număr imens de bombe până la ora 5 dimineața. Deoarece majoritatea caselor au subsoluri solide, pierderile sunt puține.

2 ianuarie: În apropiere de Dimitrieskoie, Grupul Bargmann se apără cu disperare împotriva unei forțe inamice superioare. Aici, la fel ca peste tot, toată lumea face ce poate pentru a apăra Oboianul. Dacă orașul cade, va exista o breșă în front lungă de sute de kilometri și nicio legătură între Harkov și Kursk, accesul la calea ferată fiind astfel pierdut. Este regretabil că batalionului Bargmann îi lipsesc rezervele de obuze.

Au fost încărcate cu muniție 14 camioane. Protejarea echipajelor este preluată de Neckam și de mine, împreună cu două grupuri.

Suntem atacați de tancuri lângă Krivzovo. Cântăresc 52 t și ne storcesc vehiculele de parcă ar fi camioane de jucărie, iar muniția dinăuntru explodează. Șenilele vehiculelor blindate fac chisăliță răniții.

Tragem cu pușca antitanc și incendiem un tanc de mărime medie aflat la doar 10 m de noi. Apoi vin spre noi și fugim 20 m cuprinși de groază. Gloanțele șuieră în spatele nostru. Fir-ar să fie! Mă arunc în stratul gros de zăpadă, mă lovesc cu capul de un buștean și sângerez ca un porc. Doamne! Plămânii îmi pulsează dureros, ochii îmi sunt plini de sânge, sunt la capătul

puterilor! Totuși, mă ridic în picioare și alerg din nou. Dacă aș putea ajunge la pădurea de colo! Unde naiba sunt ceilalți? Gloanțele îmi vâjâie pe la urechi, din dreapta aleargă spre mine zece soldați ai Armatei Roșii, poate chiar mai mulți. Ăsta e sfârșitul! Brusc, răsare un gând. E ultima șansă de a salva această mică viață, această picătură de conștiință: mai alerg câțiva pași și din nou gloanțele vin spre mine – apoi ridic brațele în aer, mă rotesc în jurul propriei axe și mă prăbușesc la pământ!

Sosesc Roșii, calcă pe pieptul și pe stomacul meu, văd că am sânge pe față și pe uniformă. Disting cuvintele „krovi” (sânge), „miortvîi” (mort) și „soldatmîși” (soldat simplu). Sunt gata să-mi golească buzunarele sau să mă dezbrace atunci când, dinspre tancuri, se aud țipete și înjurături; probabil ordinele primite de indivizii ăștia. Se lasă înserarea și poate că vor să se facă nevăzuți. Mă lasă în pace, își iau rămas-bun cu un șut în coaste și pe-aci ți-e drumul.

Sunt salvat, fir-ar să fie, într-adevăr salvat! Porcii au luat cu ei mitraliera și căciula mea cu urechi.

Norocul trebuie să fie de partea soldatului simplu! Am fost salvat de lipsa treselor și a decorației și de sângele de pe față. Mă mut încet într-o cută puțin adâncă a terenului, care se întinde până la pădure. La adăpostul oferit de primii copaci, sunt scuturat de un plâns nervos. Pieptul și stomacul mă dor de la șuturile Roșilor.

Mai departe, trebuie să mă mișc mai departe! E îngrozitor de frig și nu pot rămâne pe loc, hipotermia se instalează rapid. Îmi scot ciorapii și-i înfășor în jurul capului pentru a-l proteja de aerul înghețat și tăios. Noaptea e luminată de lună și ajung pe un drum ocolit la Krasnikova. Spre Oboian cerul e sângeriu; bubuitul slab al bombelor care explodează se aude clar.

Unde sunt ceilalți? Câți au reușit să scape de măcel? Astea sunt gândurile care-mi trec prin cap și nu mă lasă să mă odihnesc.

3 ianuarie: Grupul de marș a fost făcut bucățele. Eu și Neckam ne aflăm în Oboian și se presupune că încă trei oameni sunt pe drum spre noi; suntem singurii supraviețuitori. Acum sunt admis în clubul „cadavrelor”. Opt oameni care s-au aflat

ieri în aceeași situație poartă titlul onorific de „cadavru”. Eu sunt al nouălea. Îi voi lua bucuros pe toți în misiunile de recunoaștere sau în cele de pe linia frontului.

Sosesc din nou șirurile de bombardiere; este începutul evenimentelor care vor veni.

Este citit ordinul de zi al generalului care rămâne aici cu statul său major: „Oboian va rezista până la ultimul om; un general se alătură liniei de apărare cu arma în mână...” Un „heil” pentru Führer și oamenii își iau în primire pozițiile.

Principalele drumuri de acces sunt asigurate cu mine împotriva tancurilor; formăm paravane de trăgători și posturi avansate. Acum toate sunt ocupate. Fiecare om disponibil trebuie să pună umărul.

Sosesc primele vești alarmante, la numai 4 km spre sud-est de oraș Roșii înaintează cu trupe puternice și cu tancuri. Grupul Bargmann se retrage, contraatacând în direcția Oboian. Înspre nord, lângă postul de pază 2, se aud zgomotele produse de tancuri. De la o altă poziție se transmite că rușii înaintează cu camioanele.

Cu simțurile și nervii încordați, apărătorii orașului așteaptă atacul pe o suprafață de 2 km^2. Tancurile grele își trimit cercetașii ici și colo, dar rămân în afara razei de tragere. Spre seară, suntem complet înconjurați.

Cu puțin înainte de ora 22, într-o beznă totală, începe primul atac în sud și în est. În sud, este respins printr-o luptă sângeroasă corp la corp. Dar, în est, inamicul reușește să înainteze cu succes. Explozii asurzitoare răsună pe străzi, Roșii trag în oraș din toate părțile, zgomotul gloanțelor este amplificat de o mie de ori, iar trasoarele se intersectează peste tot. Grenadele tancurilor ajung în case; bârnele și grinzile sfărâmate se prăbușesc în stradă. Aerul este plin de șuierături, nimeni nu știe de unde se trage. Pe partea cealaltă a străzii, bolșevicii stau prin grădini. „Cadavrele” pleacă într-o altă misiune de spionaj. Cartierul este baricadat, iar Roșii sunt prinși într-un contraatac.

Dar tot aleargă spre noi din sud și din est.

4 ianuarie: În sud, atacul Roșilor se oprește chiar în fața liniilor noastre. Posturile de pază din vest anunță că inamicul se apropie tot mai mult de oraș. Aici, o vale adâncă traversează

terenul de la vest la nord-vest, separând orașul de satele suburbane. În această vale se află cele mai importante surse de apă. Toată ziua se trage din greu tocmai aici. Aducerea apei se soldează cu numeroase pierderi. O descindere curajoasă ne mai lasă să respirăm. Mai târziu, în aceeași după-amiază, tancurile inamice se apropie de oraș. Ne dotăm poziția defensivă cu „cocteiluri Molotov” și cu canistre de benzină; avem pregătite grenadele de mână și aruncătoarele de flăcări. Bestiile colosale se apropie, trăgând sălbatic, până când ajung la poziția noastră extremă, care primește ordin să le lase să treacă. Dar, furioși, trebuie să recunoaștem că nu îndrăznesc să meargă mai departe.

După o vreme, dispar în spatele unei ridicături de pământ și atacă orașul de acolo, trăgând direct, fără oprire.

Odată cu lăsarea serii, se dezlănțuie din nou iadul. Obuzele de 7,5 ale tancurilor fac găuri uriașe în șirurile de apărători, perele gigantice ale mortierelor grele sosesc însoțite de un gâlgâit în aer.

Bombardierele aruncă bombe de 90 kg, distrugând toate locuințele de pe stradă, orașul arde la fiecare colț. Pierderile sunt enorme. Sunt în picioare de multe zile și nopți. Urmez ordinele cu frenezie, plec în recunoaștere, trag cu mitralierele, cu artileria și arunc grenade de mână.

Fiecare om luptă într-un mod inimaginabil. Rușii au atacat azi de 25 de ori cu sprijinul tancurilor.

De multe ori în seara asta, porcul s-a strecurat pentru scurt timp în oraș, de fiecare dată l-am împins înapoi prin contraatacuri. Noi, bărbații, opunem o rezistență de fier, în ciuda pierderilor îngrozitoare și a temperaturilor cumplite (-42°C). O mare parte dintre noi avem mâinile și picioarele degerate. Să fii bolnav nu e o opțiune; luptăm pur și simplu pentru viețile noastre.

5 ianuarie: Primim ordin să ardem toate dosarele și cutiile, documentele personale și hărțile. Camioanele cu bagaje și echipament sunt pregătite pentru detonare. Presiunea Roșilor e uriașă Și, de parcă n-ar fi destul, muniția și proviziile se împuținează.

Dimineață, un tanc greu este aruncat în aer de tunurile de 8,8 cm, iar infiltrarea inamicului este distrusă. Au incinerat, printre altele, și depozitul de provizii; cadavrele zac în zăpadă, cu pâinile cazone sub braț. La prânz, alarmă de raid aerian. Se apropie mugind înăbușit – dar ce-i asta? Un escadron de bombardiere grele germane!

În sfârșit! Încercuiesc, se avântă tot mai adânc și mai adânc, de trei ori, de patru ori zboară peste noi la joasă înălțime. Bomba aterizează... acolo, în mijlocul orașului cad șiruri de bombe, parașutele se deschid: desfășurare de muniție!

Rușii trag de parcă n-ar mai exista un mâine, totul pare ciudat de aproape în aerul clar de iarnă. O mare greutate ni se ia de pe inimă când vedem plutind parașutele. Ajunge în fine ajutorul din partea conducerii! Pe unul dintre obuze cineva a scris cu cretă: „Rezistați! Sosim!”

Să fiți siguri că vom rezista!

Avem din nou la îndemână muniție, iar pisicile și câinii fripți nu au un gust prea rău. Barometrul de stare indică „Vreme frumoasă”.

Trebuie să reușim!

6 ianuarie: Spre sud se aude zgomotul luptei. Grupul Postler trebuie să atace pentru a aduce o ușurare ocupației din Oboian.

În clipa asta nu resimțim în niciun fel acest lucru. Dimpotrivă, în partea de nord a orașului inamicul reușește să strecoare un batalion întreg. Focul mortierelor apasă greu în locul străpungerii. De data asta, situația este foarte gravă pentru că atacul e sprijinit direct de tancuri.

Seara, bătălia încă se mai dezlănțuie cu toată forța. Cartierul nostru este din nou baricadat. Obuzele, rachetele de semnalizare și explozibilii șuieră pe străzi. Un grup de case este cuprins de flăcări. La lumina lor sinistră îi vedem pe Roșii cum țopăie cu pași mici,

ținte ușoare pentru mitralierele noastre. La miezul nopții, artileria antiaeriană de 2 cm este așezată în poziție de tragere – și asta curățǎ totul. Printr-o luptă dură, corp la corp, bolșevicii sunt împinși înapoi.

O mică scenă ar trebui să fie ilustrativă pentru tipul de inamic cu care avem de-a face: în timp ce înaintez cu grupul meu, curățăm o grădină. Într-un adăpost individual descoperim un ofițer rus. Țip la el „Ruki ver!” (Mâinile sus). Răspunsul e însoțit de un zâmbet: „Niet!” (Nu)

O grenadă de mână aruncată în groapă îl face bucăți.

Lângă un gard viu, spre capătul depărtat al grădinii, zace un rus grav rănit. Schijele de obuz i-au retezat degetele de la mâini; picioarele par și ele zdrobite. Suntem la cinci pași de el; îl vedem clar în lumina strălucitoare a unei case în flăcări. Când ne zărește apropiindu-ne, face o mișcare iute ca fulgerul, smulge cuiul unei grenade cu dinții și își pune capul pe ea. „Jos!”, și deja grenada explodează cu o bufnitură surdă. Vogel, care e mai încet, n-a reușit să se arunce la pământ și o duzină de schije îi pătrund în trup. (Moare peste o oră.) în cursul nopții, cea mai bună veste din aceste zile sosește de la divizie: avangarda unui batalion, I.R. 217, se află la 8 km sud de Oboian. O patrulă stabilește imediat legătura. De data asta, „cadavrele” sunt cruțate de această misiune. În primele ore ale dimineții, bravii infanteriști reușesc să străpungă încleștarea.

E momentul să sosească, pierderile noastre sunt deja de 1/3.

7 ianuarie: Un raid al inamicului se îndreaptă spre centrul orașului. Îi prindem la oficiul poștal de campanie. Întinși în spatele sacilor de corespondență – am ridicat din ei o baricadă substanțială –, tragem ca apucații, apoi atacăm cu grenade de mână și cu vârful baionetei, pentru că pericolul este maxim, la 20 de pași mai departe se află generalul și statul lui major. Acești domni deschid și ei focul de la ferestrele cartierului lor general. Urmează apoi o imagine pe care n-o voi uita niciodată: dintr-un balcon, cel mai bun camarad al nostru, un ofițer cu părul alb, generalul Neuling, fără să-i pese de gloanțele șuierătoare, își descarcă mitraliera în șirurile de atacatori.

Brusc, spre surpriza prietenilor și inamicilor, urmează bubuituri și șuierături puternice și, de două sau trei ori, flăcările izbucnesc prin fereastra unei pivnițe de pe partea dreaptă a străzii. Aruncătoare de flăcări!

Efectul este teribil. Cadavre arse, de nerecunoscut, zac în grămezi negre pe stradă. Bolșevicii rămași fug îngroziți. Însă focul mitralierei noastre îi ajunge pe fugari; patrula inamică este distrusă complet.

Puțin mai târziu, suntem solicitați de un atac greu, sprijinit de tancuri în partea de nord-est a orașului. Sosesc hoardele Roșilor, strigând „Ura”.

Mortierele și obuzele tancurilor transformă în scurt timp în ruine poziția noastră defensivă. Jumătate dintre apărători sunt morți sau răniți. Artileria trage într-un tanc de 52 t. Dar nici măcar un singur obuz nu penetrează blindajul gros. Suntem în pragul disperării. Acum cedează și cea de-a doua mitralieră, din cauza unei lovituri directe. Ofițerul Nold e mort, ceilalți doi, care o încărcau, sunt grav răniți. Cerem întăriri, dar nu pot străbate până aici pentru că se dau lupte grele atât în est, cât și în vest.

În cele din urmă, după 30 de minute cumplite, își fac apariția un tanc și un tun de asalt, care doboară un tanc din Harkov. Ne continuăm contraatacul și iată miracolul: Roșii se retrag.

Odată cu înserarea ne ocupăm de corvezile care ne-au scăpat, toată zona frontului e minată de geniștii noștri în ciuda focului inamic deosebit de intens.

Porcăria de la prânz n-o să se mai repete curând. Pierderile de azi sunt al naibii de mari!

În timpul nopții, atacuri în valuri ale bombardierelor rusești, foc de mortiere și câteva atacuri ale infanteriei. Una peste alta, e mai liniște decât în ultimele nopți, aproape prea multă liniște. Bănuim că se pune la cale ceva diabolic. Cupola bisericii dinspre nord – o clădire extraordinar de frumoasă, sediul importantei poziții B – este luată la țintă și se aprinde. Turnul se prăbușește însoțit de o ploaie de scântei. Focul luminează ca ziua poziția nordică, fiecare om, fiecare armă, totul e vizibil de deasupra. Ca niște ulii, bombardierele se reped asupra tranșeelor noastre. Bombele lor ne provoacă numeroase pierderi.

Dar avioanele sunt scăldate și ele într-o lumină roșie, iar mitralierele noastre și tunurile antiaeriene de 2 cm le iau la țintă – și, ce să vezi, reușesc: un bombardier greu este lovit și se prăbușește în flăcări pe un câmp. Mare bucurie, mai ales că celelalte se depărtează.

8 ianuarie: Liniște absolută spre Strelezkaia, nici măcar un singur foc nu se aude de acolo. Probabil că eternele atacuri au obosit dușmanii; vor dormi acolo – așa cum pot, pentru că ei hotărăsc ritmul acțiunii, nu noi. Poate că-și adună puterile pentru un contraatac. Cine știe? Dar trebuie să aflăm. O trupă de recunoaștere pleacă. Cu cea mai mare grijă, oamenii pășesc tiptil în direcția satului. E liniște totală în Strelezkaia, câteva plantoane stau într-un loc fără nicio treabă, înghețând și plictisindu-se. Fără să fim observați, ne întoarcem la Oboian la ora 5. Adunăm în grabă un comando cu două PaK-uri, inclusiv tunuri de asalt.

La ora 5:30 intrăm în Strelezkaia. Surpriza pregătită rușilor care dorm are succes sută la sută. Majoritatea nici măcar nu au șansa să se trezească. Fără milă, în adăposturile pentru dormit tot ce mișcă e ciuruit de gloanțe sau ciomăgit mortal. Coșmarul durează aproximativ o jumătate de oră. Strelezkaia arde din temelii, iar în fiecare magherniță sunt 20-30 de ruși morți; casele devin crematorii. (Azi știm că peste 360 de ruși au căzut victime vărsării de sânge.)

Hoardă de asiatici, nici nu ați visat voi să vi se întâmple așa ceva!

La ora 7 am preluat deja pozițiile de pe linia de apărare. Mortierele grele lovesc orașul, salvele de mitralieră șuieră pe străzi, ca de obicei!

La prânz, urmează realimentarea cu muniție și provizii.

Altfel, nimic ieșit din comun. E liniște, alarmant de multă liniște. La ora 15 izbucnesc brusc focuri dintre cele mai grele.

Acum știm despre ce e vorba.

Roșii sunt gata de contraatac! La aceeași oră sosește un ordin de la cartierul general: mâine dimineață la ora 9 trebuie executată o manevră de atac. Grupul Dostler pune presiune dinspre sud, iar forțele de ocupație vor fi prinse în scurt timp în

această formațiune foarfecă în cazul în care nu pun mâna pe Oboian în această noapte.

Centrul orașului Harkov înainte de ocupația germană. (Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Soarta noastră va fi hotărâtă în noaptea asta.

La ora 20, începe furtuna concentrată asupra orașului.

Inamicul reușește să străpungă încercuirea în diverse locuri; în sângeroasele lupte de aproape este învins, pătrunde din nou prin diferite locuri, se infiltrează în spitalul de campanie și provoacă o teribilă vărsare de sânge în rândul răniților. Cu o furie nesfârșită, îl respingem din nou. Fără să ne mai controlăm, împușcăm, înjunghiem și ciomăgim totul în jurul nostru, ca într-un acces de nebunie. Într-un salon dintr-o aripă laterală a spitalului se dă o luptă oribilă. Roșii nu mai au grenade de mână; caucazienii ne lovesc cu niște bețe lungi, îi împingem cu puștile spre ferestre și-i aruncăm prin ele în curte. Arăt îngrozitor, mâinile îmi sângerează, uniforma e sfâșiată și mânjită cu materie cerebrală și pământ. Un obuz de tanc sparge mugind zidul exterior, un fragment de mărimea unui pumn smulge capul

de pe umerii camaradului meu, dar mie nu mi se întâmplă nimic. La naiba, oare chiar sunt imun?

Până la primele ore ale dimineții se luptă cu înverșunare pe toată strada. Odată cu ivirea zorilor atacul este în fine respins.

9 ianuarie: Se simte clar presiunea exercitată de Grupul Dostler, dinspre sud, asupra flancului drept, adânc deschis, al inamicului.

În jurul orei 10, inamicul încearcă o altă străpungere în nord, dar, cu ajutorul a două tunuri, acțiunea este oprită și zdrobită încă din față.

În afară de tragerile grele, ziua trece într-o liniște relativă. Vine momentul în care noi, împreună cu infanteria, ne adunăm pentru contraatac. În jurul orei 21, contraspionajul ne anunță că inamicul se retrage spre nord-vest, lăsând în urmă ariergarda. Probabil că se retrage pentru că e forțat s-o facă din afară.

10 ianuarie: Legătura cu Grupul Dostler rezistă. Inamicul se retrage și e aproape complet distrus; trupele rămase sunt forțate să se îndrepte spre est.

11 ianuarie: Micul și viteazul grup de luptă din Oboian este chemat la apel în centrul orașului, unde n-a mai rămas nicio clădire în picioare. Generalul, decorat cu Crucea de Cavaler cu o zi în urmă, le mulțumește oamenilor săi. Citește o telegramă de mulțumire din partea Führerului, care ne face să ne simțim foarte mândri. (Doar o singură dată înainte de război a mai trimis Führerul o telegramă personală similară: generalului Dietl, la Narvik.)

Nu ne vine să credem: Oboian e din nou liber, și liberă e și legătura cu zonele din spatele frontului, în Kursk și Harkov. În fine, ceva de mâncare, apoi putem dormi. Zilele inimaginabil de grele au rămas în urmă, la fel și luptele purtate la -45° Celsius, în pofida greutăților, am ținut cu dinții de Oboian, onorându-ne astfel camarazii morți. Nu vor fi murit în van!

Numărul pierderilor rezultate de pe urma acestor lupte reiese din următoarele cifre:

Morți: 195.

Dispăruți în acțiune: 18.

Răniți: 327, dintre care 65 suferă din cauza expunerii la temperaturi extrem de scăzute.

540 de bărbați curajoși și-au vărsat sângele, 540 din 1.130 de apărători. Cred că cifrele spun mai multe decât cuvintele.

Planurile rușilor și efectivele lor copleșitoare reies din următorul ordin găsit asupra unui locotenent capturat; se referă la atacul pe scară largă din 8 și 9 ianuarie:

> O. trebuie cucerit în orice condiții în timpul nopții 8/1-9/1. Sunt disponibile: 16 batalioane [presupunând că un batalion are 500 de oameni, e vorba de 8.000 în total] și armament greu. Între orele 17 și 20:30 O. trebuie atacat cu toată artileria și tancurile disponibile. La ora 20:30, batalionul Potovka va străpunge avanposturile germane din nord, va forța înaintarea spre fortificațiile exterioare ale orașului și va mărșălui în formație vârf de lance până în sudul orașului. După joncțiunea reușită cu trupele staționate în sud, orașul trebuie anexat potrivit planului.
>
> Pentru a împiedica inamicul să fugă din Oboian, batalioanele Samonev, Timansko și Lacivirkov vor forma o blocadă spre nord-est și est; un regiment suplimentar se va ocupa de sud (Omsk).
>
> Batalioanele „Maxim Gorki” 2 și 3 vor traversa de la nord la nord-est, refăcând astfel legătura cu cele staționate în sud. Încă o dată, rugăm să recurgeți la ordinul special din 17/12/41. Acest ordin special, emis de Stalin, pe care-l cunoaștem de la Crăciun, afirmă printre altele: „În viitor, singurii nemți pe care vreau să-i văd sunt cei morți!”

Ei bine, acele zile oribile au trecut, iar bolșevicii au văzut că socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din târg. Și noi luăm prizonieri când și când, acum.

12 ianuarie: Somn, somn și iarăși somn.

13 ianuarie: Este format un grup de asalt sub conducerea colonelului Hackle. Lupte grele se mai dau încă în diverse locuri din estul Oboianului.

Pe 1 ianuarie, în al doisprezecelea ceas, Roșii au reușit să introducă două regimente prin breșa de lângă Rîșava, cu scopul de a asigura întăriri ocupanților. Am fi încurcat-o dacă ar fi putut înainta mai repede. Cele două regimente s-au întâlnit cu cele care se scurgeau înapoi, făcând în așa fel ca lupta să continue lângă Verk-Dunaiez.

14 ianuarie: După un marș forțat, detașamentul nostru de asalt e aruncat acolo. Lupta și frigul din ultimele săptămâni ne-au stors de puteri. Oamenii mei sunt numai piele și os, iar „cadavrele” prezintă o paloare mortală reală. Încă din primele ore ale dimineții, ne luptăm cu zăpada asta blestemată. De ore întregi, vijelia suflă peste câmpuri. Pătrunde prin mantale și prin toate hainele de protecție; coagulează sângele și ne pietrifică oasele în așa hal, încât temperaturile sub limita înghețului sunt resimțite la nivelul nervilor ca o durere mușcătoare. Acum, doar parii înfipți în troienele de zăpadă de pe marginea drumului ne mai indică direcția de mers. Întunericul coboară asupra noastră. Nopțile lungi adastă deasupra câmpiei, unde un vânt necruțător dinspre tundră suflă peste întinderile solemne și albe, rece ca un cuțit sub stelele care clipesc nemiloase. La -40°C, armele noastre vorbesc un limbaj teribil. Cine n-a apelat, și de câte ori, în timpul acestor zile de iarnă, la ultimul strop de putere!

După o scurtă pauză de odihnă într-o colibă părăginită (nimeni nu are voie să doarmă, deși suntem frânți de oboseală și am ajuns la capătul puterilor), ne continuăm drumul. În zori ajungem la Verk-Dunaiez.

15 ianuarie: Inamicul se află în fața noastră, la Saikin și Plotavo. Camarazii infanteriști, cărora ne alăturăm și noi acum, ne vorbesc despre Roșii de acolo. Sunt forțe noi, aduse din Orientul îndepărtat sovietic; rezerve pe care conducerea sovietică le pune la bătaie în speranța că îi vor purta noroc iarna asta.

Ieri, infanteria noastră a ocupat Verk-Dunaiez; ruinele încă mai ard mocnit. O bandă de smintiți, acești caucazieni, kirghizi și mongoli; stoici, stau nemișcați în adăposturile lor de zăpadă atunci când rezistența e fără speranță. Probabil speră că nu vor

fi detectați. Dar speranța lor e deșartă, ochii noștri s-au obișnuit cu albul zăpezii.

În noaptea întunecoasă, forțele sovietice, cu puterea unui batalion, se îndreaptă mărșăluind spre pozițiile noastre. Acțiunile lor sunt de neînțeles. Avanposturile îi detectează, apoi, pe o distanță de 100 m, sunt făcuţi chisăliță de focul combinat al companiei noastre vigilente. Fundul depresiunii este acoperit de o grămadă înfiorătoare, acolo își întâlnesc moartea în timp ce fug sau mărșăluiesc.

Facem presiuni în direcția Saikin și Plotavo. Nici în sate priveliștea de după atac nu e diferită. Cadavre – nimic altceva decât cadavre. Forțele sovietice de atac fac nenumărate sacrificii de sânge. Pierderile imense ale Roșilor lasă impresia falsă că lupta noastră aici, în Est, nu e chiar așa de grea. Dimpotrivă; adevărata imagine a inamicului este următoarea: dur, încăpățânat și dușmănos.

Nu pot fi descrise în cuvinte lipsurile suferite și eforturile depuse de noi în timpul acestor lupte de apărare purtate de bravii noștri camarazi infanteriști.

16 ianuarie: Un strat gros de zăpadă acoperă pământul și trebuie să luptăm din greu pentru fiecare pas făcut. Membrele ne îngheață din cauza gerului, iar degetele se lipesc de metal dacă-l atingem cu mâinile goale.

În fața noastră arde Gocegurovka; trebuie s-o cucerim chiar azi. Apărarea Roșilor e dură, iar pentru unii dintre noi sosește clipa în care viața ia sfârșit. Compania noastră își va petrece noaptea în acest sat cuprins de flăcări, în care n-a mai rămas în picioare nicio casă. Unde? Lângă o grindă care arde mocnit, într-o groapă din zăpadă, într-un colț ferit de vânt printre ruinele unei case? Nu știm decât că ne vom petrece noaptea aici, în ciuda frigului și a lipsurilor. Oare camioanele cu provizii ne vor urma sau va trebui să ne instalăm tabăra acolo unde nu există nicio tabără, cu mațele chiorăindu-ne de foame? Ne vom trezi oare după o noapte geroasă, cu membrele degerate, fără să gustăm dintr-un ceai cald ori din vreo mâncare caldă până când – dacă atacul nu va continua – ajung la noi proviziile? Poate că vom mesteca *zwieback*-ul tare din rațiile noastre intangibile, încercând să înmuiem carnea înghețată în cănile de tablă.

17 ianuarie: Ordinul ne trimite la Ekaterinovka, pentru a proteja bateria din Rîșava. Apropiindu-se dinspre sud, două regimente care se bazează pe Grupul Dostler pătrund în breșa de 40 km. Însă rușii au reușit să aducă forțe puternice. Are loc o luptă crâncenă, al cărei rezultat este de o maximă importanță pentru Harkov și Kursk. Tancurile noastre vin din urmă; avioanele Stuka intră cu succes în bătălie. După o luptă dură corp la corp, regimentele noastre reușesc să împingă încet inamicul spre est.

Ne deplasăm direct prin zona asediată. Câmpul de cadavre rămas în urmă, în satele ocupate, este jalnic. Punctele negre care acoperă întinderile vaste de zăpadă nu-și pot găsi mormintele. Cine să sape în pământul înghețat până la doi metri adâncime? Cine să adune numărul incomensurabil de sovietici? Numai noi săpăm morminte pentru camarazii noștri. O încărcătură explozivă aruncă în sus pământul tare și o cruce înfiptă în zăpadă, cioplită de pumnii grei ai oamenilor, stă mărturie pentru faptul că cineva și-a dat aici viața, în acest război fără sfârșit din Est.

Astfel, bătălia victorioasă continuă cu aceeași furie, în timp ce rezervele sovieticilor își varsă sângele pe câmpul de luptă. Știm că rezistența nu este peste tot la fel de puternică precum în zona aceasta, unde sovieticii vor să pătrundă cu toată forța. Ne aflăm în punctul central al Frontului de Est. Dar măcar noi știm că, în acest punct, sovieticii nu vor repurta niciun succes decisiv.

18 ianuarie: Pe drum, la -40°C, printr-un strat de zăpadă gros de 1,5 m și prin furtuna de gheață.

19 ianuarie: Spre seară, ajungem la Ekaterinovka. Pentru că suntem înghețați bocnă, instalăm tabăra cât mai rapid cu putință. Campare în sat – sună tihnit. O lampă și trosnetul focului, un pat solid, o băutură relaxantă, șuncă și ouă – Franța, ești atât de departe! Iată și realitatea: deschizi ușa și imediat trebuie să te apleci, altfel îți spargi capul de o grindă de lemn. Dacă ai noroc și-ți poți alege locuința, ești asaltat de o duhoare fierbinte, sufocantă, care se așază în plămânii și pe pieptul tău, în timp ce o vacă leneșă, întinsă pe paiele calde și uscate, își înalță capul. Numai după aceea intri printr-o altă ușă în adevărata cameră de zi, unde te întâmpină un iz dezagreabil. Dar nasul ți-a devenit de multă vreme insensibil la toate aceste mirosuri, iar dacă acum câteva luni ți s-ar fi părut imposibil să înduri astfel de emanații chiar și numai pentru o jumătate de oră, acum observi cu realism că soba e fierbinte și că există suficient spațiu pentru tine și camarazii săi.

La lumina pâlpâitoare a lumânării se vede un tablou familiar: tolănit pe cuptor, un gospodar hibernează alături de găini și de un *malenki* (purceluș). Între zdrențe și fleacurile de pe lavița de lângă cuptor, câțiva copii se holbează la tine cu ochii larg deschiși; chiar și copiii îți par niște animale ciudate, murdare, care se târăsc și alunecă, și cu niciun chip nu găsești la ei ceva uman.

Doamne, dacă astea ar fi măcar singurele ființe vii din casă! Lumânarea se stinge și insectele încep să iasă de prin toate colțurile. Gândaci, purici și păduchi, orele devin chinuitoare și dureroase; nici vorbă să închizi ochii, pentru că acum s-au agățat de hainele tale. În fiecare zi pornești la vânătoare de păduchi; prada zilnică e de 40, 50 sau chiar de trei ori mai mare. Și cât de dezgustătoare e forfota șoarecilor, pe care iarna îi obligă să părăsească ogoarele și să intre în case. Acum gonesc chițăind pe trupul și pe fața ta, imediat după ce ai pus capul jos. În această noapte, șoarecii îmi ronțăie buzunarele mantalei pe care o port când dorm și fac două găuri de mărimea unui pumn. Mai aveam în ele câteva firimituri de *zwieback* – rămășițe din rația mea intangibilă.

A doua zi dimineață, te scoli doar ca să te confrunți din nou cu realitatea: locuința murdară, infectă în care stai, uneltele pline de mâzgă și de bălegar, masa dezgustător de soioasă și

băncile lipicioase – și, totuși, ești recunoscător că ai parte de un asemenea adăpost deasupra capului.

În satele de pe front, unde se găsesc ultimele noastre forțe de securitate, tabloul este complet diferit. Acolo, mizeria se află în fiecare cocioabă; nu există paie, iar noaptea așterni mantaua pe pământul crăpat și rece ca gheața sau te înveliști cu ea și te urci pe o masă de lemn. Da, așa e, gândacii s-au refugiat de frig în crăpăturile scândurilor; în locul lor, șoarecii și șobolanii vânează fără teamă prin încăpere, uneori chiar la lumina zilei, iar asta îți permite să dobori zece sau chiar 20 deodată. În miezul zilei, mai poți vedea și păduchii cum se plimbă; se târăsc pe tine și nu te poți apăra de ei. Aici, pe front, trebuie să fii pregătit la orice oră pentru o ploaie de gloanțe sau un atac inopinat al Roșilor în miezul nopții înghețate, ori să fii trezit din somnul atât de necesar pentru că, două case mai jos, a apărut ca din senin o patrulă de recunoaștere inamică.

20 ianuarie: În cursul după-amiezii unitățile noastre fac curățenie. Mâine dimineață ne vom întoarce la Oboian, unde ne așteaptă noi misiuni.

Folosim cele câteva ore de liniște pentru a scrie scrisori acasă. Cine știe când vor ajunge la cei dragi rândurile noastre? Nămeții de zăpadă înalți de câțiva metri împiedică vehiculele să treacă pe drum.

Patrulă la miezul nopții. Miliarde de stele pe cerul înghețat de iarnă. Din când în când, o stea căzătoare și traseul ei scânteietor. Dacă vechiul vis din copilărie mai este viu în tine, pune-ți o dorință, soldatule. Un gând despre sărbători îmi traversează mintea cu viteza luminii. Dar visul acela prostesc nu mai e nimic altceva decât o amintire. Zilele acelea se terminaseră deja atunci când steaua căzătoare anunța fericirea ce va să vină. Războiul acesta amuțește orice speranță.

În depărtare, focul strălucitor luminează cerul. Se repetă des, iar câteva secunde mai târziu zgomotele înăbușite ale artileriei se rostogolesc până la noi. Acolo, camarazii noștri dau piept cu dușmanul; chiar în clipa asta se adăpostesc probabil într-o gaură săpată în zăpadă pentru a evita urletul obuzelor inamice, ori trupurile lor se înalță ca niște umbre din pământ, năpustindu-se să atace.

21 ianuarie: Plecarea spre Oboian. Viscol puternic!

22 ianuarie: Probabil că vom avea două zile de odihnă, pentru că pe 24 ar trebui să ne ocupăm poziția împreună cu locotenentul Hegner, în Voroșilova.

Nu prea am ce să scriu în jurnal zilele astea. Armele și echipamentul sunt inspectate și recuperăm cât mai multe ore de somn. Bucurie copleșitoare atunci când, pe 23, ajunge la noi corespondența. Noaptea nu prea dormim pentru că bombele de 50 kg lovesc orașul până în primele ore ale dimineții.

24 ianuarie: Pe drum spre Voroșilova. Atacuri ale bombardierelor și avioanelor de luptă rusești. Noaptea, instalăm tabăra într-un sat sărac și uitat de Dumnezeu. Epuizați de moarte și pe jumătate degerați, ne învelim în pături.

Somn, doar somn! O telegramă ne smulge din somnul nostru agitat. Fir-ar să fie! Oare nu putem avea parte de un pic de odihnă?!

Forțe inamice puternice amenință zona din jurul Voroșilovei; trebuie să plecăm diseară. Din nou în frig – luptând mereu, oare pentru noi mai există și altceva?

Slavă Domnului că drumul e bun și că troienele sunt mici; *Sturmpionieren* au reușit să mențină calea deschisă pentru convoaiele cu muniție și provizii. Acești oameni viteji izbutesc să facă imposibilul. Nu-i vom uita niciodată pe acești deschizători de drumuri în adevăratul înțeles al cuvântului.

În ciuda lunii strălucitoare, nu putem distinge nimic în jur. Numeroasele puncte negre de pe marginea drumului – oare sunt grămezi de nisip aduse de departe de *Sturmpionieren* în timpul zilei și depozitate aici, ori cadavre de cai? Nici nu ne mai uităm într-acolo, fiecare e ocupat cu sine însuși, și oricum am văzut destule cadavre de cai – din fericire înghețate – sfâșiate de ciocurile ascuțite ale păsărilor care populează acum străzile din est.

Aproape nimeni nu privește câmpia întinsă, acolo unde, la orizont, între pădure și defileurile înghețate ale râului, fulgeră armele inamicului, la fel ca ale noastre, luminând cerul – un foc depărtat către care ne îndreptăm în marș tăcut.

„Încă 5 km până la Voroșilova!” Știm că cinci înseamnă de fapt zece. Amăgirea este atuul acestor marșuri forțate. Auzim fiecare împușcătură în parte; între loviturile uneori zgomotoase, alteori tăcute, rămânem pierduți în gânduri.

Trecem printr-o zonă împădurită. Am vrea să ajungem în sfârșit pe front, în șanțurile și adăposturile noastre! Nu doar pentru că temperatura a scăzut sub -35°C, ci pentru că știm că dușmanul se află chiar în fața noastră. Aici, pe drum, e peste tot, în zăpadă și în tufișuri, așteptând să ne ia prin surprindere; trage din capcanele pe care ni le-a întins și îngroapă în calea sa mine de lemn.

25 ianuarie: Voroșilova – un morman de dărâmături în mijlocul unui sistem de tranșee jalnic – noua noastră poziție. Asaltul zilnic al obuzelor nu lasă zăpada să stea prea mult timp pe pământ. Așa cum ne spun camarazii, poate fi considerată și o poziție „de linia întâi”, deoarece în fiecare zi arde câte ceva, dar măcar flăcările ne oferă căldura atât de necesară. În afară de obuze și de focul de artilerie, astăzi nu prea se întâmplă mare lucru. De cealaltă parte, la fel ca și aici, oamenii se odihnesc după ofensiva majoră de ieri.

26 ianuarie: În timpul după-amiezii are loc un incident, neimportant de altfel, dar care ne provoacă o stare de neliniște. O patrulă inamică reușește să se apropie foarte mult de poziția noastră; îi observăm fără să ne dăm seama, până când aruncă mai multe grenade de mână, după care o iau la goană înainte să-i putem recunoaște și să deschidem focul. Vedem în depărtare câteva siluete în mantale de zăpadă, care se fac nevăzute. Nu le mai putem face nimic. Duduitul unei mitraliere este total inutil; zăpada se împrăștie în aer după impactul gloanțelor și se dizolvă în lumina soarelui, însă patrula a dispărut de multă vreme în spatele unei adâncituri a terenului.

Noi, *Frontschweine,* posedăm de acum cu adevărat un al șaselea simț, care ne spune că, foarte curând, se va dezlănțui iadul pe pământ, și că toată nenorocirea asta va începe din nou. În zona învecinată, lângă *Sturmpionieren,* care ocupă poziția de lângă drum, neliniștea este evidentă. Iar atunci când sosește supa de seară, mitralierele de vizavi se pornesc din nou să

duduie sălbatic. Tocmai ne umplem farfuriile, dar stăm cu urechile ciulite.

Focul antiaerienei intră și el în bătălia în curs de desfășurare. La scurt timp după aceea, când puștile infanteriei prind viață și primul post de ascultare se întoarce cu știrea că se întâmplă ceva acolo, toată lumea lasă lingura jos, pune mâna pe arme și căști și se duce în locul unde oamenii scrutează atent bezna pătrunzătoare a nopții. Între timp, artileria a auzit și ea că se întâmplă ceva pe front.

Obuzele grele se târăsc prin aer și explodează în tranșeele inamicului. Un tumult infernal izbucnește atunci când, în stânga drumului, artileria antiaeriană, care a ocupat o poziție acolo, începe să-și trimită rachetele fulgerătoare în direcția dușmanului.

Acum știe toată lumea. Și pentru că o breșă cu tancurile grele, ori cât de mică ar fi, ne îngrijorează pe toți, abandonăm cu toții în tăcere supa de seară.

Compania nu trebuie să aștepte mult pentru ca munca grea să înceapă. Trebuie să înceapă!

Cum se face că degetele noastre devin țepene pe trăgaci și nu se îndoaie în momentul decisiv? Da, chiar așa se întâmplă, iar unii coboară arma sau mitraliera, confuzi, holbându-se în depărtare, neștiind ce-i cu ei! La naiba! E posibil așa ceva? Aceste trupe sunt grupuri *feldgrau,* companii care inundă șanțurile inamicului, fluturându-și căștile germane.

Să fie oare posibil? Suntem oare păcăliți de o fantomă răsărită din noapte?! Dar suntem pe deplin treji. Un locotenent-colonel, comandantul infanteriei, sare afară din tranșee:

— Opriți-vă! Care e parola, ce regiment!?

Între timp, trebuie să ne reglăm aria de acoperire cu degete tremurânde: 200-150-100. Dar din partea cealaltă nu răspunde nimeni, iar ca urmare, un iureș de oameni își flutură mâinile și strigă! În momentul acela, comandantul companiei se aruncă înapoi în tranșee și dă ordin să se tragă cu îndârjire.

Tragem cu degete reci și umede, mai repede, tot mai repede, cu privirea fixă – într-o clipă, mirajul dispare: chemările și ordinele de acolo sună dintr-odată neclar și straniu. Nu sunt germani, și nici comandouri germane; niciun infanterist german nu sare așa! În cele din urmă, un foc unificat, defensiv lovește

masele care înaintează, în pofida uniformelor și a căștilor *feldgrau.* Tragem în ei cu o îndârjire turbată.

Dacă măcar nu ar mai țâșni peste câmpul întins, acoperit de zăpadă, alte mase de oameni care nu mai poartă uniforme germane. Sute de sovietici gonesc spre noi, tropăind laolaltă, apoi despărțindu-se, pentru a fi doborâți de gloanțe. Pentru că tot timpul există unii care-și părăsesc pozițiile, astea nu mai sunt companii, ci batalioane și regimente. Oare cât timp le vom mai face față? Mai avem muniție, cum o să fie când ni se va termina rezerva de grenade de mână? Dar să nu ne lăsăm pradă gândurilor inutile, să rămânem calmi și să rezistăm.

Lupta continuă toată noaptea. Rezervele lor par invincibile. De-abia dimineața aduce cu sine puțină liniște și întăriri. Sosește o companie de pușcași și, în ciuda marșului extenuant, ocupă imediat o poziție pe linia noastră subțire.

27 ianuarie: Activitate intensă de patrulare în ambele tabere. Roșii se pregătesc de noi atacuri. Pierderi grele în urma atacurilor la joasă înălțime din partea avioanelor de luptă și a bombardierelor sovietice.

După-amiaza târziu, sosesc alte întăriri: infanterie și artilerie antiaeriană de 2 cm.

28 ianuarie: După atacurile din timpul nopții, într-adevăr foarte puternice, acum e liniște. Probabil că Roșii au suferit pierderi îngrozitoare; cadavrele zac grămezi în fața pozițiilor noastre. Tunurile antitanc de 8,8 au distrus trei tancuri; unul dintre ele a fost un tanc foarte greu.

Unitățile de recunoaștere se întorc și aduc vestea că tancurile inamice, împreună cu unitățile de infanterie, se retrag spre nord-est. Se ordonă un contraatac la noapte. În același timp, primim ordin să ne deplasăm într-un alt sector. *Scheisse*! Mereu e la fel: când pericolul a fost alungat, nu mai e nevoie de noi! Mereu aceeași poveste.

Sunt curios ce foc trebuie să mai stingem acum.

30 ianuarie: N-am mai fost niciodată atât de conștient de inimaginabila întindere a zonelor rurale rusești, mai ales că acum pădurile și câmpurile sunt acoperite cu un lințoliu alb.

Pentru prima dată după multă vreme, vântul înghețat este tăcut; nu ninge, așa că putem vedea imensitatea incredibilă a acestui spațiu. Privirea ajunge până la orizont fără să se poată agăța de un punct. O aparent nesfârșită câmpie albă se întinde în fața noastră, fără întrerupere – sau așa pare –, deoarece defileurile adânci care despică pământul sunt ascunse de zăpadă.

Roșii au ascunzători secrete. Aici, ascunsă vederii, chiar în sate, se află linia inamicului. De-a lungul Donețului superior se află Grasnoie, un sătuleț greu de descris, pentru care luptăm săptămâni la rând. Bolșevicii aproape reușesc să ia satul în stăpânire, dar, în momentul decisiv, voința și vitejia soldatului german ne asigură victoria.

Acum însă este liniște; de data asta, n-am mai fost chemați pe post de „brigadă de pompieri”. Atacuri de artilerie medii, câteva vizite aeriene, cam o dată la două nopți un atac ușor – asta-i tot! Și e bine, pentru că în ultimele săptămâni am suferit mult.

Lăsată total de capul ei, aici ca și în numeroase alte locuri de pe Frontul de Est, care se întinde pe mii de kilometri, armata de ocupație își poartă bătăliile zilnice. Satul, cu cocioabele lui triste, e castelul nostru, pe care-l apărăm împreună cu o companie de infanteriști.

1 februarie: Azi-noapte a trebuit să ne apărăm împotriva unui atac extrem de îndârjit din partea Roșilor. A fost o luptă înverșunată, de la mică distanță, și doi camarazi au fost omorâți în acțiune.

Comandantul companiei de infanterie, un veteran al Primului Război Mondial și un vechi luptător pe Frontul de Est, ne povestește despre alte vremuri. Războiul actual este mult mai brutal decât Marele Război de acum 25 de ani, deoarece ne întâlnim acum cu un inamic fanatic.

Nimeni nu se predă, ambele tabere luptă până la ultimul glonț. Dar, mai presus de toate, suntem copleșiți chiar în această clipă – din cauza spațiului vast – de sentimentul că am fost abandonați; încrederea în propria noastră putere este singurul lucru care ne redă speranța în victorie. De-abia dacă putem spera în ajutorul vecinilor noștri. Noi am ocupat doar

satele, în vreme ce câmpurile dintre ele, unde noapte de noapte și zi de zi se dau lupte grele, sunt un pământ al nimănui.

Nu există un sistem de poziții bine definit, așa cum se întâmpla în timpul Marelui Război, deoarece pământul era deja tare ca piatra atunci când a fost oprită înaintarea germană.

Din cauza absenței unei linii continue a frontului, inamicul poate păcăli pozițiile individuale, atacându-ne din spate sau din flancuri. La asta se adaugă terenul dificil, traversat de numeroase defileuri, care le oferă atacatorilor condiții favorabile.

Toate acestea ne întind nervii la maximum, deoarece în fiecare noapte suntem confruntați cu lupte și ambuscade. Mult prea des, la fel ca aici în Grasnoie, suntem împiedicați să folosim barierele din sârmă ghimpată pentru că satele sunt atât de împrăștiate. Se dă o luptă neîncetată pentru ocuparea fiecărei case, deoarece aceste cocioabe jalnice reprezintă singurul adăpost în fața frigului. Acesta este și motivul pentru care astfel de locuințe sunt dotate pe laturi cu orificii de tragere, astfel încât, imediat ce inamicul încearcă să se strecoare în sat, focul nostru cumplit să-l ia cu asalt din toate părțile.

3 februarie: Lăsăm în urmă două zile și două nopți de liniște totală. Doar din când în când se mai rostogolește pe teritoriul nostru câte o grenadă sau mai auzim răgetul scurt al unei mitraliere ori șuieratul unei sfere de foc, apoi se lasă iar liniștea. Poziția noastră e grozavă; am putea petrece cu siguranță câteva săptămâni în cătunul Grasnoie.

Ce bine ne-am fi simțit, dar n-a fost să fie! în timpul după-amiezii sosesc înlocuitorii și odată cu ei ordinul: „Detașamentul de securitate trebuie să plece din Grasnoie, locotenentul Hegner să raporteze pe 5 februarie pentru orientare în Iakoblevo.”

Krach! *Scheisse*! Se pare că urmează un alt infern! Dar înjurăturile nu ajută la nimic. P.299 [Batalionul 299 Panzerjäger], moașa bună la toate, trebuie să intre în acțiune.

Hainele noastre sunt împachetate, ne încolonăm mâine dimineață devreme.

4 februarie: Marș extenuant prin viscol. Pe drum, foc de partizani. Pentru că suntem *Frontschweine,* și nu tânăra

nobilime a liniilor de aprovizionare, rezolvăm rapid situația. Satul cel mai apropiat este cuprins de flăcări – focurile de artificii ne mai încălzesc în blestematul ăsta de ger.

5 februarie: Pe la prânz ajungem la Iakoblevo. Cu câteva ore în urmă, avioanele Roșilor au așternut aici un covor de bombe. Fiecare colțișor încă mai arde. Slavă Domnului că nu au lovit depozitele de muniție sau de provizii. Locotenentul Hegner vine cu ordine noi: trebuie să ne deplasăm imediat și să ocupăm poziție în seara asta în apropiere de Leski. Ai observat ceva, soldat? Să ocupi poziție diseară? Băieți, treaba asta nu miroase a bine!

Iau după mine până la Leski câțiva băieți epuizați și murdari. Fețele lor devin serioase. „Ia ascultați.” Un huruit și un bubuit se aud dinspre est. E focul continuu de artilerie din Leski.

6 februarie: Totul a mers bine, fără pierderi, acum pătrundem în tranșee și în gropi. Eu și grupul meu ne ghemuim într-o pivniță cu cartofi. De sus se aud explozii bubuitoare; uneori aproape, alteori departe, obuze șuierătoare de toate calibrele se înfig în pământ, arând solul tare și înghețat. Bucăți de toate mărimile sunt catapultate la o distanță de câțiva metri. Bătrânii veterani din Leski cunosc prea bine ce înseamnă acest concert infernal.

Ceva mai târziu, masele de Roșii înaintează din nou și, așa cum se întâmplă adesea în ultimul timp, rămânem blocați în linia de foc defensivă. Zi după zi și noapte după noapte, Roșii ne atacă pozițiile. Cel mai intens foc de artilerie are loc între Harkov și Kursk probabil cel mai favorabil punct de străpungere pentru linia noastră de aprovizionare; numai aici este posibilă desfășurarea încleștării plănuite împotriva Harkovului.

Ocuparea dealului și a ruinelor din Leski este o acțiune decisivă pentru capturarea arterei principale, drumul spre Belgorod-Harkov și spre Kursk. Cantitatea de sânge vărsat pentru această movilă de pământ este incredibil de mare, și va continua să crească!

7 februarie: De ore întregi, pământul este despicat de teribilul foc de artilerie al Roșilor. Șiruri de bombardiere rusești

Martin își aruncă încărcătura în grămada de ruine care a mai rămas din Leski. După două atacuri furioase din timpul nopții și trei în cursul dimineții, ne așteptăm acum la un al patrulea val.

La ora 13, poziția B din vest numără 1.600 de lovituri dintre cele mai grele în zona dealului. Sediul comandamentului este lovit direct; întreaga companie este îngropată sub dărâmături. Artileria Wessendorf este lovită și ea; cadavrul lui Klemmer este recuperat de sub ruine.

Seara, este respins al patrulea atac al zilei. Între timp, mortierele ne-au distrus adăpostul. Combustibilul stocat acolo pentru lupta la mică distanță a tancurilor a luat foc; toate bunurile noastre au ars. Bietului porc, care nu mai are pătură la —35 C, îi lipsesc în plus sticla de apă și ustensilele de gătit. „Rezistați, băieți! N-avem voie să ne bâlbâim!”

La naiba cu iadul ăsta!

8-14 februarie: Nu există nicio zi sau noapte fără trei sau patru atacuri furioase din partea Roșilor. Patru ore la rând, focul lor de artilerie rapid ne atacă adăposturile superficiale. Ne temem de loviturile necruțătoare ale armatei bolșevice; atacurile în masă ale infanteriei Roșii nu ne sperie la fel de tare. E vorba doar de niște oameni pregătiți în grabă, care intră cu stoicism în raza focului nostru defensiv.

Tancurile extrem de grele care însoțesc atacul sunt mult mai periculoase. Defensiva noastră, inclusiv artileria și focul tancurilor, este practic neputincioasă în fața acestor monștri pe șenile. Obuzele și muniția specială nu au niciun efect asupra blindajului lor greu. Fără să întâmpine niciun obstacol, vehiculele de luptă rusești traversează în lung și-n lat ruinele și pozițiile noastre. Sus de tot, pe platformă, stau vreo 11 sau 12 băieți care au în buzunare cutii de „Schoko-Ka-Kola” [ciocolată primită de la soldații germani], iar în pumni grenade de mână pe care le aruncă spre liniile noastre defensive. La început, nu i-am luat în serios pe acești golani, dar în curând înțelegem mai bine cum stau lucrurile. Tenaci și agili ca niște pisici, ne provoacă o mulțime de pierderi. Există o întreagă companie formată din astfel de copii periculoși, „Tânăra Gardă Proletară”.

Mă străduiesc să descriu în detaliu oroarea luptei corp la corp cu acești copii. Dacă n-ai fost aici, nu ai cum să înțelegi ce

se petrece. Oameni în toată firea, dintre care mulți au fii de vârsta lor, trebuie să se angajeze într-o luptă brutală și sângeroasă cu copiii! Nu voi putea uita multă vreme aceste scene oribile.

Paralel cu poziția nordică, se întinde un defileu în care armele noastre trag cu mare dificultate. Aceasta este cea mai bună zonă de amplasare pentru Armata Roșie. Când vântul e favorabil, putem auzi din tranșeele liniei întâi strigătele și înjurăturile comisarilor, la scurt timp după aceea două, trei împușcături, apoi țipetele victimelor și, în final, tăcerea mormântului.

Câteva minute mai târziu, apar masele albe din defileu și aleargă cu sutele, mânate din urmă de forța dementă a politrucilor direct în raza focului mortal al mitralierelor noastre. Prizonierii și dezertorii ne vorbesc despre pierderile teribile din zona lor. Pistoalele comisarilor și frica de un glonț în gât mână această turmă mai departe, și mai departe. Pe 11 februarie, când se sfârșește atacul inamic, propriile lor grenade sunt aruncate în mijlocul mulțimilor care se retrag în valuri.

Nu ne este teamă de o astfel de mulțime, obligată prin frică să ne atace. Măcar de s-ar sfârși focul de artilerie ucigaș, care fărâmă aproape totul în cale. Dacă am avea arme care să zdrobească tancurile implicate în acest joc mortal!

Pe 12 februarie, ultimele noastre două tunuri sunt călcate de tancurile de 52 t, Susținuți de avioane, Roșii încearcă în jurul prânzului o ofensivă pe scară largă. Timp de o zi și-o noapte, se dă o luptă înverșunată în pozițiile cele mai ridicate. Pierderile noastre sunt extraordinar de mari; mărimea medie a unei companii este acum de numai 30 de oameni!

Lent, foarte lent, disperarea pătrunde în sufletele oamenilor. Noi, liderii de grup, trebuie să ne folosim întreaga putere pentru a-i menține pe oameni vigilenți, gata să lupte și să se apere. Grea sarcină! Cuvintele noastre sună extrem de neconvingător, pentru că nici noi nu mai credem că vom scăpa teferi de aici. Leski, groapa comună!

15 februarie: În timp ce Roșii și-au început marea ofensivă de pe 12 februarie, trei divizii de tancuri bolșevice au reușit să deschidă în linia frontului o breșă lată de 40 km și adâncă de 70

km la sud de Harkov. În acest moment, știm că acolo Guderian [*sic*] contraatacă. Dar mai știm și că ambele operațiuni de străpungere, aici și lângă Harkov, au fost legate direct, făcând parte din planul bolșevic de încercuire a Harkovului și având ca scop izolarea părții de nord a Armatei a 6-a. Acțiunea noastră a avut succes numai datorită curajului și rezistenței îndârjite.

16 februarie: Nu ne vine să credem: sosesc întăririle. Băieții ne aduc vești bune: tancurile sunt așteptate curând și chiar azi tunurile de asalt vor fi instalate și utilizate. Barometrul stării mele urcă din nou până la „vreme frumoasă”. Vom ține cu dinții de „sicriul” nostru, fie ce-o fi!

17 februarie: în primele ore ale dimineții, sosesc dintr-odată 30 de avioane de atac germane. Se aruncă precum niște ulii asupra bateriilor de lângă Șociovo. Peste tot, țâșnesc spre cer șuvoaie de pământ amestecat cu metal. Totuși, azi e liniște; după foarte mult timp, toată lumea doarme noaptea câteva ore.

18 februarie: Raidul aerian de ieri a distrus câteva tunuri ale inamicului, dar a și zdrobit în față pregătirile Roșilor pentru atacul ce avea să urmeze. Astăzi, pe la prânz, apar din nou camarazii noștri din aer; în trei valuri de câte zece, plonjează huruind spre pozițiile inamice. Fumul galben-negricios plutește câteva minute deasupra defileului de pe partea cealaltă.

19 februarie: În zori, luându-ne total prin surprindere, un atac brusc al tancurilor grele. Însoțite de două batalioane de trăgători caucazieni, reușesc să străpungă flancurile drept și stâng ale „sicriului”; la ora 13, Leski este încercuit fără speranță. Codul Morse al unității noastre de semnalizare nu rămâne tăcut. Chemările SOS pleacă spre nord și spre sud, către divizie și corpul de armată. Primim același răspuns din ambele părți. „întăririle au plecat din 3576 (Iakoblevo) pe 18-2 în direcția L.”

Fir-ar să fie, ar fi trebuit să ajungă de mult! De unde să știm că undeva, între noi și Iakoblevo, un soldat decorat a purtat prima și ultima lui luptă? Motivul pentru care nu suntem informați despre astfel de evenimente va rămâne pentru totdeauna un mister. Oamenii care mărșăluiesc cu batalionul

lor, 180 de camarazi care se îndreaptă spre Leski și nu au mai participat niciodată la o bătălie adevărată, au fost masacrați astă-noapte ca niște animale! Dar ce știm noi despre asta! Noaptea se dovedește a fi îngrozitoare! Fără întrerupere, asiaticii gonesc în susul dealului nostru. Mereu, aceeași luptă ucigașă de la mică distanță. Cât timp vom mai putea rezista? Unde sunt înlocuitorii? Mai avem foarte puțină muniție. Așa că trageți cu prudență și nu uitați să păstrați un ultim glonț! În zori moare Oles, al cincilea și ultimul om din grupul meu, din cauza rănilor de baionetă din piept. Ne confruntăm încet cu sfârșitul. Păcat, e atât de frumos să trăiești!

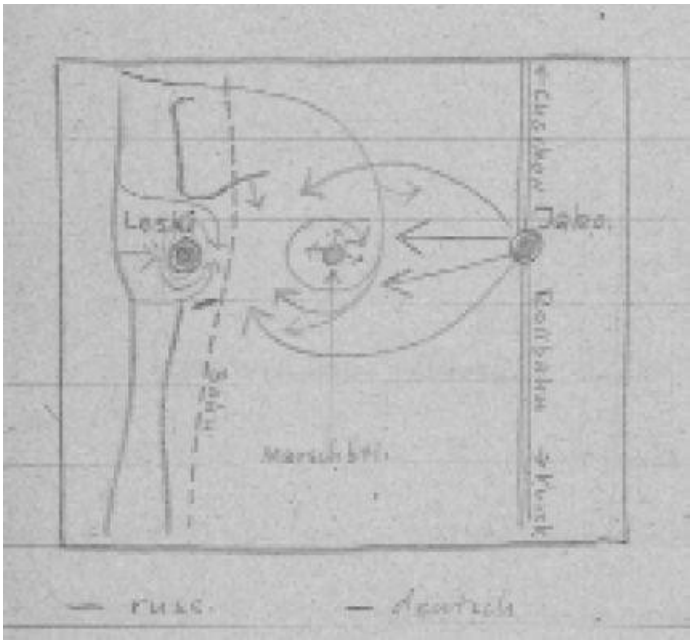

Schița unui atac Luftwaffe de pe 18 februarie asupra artileriei și pozițiilor infanteriei sovietice.
„Jabo” era termenul folosit pentru Jagdbomber (bombardier).

20 februarie: În ciuda viscolului, care a revenit, putem auzi un foc slab de artilerie dinspre vest. Să fie oare vorba de salvatorii noștri? Atacurile din Leski devin tot mai slabe pe măsură ce trec orele și se încheie de tot pe la prânz.

Brusc, apar mai multe bombardiere. Ne adăpostim cu viteza fulgerului. De data asta, sunt avioane Heinkel, care se rotesc de două sau trei ori, apoi ne aruncă atât de căutatele muniții și provizii.

O parte din tancurile și trăgătorii noștri se apropie dinspre vest! Înlocuiri și schimbări de gardă! Văd câțiva băieți, voinici ca niște urși, cu lacrimi în ochi. În timpul nopții, o patrulă de recunoaștere stabilește legătura cu trupele care sosesc din vest.

21 februarie: Roșii se retrag și își iau tălpășița spre est. La ora 9, tancurile germane ajung în Leski! Primirea este greu de descris. Plini de bucurie și de recunoștință, îi îmbrățișăm pe „frații noștri negri", salvatorii noștri. După o scurtă pauză, încep să dea iama prin poziția inamică. Nu le putem permite Roșilor să respire; trebuie să facem curățenie o dată pentru totdeauna.

După-amiaza e ocupată de orientarea noilor înlocuitori.

22 februarie: Eliberați! Câțiva soldați murdari și epuizați trec prin zona unde zac camarazii noștri morți. Jumătate dintre ei vor rămâne aici: aici, în vârful „sicriului", acești bărbați viteji și-au găsit locul de odihnă. Trebuie să săpăm trei gropi comune. Obuzele Roșilor și-au făcut bine treaba lor murdară. Pământul a fost arat de exploziile puternice, conținutul gropilor a fost împrăștiat și făcut bucățele pentru a doua sau a treia oară. O imagine și mai teribilă o va înlocui curând pe aceasta.

După un marș de patru ore, ajungem în locul unde Roșii i-au măcelărit pe cei 180 de oameni ai batalionului. Aceste animale, aceste ființe subumane au avut timp să mutileze corpurile goale ale soldaților morți și să le adune în grămezi mari. Potrivit informațiilor primite de la prizonieri, acești *schweine* au făcut chiar și vreo zece fotografii la fața locului. (Patru săptămâni mai târziu, pe 25 martie, sute de mii de foi volante cu reproduceri ale acestor poze au fost aruncate din avion în Harkov-Belgorod.)

Epuizat fizic și emoțional, micul nostru grup ajunge pe înserate la Iakoblevo. Deși toată lumea cunoaște înfățișarea jalnică a unității înlocuite în Leski, de data asta cineva întoarce capul și se uită. Arătăm ca niște smintiți: bărbile ne acoperă chipurile palide. Unii poartă șepci rusești, alții mantalele galben-maronii ale Armatei Roșii, piei de oaie și saci înfășurări în jurul

cizmelor. În afară de armele noastre, nu ne-a mai rămas niciun fel de echipament – fără pături, pungi de pâine, sticle de apă sau ustensile de gătit; totul, absolut totul a fost distrus pentru a treia oară pe 20 februarie. Acum, două sănii sunt suficiente pentru a trage ultimele două mitraliere. Cele trei tunuri zac bucăți în „sicriu”.

23 februarie: Înapoi în Oboian. Zilele petrecute în Leski ne-au afectat profund atât pe dinafară, cât și pe dinăuntru. Unii suferă de o formă gravă de febră nervoasă, alții de degerături. Reumatismul face și el ravagii. Mă dor rău picioarele, probabil de la ultima rană. Dar, ce naiba, suntem soldați, nu niște babe! Iar dacă vreunul dintre noi suferă aici vreo cădere nervoasă, asta e – mai târziu, acasă, dragostea și răbdarea soțiilor noastre ne vor vindeca multe răni de suprafață ori de profunzime.

24-28 februarie: Se dau lupte defensive grele în toate zonele frontului. Iarna, în care Roșii și-au pus toate speranțele, se apropie de sfârșit. E îngrozitor de frig, vijeliile înghețate încă mai biciuiesc câmpiile vaste. „Acum ori niciodată” este mottoul pe care-l folosește Stalin pentru a obliga sute de mii de soldați să alerge și să-și dea viața. Am atins apogeul bătăliei de iarnă. Zilele acestea, toți se comportă ca niște eroi.

Toate secțiunile unității, cu ultimele rezerve, contribuie la linia de apărare. Apărare înseamnă să respingi inamicul. Să respingi nu înseamnă să aștepți până când sosește inamicul, preia el inițiativa și determină rezultatul bătăliei. A respinge mai presupune și contraatacuri și patrule de recunoaștere pentru a afla intențiile dușmanului și a-l învinge pe măsură ce prind formă strategiile și planurile lui de acțiune. A respinge înseamnă să organizezi mici ambuscade pentru a ocupa poziții favorabile. Nu înseamnă numai să fii mereu în gardă, rămânând ferm pe poziție în urma unui foc ucigaș de artilerie, sau să reziști atacurilor din aer, ci și să înfrunți forța tancurilor. Trebuie să fii pregătit zi și noapte. A respinge mai înseamnă și să nu obosești nicio clipă, să ții mâna pe armă în permanență. Asta îți macină nervii și îți sleiește de puteri trupul și sufletul.

Cei de acasă nu-și pot face nici măcar o imagine extrem de vagă despre ceea ce ne solicită această luptă defensivă din Est:

epuizare, mobilizarea voinței și sacrificiu personal! În față se află infanteriștii, apoi venim noi, vânătorii de tancuri, veșnicii lor tovarăși și cei mai credincioși prieteni! Noi suntem linia întâi, cel mai aproape de pericol. În ultimele luni, nu am văzut nimic altceva decât zăpadă, inamici și o imensitate dezolantă; nu trăim decât experiența pericolului și a luptei omului cu natura.

Zile întregi, nu ne scoatem deloc cizmele, iar căldura sobei e departe. Temperaturile coborâte și viscolele ne zdruncină sănătatea și chiar și atunci când mâncăm, ținem o mână pe armă. Ne-am antrenat auzul la orice zgomot din exterior, ascultând mișcările inamicului – chiar și în orele în care lupta se stinge.

Trebuie să-ți dublezi devotamentul și puterea pentru a compensa golurile pe care le lasă moartea în efectivele noastre; acestea sunt condițiile impuse de legea nescrisă a frăției și de necesitățile de moment. Pot da sute de exemple dureroase despre astfel de gesturi camaraderești altruiste în rândul celor din categoria *frontschweine.*

Bătăliile defensive de aici, din Est, sunt atât de grele și de pline de lipsuri din cauza maselor enorme de oameni și de materiale pe care inamicul le aruncă neîndurător și fără încetare în lupta de pe front. Este o luptă împotriva zăpezii, a frigului și a gheții. Apoi vin orele dificile în care muniția se împuținează, iar din tabăra adversă tot mai multe valuri de oameni se aruncă asupra noastră. Sunt orele dificile în care soldatul din linia întâi așteaptă în zadar mâncarea și băutura, deoarece camionul cu provizii s-a împotmolit din cauza viscolului. Așa s-a întâmplat în Leski, când o forță superioară părea că te sufocă. Acestea sunt, totodată, și orele chinuitoare pentru comandanții care se confruntă adeseori cu decizia „Să mai rezistăm? N-am făcut oare deja tot ce este omenește posibil?”. Și totuși, nimeni nu se plânge. Niciunul dintre noi, cei care veghem în adăposturile noastre singuratice din Est. Niciunul nu se gândește să renunțe la speranță doar pentru că a sărit peste o masă. Niciunul nu se gândește să blesteme pentru că trupurile noastre nu au mai simțit de multă vreme căldura unei sobe. Știm că ni se cer toate acestea pentru că obiectivul superior al războiului le presupune.

Bătălia de iarnă din ultimele luni a devenit pentru noi un al Doilea Război Mondial. Am fost obligați ca, în cursul luptei

defensive, să ne confruntăm cu războiul în cea mai aspră formă a sa, mult amplificată de brutalitatea inamicului.

Polonia și Franța nu se pot compara cu anii Marelui Război. Chiar și noi, soldații tineri, știm asta din proprie experiență. Campania din Est, totuși, și mai ales săptămânile petrecute aici, va face față cu brio oricărei comparații cu intensitatea Marelui Război. În toate privințele!

Pentru Armata Germană este o încercare a focului, ca și pentru fiecare dintre noi. Suntem însutit la înălțimea testului, cu un nivel al îndeplinirii datoriei și al devotamentului care nu poate fi apreciat la justa sa valoare decât de comandanții direcți și de Führerul însuși; acest om, care, în calitate de vechi soldat pe front, înțelege miile de orori din linia întâi. Noi nu ne simțim deloc ca niște „eroi”; nu vrem decât o simplă recunoaștere a performanțelor noastre.

Nu vrem să fim căinați pentru viața grea pe care o ducem; nu dorim decât mândria și încrederea patriei. Pentru noi, luptătorii de pe front, este o experiență amară ca, în timpul unuia dintre cele mai brutale războaie purtate vreodată, cineva care nu știe nimic despre mizeria și lupta din tranșee să creadă și să vorbească deja de o bătălie pierdută, ori, și mai rău, să se întâmple ca, din rațiuni tactice, un sat sau un sector de pământ să fie predat inamicului. Cei care vorbesc astfel calcă în picioare sângele vărsat în lupta pentru un ideal și eforturile supraomenești pe care le facem cu ultimul strop de putere. Ce înseamnă până la urmă cuvinte precum luptă și efort? Ce semnificație pot avea cuvinte ca zăpadă, frig cumplit, gheață, singurătate, povară mentală, viscol, îngheț și drumuri desfundate în comparație cu realitatea? Noi legăm de aceste cuvinte un înțeles desprins din viața europeană, care nu este valabil și în Est. Aici ele înseamnă exagerarea insuportabilului. Însăși natura aruncă chiar acum în luptă ceea ce poate fi descris ca o intensificare colosală a iernii europene. Bolșevismul aruncă pe câmpul de luptă ceva total opus oricărui concept de adevărat spirit ostășesc; este vorba de o cruzime inumană în cel mai înalt grad.

Iarăși și iarăși, Roșii desfășoară o combinație de artilerie, tancuri, avioane și infanterie. Masa pură este zeul la care acești necredincioși par să se roage și pe care-l slujesc. Ei cred că

numărul are o importanță decisivă. Știm cu toții prea bine că acest lucru este periculos. Oricum, în ultimul timp, pare tot mai limpede că persoana, soldatul individual, poate fi mai eficientă decât numerele absolute și masele de oameni. Mai mult ca oricând, povara bătăliei cade pe umerii noștri.

Din cauza nămeților și a drumurilor înghețate, tancurile și vehiculele au o mobilitate redusă și nu-și mai găsesc utilitatea. Din păcate, săniuțele le-au luat locul. Motoarele și mitralierele suferă teribil din cauza frigului. Ele se pot strica, dar ființa umană nu, altfel frontul s-ar prăbuși.

În această bătălie, devine evident rolul decisiv jucat de acuitatea mintală a fiecărui camarad. Stăm aici, trăim și suferim tot ce poate îndura o ființă umană, de la cruzimi teribile la cele mai mari atrocități. Cine ar putea înșira toate actele comise oră de oră pe front? La fel ca în timpul Marelui Război, lupta din tranșee, grenadele de mână și baionetele primesc cele mai înalte onoruri. Lupta corp la corp este oribila realitate de zi cu zi; focul artileriei este muzica ce însoțește moartea. În pofida tuturor vicisitudinilor, noi formăm un fel de zid de netrecut împotriva mașinațiilor Roșii; Dumnezeu să ne dea putere să rezistăm în cele mai grele zile de iarnă.

10 martie: Ne-au mutat din nord în sud și înapoi, de la Prohorovka via Solnțevo și Baharov, mereu acolo unde un foc trebuie stins. Marți ne-am confruntat cu o ofensivă pe scară largă a Roșilor, care a început pe 23 februarie, aniversarea fondării Armatei Roșii. Cu o desfășurare uriașă de forțe în partea de sud a frontului, acesta a fost ultimul mare test al capacității de îndurare a forțelor noastre. Au fost zdrobiți de apărarea noastră, am luptat cu toată forța pe care am fost în stare s-o mobilizăm. Cu siguranță că bolșevicii vor mai încerca de cel puțin zece ori să ne străpungă liniile de acum și până la ofensiva din primăvară; însă atacurile lor nu vor mai fi niciodată atât de periculoase. Știm că am trecut de cea mai dificilă perioadă și că, în scurt timp, vine și primăvara.

11 martie: Încă mă mai doare piciorul. Am fost sfătuit să mă transfer la un spital de campanie. Dar nici nu vreau să aud. N-or să reușească cu niciun chip să mă clintească de aici! Așa că

acum stau întins pe spate. Lângă mine se află un dulap pliant; zi și noapte comunic cu posturile de comandă. Este o sarcină plină de responsabilități, iar eu sunt mulțumit că pot fi util în acest fel.

12 martie: Aici e o liniște relativă, cu excepția vizitelor aeriene care au loc cu o frecvență stranie. Băieții ăștia au învățat că poziția noastră este întesată de personal din toate domeniile de activitate. Zi și noapte, bombardierele iau la țintă casele. Dar asta nu are o importanță prea mare, deoarece distrugerile sunt minore.

13-14 martie: În timpul nopții s-a auzit alarma antiaeriană, au dat ordine cu mare viteză. Avioanele de transport grele s-au scurs din direcția Belgorod. Unitățile aeropurtate au atacat alaltăieri biroul statului-major al diviziei și au produs pagube mari. Gărzile s-au dublat, iar patrulele sunt trimise în misiune.

În primele ore ale dimineții are loc un raid. Dar încercările lor de a pătrunde pe aici sunt zadarnice, deoarece focul bine poziționat al bateriilor noastre distruge forța inamică înainte ca aceasta să se pregătească.

Seara trece în liniște; cu excepția gărzilor și avanposturilor, toată lumea se înghesuie în colibele ciuruite de gloanțe. O lumânare arde pe masa șubredă, în jurul căreia s-au adunat oamenii mei. Unii scriu scrisori, alții sunt angajați în discuții aprinse. Eu fac parte din a doua categorie. Se vorbește din nou despre vacanță, casă, eliberare și numeroșii chiulangii. Când sunt rostite cuvintele „serviciul din spatele liniilor” și „unitățile de aprovizionare”, izbucnește un urlet de revoltă. În dimineața asta suntem cu toții furioși pe funcționarii din linia de aprovizionare și pe bivolii de la bucătărie. Tipii ăștia își petrec zilele cu fundul la căldurică, în vreme ce noi ne păzim pozițiile cât e iarna de lungă, în zăpadă și la temperaturi sub pragul înghețului. Știu foarte bine care sunt condițiile pentru acești camarazi „gingași” din spatele frontului, în Sumî și Lebedîn, și mai știu, prin intermediul a numeroase scrisori, cu câtă consternare sunt privite sacrificiile noastre din linia întâi de către mulţi dintre cei de acasă.

Aici, pe front, noi, cei care purtăm cu mândrie numele de *„Frontschweine”,* am devenit o frăție strâns unită de oameni

căliți și legați prin moarte și sânge în cadrul unei comunități. Și toți acești băieți murdari și plini de păduchi trebuie să-și păstreze cumpătul pentru a stărui într-o singură direcție: iubirea – a cărei profunzime niciun om de acasă nu și-o poate imagina –, o iubire infinită și o adorație față de tot ce înseamnă „acasă”. Cred cu adevărat că doar cei care simt în fiecare zi răsuflarea morții în ceafa – fie în luptele corp la corp, fie sub cel mai greu foc de artilerie – sunt capabili de o astfel de dragoste necondiționată. Fiecare dintre noi și-ar sacrifica bucuros viața pentru voi, cei de acasă. Acestea sunt trupele care duc greul, care stau neclintite în linia întâi – asta credem noi.

În spatele nostru, unitățile de aprovizionare și de provizii gândesc însă diferit. Sunt dominați de frica de a nu ajunge în linia întâi, împreună cu teama de noi. Și, apropo, ăștia sunt băieții care vor fi sărbătoriți mai târziu acasă în postura de „eroi”, grație poveștilor sângeroase pe care le vor spune. Menționez asta doar în treacăt, deoarece pentru soldatul adevărat de pe front toată această poză și prefăcătorie sunt întru totul nepotrivite. Cuvintele răsunătoare de laudă nu au nimic de-a face cu amintirea iubiților camarazi pe care i-am pierdut.

Și mai în spate se află trupele de ocupație, care au „probleme” cu târfele și cu alte reprezentante ale sexului slab. Acestea sunt cele prezentate în fotografii înfășurate în haine de blană groase, grupate laolaltă în zăpadă pentru a da bine în poză. („O, bieții băieți, ce groaznică e iarna rusească!”) Știe cineva de acasă că acestea sunt chiar hainele de blană cărora li se simte lipsa pe front, știe cineva că băieții ăștia beau cu femeile respective șnapsul care ne-ar fi asigurat puțină căldură și o oră de uitare?

Și, cel mai în spate, urmează echipajele antiaeriene de acasă. Nici măcar nu sunt conștienți că mai există un război, cu excepția unui procent ridicat de femei care revin fiecărui soldat din apărarea antiaeriană. Veniți alături de noi, voi, războinici de sufragerie, eliberați-vă camarazii cu FlaK-urile de 2 și de 8,8 cm; acești băieți curajoși o merită!

Departamentul de aprovizionare pentru aceste trei grupuri sunt cele trei „filtre de aprovizionare” (un filtru îi permite celui „subțire” să treacă, dar îl împiedică pe cel „gros”). Soldat,

observi ceva? Nouă, luptătorilor din Est, nu ni se permite să ducem o armă înapoi în patrie! De ce? Da, într-adevăr, de ce...

22 martie: Roșii își desfășoară deja înainte de prânz puternicele forțe aeriene. Dar ce înseamnă asta în comparație cu Leski! Ziua se încheie cu atacuri slabe. În timpul nopții are loc un atac surpriză din partea puternicelor forțe bolșevice susținute de tancuri, dar este oprit după două ore de focul defensiv al bateriilor noastre. Sunt interogați câțiva prizonieri și dezertori. Prizonierii fac parte din unitățile de asalt rusești. Se pare că acolo situația nu este prea roz. Proviziile și muniția sunt insuficiente. Cade în sarcina unităților de asalt să ia prizonieri și să pună mâna pe arme automate.

23 martie: Astăzi este relativ liniște; ajunge până la noi doar un foc slab de hărțuire. Minunat de cald, soarele strălucește pe un cer albastru superb. Pământul se dezgheață, începe sezonul noroios. În câteva săptămâni, solul va fi din nou uscat, pregătit pentru ofensiva de primăvară.

24 martie: Mâine vom fi înlocuiți. De data asta, nu așteptăm cu nerăbdare. Zilele au fost liniștite, sigur, după standardele noastre, doar un foc mediu cu obuze în timpul zilei, iar noaptea, din când în când, câteva atacuri slabe – nu înseamnă mare lucru pentru noi. Iarna ne-a obișnuit cu circumstanțe cu totul diferite. Păcat că plecăm; am format aici un grup pe cinste!

25 martie: Înlocuirea are loc fără piedici. La prânz, avioanele de luptă rusești ne surprind în timpul marșului. Un om este rănit ușor de focul aerian. Fără alte incidente, ajungem pe seară la Oboian.

Astăzi am avut ocazia să citesc un interesant buletin de știri inamic, în care erau înșirate câteva cifre legate de luptele de lângă Leski. În perioada 17-24 februarie, când Roșii și-au concentrat focul în mod repetat asupra zonei Oserov-Leski, inamicul a pierdut doar în sectorul Diviziei 75 infanterie 20.000 de oameni, dintre care 9.000 sunt morți. Asta înseamnă, luând ca reper forța de luptă obișnuită, aproximativ 4-5 divizii. Trebuie

să mai adăugăm numărul de prizonieri și de dezertori. În alte părți ale frontului, lucrurile nu stau altfel. Din raportările multor prizonieri aflăm că companii întregi au fost reduse la 20 sau chiar la 14 oameni. Asta demonstrează că situația lor nu este deloc roză.

Incredibilele sacrificii de sânge făcute de bolșevici în ultimele luni de iarnă au avut un efect negativ asupra lor și asupra apropiatei ofensive de primăvară. Cu toate acestea, să nu cădem pradă unui optimism exagerat. Știm că sovieticii nu au lăsat să treacă iarna fără rost. Departe, în urmă, au fost instalate linii de întărire; centrele industriale din Urali au turnat o serie de noi și îmbunătățite tancuri T-34.

27-28 martie: Din când în când, suntem vizitați de câteva avioane sovietice. Sosesc vuind și trec la mică distanță pe deasupra capetelor noastre, însoțite de focul deschis de la bord; suntem înconjurați de șuierături, iar asta înseamnă că trebuie să ne adăpostim! Și încă rapid! Cei care nu găsesc o groapă în pământ se urcă sau se vâră sub un camion și așteaptă să treacă „binecuvântarea”. Ici și colo, sunt aruncate bombe.

29 martie: Cerul e albastru și lipsit de nori – o vreme perfectă pentru zburat. Brusc, pe la mijlocul mesei, începe să se facă auzit focul deschis de bravele noastre avioane. În timp ce în văzduh apar acei norișori negri și periculoși, auzim un huruit și vedem trecând pe deasupra noastră trei bombardiere sovietice. Focul antiaerienei devine sălbatic. Surescitați, urmărim poziția tragerilor de parcă am fi la un meci de box. Acolo – o lovitură! Izbucnesc urale atunci când unul dintre bombardiere începe să încetinească, devine instabil, se clatină și pe urmă se lasă pe o aripă și alunecă spre pământ, lăsând în urmă o dâră lungă și neagră de fum. Chiar înainte de a putea auzi explozia înfundată a bombardierului prăbușit, vedem de-a lungul pădurii uriașa ciupercă de fum.

Celelalte două bombardiere și-au continuat liniștite zborul. Acolo – unul dintre noi a văzut mai întâi și arată acum cu mâna întinsă spre un punct minuscul de pe cer, care crește rapid și se îndreaptă direct spre bombardierele care zboară spre est. Un *jägeri*! Un avion de luptă german! Suspansul sporește! Am uitat

cu totul de supa de mazăre. O să mai fie și altă dată! Dar nu ești în fiecare zi martorul unei asemenea bătălii.

Avionul de luptă se apropie tot mai mult de bombardier, cu viteză mare, se înalță brusc, plutind pe deasupra acestuia, apoi plonjează într-un unghi ascuțit spre el, trăgând încontinuu. O explozie, apoi alta. Trageri scurte, bine țintite. Apoi se întoarce, fără să-i mai acorde inamicului nicio atenție. La început, suntem puțin dezamăgiți, pe urmă însă ne dăm seama ce se întâmplă. Din dâra de fum inițial subțire pe care bombardierul o lasă în urmă, dar care se transformă într-un fum gros și negru, izbucnește un jet de flăcări, apoi aparatul se prăbușește. În ultima clipă, pilotul se catapultează pentru a-și salva viața. Dar parașuta plutește prin aer doar o clipă înainte de a fi înghițită de abisul provocat de aparatul distrus.

Lupta nu a durat mai mult de două minute, apoi avionul de luptă a dispărut. Cerul este albastru, fără nori, la fel de liniștit ca mai devreme. Chiar și supa de mazăre din castroanele noastre a rămas caldă – atât de rapid s-a petrecut totul.

30 martie: Cu totul pe neașteptate, vremea se schimbă brusc. Viscolul suflă cu o putere pe care n-am întâlnit-o toată iarna. Mi-e milă de unitățile pe sănii surprinse de viforniță în câmp deschis. Nu putem vedea la mai mult de doi metri din cauza rafalelor de zăpadă. În fața noastră se află pe drum două unități pe sănii; suntem îngrijorați din pricina lor pentru că au întârziat deja câteva ore. De-abia seara sosește unul dintre vehicule; nici urmă de al doilea.

31 martie: Furtuna s-a mai domolit. Soarele strălucește liniștit pe cer, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Și totuși, s-au întâmplat multe peste noapte. Din cauza viscolului de ieri, cea de-a doua unitate pe sănii a rătăcit drumul și a căzut într-un defileu adânc; camarazii noștri au murit înghețați în timpul nopții. Și s-a mai petrecut ceva chiar și mai grav: cu crivățul din est în spate, Roșii au mai reușit încă o dată să blocheze șoseaua în apropiere de Drosti. Pentru a întări contraatacul, ajungem pe la prânz la punctul de străpungere.

Puterea inamicului a fost deja zdrobită; nu prea mai avem ce face aici. Artileria noastră a provocat haos în Drosti, care

fusese ocupat câteva ore de Roșii. Inamicul învins a trebuit să lase în urmă sute de morți. Mai ales una dintre ulițele satului arată oribil. Cineva o numește „bulevardul morții”. Ceilalți prind expresia din zbor și o scriu pe o scândură pe care o leagă de unul dintre stâlpii de pe marginea drumului – Bulevardul Morții! Până la sfârșitul războiului, această zonă a străzii Kursker se va numi astfel.

În stânga, într-un șanț, zace o femeie pușcaș. Artileria a mutilat-o rău. Jumătate din fața ei încă tânără lipsește. Părul lung și blond nu-i prea poate ascunde rana îngrozitoare. Dacă bluza ei gri-cenușie n-ar fi fost sfâșiată în zona pieptului, nu mi-aș fi dat seama că destinul unei femei s-a încheiat în acel loc.

Pentru un soldat obișnuit cu lupta împotriva bărbaților, priveliștea devine stranie atunci când este confruntat cu cadavrul unei femei. Rareori mai apare câte o femeie în rândul prizonierilor. Unele sunt niște scorpii rele și urâte, ale căror sete de sânge și brutalitate nu sunt departe de cele manifestate de bărbații armatei sovietice. Majoritatea femeilor și fetelor care au căzut pradă presiunii și instigării bolșevicilor renunță la o ultimă rămășiță de demnitate feminină și trec în tabăra bărbaților cu o pușcă în mână.

1 aprilie: O misiune de securitate ne duce în Medvevskoie. Este tot un punct de adunare temporar pentru ceea ce a mai rămas din Divizia 299 infanterie și din alte unități. Din punctul de vedere al formațiunii, începem „curățarea” frontului. În câteva săptămâni ne vom îndrepta spre nord, în direcția Kursk, și ne vom afla din nou sub comanda competentă a generalului Moser. A sosit și pe front curățenia de primăvară!

Mijlocul lui aprilie: E sezonul noroios!

Șoselele și străzile, înghețate bocnă până acum câteva zile, s-au dezgheț at și au devenit niște mlaștini care amenință cu înecul atât oamenii, cât și animalele. În multe sectoare ale poziției noastre, pe kilometri întregi, nu există decât apă murdară și rece ca gheața; în ultimele săptămâni, aproape zilnic, a trebuit să intrăm în ea până la piept pentru a ajunge pe solul unde urma să aibă loc atacul împotriva inamicului.

La sfârșitul lunii mi se ordonă să preiau o importantă misiune de curierat spre Oriol și Harkov. Aș umple toate paginile acestui caiet dacă ar trebui să povestesc tot ce s-a întâmplat pe drum, cu partizanii și pericolele acoperite în general de apă.

În Harkov suntem prinși într-o luptă cu tancuri, iar în Belgorod un atac greu al rușilor ne aruncă în aer depozitul de muniții – e un miracol că am scăpat cu viață. Înainte de Kursk, suntem vânați de avioanele Rata, iar atașul meu este ciuruit de focul unei mitraliere; lângă Poniri, un grup de partizani încearcă să ne captureze. Cu alte cuvinte, ne bucurăm peste măsură când reușim, după 12 zile, să ne întoarcem la grupul nostru.

La sfârșitul lui aprilie, divizia este scoasă din luptă. Ajungem la Kursk după un marș ocolitor, deoarece drumurile sunt impracticabile. Continuăm să mergem spre nord, iar două zile mai târziu ajungem la drumul principal spre Poniri. Ne oprim în Beresoviz. Ne aflăm în zona Armatei a 2-a Panzer. După odiseea din iarna trecută ne putem întoarce în fine la Grupul Moser. Minunatele zile de odihnă se întrerup brusc pe 15 mai. Printr-un marș forțat, suntem aruncați la sud-est de Oriol, în extrem de primejdiosul sector Livnî.

25 mai: Uitate sunt iarna și sezonul noroios – o arșiță înăbușitoare plutește deasupra pozițiilor noastre. Vara, cu temperaturile ei insuportabile, a sosit aproape peste noapte. În blestematul ăsta de sector, atât vremea, cât și bătălia sunt încinse. Să sperăm că acestea sunt ultimele săptămâni ale războiului din tranșee și că în curând vom merge din nou mai departe.

Lunile scurte de vară se vor încheia curând, poate doar după aceea va avea loc și pentru noi un eveniment imposibil de conceput – reîntâlnirea cu soția și copilul, cu tata și cu mama.

Fie ca Domnul să ne acorde șansa de a mai ajunge o dată acasă.

Al treilea jurnal

RĂZBOIUL DIN LINIA ÎNTÂI ȘI RETRAGEREA DUPĂ STALINGRAD

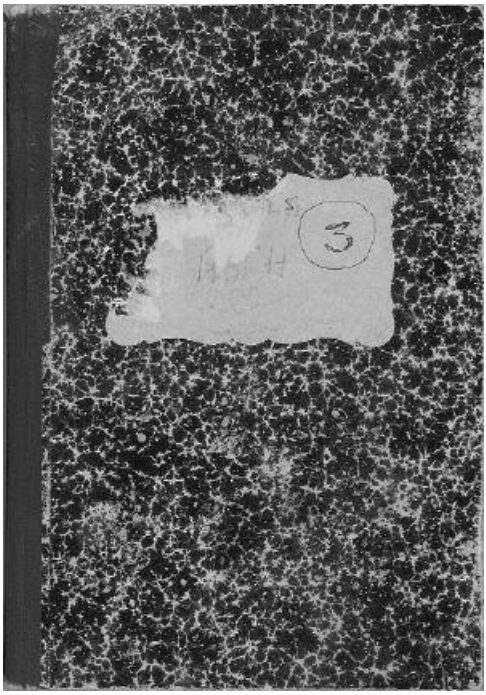

Nota editorilor:

Hans Roth își începe al treilea jurnal pe când se afla în sectorul Livnî, la est de Oriol, aproape în cel mai îndepărtat colț al frontului german din Rusia. Aici trăiește experiența războiului din tranșee, ambele tabere făcând schimb de atacuri și bombardamente. În plus, sovieticii încercau să execute operațiuni de minare sub fortificațiile germane.

Între timp, începe marea ofensivă de vară a nemților din 1942, care se îndreaptă spre Stalingrad și Caucaz. La început, ofensiva este extrem de eficientă, cucerind sute de kilometri de teren suplimentar. Roth pleacă în permisie în august, însă atunci când se întoarce în Rusia, avântul german se stinsese deja. De fapt, sovieticii lansează contraatacuri pe tot frontul. Voronej, unul dintre primele obiective germane ale campaniei, devine scena unei sângeroase lupte urbane.

Pe 19 noiembrie, sovieticii pornesc o uriașă contraofensivă, care zdrobește fronturile aliate ale germanilor pe ambele laturi ale Stalingradului, izolând Armata a 6-a. Unitatea lui Roth, aflată în afara buzunarului, este trimisă să ajute la consolidarea sectorului italian al frontului, de-a lungul Donului, dar nu poate preveni prăbușirea acestuia.

Batalionul lui Roth este trimis apoi spre Kursk, însă sovieticii încercuiesc orașul și pe germanii care se pregătesc să-l părăsească. Sovieticii înaintează, iar orașele cad unul după altul în mâinile lor. Roth se întoarce spre Kiev, mărșăluind până la jumătatea drumului. Reflectând asupra faptului că unitatea sa de *Panzerjäger* este folosită din nou pe post de brigadă mobilă, Roth își exprimă nu numai dorul de casă, ci și de restul Diviziei 299: „Am auzit că au luptat cu vitejie.” În această perioadă, jurnalul omite datele exacte, iar atunci când unitatea este transferată la Oriol cu vagoanele-platformă singura lui descriere este „mizerie nesfârșită”.

În pofida luptelor intense din jurul Oriolului, care face parte acum din pintenul german ce se proiectează în afara teritoriului sovietic, Roth reușește să supraviețuiască celei de-a doua ierni petrecute în Rusia – în care Armata a 6-a este distrusă complet – și e martorul reconstrucției forțelor germane. Până atunci, sovieticii avuseseră câștig de cauză în timpul iernii, deși nu fuseseră în stare să-i oprească pe nemți pe vreme bună. Vara lui 1943 va supune acest sistem la o ultimă încercare.

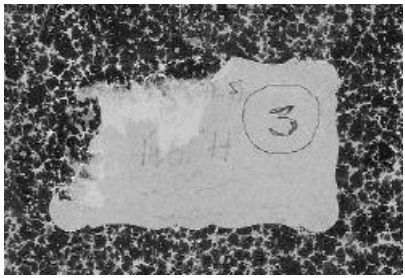

Iunie: Înaintea mea se întinde vasta câmpie rusească, cu defileuri masive tăiate adânc și înșelător în pământul negru, ca niște crăpături într-un ochi de geam. Veșnic umede și mlăștinoase, reprezintă un focar amenințător de malarie și de

alte boli molipsitoare încă necunoscute. HKL [*Hauptkampflinie* – principala linie de bătaie] se întinde de-a lungul unei fâșii înguste de pădure și de colibe rare. Pământul a fost brăzdat și iarba a fost pârjolită de miile de proiectile trase în ultimele luni. O arșiță tropicală plutește deasupra tranșeelor distruse. În cealaltă parte a acestei fierbințeli scânteietoare se găsesc buncărele rusești. E greu să-ți ții ochii deschiși, deoarece căldura e înăbușitoare, iar membrele noastre par de plumb.

Jumătatea de oră de dinaintea prânzului, cu liniștea ei tentantă, este momentul critic al întregii zile. Așteptăm masa pe jumătate adormiți, gata să cădem într-un somn adânc. Apoi, dintr-odată, dinspre partea cealaltă vine un șuierat care se transformă într-un bubuit dincolo de adăpostul nostru. Același lucru se întâmplă în fiecare zi la prânz. Cu toate acestea, tresărim de fiecare dată și visul se întrerupe. Imaginile casei și toate gândurile pline de dor sunt sfâșiate brusc...

Șuieratul și bubuitul durează una, două ore. Și aici, și în partea cealaltă, vântul necruțător amestecă dârele de fum puturoase emanate de explozii, valuri de vapori în toate culorile, cu norii orbitor de albi ai șrapnelelor, formând o masă de un cenușiu murdar. Zidul de foc începe să se stingă încet.

Nopțile sunt umede și reci, pline de agitație. După focurile de artificii ale artileriei, organizate în fiecare seară în cinstea zilei ce pălește, acțiunea de pe front se intensifică. Artileria grea se odihnește, iar acum vine rândul armelor de mici dimensiuni, PaK-uri, MG-uri și carabine. Pe linia frontului bâjbâie prin întuneric trupele întârziate. Rachetele albe, strălucitoare, șuieră pe cerul nopții. Ca niște găini speriate, mitralierele automate trag undeva departe. Răspundem cu și mai multe mitraliere, iar în câteva minute întregul coteț de păsări e cuprins de o agitație infernală. Adesea, trec ore până când se liniștește toată lumea, prieten sau dușman; de cele mai multe ori, noaptea e deja pe sfârșite și, încă o dată, trebuie să-ți iei gândul de la somn.

Raidurile aeriene din timpul acestor nopți înstelate petrecute în sectorul Livnî sunt de neuitat. Un calm apăsător după zgomotul infernal al serii produs de cele două artilerii care se înfruntă, câteva minute de liniște când poți să scrii o scrisoare în tranșee, apoi, dintr-odată, un freamăt străpunge văzduhul: vin *Ivanii* [soldații ruși în argoul german]!

Freamătul se transformă apoi într-un răpăit puternic, care brăzdează cerul ore la rând. În fiecare seară, aceeași imagine care inspiră groază; sute de fulgere izbucnesc în aer. Nuanțe de alb, verde și roșu împroașcă cerul; dâre lungi, alb-portocalii colorează atmosfera și sunt însoțite de bubuiturile grele ale artileriei antiaeriene de 2 cm. Strălucirea albă a magneziului fulgeră scurt, apoi cade din cer. Flăcările roșii ale unui foc ce sfârâie pe sol ajung la 50-60 m înălțime și seamănă apoi cu ornamentele alb-gălbui ale unui pom de Crăciun care arde. Le numim trasoare americane numai că sub pomul cu pricina nu sunt cadouri, ci doar infanteriști.

Încercăm să ne camuflăm mișcările pentru a nu le dezvălui rușilor mai mult decât pot vedea deja și singuri – zorii dau buzna peste tranșeele și șanțurile noastre. Vine de sus un fel de gâlgâit, care se transformă mai întâi într-un șuierat asurzitor, apoi într-un bubuit puternic; pământul se cutremură, un potop

de schije strălucitoare despică aerul... o dată... de două ori, apoi încă o dată. Pe urmă avioanele se aruncă asupra capetelor noastre. În tranșeele învecinate flăcările se înalță până la cer până când se termină bombele. Fulgere de lumină se prăvălesc de sus; se trage asupra noastră cu armele de la bord. Noi, cei de jos, atacăm sclipirile multicolore cu mitralierele și artileria de 2 cm. În jurul nostru nu se aud decât explozii și bubuituri. Ce spectacol extraordinar, parcă ar fi ziua Judecății de Apoi! Cine e suficient de calm pentru a înregistra această imagine sălbatică și frenetică va păstra în memorie nopțile petrecute în Livnî.

Hartă din al treilea jurnal al lui Hans Roth, reprezentând frontul din sud în timpul masivei contraofensive sovietice de la sfârșitul anului 1942. Liniile trasate cu creionul par să indice multiplele atacuri inamice din spatele Armatei a 6-a, care se află izolată în Stalingrad.

Ce zile grele! Cunoscând prea bine importanța sectorului Kunețk, rușii aruncă zilnic în tranșee întăriri, adunând tot mai multe tunuri grele și blestematele de „orgi”* ale lui Stalin, pe care le poziționează de-a lungul și de-a latul frontului.

* Este vorba de lansatorul de rachete numit familiar „Katiușa” sau „orga lui Stalin” (n.red.).

Arșița apăsătoare e străbătută de o burniță fină – aerul febril e la fel de cald ca urina! Un număr considerabil de oameni se împleticesc încolo și-ncoace, bolnavi de malarie. Drumurile sunt niște puțuri de noroi fără fund, iar tranșeele formează o mlaștină întinsă. Să-l ia naiba de război în tranșee! Groapa mea e pe cale să se scufunde, nu găsești nicăieri un petic de pământ uscat!

Soarele strălucește din nou, iar Roșii, care au suferit și ei ca niște câini în timpul ploilor, devin cumplit de agresivi. Noaptea, cu sprijinul tancurilor, reușesc să pătrundă până la cele mai îndepărtate tranșee ale noastre; ziua, le întoarcem loviturile. Așa se scurg trei zile, apoi noi, plini de o mânie îndreptățită, ocupăm, în urma unui asalt sălbatic, o mică porțiune de pădure

de unde și-au început ei atacul. La asfințit, când situația pare mai precară ca niciodată, excelentul *DO-Geräte* [cunoscut altfel sub numele de *Nebelwerfer:* un lansator de rachete multiple] ne vine în ajutor. Punem stăpânire pe pădurea plină de gropi; nicio forță din lume nu va reuși să ne alunge de aici!

Stăm aici deja de o săptămână; un tanc rusesc incendiat este folosit pentru a ne construi poziția B, iar pădurea este înțesată de cele mai modeme arme. Roșii se apropie de câteva ori pe zi, dar nu reușesc decât să plece cu capetele însângerate. Poziția este ideală și aproape imposibil de cucerit. Se pare că și rușii au înțeles acest lucru, așa că în următoarele zile și nopți de-abia dacă ne mai deranjează. Nici așa nu pare să fie în regulă, pe mine liniștea asta mă face bănuitor.

Conducerea noastră nu pare nici ea să creadă în acest calm relativ, numărul dispozitivelor de localizare sonoră și al posturilor de supraveghere este dublat. După încă două zile, toată lumea de aici știe că rușii pun la cale ceva diabolic. În ziua a treia, acest lucru devine evident, iar în a patra întreaga poziție de luptă, inclusiv importanta poziție B, explodează sub tancurile rusești.

Vreau să descriu în detaliu cum s-a desfășurat totul și cum i s-a dat raportul corpului de armată:

30 iunie: Un ofițer rus este vizibil în fața pozițiilor noastre, aparent ne scrutează tancurile și face fotografii.

6-7 iulie: O extindere izbitoare a bermelor de-a lungul tranșeelor inamice din fața noastră.

7 iulie: Un dezertor divulgă faptul că se construiește un tunel în acea poziție, mai lipsesc 20 m până la finalizare.

12 iulie: La 15 metri de bariera noastră din sârmă ghimpată se vede ieșind din pământ un pilon de metal. În același timp, rușii ne evaluează din tranșee tancurile. Pe baza acestor observații inițiale, se presupune că rușii ar putea înainta cu tunelul spre tancurile noastre. Prin urmare, este săpată o tranșee de observare adâncă de trei metri, dotată cu un sonar. Pe baza depoziției dezertorului din 10 iulie, se încearcă un contraatac cu nouă mine T grele [T.Mi.Z.35], care, deși este executat pe o lungime de zece metri, nu se soldează cu niciun rezultat. O examinare a craterelor nu oferă dovezi despre existența unui tunel. Cele trei contralovituri nu au niciun rezultat, iar o a patra este pregătită pentru seara zilei de 14

iulie. Artileria și armamentul greu sunt organizate la vedere de-a lungul liniei frontului. Sunt instalați, ca măsură de precauție, călărețiii spanioli [*spanische reiter,* piloni ascuțiți în formă de X legați laolaltă pentru a forma o barieră] și rulourile S [*S-Rollen,* sârmă ghimpată de un anumit calibru].

Este un sentiment groaznic să stai și să aștepți să înceapă haosul care urmează să se năpustească asupra noastră din clipă în clipă. Nu se pune problema să ne abandonăm poziția, prin urmare, e momentul să ne scriem testamentul și să așteptăm cu nervii la pământ să erupă vulcanul. Ce situație îngrozitoare! Orele devin minute, iar minutele ore; acum, timpul se târăște. Ne scoate din minți! Îmi vine să strig, să scot fum pe nări și să urlu de furie. În cazul ăsta, glumele deocheate și înjurăturile nu ajută; oamenii se holbează pur și simplu în neant, amorțiți și catatonici, așteptând catastrofa.

14 iulie: Ora 19:00. O explozie bruscă la aproximativ 25-30 de pași în dreapta și în fața tancurilor. Câteva clipe mai târziu, are loc a doua detunătură, și mai mare de data asta, în același loc, urmată de încă două la circa 80 de pași de panzerele noastre. Comandantul batalionului și câțiva oameni sunt aruncați cât colo de forța exploziei; soldații din tranșeele liniei întâi sunt îngropați de vii. Tranșeele de sprijin [*grabenbesatzung*] nu s-au prăbușit; presiunea exploziei se risipește fără să provoace daune prea mari. În afară de câteva zgârieturi, eu și oamenii mei n-am pățit nimic.

Odată cu izbucnirea unui atac de artilerie, o unitate de asalt încearcă să ne străpungă poziția. Grenadele și carabinele întorc totul cu susul în jos; mitralierele noastre mici și mari, îngropate sub bermele prăbușite, nu mai funcționează și sunt inutile în lupta de aproape.

Reușim chiar să facem câțiva prizonieri în timp ce au loc toate acestea. Ne vor povesti lucruri interesante mai târziu, când vor fi interogați. De data asta, în afară de vreo duzină de răniți și trei morți, am scăpat doar cu ochii învinețiți. De la lupta din poziție fixă la cea cu mine! Singurul lucru care-mi lipsește este combustibilul.

În urma atacului, mai descoperim următoarele: originea tunelului a fost localizată în chiar prima tranșee situată vizavi de

poziția noastră. Numeroase unități de asalt au fost desfășurate pentru construcția tunelului, care, pe 14 iulie, avea 170 m lungime. În tunel lucrează 20 de oameni odată, iar munca însăși este realizată cu o freză de mărimea unei răzători de hrean. Din cauza lutului moale, oamenii și-au putut face treaba într-o tăcere totală. La capătul tunelului, în compartimentul de explozie, se afla, potrivit relatării unui prizonier, o bombă de 1.000 kg, detonată pe data de 14. Acest incident poate fi considerat una dintre cele mai parșive forme de luptă din partea Roșilor. Nu prea trece o zi din timpul acestei campanii brutale fără ca Roșii să nu ne provoace pierderi prin intermediul vreunui plan diabolic.

Ceea ce urmează este doar o mică mostră:

> Baloanele și grenadele cu fosfor nu mai sunt niște noutăți, am făcut deja cunoștință cu ele, dar și cu 50 de tipuri de mine, iarna trecută. Pe de altă parte, mai sunt și capcanele minate. Bolșevicii extrem de vicleni traversează noaptea liniile germane și instalează în diferite puncte indicatoare pe care scrie în germană: „Atenție! Mine! Camioanele trebuie să cotească la dreapta!” Partea dreaptă a drumului este evident minată, iar camionul își găsește sfârșitul.
>
> Alte exemple: indicatorul „Aceasta este o trecere neminată!” este plasat în mijlocul unui câmp minat. Sau se vede într-un crater înțesat de mine un indicator pe care scrie „stație de colectare a carcaselor de grenade – «Camarade, nu uita că frontul de acasă are nevoie de materii prime pentru a-ți putea furniza grenade noi!»”. Mulți infanteriști conștiincioși au căzut victimă acestui truc diabolic înainte de a fi avertizați.

Faptul că *schweine* Roșii nu au nimic sfânt poate fi demonstrat și astfel: în acest du-te-vino al războiului pentru ocuparea de poziții, camarazii morți trebuie lăsați adeseori în urmă pe teritoriul inamicului. Se așteaptă ca, a doua zi, un contraatac să ne repună în posesia sectoarelor pierdute. Roșii știu că aceasta este datoria minimă a unui soldat german onorabil, măcar să-și îngroape camarazii căzuți în luptă. Ei știu

că facem asta cu liniștea și devoțiunea pe care soldații din linia întâi le-o datorează camarazilor căzuți. Și tocmai din această cauză, fac ceva inimaginabil de diabolic și de crud: leagă brațele înțepenite sau membrele zdrobite ale morților de o mină, care îi aruncă în aer pe cei care vor să-i îngroape. Mereu sunt înspăimântat de ticăloșia acestor criminali.

Acum câteva zile, o nouă mină rusească sub forma unei truse de prim ajutor furnizate de Crucea Roșie a fost utilizată de partizani pentru a mina un drum folosit pentru aprovizionare. A explodat atunci când trusa a fost ridicată, iar șoferul unui camion a murit. În afară de pixurile și de stilourile încărcate cu explozibili sensibili, forțele aeriene rusești mai aruncă acum la sol și niște truse mici de prim ajutor care seamănă cu cele germane. Când sunt desfăcute bandajele, un detonator extrem de sensibil explodează, provocând răni abdominale și faciale întinse.

Potrivit declarației unui dezertor – un ofițer –, forțele aeriene rusești au la dispoziție următoarele:

— Cutii cu țigări: explodează atunci când sunt deschise.

— Ceasuri de buzunar: când cineva încearcă să le întoarcă, explodează.

— Broaște cenușii: explozia are loc atunci când se apasă corpul ce pare natural.

În Maloarhangelsk, de-a lungul unui drum de aprovizionare, au fost găsite colete poștale cu adrese și expeditori germani. Când au fost atinse, au explodat și au provocat arsuri grave. În aceeași zonă, au fost descoperite niște cutiuțe de tablă ovale cu o etichetă germană pe care scria „tratament cu ulei împotriva țânțarilor și păduchilor”. Efectul lor exploziv era foarte periculos. Și așa mai departe... Iată și un alt lucru minunat care a creat o mare confuzie în timpul nopților grele petrecute lângă Droskovo...

Fiți atenți! Următoarele fapte au fost confirmate de surse oficiale: „grenade sonore rusești”. Grenada explodează la câțiva metri deasupra solului; după detonare, se aude un sunet timp de zece secunde, foarte asemănător cu cel al impactului. Nu se știe ce anume produce acest sunet. În ciuda unei cercetări

amănunțite a locurilor de impact, nu poate fi explicată cauza acestor zgomote.

Aș putea înșira zeci de exemple similare. întotdeauna este la fel! Bolșevicii ne sunt net superiori atunci când vine vorba de a purta un război într-o asemenea manieră. Este o superioritate jalnică, însă una periculoasă!

Iulie: Dezertorii și prizonierii de război declară pe de altă parte că au loc pregătiri extinse pentru o luptă subterană. Roșii vor să pună mâna în felul acesta pe poziția noastră avantajoasă din subsol; au fost emise ordine corespunzătoare din partea lui Stalin.

Luptă subterană! Combatanții din munții Vosgi [un mic lanț muntos din sud-estul Franței] și din Argonne [locul în care s-au dat lupte grele între armatele germană și franceză în timpul Primului Război Mondial] știu foarte bine că această formă de luptă afectează nervii tuturor oamenilor. Zi și noapte, stăm întinși și ascultăm în cele mai adânci zone ale buncărelor noastre.

Acum patru săptămâni stăteam la fel în gropi și în șanțuri, cu urechile lipite de pământul umed, ascultând bufniturile târnăcoapelor și lopeților mânuite de inamic. Pentru a ne liniști bătăile inimii și nervii încordați, ne spuneam singuri întruna: atâta timp cât se aud bufnituri, nu e niciun pericol. Ce confort jalnic pe parcursul acestor ore! Apoi însă am auzit un târșâit și un bâzâit atunci când au fost montate lăzile cu explozibil la capătul tunelului terminat. Știam că pericolul creștea treptat; dacă se face liniște acolo jos, atunci e momentul – camera este plină și în orice clipă se poate produce o explozie enormă și distructivă.

Ore și zile, am zăcut literalmente pe 1.000 kg de dinamită, până în seara zilei de 14 iulie, când explozia a făcut fărâme structurile noastre de poziție și a început lupta în jurul craterelor încă fumegânde.

Nici azi nu știm unde sau dacă Roșii își sapă tunelurile. Această nesiguranță este mai rea decât orice altceva. Ne lipim mereu capetele de pământ și ascultăm! Ne scoatem din minți reciproc, fiecare pretinde că a auzit un zgomot suspect. E ca la

balamuc, pentru că devine extrem de dificil să le bagi oamenilor mințile în cap.

Știu, totuși, că până și cele mai mici pregătiri făcute în tabăra adversă vor fi detectate rapid de comandament, iar această încredere ne liniștește atât pe mine, cât și pe oamenii mei. Nimic nu este mai contagios în tranșee decât perseverența și sângele rece.

Pe urmă altceva agită spiritele și îi transformă în optimiști chiar și pe cei mai încăpățânați pesimiști – noile reglementări în domeniul permisiilor! Sper să-mi văd soția și copilul la începutul lui august. Odată cu bucuria provocată de această veste, asupra mea se abate și o mare temere. Noi, care numai Dumnezeu știe că ne-am luptat cu moartea și cu diabolicul, ne temem că până atunci vom fi loviți de vreo bucată de metal, care va face fărâme această imagine sfântă. Devenim dintr-odată precauți în luptă; s-a dus încăpățânarea din timpul bombardamentelor. Nu mai suntem acei *Frontschweine* aspri, ci doar niște civili în uniformă. Știe numai Cel de Sus că sunt și eu la fel ca toți ceilalți!

Permisia – oare cât de lungă va fi? Oare ne vom putea descurca, atât la suprafață, cât și în interiorul nostru, acasă? Mii de gânduri și de argumente îmi trec prin bietul meu cap. Fir-ar să fie! Dacă ar veni mai repede vacanța!

Sunt capturați prizonieri în timpul misiunii mele nocturne de recunoaștere. Pe noi ne interesează cel mai mult să aflăm informații despre pregătirile de minare ale inamicului. Potrivit declarațiilor făcute de bolșevicii capturați, popândăii de acolo lucrează zi și noapte. Încotro se îndreaptă tunelurile, nu ne pot spune – sau nu vor s-o facă, în pofida măsurilor noastre drastice.

Există o declarație pe care au făcut-o toți patru: se presupune că este prima lor acțiune substanțială, iar explozia e așteptată abia peste vreo două luni. (Indivizii ăștia au avut dreptate; pe 5 octombrie este aruncată în aer o porțiune din nord lungă de 200 m.)

Zile la rând, nenorocirea plutește în aer. Nimeni nu se mai gândește la permisie sau la alte lucruri frumoase – pur și simplu nu mai avem timp pentru așa ceva. Astăzi, în zori, s-a declanșat al 14-lea asalt cu tancuri al sovieticilor de săptămâna aceasta.

Acum, spre sfârșitul după-amiezii, l-am respins. I-am încercuit cu tancuri și FlaK-uri și le-am străpuns liniile până la o mică porțiune de pădure. De data asta, a fost foarte dificil. Dar am reușit totuși.

Pe linia frontului, infanteria este angajată într-o luptă grea și încăpățânată. Pe un deal de vizavi, unde zac rămășițele unui tanc masiv, unde solul a fost răscolit de zeci de obuze și unde cioturile copacilor se desenează straniu și trist pe cerul senin, pare să se fi declanșat iadul pe pământ. Mortierele noastre fac să se aprindă adevărate focuri de artificii, cu fulgere de culoare roșie în vârf, dând naștere unui zid gros de fum. Pentru că tancurile lor au fost oprite, Roșii trimit acum bombardiere și avioane antitanc care zboară la joasă înălțime, care se amestecă în lupta de la sol. Mitralierele noastre latră, iar grenadele șuieră zburând spre inamic. Zumzetul motoarelor de avion și duduitul armelor de la bord se amestecă și produc un zgomot infernal care umple cerul și pământul.

Tumultul capătă brusc o tonalitate ciudată, una care ne ascute auzul și ne ațâță simțurile: artileria inamică! Exploziile bubuie peste tot în jur, în vreme ce schije obosite cad din cer cu un mârâit mârșav și împroașcă platformele de lemn ale acoperișurilor de deasupra tranșeelor.

Astăzi, Roșii trag prost. Probabil că știu și ei asta, deoarece, după a patra rundă, se lasă tăcerea. Linia frontului devine și ea tăcută. Situația îmi este familiară; timp de o oră, va fi liniște și pace, apoi, la lăsarea întunericului, va reîncepe cu și mai multă forță, iar mâine dimineață devreme acești *schweine* vor veni din nou cu tancurile. Așa, ca o notă marginală – vreau să plec în permisie. Îmi vine să plâng că nu mă pot smulge de aici în seara asta. Plecatul în vacanță, mai ales acum, pare incredibil de îndepărtat!

10 august: Mă îndrept spre casă, iar trenul care mă zgâlțâie se mișcă parcă cu viteza melcului. Pare incredibil, dar, cu toate acestea, stau în vagonul unui tren de pasageri german, solid construit. Fiecare stâlp de telegraf care îmi trece prin fața ochilor mă aduce din nou mai aproape de draga mea Rosel și de fetița mea. Din fericire, drumul este lung, deoarece mi-e greu să las în urmă experiențele ultimelor ore de pe front. Nu am plecat

cu inima ușoară; doi dintre oamenii mei au căzut la datorie. Afetul a fost incendiat, toate lucrurile mele s-au dus de râpă.

Cel mai bine ar fi să dorm; în somn stă uitarea. Poate că-mi va aduce și niște vise frumoase, ca o avanpremieră a zilelor fericite care mă așteaptă. Ce tip norocos! Îmi dau lacrimile – asta-i culmea! Cine ar putea înțelege ce se petrece în sufletul meu? Un tip norocos nu ar trebui să fie trist!

6 septembrie: M-am întors la unitatea mea! Cele 17 zile de soare și de fericire au rămas în urmă, ca un vis îndepărtat. Permisia asta a fost în întregime o experiență minunată. Plin de recunoștință, mă gândesc la dragostea mea, căreia trebuie să-i mulțumesc pentru nenumăratele ore de fericire netulburată. De neuitat sunt și orele petrecute alături de mica Erika. Totul, realmente totul, a fost plin de armonie și de lumină. Am adunat multe gânduri și amintiri frumoase pentru apropiatele și dificilele zile de iarnă. Timpul petrecut acasă mi-a furnizat multă energie proaspătă și optimism. Totul capătă din nou un sens. Să prețuiești astfel de lucruri și să lupți pentru ele, iată ce merită să faci. Fără îndoială că merită!

„Sakra! [Fir-ar să fie!], exclamă în spatele meu unul dintre bavarezii noștri. Asta-i tot ce spune. S-a lăsat o tăcere de moarte. Ce mai vijelie e afară. Praful de var și de mortar, rezultat în urma focului de deasupra, cade peste noi ca niște picături de fainã. Bunule tavan de piatră, te rog să reziști și să nu ne dezamăgești!

Ordinele ar trebui primite în după-amiaza asta de la cartierul general al regimentului. Mă ofer voluntar pentru că nu mai suport aerul nemișcat, secătuit de oxigen, și nici tortura oaselor înțepenite și a membrelor amorțite. Ce minunat este aerul proaspăt! A stat ploaia și o ceață umedă umple străzile pe care răsar, ca niște fantome, ruinele cenușii și triste. Focul s-a stins. Doar din când în când se mai aude câte o salvă deasupra clădirilor înalte. Scâncetul proiectilelor de 122 mm se încheie cu o explozie înăbușită. Strada nu mai e decât o groapă noroioasă, iar mâlul gros țâșnește la fiecare pas deoarece canalizarea este îngropată sub munți de dărâmături. Iese soarele, dar nu am timp să mă bucur de el pentru că în același moment bombardamentul reîncepe cu toată forța. Focul de artilerie se

abate asupra ruinelor ca aversele de ploaie. Blestematul ăsta de noroi nu-mi permite să alerg. Trebuie să traversez o curte, unde situația e și mai rea. Sper să nu calc strâmb – Doamne, nu mă lăsa să cad în bălegarul ăsta. Duhoarea cadavrelor îmi pătrunde în nas și nu pot respira suficient aer proaspăt. Bălăcitul și alunecatul prin noroi par nesfârșite. Deasupra capului meu se aude zgomotul avioanelor, iar în jur bombele explodează. Multe obuze neexplodate se scufundă în mâl. într-o parte se află corpul lucitor al unui avion Rata cu aripi verzi-cenușii, care-și etalează steaua roșie sovietică pictată cu grijă.

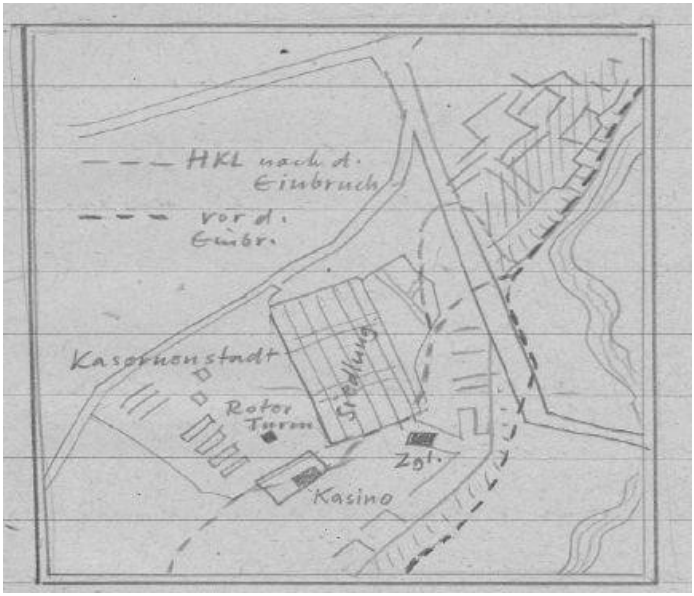

O schiță realizată de Hans Roth, care reprezintă centrul orașului Voronej, inclusiv principala linie defensivă a germanilor (HKL) și pozițiile avansate.

Verdammt [fir-ar să fie], trebuia să fi ajuns deja acolo! Strada principală, care nu mai e deloc o stradă, a fost devastată de bombardamentul continuu. Harta mea încă-mi mai arată șirurile de case care au fost rase de mult de pe fața pământului de obuze. Mai departe, acolo unde ar trebui să fie *„Molotov-Platz”* [„Piața Molotov”], se desfășoară aparent un foc de

mortiere; se aude ca lătratul unei haite de câini. Împușcături izolate șuieră aproape, urmate de un plescăit înfundat.

N-are niciun rost. Asud ca o maimuță [*ich schwitze wie ein affe*], genunchii mi s-au înmuiat și simt nevoia unei pauze de țigară. Salvele de obuze grele zboară pe deasupra capului meu în direcția *„Rote Fabrik”* [„Fabrica Roșie”]. Explodează nu prea departe, deși nu suficient de departe pentru a fi protejat de zgomotul lor și nu destul de aproape pentru a le observa. Un pâlc de stejari dezrădăcinați este acoperit de fum. Chiar în clipa asta, un trunchi uriaș este aruncat în aer și așchiile zboară în toate direcțiile. Mă feresc de un proiectil neexplodat ghemuindu-mă lângă un zid. Peste drum, se formează mai multe cratere; dâre de fum brăzdează văzduhul, iar bulgării de pământ sunt aruncați în toate părțile. O bucată de șrapnel explodează cu un zgomot asurzitor; nori de fum alb-cenușiu și fulgere strălucitoare umplu toată strada. Mă holbez ca vrăjit la această scenă teribilă.

Apoi, brusc, acei *hunde* [câini] încep să tragă mai aproape. Un proiectil arzând sfârâie atunci când se scufundă în noroi. N-am observat că mi-am acoperit gura cu mâna. Se aude un urlet puternic. Doamne, sunt enorme! De-abia reușesc să ajung într-un subsol pe jumătate prăbușit, că se pornește vijelia. O vibrație însoțită de un huruit pătrunde în pământ până în locul în care mă aflu. Ceea ce a început ca o pauză de țigară se transformă acum într-o oră lungă de teamă și de groază.

Este duminică și, totodată, o zi însorită. După zilele reci și ploioase de până acum, de ieri a început să se simtă că suntem în luna mai. Cerul de deasupra ruinelor marelui oraș Voronej este albastru și liniștit. M-am urcat în vârful vastelor ruine ale fabricii de praf de pușcă, iar acum stau ghemuit printre grinzile de fier topite și îndoite ale tavanului. De aici se deschide o priveliște excelentă; se poate vedea cam o treime din oraș. Acolo curge Voronejul, bătrânul râu, cu albia sa lată și noroioasă, care a fost pentru noi, vreme de mai multe săptămâni, un front bun și un obstacol în calea înaintării Roșilor.

În aceste zile de august s-a lăsat garda jos, chiar și comandamentul a făcut asta. Încrederea noastră în cursul noroios al râului Voronej s-a transformat într-o impardonabilă nepăsare. Noapte de noapte, observăm că rușii au început să adune grămezi uriașe de pietre. Au fost trimise la divizie

nenumărate mesaje. Recunoașterea aeriană a raportat că au fost grupate tancuri în Monastircenko. În afară de câteva proiectile, nu s-a făcut nimic, dar absolut nimic, pentru a ne apăra de acest dezastru care năvălește asupra noastră, într-o bună zi, barajul de pe Voronej a fost terminat. Au fost trimise la comandament numeroase mesaje. Răspunsul a fost următorul: „Lăsați tancurile să se apropie, în felul acesta vor fi mai ușor de doborât.” Mă scuzați că nu dau detalii legate de cât de bine ne-am descurcat cu doborârea tancurilor.

16 septembrie: Rușii au preluat controlul asupra pantei estice a părții de sud a Voronejului. Odată cu ea, pierdem și importantele bastioane de apărare, „cazinoul” și „cărămidăria”, care-i asigură inamicului accesul vizual la întregul hinterland. Se poate vedea chiar până la Don, cu dealurile și drumurile sale de aprovizionare. Mi s-a spus deja cât de neizbutit și de sângeros a fost contraatacul și cum n-au avut niciun efect sutele de arme care au tras încontinuu o săptămână.

Chiar de atunci, Roșii s-au așezat în „cazinou” – o grămadă uriașă de moloz în care subsolurile sunt adânci și sigure. S-au mai așezat și în cuptorul „cărămidăriei”, care nu poate fi distrus cu ușurință de avioanele Stuka. Totul arată ca un petic de pământ ars, galben-maroniu, ce pare inofensiv în bătaia soarelui.

Spre nord și spre vest, cât vezi cu ochii, se întinde o mare de case bombardate – nimic altceva decât un câmp uriaș de ruine. Fumul care se ridică din el e colorat în toate nuanțele posibile de cenușiu. Mai sunt și norii albi și galbeni ai flăcărilor noi, care se amestecă cu ceața violetă și cenușie a focurilor înăbușite ce sunt pe cale să se stingă. Deasupra lor, amenințătoare, se află monumentalele fortărețe din piatră și beton ale Partidului, castelele sovietice. Au fost fortificate și fiecare dintre aceste clădiri a fost martora unor lupte cumplite, fiecare își are propria istorie însângerată. Toți cei care au luptat în Voronej își vor aminti mereu de o anumită bătălie sângeroasă, având ca obiect un grup de clădiri.

Este vorba de „Piața Roșie”, unde se află clădirea ostentativă a guvernului sovietic; pe fațada ei încă se mai poate vedea un șir de mici drapele zdrențuite. Apoi mai este

închisoarea, o clădire uriașă cu ziduri groase de peste un metru, pe care chiar și cele mai grele tunuri ale noastre de-abia dacă le pot zgâria. O latură a clădirii a fost aruncată în aer în ultima clipă de bolșevici, înainte de a se retrage. Judecând după miros, probabil că sub ruine a fost îngropat un munte de cadavre. Spre nord și nord-vest se găsește sectorul industrial al orașului. Până la orizont nu se văd decât fabrici, furnale și oțelării. Din uzina constructoare de mașini *„Komintern”,* care avea 10.000 de lucrători, nu a mai rămas acum decât un morman de fier și de cărămizi. Urmează fabrica *„Elektrosignal”,* unde au lucrat 15.000 de muncitori, și fabrica *„Derjinski”,* care producea lunar între 100 și 120 de locomotive. Mai departe spre vest, se înalță scheletele negre și posomorâte ale hangarelor pentru avioane. Lângă ele se află fabricile de avioane, care, așa cum vă puteți imagina, erau gigantice, mai ales că acolo munceau 40.000 de oameni. Și aș putea continua așa la nesfârșit...

Spre sud se află grupurile pătrate și drepte de barăci, care nu pot fi văzute imediat deoarece fumul focurilor de artilerie plutește deasupra acestor locuințe de ciment. Urmează iarăși „Turnul Roșu”, acoperit parțial de dârele de fum galben murdar emanat de praful de pușcă. Peste tot, cât vezi cu ochii, ruine peste ruine! Orașul cândva înfloritor, cu 450.000 de locuitori, este acum mort, iar în el domnesc teroarea și moartea. Totuși, merita cucerit, în ciuda marilor sacrificii, și trebuia apărat în pofida numărului mare de morți. Acesta a fost punctul cardinal și pilonul de susținere al frontului, care trebuia să acopere desfășurarea și atacul armatelor din sud. Mai ales aici se află premisa succesului operațiunilor împotriva Stalingradului și a Caucazului. Stalin, care este perfect conștient de acest lucru, desfășoară, una după alta, divizii de pușcași și brigăzi de tancuri. Țelul lui este să străpungă frontul diversionist. Până acum, am fost capabili să-i opunem rezistență și vom continua s-o facem, orice-ar fi!

Cabluri încurcate atârnă de stâlpii de telegraf. Roiuri de muște bâzâie deasupra cadavrelor de cai, împrăștiate peste tot. S-ar putea scrie cărți întregi despre pacostea reprezentată de muște, despre aceste insecte care lucesc verde-albăstriu. Duhoarea pătrunzătoare a cadavrelor îți atacă neîncetat simțurile, însă nasurile și ochii noștri s-au obișnuit deja cu

simfonia care răsună din direcția fantomaticului oraș. Există însă un singur lucru cu care nu ne putem obișnui, mușchii astea scârboase. Sunt atrase de toate cadavrele de sub dărâmături și s-au înmulțit, formând nenumărate roiuri mari. Și păsările se rotesc deasupra câmpului de bătaie; mii de ciori croncănesc pe ruine sau pe câmpurile morții. Se afundă întruna în adâncurile maldărelor de moloz atunci când zăresc oribila recoltă a morții.

Unitatea noastră, obosită și asudată, se împleticește pe asfaltul ciuruit al Bulevardului Revoluției, unul dintre cele mai frumoase din Voronej. Aici se înalță clădirile somptuoase de pe vremea țarilor, alături de construcțiile din beton ale perioadei iudeo-bolșevice – sau, mai bine zis, se înălțau odată. Prin ferestrele incendiate se degajă în exterior teroarea distrugerii absurde.

În interior suntem arși; în exterior suntem bătuți. A fost o vreme când orele de luptă erau urmate de ore de liniște. Vremea aceea s-a dus. Soarele, luna și flăcările participă la iluminarea acestei opere a distrugerii și a măcelăririi oamenilor. Din când în când, mănânci ce ai la îndemână, cari după tine muniția sau te odihnești o clipă pe pământ ori la adăpostul oferit de un crater. Chipurile noastre au devenit negre și descompuse. Nu mai sunt plinuțe și rotunde, se pot vedea pe ele urmele lăsate de corvezile îndeplinite 24 de ore pe zi. Ochii noștri sunt roșii din cauza fumului și a gărzilor de noapte, însă dinții sunt albi de la pâinea tare. Nu-mi pot imagina un mod mai dificil de a-ți câștiga pâinea zilnică.

Suntem din nou în poziție la „Amplasamentul sudic”, partea solidă a capătului de pod. Cerul e cenușiu și încărcat de nori de ploaie. Pământul, atât de răscolit, sângerează prin mii de răni circulare. Sistemele poziționale haotice se întind în susul dealului. Gropile puștașilor, craterele bombelor și sârma ghimpată transformă peisajul într-o grimasă a urâțeniei.

„Amplasamentul” nostru este lipit de punctul de străpungere! Se află de o lună sub barosul gigantic al distrugerii. Suferind pierderi nenumărate, sovieticii și-au croit drum până la o aruncătură de băț de noi. Multe batalioane de elită și-au vărsat sângele doar pentru a mai câștiga câțiva metri. Escadroane întregi de tancuri bolșevice au fost incendiate Într-o scurtă perioadă de timp, cuprinsă între 10 iulie și 24 august, au

fost distruse 978 de tancuri inamice. Țelul sovieticilor, acela de a cuceri ultimii 50 m pentru a ajunge la adăpostul ruinelor de pe poziția mai înaltă a amplasamentului, a rămas de neatins.

Am întâlnit trupe în Sossua. De astă-iarnă, am tot călătorit între Harkov și Rjev – mereu acolo unde era mai rău. Între timp, „unitatea de țigani” a fost desfășurată lângă Voronej, rămânând pe poziție, iar acum așteaptă noi ordine. Câțiva oameni lipsesc, dar, în ansamblu, lucrurile stau bine. Ce miracol incredibil!

Ordinele sosite astăzi afirmă că ar trebui să ne stabilim aici, în Sossua. Se presupune că vom petrece iarna în aceste locuințe jalnice. De necrezut – oare n-ar trebui ca noi, niște bieți câini hăituiri continuu, să mai avem parte din când în când de pace și de liniște? Dar cine a zis ceva despre „teoria umbrelei” [*Regenschirm-Theorie* – conspirație]? Cu multă osteneală și răbdare, ne-am dus să lucrăm la locuințe. Ici și colo, câteva lucruri ar putea fi îmbunătățite, dar, în ansamblu, am terminat cu adăposturile de iarnă.

Baricadă germană în timpul bătăliei de la Voronej.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Tanc sovietic în flăcări.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Scenă tipică de luptă în tranșee în vecinătatea orașului Voronej, cu un soldat german care folosește luneta foarfecă pentru a supraveghea mișcările inamicului.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Pe frontul din Voronej.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Acum totul depinde de momentul în care vom primi ordinul de plecare. Ca de obicei, ajunge la timp. Într-o frumoasă după-amiază, sosește alergând un curier agitat: „Toată lumea să se pregătească, peste două ore divizia se pune în mișcare!” Adio „Jaizis” și „Moloka”! Ar fi fost atât de frumos, dar n-a fost să fie. La timp, așa cum s-a ordonat, motoarele își murmură cântecul de rămas-bun și iată-ne plecați spre Voronej.

Înaintăm! Arșița înăbușitoare curge peste noi ca plumbul topit. Marșul forțat a fost ordonat tocmai când se pare că în Voronej are loc ceva groaznic; dar când a fost altfel acolo? Suntem pregătiți să ignorăm problemele de pe traseu, inclusiv arșița și praful. Avem în față câteva sute de kilometri și e nevoie urgent de noi lângă Voronej. Suntem înconjurați de un peisaj arid și trist; de la un colț al orizontului la altul, o câmpie invariabil de netedă și straniu de dezolantă. Și mult praf, un praf încins; cel mai încins praf întâlnit vreodată! Pe măsură ce mărșăluim de-a lungul drumului, suntem acoperiți de nori alb-gălbui, care, din când în când, ne împiedică să vedem ceva pe distanțe de sute de metri, într-atât încât la un moment dat te împiedici pur și simplu, infanteria merge orbește înainte, tenace și curajoasă ca de obicei, cu soarele strălucind deasupra peisajului lipsit de umbre, în timp ce temperatura urcă zilnic la 43°C.

Pe măsură ce ne apropiem de Voronej, terenul devine tot mai dezolant. Nu a trecut multă vreme de la bătălia cruntă și sângeroasă care s-a dat aici. Câmpurile și câmpiile aride se întind cât vezi cu ochii. Drumurile nu sunt altceva decât niște poteci late pline de praf, care traversează un deșert lipsit de copaci. Îți dau senzația că au ceva oriental în ele. Traseele caravanelor din Mongolia trebuie să arate cam la fel. Aceste cursuri prăfuite șerpuiesc ca niște râuri, care se lărgesc, se divid în mulți afluenți, în vreme ce altele revin la cursul principal, la fel ca apele curgătoare.

Brusc, drumul se îngustează; un pod, o apă mlăștinoasă acoperită de iarbă, pe care a trebuit s-o traversăm și care adună toți afluenții într-un drum îngust. Imediat ce trecem de acest obstacol, drumul devine din nou lat și se desparte în mai mulți afluenți. Suprafața lui a fost bătătorită de nenumărate

camioane, hârtoapele, gropile și cenușiul său, vârstat pe alocuri de un gri mai închis, seamănă cu pielea de elefant.

Ce a mai rămas din Voronej după strădania Germaniei de a smulge orașul din mâinile rușilor.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Încă 30 de kilometri până la Voronej; trebuie să fie acolo unde se ridică norii aceia uriași de fum negru. În timpul unei pauze scurte pentru odihnă auzim zgomotul focului de arme adus până la noi de vânt; un acompaniament pentru cea mai cruntă bătălie întâlnită până acum pe Frontul de Est. Coloane nesfârșite de camioane cu muniție trec pe lângă noi; dinspre front vin nenumărate ambulanțe, pe capote flutură steagurile albe cu o cruce roșie pe ele – sunt pline până la refuz! Chipurile noastre sunt grave; știm că zilele următoare vor reprezenta pentru unii dintre noi împlinirea destinului.

Au mai rămas 20 de kilometri până la Voronej! Ne întâlnim acum cu alaiurile lungi ale mizeriei; ultimii evacuați din oraș – femei, copii, bătrâni, bolnavi și handicapați – se târăsc spre sud pe ambele laturi ale drumului nisipos. Toți sunt încărcați cu bunurile salvate dintre ruine. Kilometri întregi ne strecurăm cu mașinile printre aceste imagini dureroase.

Se aude dintr-odată un fluierat prin aer; norișorii antiaerienei plutesc pe cer. Iute ca fulgerul, ne ascundem sub pini. Cu o stoică seninătate, coloanele de refugiați continuă să treacă pe lângă noi. Epuizați, înaintează cu greutate prin nisipul încins. Apoi, brusc, urmează un fluierat ascuțit și un vuiet teribil; șase sau șapte bombardiere rusești trec pe deasupra capetelor lor la joasă înălțime și deschid focul asupra mulțimilor neajutorate.

Nu există cuvinte pentru a descrie baia de sânge la care acești câini își supun propria populație. Nu le putem da un prim ajutor decât unui număr mic de răniți, pentru că trebuie să înaintăm, trebuie să mergem spre front, unde se văd norii de fum negri ca cerneala. Putem zări deja flăcările strălucitoare.

Voronej

Ne aflăm în mijlocul ruinelor unei cazărmi cu patru etaje. Prin ferestrele sparte și printre bârnele de fier răsucite și topite, peste curtea cu aspect de crater lunar, se deschide priveliștea frontului până la „Turnul Roșu”.

Cu doar câteva săptămâni în urmă, înainte de marea „Ofensivă a Cazinoului”, aici se afla postul nostru favorit de observație. Astăzi, ruinele lui sunt depopulate; nimeni nu îndrăznește să riște o cățărare periculoasă. Ultimii opt oameni care au făcut-o și-au coborât de acolo camarazii morți sau răniți, care făcuseră și ei aceeași încercare, până când nu s-a mai întors nimeni, fiecare dintre ei aflându-și mormântul undeva la înălțime.

În partea dreaptă a turnului, la capătul cazărmii, se găsește „cazinoul”, un termen cunoscut de toți cei care au luptat la Voronej. Aici și la vreo 200 de metri spre nord-est, în „cărămidărie”, sunt amplasați rușii. Aceste două puncte guvernează întregul sector. Rușii le apără cu tenacitate. Probabil că aici și-au dat duhul mii de oameni. Timp de șase zile interminabile, se succed bombardamente de o amploare nemaivăzută până acum. Focul și fumul au persistat ore în șir. Nimic! Nu șovăie nimeni.

După o altă săptămână de pregătiri ale artileriei și în vederea bombardamentelor, începem contraatacul cu panzerele și cu *Sturmgeschütze* [tunuri de asalt]. Ne spunem singuri că,

după această pregătire incredibilă și nemaiîntâlnită a armamentului greu, niciun șoarece nu va mai supraviețui printre ruine.

Nu sunt prea multe lucruri de spus. În seara atacului, cu excepția câtorva oameni, divizia noastră este distrusă. Pierderile de vieți omenești, de armament și de tancuri sunt grele. Întreaga acțiune a fost un eșec. A doua zi, e de mirare că mai rezistăm enormei presiuni exercitate de Roșii. Cu toate acestea, reușesc să ne respingă până la poziția de pe 20 octombrie și să ne provoace și mai multe pierderi. Unitățile lor sunt sprijinite din plin de „orgile lui Stalin”. Noaptea asta reprezintă începutul celei mai critice bătălii pentru cucerirea acestui oraș blestemat.

Așteptatul atac total al rușilor a durat cinci zile și cinci nopți, până azi-noapte. Am ținut cu dinții de fiecare metru din câmpul acoperit de ruine fumegânde, cu o tenacitate disperată. Pierderile sunt grele, dar, din nou, am reușit să facem față atacului dement folosindu-ne de ultimele rezerve interioare și exterioare.

Acum este liniște, prieteni și dușmani stau la adăpost printre ruinele acoperite de pietre. Printr-o gaură din zidul fărâmat se deschide priveliștea asupra zonei de depozitare, demolată de grenadele de mână. Aici a fost punctul central al asaltului; chiar ieri, ultimele 40 de tancuri sovietice au atacat acest punct. Și tot ieri, în zorii zilei, cinci tancuri grele, care s-au adunat laolaltă și au apărut dintr-o viroagă, au pătruns brusc printre liniile noastre, rulând peste adăposturi și tranșee. Cu gurile de tun pe pământ, ca niște trunchiuri de copaci scorburoase, și-au vârât țevile în adăposturile noastre până când le-am prins în fața tunurilor antitanc și le-am doborât.

Sufletul mi-e plin de amărăciune atunci când vorbesc despre aceste ore ale dimineții, deoarece unul dintre cei mai buni oameni ai noștri, alături de toți servanții tunului, a trebuit să-și dea viața. Karl Wissendorf, vei trăi mai departe în inimile noastre; faptul că tu și oamenii tăi v-ați dat viața ne-a ferit pe noi toți de distrugere; n-o să uităm asta niciodată!

Obuziere germane de 105 mm pe frontul Voronejului. (Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Câmpul întins al luptei teribile este acum ciudat de tăcut și de trist, acoperit de șirul de tancuri distruse și dezmembrate. Carcasele incendiate zac în soarele arzător ca zarurile aruncate după un joc pierdut. Gurile țevilor de tun sunt ridicate în aer, oprite chiar în clipa distrugerii lor. Lanțurile rupte și roțile seamănă cu membrele morților. Unul dintre ele a fost aruncat pe o parte de explozia unei bombe, o masă informă și inutilă.

Deasupra acestei scene pline de mirosul fumului și al cadavrelor, aerul sclipește în valuri argintii, până când devine greu ca vălul galben de praf suflat de vânt. Sunt obosit, până și inima mea e obosită!

Ce zi urâtă! Plouă cu găleata și suflă un vânt rece pe străzile pustii și prin ferestrele căscate. Ne-am adăpostit într-un subsol pe jumătate prăbușit. Măcar există o sobă care va da puțină căldură după ce aprindem focul. Dar încă nu e încinsă, în schimb scoate fum și emană un miros care-ți sfâșie plămânii. Spațiul este prea mic pentru atâția oameni, dar nu-i poți cere nimănui să iasă afară în ploaia care cade șiroaie și sub focul greu al armelor ce bubuie peste ruine! Și atunci ne ghemuim între picioarele murdare ale omului din spatele nostru, înghesuiți ca sardelele. Dar acum nu mai contează; măcar suntem oarecum în siguranță în această vizuină umedă și rece din subsol, cel puțin pentru câteva ore lungi, până când vom fi eliberați de

lăsarea înserării, în plus, începe să picure apă de sus! Oribilă vreme. Potrivită pentru un atac al Roșilor; judecând după focul masiv de afară, acești *schweine* pun ceva la cale.

La fiecare două secunde, vibrația exploziilor apropiate pătrunde prin zidurile groase. Probabil că un obuz s-a înfipt chiar în ruinele de deasupra noastră. Cum mai răsună dărâmăturile! Bârnele de lemn crapă, pământul și pietrele cad din vechiul tavan rusesc, care rezistă!

După incursiunea ghinionistă din sectorul „cazinoului”, suntem prinși acum într-o luptă acerbă pentru fiecare bloc sau stradă aflate în ruină. O luptă, de la mică distanță, dintr-un subsol într-altul și de la un maldăr de dărâmături la altul...

Nu are rost să numesc străzile, care vor rămâne pe veci simbolul unui curaj de neuitat și al unei suferințe profunde. Nu veți avea hărți la dispoziție, dar dacă-i veți întreba pe cei care se vor întoarce acasă, aceștia vor avea multe de povestit; despre minutele de groază petrecute printre complexuri industriale arse, șinele de tren contorsionate și scările metalice fărâmate ale rezervoarelor de gaz incendiate.

În timpul acestor nopți întunecate, Roșii se dezlănțuie asupra posturilor noastre pentru a le distruge – spun se *dezlănțuie,* dar cuvântul nu este suficient de expresiv pentru a descrie realitatea. Ei știu că nu ne pot învinge, prin urmare acțiunile pe care le întreprind sunt disperate. Toată lumea știe de ce sunt capabile ființele umane într-o astfel de situație, mai ales dacă dețin arme. Răcnesc ca niște animale, dar nu asta ne sperie; au procedat la fel și anul trecut, doar că acum urletele sunt și mai atroce printre ruinele orașului.

În ultimul timp tragem cu mortiere, obuze antitanc și arme cu țevi multiple. Traiectoria mortierelor este uneori aproape inexistentă, se trage dintr-o casă până în curtea celei învecinate. Cucerim cinci clădiri în ruine, apoi cedăm două doar pentru a lupta, recucerind iarăși cinci. Destul de des, numărul lor este diferit, deci se poate spune că există o anumită variație.

Doar nopțile au rămas aceleași, cu focurile lor de artificii, case incendiate, scântei zburând prin aer și frumosul cer înstelat. Dar e deja foarte frig și atunci încerci să fii cât mai aproape de o clădire care arde, deși ești conștient de

posibilitatea ca zidurile să se prăbușească peste adăposturile de noapte.

Apoi mai sunt și vocile nopții: țârâitul ricoșeurilor, mormăitul minelor grele, împușcăturile asurzitoare ale armelor de asalt și muzica infernală a „orgilor lui Stalin”. Toate astea sunt dominate de licărul cerului înstelat, cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată, însă liniștea lui blândă este sfâșiată brutal de rachetele bombardierelor sovietice. De acum înainte, cerul e brăzdat continuu de aceste stele artificiale, care strălucesc și scânteiază ca argintul, pâlpâitoare și nestatornice. Fulgerele de magneziu nu se aseamănă cu roșul cald al ruinelor care ard înăbușit. Acolo încercăm noi să ne încălzim.

Bombele lovesc cu un zgomot surd, asurzitor, iar schijele strălucitoare se revarsă peste noi. Ne ghemuim cât mai aproape de pământ în spatele ruinelor pline de pietre sau în craterele bombelor. Unii nu se mai ridică niciodată; rigiditatea corpurilor lor nu poate fi anihilată de tăciunii aprinși.

Acestea sunt imaginile tulburătoare care vor face parte pentru totdeauna din amintirile legate de ruinele din Voronej: chipurile oamenilor îmbătrânesc și devin pământii, ca umbrele grele ale strădaniilor extreme, trăsăturile lor exprimă nopțile de nesomn și de groază nesfârșită, o anticipare încordată și o luptă reluată încontinuu.

Pe tărâmul acesta nu am fost scutiți de nimic: lupta din vară a început pe o ploaie torențială, care ne-a umplut gropile cu apă amestecată cu noroi, fiecare pas afundându-ni-se în nămolul care ne-a acoperit uniformele cu o armură de noroi uscat. Apoi a sosit luna iulie, cu arșița ei pârjolitoare și cu praful fin ca făina, acum, umezeala zilelor ploioase de toamnă se prelinge peste tranșee și peste peisajele brăzdate de cratere pentru a fi înlocuită curând de gheața și de zăpada nemiloasei ierni rusești.

În acest al doilea an de campanie rusească nu mai suntem la fel de naivi și de proaspeți ca la început. Foștii temerari idealiști s-au transformat în soldați posaci și veșnic obosiți ai războiului din tranșee, indivizi duri lipsiți de simțul umorului. Înrăiți, privim împrejurimile cu cel mai acut spirit critic. Durata războiului a adus cu sine numeroase schimbări la care camarazii mei reacționează cu un sarcasm caustic, iar eu cu o ușoară tristețe. Nu sunt nici Renn [Ludwig Renn, romancier german și

adversar al nazismului], nici Remarque [Erich Maria Remarque, romancier german opozant al războiului], așa că gata cu asta!!

Dar există întotdeauna un lucru care ne mobilizează: dragostea pe care cei de acasă o au pentru noi, hoinarii din linia întâi. Ochii întregii patrii sunt ațintiți asupra noastră, toată Germania este mândră de noi. Chiar așa, toată Germania? Ei, cu excepția neisprăviților care nu merită să fie numiți germani!

Soldații de pe front au destine diferite. Mai întâi, tipul norocos, a cărui unitate participă la marile operațiuni ofensive și, oricât de grea ar fi lupta, este răsplătit cu evenimente schimbătoare și cu experiențe noi. Totodată, mai este răsplătit și cu sentimentul că toată lumea de acasă urmărește cu entuziasm cursul acțiunii pe hărți și prin intermediul reportajelor de la radio OKW.

Mult mai dificil și mai epuizant este tipul nostru de război, cel pe care-l poartă *Frontschweine,* a cărui soartă îi conduce spre bătăliile defensive grele. Evident că lupta de apărare este menționată fugitiv în rapoartele militare. Realizările de pe frontul nostru nu le oferă o mare varietate de povești corespondenților de război. Cursul evenimentelor este dur, iar zilele și nopțile de lupte grele se succed unele după altele. Aici nu există momente măreațe, care să compenseze cele mai mari dificultăți ale ofensivei. Luptăm cu înverșunare pentru fiecare metru de teren: locotenent, subofițer și soldat, toți zac în adăposturile mizere ori, dacă au noroc, în buncăre; zile la rând, uneori săptămâni, trebuie să îndurăm focul artileriei inamice. Fiecare atac este urmat de un altul; trebuie să ne aliniem mereu pentru contraatac.

Când este folosit cuvântul eroism, acesta ar trebui să se refere la realizările a mii de luptători anonimi din tranșee, care au luptat cu succes în bătăliile defensive din ultimele luni.

Un superior mi-a spus într-o zi:

— Ar trebui să știi că realizările soldaților dumitale vor fi scrise cu majuscule pe prima pagină a cărții nemuritoare cuprinzând faptele măreațe ale soldaților germani din anul 1942, chiar dacă ziarele vorbesc mai puțin despre ele decât despre succesele evidente de pe alte fronturi.

Suntem recunoscători pentru cuvintele amabile.

Ninge ușor și un vânt tăios ne aruncă în față apa rece ca gheața. Toți ochii se uită fix înainte, acolo unde iadul s-ar putea dezlănțui în orice clipă. Încă din zori ne așteptăm ca rușii să atace. Sunt mii care așteaptă... Mâinile nerăbdătoare, nervoase, verifică măștile de gaze, mută grenadele de mână din partea dreaptă a adăpostului în partea stângă și invers pentru a pregăti defensiva, făcând mii de lucruri care nu au nicio semnificație și niciun scop.

Camarazii noștri artileriști stau lângă tunurile lor, așteptând, așteptând mereu... Mâini nerăbdătoare învârtesc șuruburile unse de la *Libelle* [*Lom-57 Libelle,* planor de recunoaștere]. Al naibii de departe se află mortierele grele, cu obuzele pregătite. Artileriștii care trag cu rachete verifică iar și iar fitilurile, deoarece tirul lor distrugător trebuie să slăbească atacul rușilor. Totul trebuie să funcționeze corect pentru a nu permite forței superioare a bolșevicilor să ne copleșească și să pună mâna pe alte zone ale orașului morții.

Ne ghemuim în vizuinile noastre, tremurând și înghețând de frig... Deși nu e vorba chiar de gerul care ne face să clănțănim din dinți! O mie de oameni pământii stau cu privirea ațintită în fața lor. Succesul defensivei depinde de ochii ageri ai câtorva oameni, acești observatori ai pozițiilor avansate, care trebuie să se uite fix prin perdeaua de zăpadă și să recunoască la timp pericolul...

Troienele de zăpadă sunt tot mai mari. Se apropie un curier traversând băltoacele noroioase late de un metru. Ordin de la divizie! „În momentul în care inamicul atacă, infanteria noastră reacționează imediat printr-un contraatac. Tunarii antitanc vor sprijini atacul și vor lua în primire asaltul tancurilor inamice.” Așa a fost scris mesajul pe hârtia murdară, ceea ce înseamnă că va trebui să parăm focul inamic pentru a pătrunde cât mai curând posibil în punctul mort al artileriei grele.

Înghețăm holbându-ne la zăpada troienită cu lacrimi în ochi, așteptând...

Apoi, dintr-odată, o explozie enormă aruncă pământul în aer și începe focul sovietic nimicitor. Artileria își trimite salva de salut în calea noastră, PaK-urile trag din interiorul caselor de pe cealaltă parte a străzii; tancurile trag din lateral; escadroanele

zburătoare aruncă peste noi un potop de bombe și, intermitent, se aud exploziile mortierelor.

Atac! Atac în iad! E iadul pe pământ, zgomotul și tumultul, exploziile permanente ale proiectilelor de toate calibrele, șuieratul gloanțelor prin aer, ploaia de schije, țărâna care zboară în toate părțile în urma detonărilor, pământul care se zguduie continuu, fumul înecăcios și puturos al prafului de pușcă și, printre toate astea, bufniturile puternice și rapide ale propriilor noastre mortiere.

Trebuie să trecem prin acest infern; infanteria se năpustește în fața noastră. Trebuie să-și dea mereu silința; soldații săi trebuie să rămână curajoși și duri, încăpățânați și cu sânge rece, și nu au voie să se gândească nici măcar o secundă că în clipa următoare ar putea fi răniți sau că ar putea muri.

Zgomotul luptei purtate de infanterie: duduitul mitralierei, descărcarea carabinelor, bubuitul sec al tunurilor ușoare – toate astea sună ca niște flaute mici într-un concert de tunete. Cu toate acestea, armele ușoare și oamenii care le mânuiesc vor decide soarta luptei.

După o oră de lupte sângeroase, atacul este respins. Soldații Roșii de asalt sunt terminați, se află la capătul puterilor. Prizonierii se împleticesc îngroziți spre noi. Dar, cu o forță nedomolită, armele grele bubuie mai departe, artileria inamică încearcă să găsească breșe pentru un al doilea sau un al treilea atac.

Zile la rând a fost un ger cumplit. Astăzi, mercurul din termometru a coborât până la 25°C sub zero; un strat gros de zăpadă a șters contururile întinselor ruine. Dar există întotdeauna proiectile de toate calibrele care sfârtecă albeața omătului, lăsând în urmă îngrozitoare pete negre și roșii. Începe iarăși o perioadă grea; numai Dumnezeu știe ce ne așteaptă în următoarele săptămâni. Liniștea este sfâșiată brusc de rachetele lansate din bombardierele rusești. De acum înainte, cerul va fi brăzdat încontinuu de aceste stele artificiale.

O liniște ciudată domnește asupra sectorului Voronej. Oamenii spun că sovieticii au retras contingente importante pentru a le desfășura mai departe în sud, cu scopul de a porni alte ofensive. Om trăi și-om vedea! *Landserii* noștri se pricep de minune să lanseze zvonuri. Este foarte puțin probabil să avem

parte de câteva zile liniștite! Până acum, ne-am aflat mereu acolo unde a fost lupta mai grea. Cred că o să fie la fel și după sosirea întăririlor.

Au sosit ordinele de deplasare! Oare câte am primit în timpul acestei campanii uitate de Dumnezeu? Suntem iarăși în picioare și ne urcăm în trenurile de marfă pentru a ne îndrepta, de dragul variației, din nou spre nord. Timp de 48 de ore nu ne-am uitat dincolo de buza tranșeelor sau peste mlaștina frontului, acoperită cu un strat subțire de zăpadă. Sub crusta murdară zac sute de mine. Nici măcar nu i-am urmărit cu binoclul pe bolșevicii ascunși cu mitralierele lor în buncăre și în tranșeele adânci.

Vreme de 48 de ore nu am fost nevoiți să ne înghesuim și să ne cuibărim în țărână ori de câte ori inamicul își întindea spre pozițiile germane brațul lung, dotat cu armament greu, de parcă ar fi încercat să șteargă de pe fața pământului tot ce ieșea la suprafață dintre brazde. Nu a trebuit să ascultăm sunetele „orgilor lui Stalin” în timpul nopții, când întunericul este brăzdat de lumina fantomatică a trasoarelor, iar tăcerea e străpunsă brusc de șuieratul grenadelor și de lătratul mitralierelor, soldate câteva secunde mai târziu cu sute de morți.

Ordinul „Compania se transferă în nord” ne-a îndepărtat de lipsuri și de dorința simplă de a supraviețui, ca și de încordarea permanentă a nervilor, simțurilor și mușchilor. Acum avem parte de siguranța confortabilă a trenului de marfă încălzit. Ne mișcăm ușor, un kilometru după altul, spre nord. Încotro? Nimeni nu știe. Oricum, nu contează! Înveliți cu paie, moțăim, apoi cădem într-un somn adânc și odihnitor.

Următoarele cinci zile și nopți sunt lipsite de griji și traversăm dormind pe săturate întinsa și imaculata câmpie rusească. Apoi coborâm din tren. Am uitat de uriașul câmp plin de ruine al Voronejului, orașul morții. Ne aflăm din nou la câmpie, iar pentru a ne apăra împotriva frigului și a inamicului trebuie să ne bazăm pe mizerabilele cocioabe din jur. Soldați, soldați...! În timpul zilei geroase îndurăm viscolul; în timpul nopții, dormim scurt și agitat în sacii *ruski* împuțiți. Nu că nu ne-am fi odihnit trupurile curate în sute de paturi europene. Am visat frumos în paturile baroce elegante din castelele franțuzești care nu au nimic de-a face cu războiul; ne-am întins peste sacii

de paie din buncărele englezești și am ascultat cu inima bubuind în piept impactul salvelor sau am prins ploșnițele din saltelele marocane umplute cu stuf. Am avut vise nepotrivite în cearșafurile curate și răcoroase de pe paturile din internatele belgiene și despre trupurile mai mult sau mai puțin inocente ale fetelor care dormeau acolo. Ne-am șters de praful și de sudoarea bătăliei pe cuverturi. Am trăit cele mai încăpățânate atacuri ale ploșnițelor din canapelele de piele ale evreilor polonezi. Pe munții de perne curate și pe cuverturile brodate, proaspăt spălate ale Ucrainei de Vest am visat la casele noastre. Mai târziu, am cunoscut îngrozitorii saci de dormit ruși din paradisul sovietic.

Am devenit experți în ospitalitate, iar în viitor nici cea mai murdară și mai slinoasă gazdă nu ne va putea lua prin surprindere. Am trăit toate gradele de umilire fizică a trupurilor noastre infestate de paraziți. Merită văzute fețele noastre solemne atunci când, înainte de lăsarea rapidă și înfricoșătoare a întunericului, găsim o cocioabă fără un bilet lipit de ușă, pe care să scrie „Ocupată de unitatea numărul cutare”.

Chiar și atunci când o duzină de localnici împuțiți populează mica încăpere de lemn, câțiva dintre noi se instalează confortabil înăuntru. O colibă înghite oameni cu nemiluita. Ne împrăștiem pe podea alături de ruși; generații întregi se mută pe cuptorul lat, care ocupă aproape jumătate din cameră. Soție și copil, bărbat și păduchi; opt sau zece, ori 12 sau 15 stau întinși acolo, dar nu pentru că noi le-am ocupat spațiul. Chiar și în absența noastră se înghesuie peste sau în spatele cuptorului. Pentru noi, arhetipul traiului și al confortului este dimensiunea spațiului. În cazul rușilor, lucrurile stau altfel: pe primul loc se află cuptorul. Unii au legat câteva scânduri și au fixat un acoperiș deasupra și au astfel propria lor colibă. Așa locuim noi acum, bine delimitați, unii pe cuptor, iar ceilalți în restul colibei, în vreme ce lampa de pe etajera de sub o icoană arde toată noaptea.

În pofida mizeriei și a insectelor, trăim câteva zile fericite și lipsite de griji în aceste cocioabe jalnice. Câte unul chiar îndrăznește să se gândească la sărbătorirea Crăciunului aici, în timpul acestui răgaz și într-o relativă siguranță. Dar numai un idealist absolut s-ar putea gândi la asta. În ce mă privește, mă

port așa cum m-am purtat mereu în timpul acestei campanii nenorocite. Pui rufele murdare într-o găleată cu apă și aștepți să îmbraci o dată o cămașă curată – nu contează că tocmai am primit ordinul de plecare. De data asta, trebuie să ne deplasăm extrem de rapid. Rufele ude sunt făcute ghemotoc în rucsacuri, iar după 30 de minute mărșăluim spre sud, fără să cunoaștem destinația. Judecând după ritmul marșului, undeva arde ceva.

După un marș record ajungem la Kastornoie. Noi trupe gata de luptă sunt trimise în calea noastră și în câteva ore noul batalion al armatei de *Panzerjägers* este pregătit pentru acțiune. În pofida onoarei care ni se face – nu multe unități devin trupe „Wehrmacht" –, nu prea știm ce să credem despre toate astea. În sud, situația pare suspectă; numeroasele ambulanțe pe care le întâlnim nu au darul să-ți ridice moralul.

După o scurtă vizită făcută camarazilor de arme unguri, ajungem la Rossoș, unde se află A.O.K.-ul [*Italienischen Armee-Oberkommando*] italian. Acolo sunt întâmpinat de chipuri grave. Cineva întreabă într-o franceză stricată cum stau lucrurile; conversațiile scurte sunt confuze și tensionate.

Seara, pe un viscol mușcător, ajungem la poziția ocupată de *Alpini-Corps*. În aceeași noapte, un atac al sovieticilor, susținut de tancuri, este oprit, iar inamicul e împins înapoi, peste râul Don. Tânăra divizie a suferit primele pierderi.

În noaptea următoare, senină, înghețată și luminată de lună, inamicul înaintează iarăși pe gheața Donului cu tunurile sale de oțel enorme. Bătălia ține până în primele ore ale dimineții. Se poate spune că i-am cunoscut pe ruși de-abia ieri, că o mulțime de lucruri sunt puse la cale acolo, deoarece acești *schweine* Roșii încearcă să simuleze atacuri de proporții ca să ne abată atenția de la alte poziții. Acest lucru este confirmat de mărturiile prizonierilor.

Aceste observații și previziuni sunt transmise stațiilor comandoului italian. Totul este dus la îndeplinire de personalul comunicațiilor germane. Pentru ai noștri, situația este discutată într-o franceză stricată. Nu se ajunge la niciun acord, ofițerii germani de comunicații judecă situația altfel (probabil mai corect) decât domnii italieni. Se fac mai multe traduceri, ofițerilor germani le-ar plăcea să bată cu pumnul în masă, dar trebuie să fie curtenitori cu camarazii lor de arme și să le

zâmbească politicos! Se scurge un timp prețios! Nu se întâmplă nimic – bieții *schweine* din tranșee și-au dat seama că se apropie o catastrofă. Previziuni întunecate le amărăsc inimile. Încă o dată, pozele uzate ale iubitelor, soțiilor și mamelor trec prin mâinile infanteriștilor. Nu e deloc un semn bun!

Noaptea, suntem retrași din poziția Alpini. De data asta, lucrurile se petrec alandala. Când mijesc zorii, traversăm în fugă smârcurile înghețate din Kalitva către sud, rămânând aproape de front. Aici, situația e nesigură! Ce început nefast! În Orobinski suntem întâmpinați de primii infanteriști germani. Epuizați și plini de sânge, se uită la noi cu fețele lor pământii, fără să rostească un cuvânt. Un adevărat porc de linia întâi știe ce se întâmplă. Chiar și în absența cuvintelor, înțelegem că în fața noastră se întrezărește un mare dezastru, deoarece mirosul de cadavre plutește în aer. Situația pare să fie albastră.

Frontul se rostogolește și se umflă, creând un zid de noroi în spatele căruia caut să mă adăpostesc de vântul înghețat care împrăștie burnița în pâraiele puțin adânci, de un galben murdar. Pe ulițele înghețate și pline de hârtoape ale satului domnește un haos sălbatic. Domină o stare de tensiune periculoasă.

Artileristul, care de obicei este un țărănoi indolent și iubitor de animale, își croiește acum bietul cal costeliv într-un mod care-ți frânge inima. Animalul chinuit își întinde gâtul și frâul se agață de un tun antitanc care vine din spate. Șoferul camionului, care e de obicei calm și răbdător, frânează brusc, iar partea din spate a camionului alunecă într-o parte și lovește un vehicul al infanteriei încărcat cu niște pachete mici. Se creează un haos populat cu vehicule și oameni, părțile implicate zbiară și înjură, iar italienii latră și țipă cu vocile lor subțiri.

Apropo de italieni! Brusc, am o revelație și îmi dau seama cu claritate ce se petrece acolo. Pe drum, mă întrebasem deja de ce întâlnim atât de multe grupuri mici și mari de soldați italieni, care bântuie de capul lor, fără să fie conduse de nimeni. După un schimb de cuvinte cu un camarad care știe mai multe despre această situație, în mintea mea se face lumină: băieții ăștia își iau tălpășița; fug la fel ca ofițerii lor, care și-au pus deja la adăpost neprețuitele lor vieți. Rămâne în urmă o mână de germani care-și sacrifică viața în confruntarea cu o forță de 20 de ori mai mare decât a lor. Aceste cete care tot vin stau în

calea celor care vor să-și ajute camarazii condamnați la moarte. Plini de ură și de dezgust, ne uităm la fețele celor care fug. Lașilor, ați distrus pentru totdeauna credința în camaraderia de arme. Ați fost și veți rămâne niște trădători!!

Înaltul comandament german face presiuni asupra A.O.K.-ului italian, încercând să-l determine să pună capăt acestui aflux de oameni. Din nou, se fac traduceri și se negociază, dar fără niciun rezultat, deoarece zvonurile panicarde despre fugă – astăzi știu că a fost vorba de o armată întreagă – îi determină chiar și pe cei mai „curajoși" italieni de pe cuprinsul hinterlandului să-și facă bagajul. Marii camarazi din învecinatul *Alpini-Corps* vor să salveze onoarea compatrioților lor; încearcă frenetic să instaleze poziții în care să-i poată regrupa pe cei care fug.

Pământul este înghețat mult în adâncime. Prea târziu, totul e tardiv! E un ger crâncen, iar vântul mușcător îți pătrunde până la os. Prin urmare, ne bucurăm să primim la prânz ordinul de a ne ocupa pozițiile. A doua companie, cu vehicule minunat echipate și cu tunuri, este retrasă pentru a se întoarce în poziție la câțiva kilometri mai departe spre sud. N-am mai văzut-o de atunci.

Unitatea noastră este desfășurată în direcția Zapkovo, unde încercăm să ne stabilim cât de cât confortabil în buncărele primitive. Îmi îndrept atenția în mod special asupra italienilor. Dacă situația n-ar fi fost atât de gravă, ne-ar fi pufnit râsul. Își iau tălpășița unul câte unul, cu privirile plecate. Fețele lor sunt gălbejite și probabil că nici chiloții nu arată mai bine.

Camioanele care nu pornesc imediat din cauza frigului crâncen sunt lăsate în urmă. Nimeni nu-și asumă responsabilitatea pentru transportarea proviziilor uriașe stocate în depozite. Păcat că încă mai sunt postați paznici în fața lor; altfel am fi știut ce să facem.

Odată cu înserarea sosesc mâncarea și veștile. Cu stomacul plin, privim cu încredere spre orele următoare. O să fie bine. Dimineață va avea loc un atac, iar un regiment de poliție este adus pe post de întăriri. O baterie mare, din apropierea muntelui din Zapkovo, va intra în poziție în timpul nopții pentru a acompania atacul.

Este o noapte senină, înghețată, luminată de lună. E cumplit de frig, aproximativ 35°C sub zero; fără mănuși, pielea s-ar lipi de metalul armelor. În direcția Orobinski, cerul devine timp de câteva minute un zid de foc tremurător din cauza salvelor trase de „orgile lui Stalin”; bubuiturile îmi amintesc de vremurile bune de altădată. Din cauza lor nu putem auzi șuieratul ușor și pufăitul familiar al *Ivanilor.* Dintr-odată, un freamăt gâlgâitor... nu mai avem timp decât să ne lăsăm fulgerător pe vine înainte ca explozia să cutremure pământul. O altă bombă lovește la 100 de metri de noi, iar schijele zboară prin aer ca artificiile. Vecinul meu, care în viața civilă este metalurgist, își amintește de puhoiul de scântei al aparatului de sudură. Băiatul ăsta nu se înșală deloc!

De acum înainte, bubuitul exploziilor este continuu. Bombardierele nu ne mai acordă nicio atenție; în schimb, aruncă ciorchini de bombe la intrarea în oraș, unde drumul devine foarte abrupt. Fir-ar să fie, probabil că în locul acela a văzut unul dintre noi bateria grea cu puțin timp în urmă. Am dat de naiba !

Cu puțin înainte de miezul nopții, un ofițer de rang înalt vine la mine în buncăr. Este comandantul bateriei grele; îmi povestește disperat că în ultimele două ore a încercat să urce muntele, dar fără succes. Drumul este acoperit de gheață, iar tunurile alunecă în toate părțile. Timp de două ore, *Ivanii* au aruncat bombe în zona aceea; jumătate din baterie a fost făcută praf și pulbere, străzile sunt acoperite de un terci format din sânge și metal. Probabil că e ceva îngrozitor. Omul este atât de supărat, încât ochii i se umplu de lacrimi. Noi ar trebui să dăm o mână de ajutor cu motoarele de tracțiune. Îmi e greu să-i explic că nu mai avem benzină decât pentru urgențe, în cazul în care ar trebui să evacuăm componentele cele mai prețioase. Niciun post italian nu ne-a dat benzină. Soldații germani n-au decât să sângereze; domnii italieni au nevoie de ea ca să fugă.

Amărât și dezamăgit, se întoarce la ce a mai rămas din bateria încă bombardată de ruși. Ne simțim groaznic. Nu i-am ajutat pe camarazii artileriști, iar mâine nu ne putem aștepta la vreun ajutor din partea lor. Fără armamentul lor greu, atacul va fi jalnic. Și totul din cauza câtorva litri de benzină, numai italienii ăștia împuțiți sunt de vină!

Situația arată rău. Am atacat în dimineața asta; regimentul de poliție sângerează de moarte sub presiunea copleșitoare a rușilor. Nici chiar noi, germanii, nu mai putem rezista. Sectoare mari sunt deja încercuite; altele au fost făcute fărâme de „orgile lui Stalin” și de tancuri.

Înainte de prânz, tancurile rusești pătrund pe neașteptate în oraș. Trag sistematic în toate vehiculele, incendiindu-le; noi înșine suntem vânați ca niște iepuri. Nu putem înainta prin stratul gros de zăpadă; cineva cade, este înșfăcat de șenilele unui T-60 și făcut chisăliță. Nu poți vorbi despre așa ceva decât folosind câteva cuvinte inexpresive – groaza și oroarea rămân ascunse în spatele lor.

La prânz trebuie să evacuăm orașul, nu mai putem rezista! În urma exploziilor continue, șrapnelul zboară pe străzi, iar fumul înecăcios ne întunecă privirea. Tabăra de primire din Zvanovka! Toți cei care au reușit să scape de distrugere s-au adunat aici.

Dumnezeule mare – cum arătăm! N-aș paria un ban pe viața mea. În cel mult o oră, tancurile inamice vor fi aici. Nu avem cu ce să ne împotrivim.

Dinspre intersecție se apropie un curier călare – mai există așa ceva în războiul ăsta?! Nu avem timp să-l admirăm – zbang!! Lovit în plin! Om și cal sunt pulverizați sub formă de atomi. Mi se pune un nod în stomac. La naiba! Nici măcar noi nu vedem în fiecare zi astfel de lucruri!

Seara primim ordin să asigurăm toate documentele secrete și să încercăm să trecem prin Krinicinaia. Îl iau cu mine pe adjunctul regimentului; un tanc inamic a trecut peste picioarele lui. Bietul de el țipă la fiecare hurducătură de pe drumul desfundat. Totul e atât de minunat, încât îți vine să vomiți! Pe drum dau peste un transport italian format din zece camioane grele. Acești italieni sunt ocupați să arunce în șanț obuzele de care e atâta nevoie pe front. Asta doar ca să se poată deplasa mai rapid. Văd roșu în fața ochilor; o furie nesăbuită pune stăpânire pe mine și mă năpustesc ca un diavol drept în ceata tremurândă. Probabil că am și tras, după cum mi-a povestit mai târziu șoferul. E posibil să nu fi fost conștient de ceea ce am făcut. Nu contează însă, pentru că erau explozii din toate părțile.

Sute de camioane italiene au fost părăsite de banda asta de lași. Cu câteva excepții, toate sunt golite de ruși o oră mai târziu. Nici nu-ți vine să crezi. Pur și simplu, au lăsat în urmă proviziile unui întreg corp de armată – care trebuiau să-i ajungă până în mai 1943. Roșii au pus mâna pe ele și se îndoapă cu mâncarea aceea minunată. Aproximativ 80.000 de conserve de carne, tone de untură, cârnați uscați, 500 de saci de cafea, 20.000 de litri de coniac etc. Ca să nu mai punem la socoteală alte alimente. Cu doar două zile în urmă aruncasem o privire în depozitele uriașe și făcusem zâmbre, salivând, la vreo câteva sute de bucăți de șunci. Ce păcat, ce mare păcat!

Soldați germani apărând linia din jurul orașului Rossoș.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Tanc sovietic camuflat atacat la Rossoș.
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința www.wwii-photos-maps.com)

Zvanovka a trebuit și ea evacuată. Ne retragem sub focul dezlănțuit, iar O.B. este grav rănit. Tabăra de primire se mută spre est, pe lângă Golubaia-Kriniza. În Golubaia, aproape de stână, se află postul diviziei. De azi dimineață, Roșii au atacat cu tot arsenalul aerian. În jurul prânzului, patru avioane de luptă zboară pe deasupra stânei. Aparent, nu ne acordă nicio atenție. Zece minute mai târziu, se întorc. Înainte de a ne putea adăposti, plouă cu bombe peste noi. Dar nu sunt urmate de explozii. Dezamăgire! Oamenii se ridică din țărână pentru a discuta despre muniția rusească de calitate proastă, dar pământul sare în aer în jurul nostru. Îmi dau seama dintr-odată – bombe cu ceas. Un fum negru și puturos mă înconjoară. „Arde benzina”, strigă cineva. Din norul de fum apare alergând un rus mic de statură, șoferul camionului cu benzină. Ca o torță umană, se împleticește câțiva pași, apoi acoperișul în flăcări al unei case alunecă și se prăbușește peste el.

Plin de sânge, Heinz Stichel cade la pământ; Eichler zace lângă vehiculul său, cu picioarele zdrobite. Nori galbeni de gaz se ridică din craterele bombelor; chiar acolo zac sfârtecate trupurile lui Mueller și Fritz Knoll. Micul Nolte, excelentul nostru medic-șef, stă sprijinit de zidul unei colibe, bietul, dragul de el! Se uită în depărtare, de parcă ar visa; nimic din ceea ce e în jur nu-l mai privește – probabil că se gândește la băiețelul lui, născut cu opt zile în urmă. Un firicel de sânge i se scurge pe chipul copilăresc; în creștetul capului său zăresc ceva alb – creierul. Cu o voce slabă, rostește un singur cuvânt. „Păcat!”

În ultimele zile am fost în Rossoș, 18 sau 20 de kilometri în spatele noului front; doar o singură companie, deja înjumătățită, mai rămâne să-i țină piept inamicului. Într-o scurtă perioadă de timp, tânăra și puternica divizie a fost înfrântă și peste 100 de oameni sunt dați dispăruți. Câți dintre ei or mai fi vii în spatele liniilor inamice?

24 decembrie: Ajunul Crăciunului! Plutind peste zăpadă și peste gheață, străbătând noaptea neagră și vijelioasă, gândurile noastre se îndreaptă spre familiile de acasă, unde, la ora asta, lumânările aprinse din bradul de Crăciun aruncă o lumină blândă asupra chipurilor vesele ale copiilor – Erika! Unde o soție tânără și frumoasă, cu ochii umezi, ține în mână scrisoarea

iubitului ei soț, iar gândurile sale ajung până departe – peste gheața bătrânelor râuri, peste pădurile rusești zdrențuite, unde lupii urlă, peste ruinele marilor orașe care și-au pierdut aspectul îngrozitor sub stratul de zăpadă trist și mohorât, peste colibe, până la iubitul ei. Noapte tăcută, noapte sfântă...

Tăcută?! Bubuiturile și mugetele frontului zgâlțâie ferestrele. Sfântă?! În fața noastră, ucigașii Roșii își etalează forțele înzecite, năpustindu-se asupra jalnicului post german. Acești cuțitari beți își înfig țipând baionetele în trupurile cuprinse de spasme ale camarazilor noștri răniți. „Pace pe pământ!” Dumnezeule din cer, când va mai fi din nou așa?

Lumânările micului nostru *Tannenbaum* au ars de tot, noi am citit numeroasele cuvinte frumoase de acasă, este cald în mica noastră încăpere și este cald în inimile noastre. Sunt fericit și mulțumit. Oare nu am toate motivele să mă simt așa? Nu ne confruntăm cu inamicul și am primit o sută de lucruri bune de mâncat și de băut. Puținul vin bun băut a alungat spectrele rele și lupta asta blestemată; rămâne în urmă recunoștința pentru faptul că suntem vii. Cine nu visează la confortul alături de soție și de copil – acasă, în Germania!!

Potopul Roșu a stagnat, ca un mic stăvilar, un front subțire format din germani curajoși stă neclintit; își păstrează poziția! În sud e o altă poveste, acolo inamicul a avansat spre vest și spre sud-vest, cucerind Millerovo și apropiindu-se amenințător de Rostov.

În pofida mândriei noastre stârnite de ultimele succese, nu ne putem bucura din cauza furtunii care se dezlănțuie în sud. Întrebarea care revine mereu este dacă ungurii își vor păstra pozițiile în nord.

Zilele petrecute în Rossoș sunt lipsite de griji, atacurile zilnice ale bombardierelor rusești nu ne pot tulbura liniștea sufletească. Ne-am bucurat de un Revelion liniștit și contemplativ în compania unei sticle de șampanie, aducându-ne aminte de agitația din 1942. Oare ce se va mai întâmpla în anul care vine? Noroc că nu știm. După tot ce am auzit și văzut, cred că în 1943 se va ajunge la o decizie. Am utilizat o mare parte din energie în est și în vest, doar rușii își mai mobilizează acum cele mai valoroase resurse.

15 ianuarie 1943: În dimineața asta cerul e senin; temperatura a coborât până la -30°C. Straturi albe de ceață acoperă mlaștinile din Kalitva. Herbert, camaradul nostru, are vezica slabă și iese din încăpere la ora 5, trântind ușa în urma lui. Revine în cameră, alb ca varul la față, și țipă: „Tancuri rusești!” Mă trezesc imediat și ies în stradă. Aud clar huruitul tancurilor și, la scurt timp după aceea, o explozie. Fir-ar să fie, probabil că ticăloșii ăștia sunt foarte aproape. Apar acum pe partea cealaltă, înaintând unul după altul prin grădini; se opresc, trag și se îndreaptă greoi spre centrul orașului. Zece, 15, 18, 20 de blocuri grele de oțel – T-34 și KWI – ajung la pod. Infanteria se dispersează. Șase tancuri grele trec pe lângă noi, fără să ne observe, și își continuă drumul spre gară. Nemernicii vor să ne izoleze trupele. E momentul să ne pregătim.

Nu avem armament greu sau explozibili; aproape că nu ne-au mai rămas deloc trupe în oraș. Aruncăm o parte dintre bunurile personale în camioane și ne îndreptăm încet spre strada principală, la adăpostul clădirilor. Nori negri plutesc deasupra orașului. Avioanele Stuka se aruncă asupra tancurilor rusești ca niște ulii, bombardându-le și împiedicându-i pe Roșii să se apropie de noi. Străpungem încercuirea după o oră. Orașul Rossoș, incendiat, rămâne în urmă, ultimele tancuri trag cu obuze în convoiul nostru. Am scăpat!

Toți soldații de pe Frontul de Est sunt familiarizați cu asprimea iernii rusești: haosul și teroarea domnesc pretutindeni; tancurile au fost abandonate, scoase din luptă sau ard de-a lungul drumului; rușii bombardează permanent; proviziile de alimente sunt incendiate; așteptăm îndelung în nămeți și suntem degerați. Chiar și cea mai mică rană poate cauza probleme majore, deoarece serviciile medicale sunt inexistente. Nimeni nu te mai ajută; fiecare e pe cont propriu. Cei slabi mor în șanț sau în timpul viscolului.

Zece sau 20 de oameni cuprinși de frică stau agățați de ambele laturi ale unui camion și sunt zdrobiți în convoi. Unii și-au pierdut mănușile și le-au degerat degetele; li se înmoaie genunchii și cad, apoi sunt uciși de camioanele care vin din spate. Implorări, scâncete, înjurături și împușcături... Toți cei care au trecut prin această experiență devastatoare n-o vor uita pentru tot restul vieții.

Se întâmplă tot ce poate fi mai îngrozitor: ungurii din nord se retrag, ori s-ar putea spune că întreaga armată a căzut pradă panicii și a luat-o la sănătoasa.

Nikolaievka! Noaptea e luminată de sute de focuri. Bombele cad tot timpul. Aerul vibrează din cauza exploziilor, a huruitului produs de prăbușirea clădirilor, a exploziilor incandescente ale vehiculelor pline cu benzină și a țipetelor celor răniți. Caii cuprinși de panică galopează pe străzile în flăcări, călcând totul sub copite.

Încotro s-o apucăm? Să urmăm valul de refugiați până la Valniki sau să ne întoarcem la Budienîi, care e mai aproape de front? Mă folosesc de toată puterea de convingere pe care o mai am pentru a-i face pe camarazi să accepte Budienîi ca următoare destinație.

Tancurile rusești au pătruns peste tot. După Budienîi, sunt familiarizat cu terenul, lucru de o importanță capitală în cazul evenimentelor neprevăzute. A doua zi dimineața primim un mesaj care ne transmite că, în apropiere de Valniki, tancurile rusești au atacat și distrus întregul nostru convoi. Dumnezeu să ne ajute!

Budienîi a fost abandonat! Valniki a fost abandonat! Retragere spre Volokonovo. Și Volokonovo a fost cucerit după o luptă aprigă cu tancurile rusești! Evadare – retragere – disperare.

Ajungem la Belgorod aproape complet epuizați. Dacă cineva mi-ar fi spus acum trei luni că voi vedea din nou Belgorodul, aș fi zis că e nebun. Dacă cineva ar fi prezis în prezența mea că linia frontului va fi din nou aici, i-aș fi fărâmat fiecare oscior din corp.

Cu toate acestea, lucrurile arată la fel ca acum un an. Sacrificiile sângeroase de astă-vară au fost în van. Dumnezeu să ne dea tăria de a îndura și să ne ferească de slăbiciune!

Kursk

Sosirea la Kursk. Comandamentul militar al armatei ne-a ordonat să pregătim cât mai repede posibil artileria grea și vehiculele de transport. Din trupele rămase și din soldații în permisie, care așteptau în gară, au fost formate două companii. Voronej a fost abandonat, Kastornoie a căzut, Sektikrî e

amenințat. Valul de Roșii se scurge spre vest ca o avalanșa, zdrobind totul în cale. Kursk va fi și el ocupat cât de curând.

Mă întâlnesc din când în când cu vechi camarazi care au reușit să ajungă la poziția noastră. Chipurile lor palide sunt schimonosite de groază și disperare. Ne povestesc experiențele oribile prin care au trecut. Heinz Scheele, din Latuaia, sosește și ne vorbește despre atacul tancurilor rusești asupra unui tren sanitar. Partizanii au aruncat în aer un pod feroviar de lângă Kastornoie. Două trenuri pline cu soldați răniți și neajutorați au fost blocate pe șine. În momentul acela au sosit tancurile rusești și au tras cu obuze asupra vagoanelor. Pentru ele, ținta a fost ușoară. După o jumătate de oră, din șinele de tren nu au mai rămas decât niște resturi fumegânde. Atunci au încetat și ultimele țipete și scâncete. Așa s-a încheiat una dintre miile de catastrofe din zilele noastre.

Roșii au ajuns la Ponîri, o importantă linie ferată spre Oriol; Știgri a trebuit abandonat. Kursk este și el în pericol. Comandamentul militar ordonă apărarea orașului, însă soldații de rând simt că e inutil, că e prea târziu. Motivația armatelor, diviziilor și a sutelor de mii de soldați a atins nivelul minim. Aceasta este consecința suferită de majoritatea soldaților care au luptat pe un front criminal timp de 41 de zile și de nopți, fără întrerupere, în vreme ce camarazii lor s-au distrat în Franța. Poți îndura toate astea până la un punct. Dumnezeu să ne ajute dacă apar urgențe neprevăzute.

Suntem al naibii de obosiți, iar inimile noastre sunt frânte! Suntem niște soldați devotați trup și suflet liniei întâi! Avem încredere în comandanții noștri și acceptăm sarcini dificile fără să ne plângem și cu inima deschisă – dar și soldații răsfățați din Vest trebuie să se poarte ca niște soldați. Să nu mi se vorbească mie despre invazia englezilor. Să-i lase pe răcanii britanici să vină. Nu se vor mai întoarce acasă după ce noi, războinicii de pe Frontul de Est, le vom „prăji” picioarele.

Inamicul se află acum la porțile Kurskului. Depozitele de alimente, echipament și piese de schimb au fost golite, iar ultimele servicii medicale au evacuat orașul. Zi și noapte, plouă cu bombe peste clădiri. Gara a ars și este complet distrusă. Nu va mai pleca niciun tren cu cei care-și așteaptă permisiile.

Gara din Kursk – acesta a fost visul a sute de mii de soldați germani! Aici a început extazul celor patru săptămâni de vacanță indescriptibilă; aici am urcat în tren cu inima bătându-mi tare în piept, jinduind după casă, după Germania! Pământul este presărat acum de cratere adânci; cazarma în care am primit proviziile a ars, indicatorul pe care scrie „trenuri de vacanță spre Germania” a fost făcut fărâme de bombe. Nu e oare acesta un simbol, ori poate un avertisment potrivit căruia ar trebui să ne ștergem din minte gândul la vacanță, la patrie, la soție și la copii, deschizându-ne inimile către lupta oribilă pentru existență? În lupta asta nu vor exista nici învingători, nici învinși, doar supraviețuitori și ființe umane schilodite!

Situația este gravă. Primesc din nou ordinul de a asigura documentele și arhivele secrete. Restul importantului echipament de comunicație este transportat într-un al doilea camion. În timpul nopții sosim la Sudsah via Ligov.

7 februarie: A doua zi dimineață ne continuăm marșul spre Sumî. Străzile sunt acoperite cu zăpadă și pline de ungurii care se retrag. Un convoi nesfârșit de sănii și tancuri. Ce gloată mizerabilă! Se târăsc prin zăpadă apatici și întunecați, cu picioarele învelite în cârpe, cu bețele de excursionist grele în mâini, iar unii duc cu ei numai teaca puștii – și-au aruncat sau și-au vândut puștile cu mult timp în urmă. Într-adevăr, și-au vândut propria pușcă! Săniile sunt încărcate cu bunuri furate sau obținute în urma unui târg. Aceștia nu mai sunt soldați, ci doar niște scursuri. Singuri sunt vinovați de decăderea lor.

Spre după-amiază mai avem 14 km până la Sumî. Ne e foame și suntem înghețați. Încă 14 kilometri și ne vom bucura de un adăpost cald.

Satul Șevcenko se află în dreapta, iar în stânga și în față se întinde o pădure. Soarele roșu apune dincolo de coroanele copacilor. Un tablou liniștit care-mi aduce aminte de patrie. Deși în zona asta pădurile sunt rare, totuși suntem atât de obișnuiți cu ele. Nimeni nu mă poate învinui că sunt nostalgic când mă gândesc acasă. Îmi prețuiesc doar amintirile frumoase.

Brusc, ne confruntăm din nou cu duritatea realității; o singură bubuitură puternică ne doboară la pământ. Apar continuu fulgere la marginea pădurii și chiar în satele aflate mai

sus. Trei gloanțe ne lovesc parbrizul, câteva bucăți de șrapnel cad în stânga și-n dreapta. Să ieșim imediat din mașină! Suntem urmați de ultimele vehicule ale ungurilor. În fața noastră se află o mașină și un camion german. Panicați, ungurii aleargă în toate direcțiile. Niciunul dintre ei nu trage – nu le-a mai rămas nicio armă! Nu auzim decât țipete, scâncete și șuieratul focului de mitralieră, duduitul înfundat al mortierelor și urletul tunurilor antitanc.

Cele două camioane ale noastre înaintează clătinându-se pe drumul acoperit de zăpadă. Săniile ungurilor îl blochează. Lovim caii lăsați de capul lor și, cu o forță supraomenească, reușim să răsturnăm săniile în afara drumului. Rămânem noi singura țintă și atragem asupra noastră focul carabinelor și al tunurilor. Suntem amorțiți. Trebuie să pregătim camioanele! Am reușit. Primul camion se urnește din loc. Prelata lui este lovită de focul mitralierelor. Carabina din mâinile camaradului meu Deuschle a fost despicată în două. Dar înaintăm. Bombele incendiare cad în zăpadă în fața noastră; proiectilele antitanc de 2 cm aterizează pe marginea drumului! Ce ticăloși afurisiți! Stau în picioare pe scara camionului și mă uit în jur! Un fum negru se ridică din prelată, benzina arde! Suntem aproape de destinație și s-a terminat! Al doilea camion e și el pierdut; un Ford în flăcări blochează drumul.

Acum trebuie să fugim ca să ne salvăm viața! Alergăm prin zăpada care ne ajunge până la genunchi; în jurul nostru se trage cu pușca. Complet epuizați, ajungem spre seară în Iunakovka. E incredibil: suntem șase și niciunul dintre noi nu a fost rănit. Doamne, ajută-ne și în viitor!

Satul a fost golit și demolat. În pădure se văd urmele celor aproximativ 200 de partizani sau de soldați Roșii. Nu e treaba noastră să verificăm acest lucru. Zona atacului este oribilă chiar și după ce zăpada a acoperit cadavrele ciopârțite. Sănii, camioane, mașini zdrobite, cai morți și aproximativ 80 de unguri zac peste tot. O mașină germană a fost ciuruită de gloanțe și arată ca o sită. E acoperită de zăpada moale, care parcă ar căina trupurile deformate ale camarazilor noștri. La câțiva pași, în mijlocul ruinelor, se află camionul german care ne deschidea nouă drumul prin zăpadă. Sergentul și soldații sunt morți, uciși de șrapnele! Acum îmi recunosc camionul. Sunt extrem de

ușurat. O verificare scurtă și îmi dau seama că a fost jefuit, dar că documentele se află la locul lor. Câteva cutii au fost deschise. Motorul e încă în stare de funcționare, dar platforma și prelata au fost grav avariate.

Al doilea camion a ars în întregime, iar acum fiarele înnegrite zac în zăpadă – un tablou trist. Dar suntem bucuroși că mai avem încă un camion funcțional, cu încărcătura lui prețioasă. Seara, ajungem în Sumî și ne aflăm temporar pe un teren sigur. Sumî este amenințat acum dinspre sud. Departe spre vest inamicul a reușit să pătrundă până în apropiere de Romnî, aflat la jumătatea distanței dintre Kursk și Kiev.

În această dimineață înghețată de februarie atmosfera este în întregime calmă. Soarele s-a ridicat pe cerul lipsit de nori. Sfera lui galben-roșiatică oferă privirii un contrast puternic cu cerul palid și cenușiu. Deasupra orizontului se văd dungi verzi, brăzdate de nuanțe de roz. Aerul înghețat produce sunete care seamănă cu niște pârâituri. Ziua și noaptea se reflectă în adânciturile din zăpadă, care, atunci când sunt dezgolite de lumina soarelui, strălucesc într-o lumină albastră, la fel de misterioasă precum cea dintr-o grotă. Când razele soarelui ating zăpada, culorile se schimbă și capătă o paloare cadaverică, atinse de o boare roșiatică, vibrantă.

Ne târâm prin zăpadă picioarele obosite; caii nețesălați trag cele șase sănii. De prima sanie este legat un *Akja,* adică o targă care șerpuiește la stânga și la dreapta, încercând să urmărească traseul șinelor. E un convoi tăcut, o prevestire a morții. *Akja* poartă o povară prețioasă, trupul liderului nostru, locotenentul Simon! Cadavrul lui se află alături de noi de 18 zile și nopți, fiind o mărturie a spiritului nostru camaraderesc. În tot acest timp, inamicul a tras asupra lui, încercând să ne distrugă pe noi. În cele din urmă, am străpuns încercuirea Roșilor; locotenentul este alături de noi, și asta-i bine!

Nu ne putem opri acum. Harkov a fost abandonat din cauza presiunii exercitate de inamic. Depozitele și clădirile au fost aruncate în aer; frumoasele conace, construite pe vremea țarului, au fost incendiate.

Stalingrad-Rostov-Harkov: marele triunghi se află acum în mâinile Roșilor, iar pentru noi este pierdut. Ne agățăm cu disperare de fiecare sat sau oraș. Însă dușmanul e prea

puternic. Trebuie să ne retragem după câteva ore de luptă amarnică. Chipurile noastre sunt pământii; o disperare cruntă ne copleșește inimile, cel mai mare dușman al nostru. Sunt -40°C; stratul de zăpadă e la fel de înalt ca noi. Caii nervoși și învăluiți în aburi nu mai pot trage nici măcar săniile goale. Micul nostru grup devine tot mai mic, doar jumătate dintre soldați mai pot lupta. Răniții, mulți dintre ei suferind de degerături, își armează carabinele și trag. Se împleticesc prin zăpadă; fețele lor sunt schimonosite de durere. În mijlocul vijeliei, unii cad și se pierd de grupul care ar fi trebuit să-i ajute.

Tancurile Roșilor sosesc de pretutindeni. Brusc, le putem vedea siluetele pe ambele margini ale drumului. Avioanele Stuka ajung mereu la timp pentru a ne scoate din impas. Ne continuăm alergarea prin zăpadă. Totul e atât de inutil! Gerul ne amorțește într-atât încât ne pierdem voința de a supraviețui. Cui îi mai pasă de șrapnelele obuzelor de tanc și de ricoșeurile gloanțelor trase de carabinele inamice? Suntem obosiți, incredibil de obosiți.

După vremea relativ mai blândă de ieri și de alaltăieri – temperaturile au variat între -l 5° și -29°C –, apare acum o schimbare bruscă. Suflă un vânt șuierător și înțepător, măturând zăpada de pe străzile largi. Un cer cenușiu, murdar, de care soarele pare lipit ca o lămâie galbenă, începe să pălească.

Ne-am întâlnit și cu alte trupe care se retrag și care au suferit pierderi la fel de mari ca ale noastre. Ne croim împreună calea spre nord-est, formând o considerabilă forță de luptă. În timpul zilei luptăm și dormim în nămeți cu rândul. Noaptea, ne strecurăm pe lângă satele ocupate de inamic. Proviziile și muniția sunt pe terminate, dar starea de spirit e mai bună, pentru că de ici și de colo auzim despre divizii noi care ar trebui să atace din sud.

Secera subțire a lunii atârnă deasupra nopții negre ca smoala. Odată cu lăsarea întunericului, ne-am depărtat de inamic. La început, drumul este blocat de nămeți. Apoi urmează șuierăturile focurilor de pușcă și bufniturile puternice în zăpadă de la obuzele care explodează. Trupele de asalt se înșiruie de-a lungul valurilor deșertului de zăpadă. Cadavre zac peste tot, s-au întâmplat multe nenorociri. Și continuăm să mărșăluim, ca un iureș veșnic și dureros prin zăpada adâncă.

Acum stăm într-un subsol umed, în jurul unui bidon cu combustibil care înlocuiește cuptorul și ne bucurăm de confortul căldurii. În dimineața asta am străpuns ultima linie a sovieticilor. Sângele întunecat al cailor încă ni se mai lipește de uniforme, datând din perioada în care a trebuit să ne întindem de-a lungul șoselei, în spatele cadavrelor calde. Acești cai scunzi și îndesați de stepă au salvat viața câtorva camarazi.

Dar să nu ne mai gândim la toate astea. De fapt, nici măcar nu mai vrem să reflectăm asupra trecutului! Nu dorim decât să ne așezăm în cerc, să ne încălzim mâinile înghețate la foc și să simțim cum căldura ni se răspândește încet, foarte încet prin trupuri. Uitându-ne unii la ceilalți, încercăm să zâmbim. Unde e iarna? La ușă? Unde e groaza? Probabil că am depășit ultima limită. Afară, moartea încă mai bântuie pe străzi. Artileria sovietică grea bombardează partea nordică a orașului. Însă noi stăm în jurul bidonului de combustibil aprins și încercăm să zâmbim. Suntem în siguranță și acum ne e dor de casă. Tânjim să ne alăturăm bravei noastre divizii. Am auzit că luptă cu vitejie.

Însă chiar în momentul acesta avem o singură întrebare, cum ajungem la Oriol? Cu ajutorul unor șmecherii și al mai multor țigări, ne asigurăm de câteva vagoane de tren descoperite [*Rungenwagen*] care să se îndrepte spre nord în această seară frumoasă. (Frumoasă nu este deloc un cuvânt potrivit în condițiile date, având în vedere viforul înghețat care biciuiește șinele de tren.) Călătoria se transformă într-o suferință fără margini și se răspândește din nou zvonul că acestea sunt ultimele săptămâni petrecute de infanteriști în Est.

Vorba șuierătoare *„scheisse”* [rahat] este înjurătura folosită deopotrivă de generali și de soldați, iar acum o auzim și din gura populației ruse. Expresia brută este simptomatică pentru situația de ansamblu a războiului. Ea caracterizează dezamăgirea și furia, repulsia și nerăbdarea. Însă un strop de umor îndulcește totul, chiar dacă e vorba de o glumă morbidă. Dar să nu disperăm; în cazul în care nu avem ce mânca, dacă vehiculele se împotmolesc în zăpadă sau noroi, dacă mitraliera e acoperită cu un strat de gheață atunci când schimbăm pozițiile, ori dacă nu primim scrisorile trimise de acasă, folosim un singur cuvânt: *scheisse*!

Ne oprim două ore în Gomel. Aceasta este zona în care „glorioasa” Armată a 8-a Italiană și-a stabilit cartierul general. Nu este o reuniune prietenească. Circulă zvonul că unora dintre băieții ăștia nu li s-a permis să plece în permisie timp de doi ani și că mai multe regimente au fost decimate. Nu știu dacă este adevărat, dar cu siguranță că li s-a dat o lecție.

Suntem acum în Oriol. Am lăsat în urmă pădurile infestate de partizani și atacurile aeriene. În aceeași zi ne întâlnim cu camarazii dispuși în formație de luptă în Oriol. Acum suntem acasă; gata să ne confruntăm cu următoarele aventuri.

Acesta este momentul în care o forță invizibilă absoarbe toată culoarea și lumina peisajului înconjurător și îl inundă cu un strat cenușiu, culoarea națională dezolantă a acestei țări. Țara asta este de cele mai multe ori deprimantă – dar parcă niciodată atât de intens ca acum. E ora cinci, iar în buncărul nostru este întuneric. Fanta îngustă oferă doar o imagine cenușie și vagă despre ceea ce se află afară. Mica noastră sobă licărește, focul trosnește și scoate scântei. În timpul acestor ore mohorâte ne bucurăm de căldura focului. Acest lucru nu e posibil în timpul zilei, deoarece ar trăda localizarea poziției noastre.

E de neînțeles faptul că, în pofida apropierii de front, încă ne mai putem bucura de un moment de liniște, în care să reflectăm și să visăm. Mica noastră sobă nu este înconjurată doar de căldură, ci și de emoțiile noastre tăcute. Ședem în jurul ei și fumăm, rupând tăcerea doar cu câteva propoziții.

Soarele apune, încețoșând conturul peisajului și atenuând duritatea frontului.

Acum e momentul pentru pâinea prăjită. Soba a atins temperatura potrivită și începe plăcuta ceremonie a soldatului. Tăiem felii mari din pâinea neagră și o așezăm pe sobă. Feliile devin maronii și crocante; mirosul de neuitat al pâinii umple spațiul înghesuit al buncărului. Este mirosul care ne amintește de zilele de altădată, de tihna și de farmecul lumii. Există numeroase modalități de a prăji pâinea, iar asta îți permite să distingi caracteristicile oamenilor din buncăr: lacomul, relaxatul, nepăsătorul și apaticul. Experimentatul este răbdător, dar începe să viseze atunci când stă în picioare lângă sobă și este distras, chiar și pentru scurt timp, de la realitatea chinuitoare.

Afară s-a lăsat bezna. Se trag primele focuri, obuzele urlă prin viscolul înghețat. Imagini trecătoare ale vieții de acasă ne trec rapid prin fața ochilor; fumul albăstriu al pâinii prăjite s-a risipit; tranșeele îi solicită din nou fiecărui soldat întreaga atenție. Se aud exploziile obuzelor; tot mai multe explozii – mii, zeci de mii – nenumărate obuze, fără oprire. Nu mai poți face deosebirea între explozii. Acum se aude un zgomot continuu de trosnete și pocnituri, un vacarm fără de sfârșit. Timpul nu mai trece, fiecare minut pare o oră.

Ne târâm în buncăre și în adăposturi. La început, încă mai vorbim, dar pe urmă devenim din ce în ce mai tăcuți. Sperăm ca exploziile să se oprească și inamicul să atace. Însă acum trebuie să îndurăm acest răpăit de tobă interminabil.

Afară, peisajul își schimbă încet înfățișarea înzăpezită. Șrapnelele distrug camuflajul și scutură zăpada de pe crengi. înfiorătoarea vijelie învârtejește zăpada în toate direcțiile. Însă zgomotul exploziilor acoperă urletul vântului. Exploziile pârjolesc pământul și înghit zăpada, care se transformă într-o masă neagră-verzuie. Bucăți încinse de metal – schije și fragmente zimțate de mărimea unei palme – șuieră prin aer. Așa stau lucrurile de trei zile, cu câteva pauze de scurtă durată. Focul se oprește numai atunci când atacă bolșevicii. Dar pentru că i-am învins de fiecare dată, în pofida tancurilor și a efectivului superior, îngrozitorul lor foc cu obuze se declanșează din nou și ne împroașcă cu o incomparabilă și profundă sete de răzbunare. Și apoi, albul zăpezii începe treptat să se înnegrească.

Roșii își desfășoară oamenii și armamentul cu brutalitate și nechibzuință. Ici și colo reușesc să ne străpungă linia frontului. Pierderile lor sunt aproape la fel de grele ca ale noastre. Câțiva camarazi zac liniștiți în fundul tranșeelor; fulgii de zăpadă s-au depus pe chipurile lor împietrite.

Este duminică. O liniște sinistră domină peisajul dezolant după luptele amarnice din ultimele trei zile. Solul arid este descoperit de tancurile bolșevice incendiate. Există numeroase astfel de pete pe tot cuprinsul terenului, nemișcate și tăcute.

Ne obișnuim cu faptul că atacurile inamice sunt urmate de alte atacuri, chiar și după ce i-am secerat de peste zece ori. Ne obișnuim cu masele de inamici de culoarea pământului, care par să crească direct din sol și avansează ca un tăvălug, ieri, azi și,

cu siguranță, și mâine. De multe ori ne întrebăm în timpul orelor care se scurg între atacuri: oare morții au înviat?

Toate gândurile sunt concentrate asupra momentului prezent atunci când obstacolele ne înconjoară zi după zi, când un potop de încărcături explozive este aruncat spre noi, când grenadele urlă fără întrerupere, când bombele explodează și tancurile scârțâie strident. Toate acțiunile și gândurile noastre sunt concentrate asupra supraviețuirii. Și am învățat să urâm. Ne-am văzut camarazii zăcând la pământ, aproape de nerecunoscut; chiar și așa, nouă ne erau dragi și-i prețuiam. Târziu în viață, am învățat să urâm, iar asta nu ne stătea în fire; și să gândim că înainte totul era așa de ușor. Dar nu e încă prea târziu.

Primim scrisori. Conținutul lor e mai grav decât în ultimele săptămâni. El ne dezvăluie starea din patrie și grijile pe care oamenii și le fac pentru noi. Luptele noastre sunt grele și neîncetate, cum n-au mai fost niciodată până acum. Știm că cei de acasă sunt conștienți de acest lucru. Acum e vorba de o luptă pentru supraviețuire, pentru absolut orice.

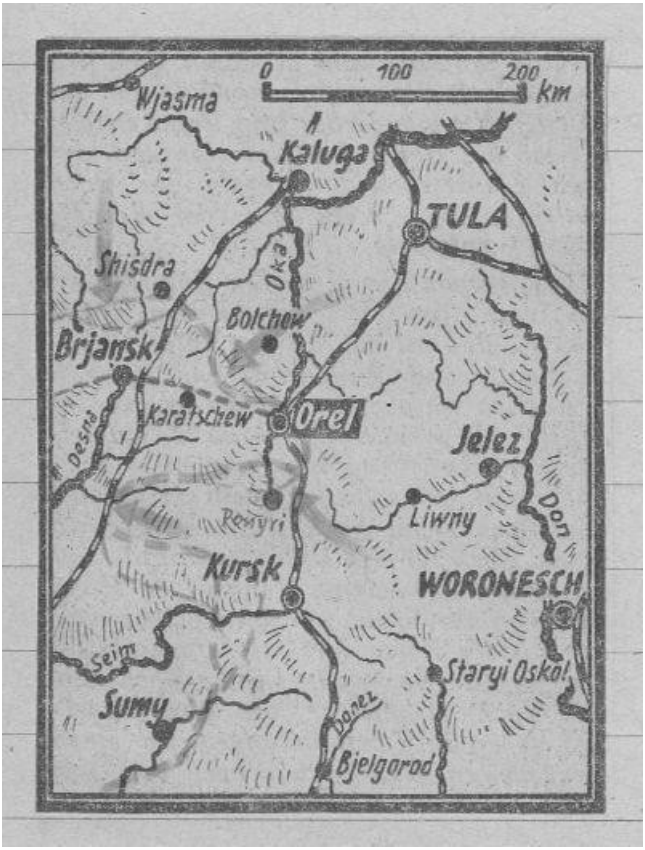

Harta sectorului Oriol de pe Frontul de Est.

Oriol

Aproximativ 20 de fascicule luminoase scrutează cerul. Este noaptea bombardierelor. Ieri, avioanele ruseşti au aruncat fluturaşi de propagandă, care anunţau atacuri teroriste şi sfătuiau populaţia civilă să plece din oraş. Bombe de toate mărimile cad prin întunericul nopţii. Focuri de artificii interminabile şi ciorchini de bombe cu magneziu – cunoscute şi sub numele de *Christbaume* [pomi de Crăciun] – ilumineză cerul cu o strălucire de un roşu închis, obuzele antitanc se prăbuşesc ca stelele căzătoare, iar şrapnelele bombelor produc fulgere de culoare galbenă – un adevărat *Hexensabbath* [Sabatul vrăjitoarelor]. Noaptea aceasta aduce după sine pierderi grele în rândul oamenilor şi al armamentului nostru. Din cauza acestor nopţi infernale, în săptămânile viitoare mesele vor consta doar în margarină, iar raţiile vor fi minime.

Acum este mai multă linişte pe front. Într-o dimineaţă ni se spune să părăsim poziţia actuală pentru a-i sprijini pe camarazii aflaţi mai în urmă. Suntem la şase kilometri în spatele liniei principale a frontului. După zece ore de somn binefăcător, întrerupt doar de două ori de bombele lui *Ivan,* suntem într-o stare de spirit bună şi ne bucurăm de micul dejun. În asemenea circumstanţe, această imagine este senină şi liniştită şi suntem foarte uimiţi atunci când *babuşka* noastră îşi mută catrafusele jalnice într-un loc sigur. Dă jos de pe perete cele câteva fotografii şi oglinda complet mată, apoi şi icoana din colţ. O întreb de ce face asta, dar ezită să-mi dea un răspuns. Între timp, camarazii mei îşi strâng lucrurile. Experienţa retragerilor anterioare ne-a învăţat că, atunci când civilii îşi fac bagajul, e momentul să ne pregătim şi noi de plecare.

În ianuarie am fost în Budienîi şi în Valniki; în februarie, la Volceansk şi Belgorod. Mereu e la fel – suntem încartiruiţi în cocioabele din sat sau în clădirile de piatră în care măcar există ferestre.

Localnicii ne întâmpină cu bucurie şi servilism, citindu-ne pe buze dorinţele. Ne culcăm pentru a recupera ceva din somnul pierdut. Când ne trezim, o strigăm pe Matka [una dintre femeile din colibă], pentru că focul s-a stins în timpul nopţii şi acum

dârdâim de frig. Dar nu vine nimeni. Ne uităm în jur; toată familia a dispărut.

Așteptăm câteva ore o explicație, ore pline de o nefirească liniște duminicală. Brusc, suntem înconjurați de tirul armelor și de explozii. Suntem deja familiarizați cu acest zgomot chinuitor, întrerupt doar de momente scurte de liniște, după care urmează ploaia de explozii a focurilor de baraj. Concertul infernal a început la asfințit și a durat, aproape fără întrerupere, până la miezul nopții. Apoi, dintr-odată, se oprește la fel de brusc cum a început. Auzim alarma. Sovieticii au pătruns în oraș; s-a dezlănțuit lupta nocturnă pentru clădiri.

Populația civilă a fugit deja din Belgorod cu o săptămână înainte ca sovieticii să ocupe orașul. Dar noi am râs de ambuscada Roșilor, considerând-o imposibilă. Frontul era departe, foarte departe. Apoi, într-o dimineață, în zona de încartiruire nu se mai afla picior de civil, în schimb tancurile rusești ajunseseră în fața clădirilor.

Ne-am învățat lecția. Ne amintim acum, cu sentimente contradictorii, de pregătirile grăbite ale *babușkăi.* Starea de bună dispoziție s-a dus. Toți civilii din cealaltă locuință au dispărut și ei fără urmă. Faimoșii șobolani au părăsit vaporul care se scufundă.

Ar trebui să ne demontăm telescoapele; o să ne confruntăm cu o mulțime de probleme! Îi cunoaștem de multă vreme pe indivizii ăștia. De obicei, civilii stau ca gândacii în colibele lor; nu fug atunci când sunt amenințați de bombe sau grenade. Dar acum civilii au dat bir cu fugiții, pentru că se așteptau ca atacurile Roșilor să vizeze toate clădirile. Sistemul lor de comunicare este mai straniu decât toate tobele tribale din Africa. La căderea întunericului, aproape toți civilii dispar, tăcuți ca o duhoare grea.

În jurul orei 19, dinspre front se aud un huruit și un trosnet puternic. Puțin mai târziu, sosește un curier al regimentului și ne anunță că Roșii au străpuns linia frontului și că se află acum la 1.000 m de sat.

Bătălia pentru sat durează două zile și două nopți. Ne străduim din greu și reușim să-i respingem pe sovietici. În a treia zi, HKL [*Hauptkampflinie* – principala linie a frontului] este

restabilită. În același timp, civilii se întorc, zâmbind prietenoși și inocenți ca niște prunci, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ferestrele ciuruite de gloanțe sunt reparate, pereții distruși sunt acoperiți, iar găurile din acoperișuri sunt astupate. *Babușka,* Matka și copiii muncesc din zori și până la asfințit. Seara, numeroasa familie șade în jurul cuptorului sau se întinde pe podea. Depozitul nostru de muniție se află in capătul satului. Deși nu este cea mai bună soluție, nu reprezintă totuși o problemă, deoarece *Ivan* nu ne-a mai vizitat de multă vreme și, în plus, e bine camuflat. Zăpada e foarte moale, însă vântul înghețat suflă cu putere. Noaptea, ne cufundăm în culcușurile noastre de paie complet epuizați. La fel ca în celelalte nopți, am vrea ca gazdele noastre să se retragă ca să putem dormi un somn bun pe saltelele de paie. Dar nimeni nu face nicio mișcare. Încercăm să ne ascundem capetele sub perne. După-amiază, gazdele au rămas în colibele umede, dar calde. Mai târziu, au dispărut împreună cu soțiile și copiii în depozitul de cartofi. Când i-am găsit, au rânjit cu sfială, dar n-au vorbit cu noi.

În cele din urmă, ne găsim locul și jurăm că-l împușcăm pe cel care ne va tulbura somnul. Ne trezim brusc. Câteva bucăți din fereastră au aterizat peste mine; cioburi și sfărâmături se văd peste tot, iar lângă cuptor o așchie cât palma s-a înfipt în peretele de lut. Huruituri și trosnete peste tot. Număr 53 de explozii de bombe. Avioanele lui *Ivan* zboară până la ora două dimineața. În urma lor, o treime din sat zace în ruină. Dar cel puțin n-au reușit să lovească depozitul de muniție, altfel tot satul ar fi sărit in aer.

Dimineață, apare din nou tot clanul și își repară casa cât poate mai bine. În alte trei nopți continuă să doarmă pe cuptor, dispărând apoi în depozitul de cartofi. Între timp, ne dăm seama ce fac acolo. Ne strângem bagajul și căutăm adăpost în gropile umede cu cartofi.

În seara asta, bombardierele rusești se reîntorc și distrug jumătate din ce a mai rămas din sat. Restul este făcut fărâme de explozia depozitului de muniție. Civilii sunt din nou mai bine informați. Dețin propria lor rețea de comunicare cu frontul rusesc. GFP [poliția secretă de campanie] se străduiește să le distrugă sistemul de comunicații. Dar în zadar!

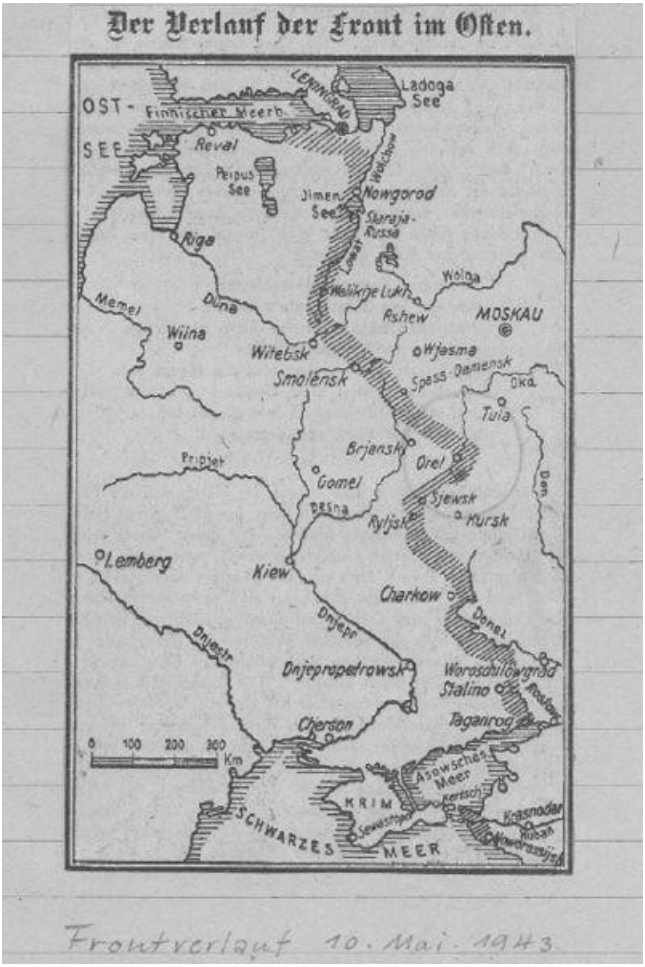

Frontul german din Est pe 10 mai 1943.

Am stat ore întregi pe drumul spre front, așteptând să îndrum camioanele către pozițiile lor. Plutoanele se grăbesc, artileria bodogăne; pământul vibrează din cauza roților care zdrobesc totul în cale. Pot vedea în spatele meu licărul țigărilor aprinse. Lopata mi se lovește de masca de gaze la fiecare pas. Un călăreț galopează în față. Cineva întreabă cât e ceasul: este două dimineața. La o cantină din apropiere se pregătește ceaiul. Mirosul de ceai cu rom răzbate până pe drum. Ustensilele de bucătărie zornăie. În fața noastră se aude un zgomot bubuitor, fâșii luminoase brăzdează cerul – gurile de foc ale artileriei grele. La mijloc răsună duduitul mitralierelor, la fel ca secundarul unui ceas de buzunar. În cele din urmă, la ora trei dimineața, ajunge și plutonul de camioane, care întârziase din cauza atacurilor lui *Ivan.*

După ce fumăm în liniște o țigară, ne continuăm înaintarea. Starea drumului e din ce în ce mai proastă, hârtoapele se înmulțesc.

În Mattuoie dăm peste zona de tragere. Exploziile sunt acum aproape de drumul nostru. Vehiculele se grăbesc să dea înapoi. Cineva strigă din ultima mașină: „Camionul cu muniție a fost lovit!” La capătul satului se vede o flacără strălucitoare care luminează traiectoria artileriei inamice. Situația se agravează. Cineva strigă: „Stop! Foc din nou! Adăpostiți-vă!” Pământul se cutremură în urma bufniturilor surde. Ne agățăm de pământ de parcă ne-ar putea asigura protecție. Schijele bâzâie și zbârnâie prin aer, întrerupte doar de bufniturile surde din depărtare, împușcăturile următoarei salve. Dar trebuie să înaintăm. Plutonul nostru trebuie să ajungă în poziție până dimineață.

Dăm peste drumul de bușteni, cel mai prost dintre toate. Nenumărate cratere pe ambele laturi și suntem atacați din nou la sol; avioanele de luptă rusești ne mitraliază.

Din satul Blașkatovo nu mai rămân decât niște grinzi fumegânde, diverse acareturi distruse, câteva coșuri izolate în centrul caselor prăbușite, colibe în flăcări și dezgustătorul miros de carne arsă. Suntem aproape de țintă. La ora 5:20 plutonul nostru se află în poziție, dar lipsesc doi camarazi.

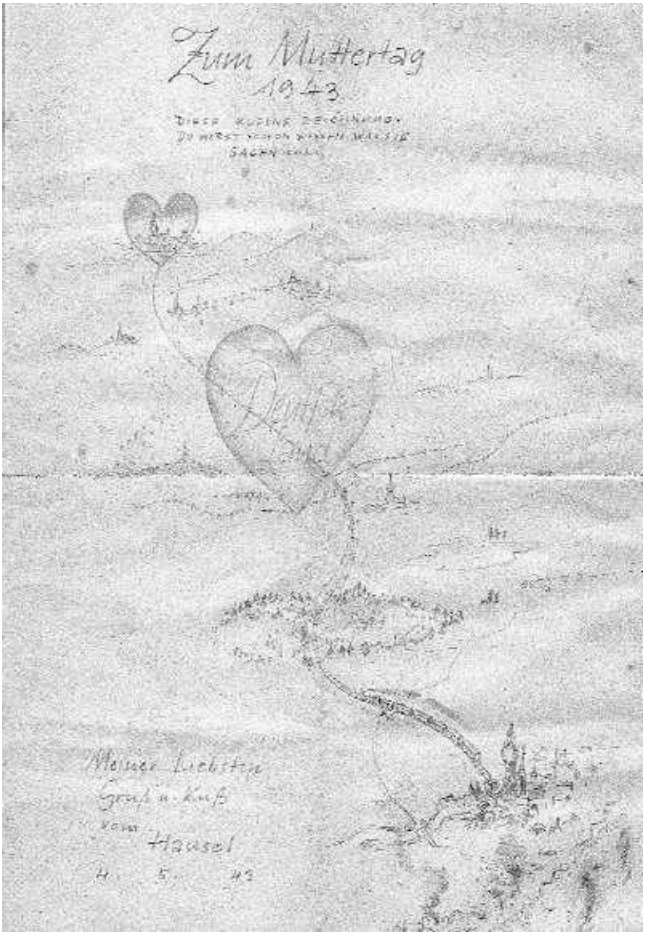

Ziua Mamei, 1943: „O să știi ce vreau să spun prin acest mic desen. Dragei mele, îmbrățișări și sărutări de la Hansel, 4 mai 1943.”
(Fotografie reprodusă prin bunăvoința Christinei Alexander și a lui Mason Kunze)

Sezonul noroios! Un soare strălucitor urmează după zăpada și furtunile cu grindină care au măturat stepa. Dezghețul se instalează după trei zile însorite. În a patra zi este atât de cald, încât apa se amestecă cu pământul și dizolvă totul, formând straturi de noroi și de murdărie. În ultimul weekend apa rezultată din topire ne-a ajuns până la genunchi și a umplut pâraiele și grădinile. Cât vezi cu ochii, se întinde un lac imens. Vehiculele ni s-au împotmolit. Ne trebuie trei-patru zile să urnim din loc un vehicul, deși altădată ne-ar fi luat doar o oră.

Avem noroc că cizmele au sosit la timp, asigurându-ne o protecție minimă împotriva apei înghețate. Toată lumea se pregătește să trăiască precum amfibiile. Sunt distribuite medicamente pentru bolile comune, la fel ca anul trecut. Vremea e oribilă, în plus, suntem atacați la greu ziua și noaptea.

În aceste zile se întâmplă ceva minunat. Sosește un batalion de soldați tineri, cu chipuri proaspete și echipament nou. Cizmele lor strălucesc, iar oalele și tigăile n-au mai fost puse niciodată pe un cuptor rusesc, deși am observat asta mult mai târziu. Minunat este că mărșăluiesc în rânduri de câte trei și cântă! Ieșim afară din colibele grav avariate de obuze și din buncărele care sunt acum căminul nostru, și nu suntem capabili să înțelegem un astfel de miracol. Rămânem tăcuți, în uniformele noastre de camuflaj, acoperiți de o crustă de noroi, și ne atingem neîncrezători fețele aspre. Trec pe lângă un șir de morminte cu cruci deasupra și am impresia că vocile le tremură pentru o clipă. Lăsăm capetele în jos și ne uităm la cizmele noastre ude și înnoroiate. Cineva face o glumă, crudă în astfel de circumstanțe: „Se vor opri din cântat destul de repede.” Dar nimeni nu râde, nimeni nu-l aprobă pe glumeț. Știm cu toții că acești camarazi tineri abia sosiți din patrie vor parcurge ultimii doi sau trei kilometri până la poziții fie în mai multe șiruri, fie în șir indian. Toți își vor ține armele în mâini pentru a nu le lovi de ustensilele de gătit. Pentru o clipă, vor fi uimiți când vor primi instrucțiuni să-și golească buzunarele pantalonilor și paltoanelor și să pună totul în buzunarele de la piept. Și vor tremura atunci când vor înțelege scopul acestui ordin. Același lucru ni s-a întâmplat și nouă când am sărit în tranșee. Apa înghețată ne-a ajuns până la piept și ne-a intrat în cizme; pantalonii ni s-au lipit

de coapse. Dar vor îndura totul, așa cum am făcut și noi. Se vor bucura de binecuvântarea sobei din buncăr; căldura ei va alunga apa din pantaloni și din ciorapi sub formă de pârâiașe lăptoase. Iar când uniformele lor vor fi acoperite de obișnuita crustă de lut, nimeni nu-i va mai putea deosebi de noi.

Se gândesc mult la noi, iar noi aproape că simțim o anumită tandrețe față de ei. Le invidiem cântatul, care ne trezește amintiri vechi.

Iarna asta a fost foarte aspră. Ar fi putut să ne înghețe inimile, să ne șteargă zâmbetul de pe față și să ne facă să uităm cântecele. Gerul năprasnic, vijeliile, zilele de înfometare și nopțile fără somn au lăsat în urmă riduri adânci pe fețele noastre asprite.

Din când în când, mai primim aceste scrisori de acasă, excesiv de ingenioase, care ne întreabă despre starea de spirit de pe front. Clătinăm din cap neîncrezători când citim astfel de întrebări prostești. Civili nătângi! Noi suntem soldați care luptă pe front!

Vijelia suflă peste stepă, spre est, a doua furtună din Mongolia. Trebuie să ne aplecăm trupurile contra vântului. Pas cu pas, săpăm pământul și reușim astfel să ne păstrăm poziția. Nu se știe cum de suntem capabili să supraviețuim în urma acestei ierni. Cei de acasă să nu ne ceară să vorbim despre asta. Dacă scrâșnești din dinți în timpul lungilor luni de iarnă, ai dificultăți mai târziu cu deschiderea gurii. Mai bine să nu fim întrebați nimic în viitor. Rămânem fermi pe poziție și luptăm – și vom continua să luptăm. Nu vrem deloc să ne gândim la asta, vrem să uităm totul. Iar acum camarazii trec pe lângă noi cântând. Păstrăm convingerea că inima noastră este blindată cu gheață și oțel. Acum, când o simțim bătând din nou, ne dăm seama cât de tare ne-a afectat iarna. Camarazii noștri ar trebui să continue să cânte. Trebuie să stăm unul lângă altul: noi, cei ieșiți din purgatoriul iernii, și camarazii cu inimi tinere și încredere inocentă.

Azi-noapte a început să bată un vânt proaspăt, care a măturat norii ce acoperiseră soarele. Într-o săptămână, apa și noroiul, împotriva cărora am dat o luptă pe care am pierdut-o, dispar. Dar nimeni nu este încă pregătit să creadă în miracolul primăverii. Primii nori de praf de pe drumurile uscate ne

determină să aruncăm în jur priviri bănuitoare. Poate că natura ne joacă o festă crudă. Dar suntem bucuroși că primăvara a sosit într-un mod atât de plăcut.

Acum în sectorul nostru este liniște. Asalturi ocazionale ale artileriei inamice; câteva atacuri ale forțelor aeriene Roșii. Buncărele noastre sunt sigure și țin piept bombelor. Au fost fortificate cu scânduri și grinzi de cale ferată. Până cu puțin timp în urmă nu credeam că e posibilă pe front o asemenea liniște, și nici o vreme atât de neobișnuit de blândă. Acum însă se pare că *Ivan* s-a predat. Din când în când, chiar ne putem odihni o oră sau două. Ne amintim adesea de săptămânile dure ale „bătăliei de iarnă din Oriol”.

În a doua jumătate a lui februarie lupta s-a concentrat în principal în partea vestică a Oriolului, urmată câteva zile mai târziu de o ferocitate fără precedent în sud-estul orașului. Inamicul și-a concentrat batalioanele, tancurile și artileria grea în ambele zone. Prin urmare, nu ne-a surprins faptul că bubuiturile artileriei au început într-o dimineață înghețată de februarie.

Tot ce s-a întâmplat până acum în acest sector de neînvins a fost pur și simplu iadul pe pământ. Chiar și luptătorii experimentați din tranșee nu s-au mai confruntat niciodată cu un atac atât de feroce. Rușii au lansat un asalt masiv cu ajutorul infanteriei, care a constat din 120.000-200.000 de soldați, 400 de tancuri și 120-l50 de baterii, un număr extraordinar de mare pentru Frontul de Est. E aproape de necrezut că diviziile germane au putut rezista acestui asalt copleșitor, însă inamicul a fost pe deplin conștient de acest lucru. Nu în ultimul rând, pierderile importante de vieți și de materiale, cauzate de încercările zadarnice de a străpunge același sector, i-au învățat pe bolșevici că apărătorii rămân fermi pe poziție în ciuda forțelor adverse mult superioare. Țelul bolșevicilor, prinderea Oriolului într-un clește dinspre nord spre sud în aceeași locație, i-a determinat să desfășoare resurse enorme. Ne-am dat seama încă din primele ore ale masacrului că era esențială apărarea bastionului din Oriol, cel mai estic punct al întregului front. De asemenea, am mai fost conștienți și de faptul că am fi putut avea aceeași soartă ca a bravilor noștri camarazi din Stalingrad.

În afară de cleștele nord-sud, cu puncte de atac la Bolciov și Ponîri, sovieticii au desfășurat încă două vârfuri de lance la vest de Șisdra, în direcția Brizusk, și la Ligov. Mai mult decât atât, zona împădurită Karacev din Gomel este o uriașă mlaștină lată de 500 km, imposibil de străpuns pe timp de iarnă. În plus, este ocupată de mii de partizani și de trupe aeropurtate regulate. Una din două reaprovizionări a fost jefuită de bandiți. Nu putem decât să ținem cu dinții de poziție până în pânzele albe. Nu există deliberări legate de metodele noastre. Poziția este foarte clară. Singura noastră șansă de supraviețuire a fost să ne apărăm. Este o luptă dură pentru cei care nu mai au nimic de pierdut. Această revelație îngrozitoare a făcut ca totul să fie ușor la vremea respectivă. Mulți soldați au întâmpinat moartea cu un zâmbet pe chipurile lor palide.

23 februarie: A început focul de baraj al artileriei grele, acoperind pozițiile și fortificațiile germane. Bombardierele își aruncă încărcătura de-a lungul tranșeelor și, în plus, avioanele de luptă blindate coboară în viteză spre câmpul de luptă și ne iau la țintă cu mitralierele.

Apoi începe să înainteze primul val al infanteriei și al tancurilor bolșevice. Este deopotrivă înspăimântător și unic. Dar n-ar trebui să vorbim despre asta. Ne apărăm cu un curaj susținut de disperare și ne mânuim armele ca niște meseriași încercați.

Se pare că totul e în zadar. Aprige sunt atacurile neîncetate asupra pozițiilor noastre și asupra a tot ce mișcă sau se ițește deasupra peisajului de iarnă. Prea crunte sunt avioanele de luptă omniprezente care zboară în grupuri, ca niște păsări albe ale morții, cu mitralierele coborâte atât de aproape deasupra principalei linii a frontului. Sunt prea multe tancuri și prea multă infanterie; șapte divizii de infanterie și patru brigăzi de tancuri chiar în primele zile ale atacului! Inamicul reușește să străpungă, desfășurându-și infanteria și, mai târziu, noile brigăzi de tancuri. În primele cinci zile, sunt distruse 121 de tancuri, iar a doua zi sunt desfășurate alte 80! Vremea proastă îngreunează acțiunile derulate de Luftwaffe. Pierderile sunt foarte mari. Fiecare zi aduce cu ea o nouă criză, pe care o putem rezolva numai cu eforturi supraomenești.

1-6 martie: În aceste prime zile ale lunii martie ne deplasăm spre sectorul sudic, unde se formează un nou punct central. Inamicul și-a desfășurat cele patru armate și un comandament al forțelor aeriene în zona cuprinsă între Kursk și Oriol. Încearcă mereu să pătrundă prin brețele diviziilor decimate ale aripii drepte și să încercuiască întreaga aripă de sud. Bătălia a ajuns acum la apogeu. Încă de la începutul ofensivei, la sfârșitul lui februarie, inamicul a înregistrat 35.000 de morți, 280 de tancuri distruse și 140 de avioane doborâte.

În pofida acestor pierderi uriașe, spiritul combativ al dușmanului rămâne intact. Asaltul său este îndreptat către vest. Continuăm să-i respingem loviturile la sud-vest și la nord de Oriol. Între timp, inamicul ne atacă flancurile cu diviziile motorizate și cu tancurile. Totodată, desfășoară forțe puternice în alte trei poziții: la sud-est de Oriol, în cea mai apropiată zonă de oraș, la nord de sectorul Șisdra și la vest de noi. Toate atacurile sunt susținute de artileria grea, fără să mai punem la socoteală numeroasele tancuri.

7 martie: Distrugem 77 dintre cele 90 de tancuri grele. Luptele continuă cu o ferocitate incredibilă până pe 10 martie, soldate cu pierderi grele de ambele părți. Situația rămâne pe muchie de cuțit. Muniția și proviziile noastre sunt epuizate – cele mai importante linii de aprovizionare sunt amenințate sau atacate deja de inamic. Ajungem la concluzia amară că acesta ar putea fi sfârșitul. Încă două zile, și totul se va termina.

12 martie: Se întâmplă un miracol. Nu se mai declanșează obișnuitul atac masiv de dimineață. Încă mai zboară peste tot schije de metal, dar într-o cantitate neînsemnată comparativ cu zilele trecute. Însă noi am încetat să mai credem în miracole cu multă vreme în urmă, și bănuim că în spatele absenței atacurilor se ascunde vreo capcană diabolică. Simțurile noastre sunt ascuțite la următorul atac. Dar nu se schimbă nimic, nici în timpul nopții, nici în cursul zilei următoare. Primim un mesaj în care se spune că trupele noastre au lansat un contraatac în Harkov, acesta fiind probabil motivul diminuării bruște a numărului de operațiuni de luptă. Mai există încă o mulțime de

unități inamice în zona în care ne confruntăm acum cu noile realități. Scopul lor operațional este acum în pericol și, prin urmare, sunt temători. Bătălia din Oriol s-a sfârșit.

Celei de-a doua ierni teribile îi urmează o primăvară timpurie, cu mult soare. Ne uităm recunoscători din tranșeele noastre pline cu zăpadă topită la cerul albastru, strălucitor. Soarele se află în mijloc, ca un simbol al încrederii în victorie. Vom supraviețui!

Primăvara a sosit mai repede decât ne așteptam. Ultima zăpadă s-a topit acum câteva săptămâni. Din cauza căldurii văratice și a secetei, noroiul care acoperea tot peisajul a dispărut în câteva zile. Pe front, suntem din nou stăpânii destinului nostru. Plutoanele se scurg unul după altul pe drumurile acoperite de norii de praf stârniți de panzere, *Sturmgeschütze,* mortiere și tunuri cu țeava lungă. Miroase din nou a ofensivă majoră. Vom ataca în câteva săptămâni. Noi? Nu cred. Bănuiesc că vom fi adunați și pe urmă desfășurați pentru a lupta pe front. Dar vom vedea.

Primii camarazi au plecat deja în permisie, și îmi vine și mie rândul peste câteva săptămâni. Acum sunt din nou copleșit de sentimentul straniu că, deși sunt atât de aproape să-mi ating țelul a mii de visuri fericite, mi s-ar putea întâmpla ceva. O durere de dinți persistentă, o migrenă sau diareea – brusc, totul capătă o semnificație majoră. Problema care se pune mereu este următoarea: sper că n-o să mă îmbolnăvesc. În ultimul timp sunt într-o dispoziție proastă!

Luftwaffe și forțele aeriene inamice au fost foarte active în ultimele zile. Zi și noapte, zeci de bombardiere și de avioane de luptă au traversat întruna cerul. Iar acesta este întotdeauna un semn grăitor; atunci când zboară *„Totenvögel”* [păsările morții], fie noi, fie inamicul plănuim evenimente importante. Este ca un cinematograf pentru soldații din linia întâi. Dar spectacolul nu este lipsit de primejdii.

6 mai: Astăzi avem parte de multă activitate. În zori, o escadrilă de bombardiere sovietice zboară peste linia frontului. Virează brusc și se întoarce; coboară abrupt și se apropie cu viteză mare de poziția noastră. Judecând după alte experiențe trăite, acum ar trebui să deschidă magaziile de bombe și să

lanseze asupra noastră o ploaie mortală. Dar nu se întâmplă nimic. În schimb, auzim mugetul familiar al avioanelor noastre de luptă. Ne lipim de pereții tranșeelor și urmărim derularea evenimentelor pe cerul dimineții, unde se dă o luptă pe viață și pe moarte. Au început manevrele strânse și focurile. Avioanele noastre de luptă se aruncă asupra bombardierelor mai încete, ale căror trăgători încearcă să le nimerească. Gurile de foc ale mitralierelor și tunurile de la bord scânteiază pe cer. Avioanele noastre de luptă atacă, apoi se ridică abrupt, cu motoarele urlând, pentru a ajunge deasupra bombardierelor inamice. Un bombardier sovietic se poticnește, își apleacă într-o parte aripa dreaptă, apoi se rotește în cădere și explodează când atinge pământul. În următoarele trei minute, alte patru bombardiere sovietice au aceeași soartă. Astăzi, 74 de avioane sovietice au fost doborâte în sectorul nostru.

Ieri au sosit primele tancuri *Tiger* și s-au poziționat pe o linie extinsă în spatele sectorului nostru. Asta ne dă un sentiment de siguranță, deoarece Roșii își adună și ei în partea cealaltă unitățile de tancuri. Frontul e înțesat de FlaK-uri de toate calibrele și dimensiunile.

Suntem liniștiți și încrezători de când s-a terminat iarna, iar soarele ne aparține numai nouă.

Nota editorilor:

Atunci când se încheie cel de-al treilea și ultimul jurnal al lui Hans Roth, acesta mai avea câteva săptămâni și pleca în permisie, așa că, probabil, a scăpat culminanta bătălie pentru Kursk, care a început pe 5 iulie 1943. În Kursk, în timpul celei mai mari bătălii din istorie, în care au fost implicați aproape două milioane de oameni, sovieticii au dovedit în cele din urmă că pot ține piept pe vreme bună unei ofensive germane. Din acest moment, sovieticii au deținut inițiativa strategică în Est, iar nemții nu au mai putut face altceva decât să încerce să amâne contrainvazia și să-i oprească pe Aliații occidentali care invadau dinspre mare teritoriile ocupate de germani.

Experiențele militare ale lui Hans Roth ulterioare încheierii celui de-al treilea jurnal nu sunt cunoscute, deși probabil că lucra la un al patrulea jurnal atunci când a murit, slabe fiind însă șansele ca acesta să mai iasă vreodată la iveală.

Se știe că a mai trăit un an, așa cum atestă documentele reproduse în paginile care urmează. Într-o notificare oficială adresată soției sale, Rosel, de Înaltul Comandament al Armatei Germane (OKH), aceasta era anunțată cu regret că Roth dispăruse în misiune.

La momentul acela, Divizia 299 infanterie se afla în linia întâi a Grupului de Armate Centru, la sud-vest de orașul Vitebsk. Lupta din anul anterior avusese loc în principal în sectorul sudic, iar nemții se așteptau la o revenire a ofensivelor sovietice în acea direcție. Totuși, profitând de mobilitatea lor superioară, datorată vehiculelor motorizate și altor provizii sosite din Vest, sovieticii schimbaseră în secret axa înaintării lor către centrul frontului.

Pe 22 iunie 1944, la a treia aniversare a invaziei germane, sovieticii au declanșat Operațiunea Bagration, o uriașă ofensivă surpriză care a făcut să se prăbușească frontul inamic. În analele germane, dezastrul este numit simplu „Distrugerea Grupului de Armate Centru”. Din cei o jumătate de milion de nemți de pe frontul central, 350.000 au pierit, fiind confruntați cu 2,5 milioane de atacatori sovietici.

Divizia 299 infanterie s-a numărat printre primele formațiuni germane lovite de această forță teribilă, fiind imediat copleșită. După toate situațiile pe muchie de cuțit din care a scăpat în timpul războiului, în cele din urmă, Hans Roth a fost obligat să cedeze. Notificarea oficială adresată de OKH lui Rosel afirmă că pe 25 iunie 1944 a fost declarat *vermisst.*

Documente finale

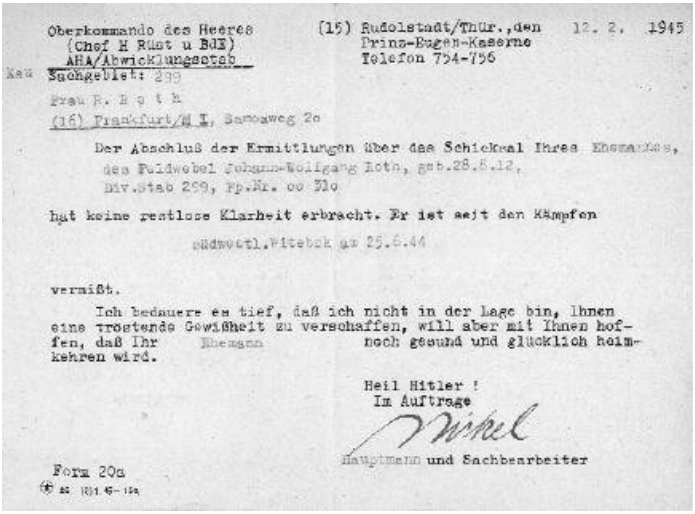

Oberkommando des Heeres
(Chef H Rüst u BdE)
AHA/Abwicklungsstab
Sachgebiet: 299

(16) Rudolstadt/Thür., den 12. 2. 1945
Prinz-Eugen-Kaserne
Telefon 794-756

Frau R. R o t h
(16) Frankfurt/M I, Samsweg 2c

Der Abschluß der Ermittlungen über das Schicksal Ihres Ehemannes, des Feldwebel Johann-Wolfgang Roth, geb.28.8.12, Div.Stab 299, Fp.Nr. 00 310

hat keine restlose Klarheit erbracht. Er ist seit den Kämpfen

südwestl.Witebsk am 25.6.44

vermißt.

Ich bedauere es tief, daß ich nicht in der Lage bin, Ihnen eine tröstende Gewißheit zu verschaffen, will aber mit Ihnen hoffen, daß Ihr Ehemann noch gesund und glücklich heimkehren wird.

Heil Hitler !
Im Auftrage
Rosel
Hauptmann und Sachbearbeiter

Form 20a

Notificarea oficială trimisă lui Rosel de Armata Germană, unde este descris modul în care soțul ei a dispărut la sud-vest de Vitebsk pe 25 iunie 1944. Mesajul se încheie cu urări de sănătate și noroc în cazul unei eventuale întoarceri acasă, deși toți cei care i-au citit jurnalele ar trebui să se îndoiască de faptul că Hans Roth ar fi îngăduit vreodată să fie luat prizonier.

Documente finale

DEUTSCHES ROTES KREUZ
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
SUCHDIENST MÜNCHEN

DRK-SUCHDIENST 8 MÜNCHEN 40 INFANTERIESTRASSE 1a

Frau
Rosa Roth
Frankfurt/M.
Johanna Kirchnerstr. 20

UNSER ZEICHEN: N 4 a TAG:
IM ANTWORTSCHREIBEN NICHT VERGESSEN

Betr.: Ihr Suchantrag nach Johann Wolfgang R o t h, geb.28.8.12, in Hanau/M.

Sehr verehrte Frau Roth,

im Rahmen unserer Nachforschungen wurden alle uns zugegangenen Angaben und Informationen über das Schicksal Ihres Angehörigen überprüft. Über die individuellen Ermittlungen hinaus haben wir besonders die Möglichkeit untersucht, ob der Verschollene in Gefangenschaft geraten sein könnte. Dabei ist den Kampfhandlungen, bei denen Ihr Angehöriger und weitere Soldaten der gleichen militärischen Einheit vermißt wurden, genau nachgegangen worden. Das Ergebnis ist in einem Gutachten festgehalten, das Ihnen Aufschluß über unsere Nachforschungen und Einblick in die für den Verschollenen entscheidend gewordene Phase des Kriegsgeschehens gibt.

Wird am Ende der Darstellung auch der Schluß gezogen, daß Ihr Angehöriger zu den Opfern des 2. Weltkrieges gezählt werden muß, hoffen wir dennoch, Sie durch die Bekanntgabe des Nachforschungsergebnisses von jahrelang ertragener Ungewißheit zu befreien.

Der Verschollene wird nach unseren Unterlagen noch gesucht von

./.

Wir dürfen an Sie die Bitte richten, dem/der/den Suchenden von dem Gutachten Kenntnis zu geben.

Für Ihre freundliche Mithilfe bedanken wir uns herzlich.

Mit vorzüglicher Hochachtung

M. Heinrich
Direktor

Anlage:
1 Gutachten
1 Empfangsbestätigung
1 Merkblatt

FERNRUF: SAMMEL-NR. (0 89) 13 00 01 - FERNSCHREIBER: 40 01 07 - POSTSCHECK: MÜNCHEN 89 00
BANKEN: LANDESZENTRALBANK MÜNCHEN KTO. 796 014 14 - BAYER. VERBINDBANK MÜNCHEN, ZWEIGST. AM NORDRAD, KTO. 900 161

XII.69

O notificare postbelică a Crucii Roșii Germane, care o informează pe Rosel că nu mai există alte date despre soțul ei.

5 ZUR IIII.345/5o

15

Beschluss.

Der Graphiker Johann R o t h

geboren am 23.8.1912 zu Hanau am Main

zuletzt wohnhaft in Frankfurt am Main, Johanna Kirchnerstrasse 2o

wird für tot erklärt und der Zeitpunkt des Todes auf den 25.Juni 1944 festgestellt.

Die Entscheidung ergeht kostenfrei und wird nach Ablauf der einmonatigen Beschwerdefrist nach Veröffentlichung in der Verschollenheitsliste rechtskräftig.

Gründe.

Frau Rosa R o t h geb. Wolff, Frankfurt am Main, Johanna Kirchnerstrasse 2o

hat als Ehefrau

die Todeserklärung des oben Genannten beantragt.

Der Antrag ist gem. §§ 1 Abs.1, 3-7, 14-16, 16 des Verschollenheitsgesetzes vom 7.1o.39 und dem hess. Gesetz v.6.7.48 zulässig und begründet.

Durch eidesstattliche Versicherung der Antragstellerin vom 3.8.195o sowie durch Nachricht der Abwicklungsstelle vom 11.7.195o

ist glaubhaft gemacht, dass der oben Genannte als Angehöriger der deutschen Wehrmacht am Kriege teilgenommen hat, im Gefahrengebiet vermisst worden und seitdem verschollen ist.

Die Auskunft der Abwicklungsstelle der deutschen Dienststelle zur Benachrichtigung der nächsten Angehörigen von Gefallenen der ehemaligen deutschen Wehrmacht in Berlin-Wid. [illegible] hat vorgelegen.

Das Aufgebot ist durch Bekanntmachung in der Verschollenheitsliste A Nr. 1018 am ~~**~~ 1.9.195o veröffentlicht worden.

Vom Leben des Verschollenen ist bis zu dem auf den 23.1o.5o festgesetzten Zeitpunkt keine Nachricht bei Gericht eingegangen.

Als Zeitpunkt des Todes war gemäss § 9 Abs.3b des Versch.Ges. der Vermisstentag festzustellen.

Die Kostenentscheidung beruht auf der Verordnung v.4.1o.49 (R.G.Bl. I S.194 und der VO. des hess. Justizministers v.17.9.49 Just.Min.Bl. Nr.19).

Frankfurt am Main, den 23.Oktober 195o
Amtsgericht Abteilung 52
gez: Dr. v. Müllerstorff. Amtsgerichtsrat
Ausgefertigt:
[signature]
Justizangestellte als Urkundsbeamtin der Geschäftsstelle des Amtsgerichts Abteilung 52

Frau Rosa R o t h
Frankfurt Main
Johanna Kirchnerstr.2o

Amtsgericht Frankfurt am Main

Der Beschluß ist rechtskräftig.
Frankfurt (Main), den 19.12.1950
Geschäftsstelle des Amtsgerichts
Abteilung 5.
[signature] Justizinspektor

O altă notificare oficială către Rosel, de data asta de la Bundesrepublik, datată octombrie 1950, care confirmă faptul că soțul ei, Hans Roth, a dispărut în război.

Editorii s-au bazat pe un număr de lucrări publicate pentru a lămuri contextul jurnalelor originale ale lui Hans Roth. Printre el să citățm:

Careell, Paul, *Hitler Moves East, 1941-1943,* Winnipeg, CA: J.J. Federowicz Publishing, 1991.

Einseidel, Heinrich, Graf von, *The Onslaught: The German Drive to Stalingrad* (Cuvânt-înainte de Max Hastings), New York: W.W. Norton & Co., 1984.

Glantz, David M, *Kharkov 1942: Anatomy of a Military Disaster,* Rockville Centre, NY: Sarpedon Publishers, 1998.

Guderian, Heinz, *Panzer Leader,* New York: E.P. Dutton & Co., 1952.

Hoyt, Edwin P., *Hitlers War,* New York: McGraw Hill, 1979.

Lemay, Benoit, *Erich von Manstein: Hitler's Master Strategist,* Philadelphia: Casemate Publishers, 2010.

Manstein, Erich von, *Lost Victories,* Novato, CA: Presidio Press, 1982.

Meyer, Kurt, *Grenadiers,* Winnipeg, CA: J.J. Federowicz Publishing, 1994.

Mitcham, Samuel W., Jr., The Men of Barbarossa: Commanders of the German Invasion of Russia, 1941, Philadelphia: Casemate Publishers, 2009.

Niepold, Gerd, Battle for White Russia: The Destruction of Army Group Centre, June 1944, Londra: Brassey's, 1987.

Seaton, Albert, *The Battle for Moscow,* New York: Sarpedon Publishers, 1993.

Warlimont, Walter, *Inside Hitler's Headquarters, 1939-45,* Novato, CA: Presidio Press, 1990.

Zhukov, Georgi K., *Marshal Zhukov's Greatest Battles* (Ed. şi cu comentariu de Harrison Salisbury), New York: Harper & Row, 1969.

Cartea prezintă remarcabilele jurnale personale ale lui Hans Roth, soldat german dintr-o unitate de vânători de tancuri, care a participat la Operațiunea Barbarossa și la bătăliile care au urmat pe Frontul de Est. Cele trei caiete de însemnări zilnice au fost descoperite de nepotul acestuia, la 30 de ani după terminarea războiului. Ele conțineau o relatare nemijlocită despre brutalitate, măcel și moarte, care „nu se potrivea cu niciun film, documentar sau artistic”, despre al Doilea Război Mondial.

La începutul invaziei în Rusia, Hans Roth a făcut parte din batalionul antitanc *(Panzerjäger)* din cadrul Diviziei 299 infanterie, atașat Armatei a 6-a germane, de sub comanda lui Walter von Reichenau. Scriind pe măsura desfășurării evenimentelor, Roth redă misterul și tensiunea din timpul concentrării forțelor germane la frontiera sovietică în iunie 1941. S-a dezlănțuit apoi asaltul masiv al Wehrmachtului, iar Hans Roth a luptat pe front din prima zi a atacului contra Uniunii Sovietice până în iulie 1944, când a fost declarat dispărut în misiune. Deși soarta lui rămâne necunoscută, ceea ce a lăsat el în urmă este o incredibilă relatare directă și personală a sinistrului război purtat de Germania în Rusia. O relatare care a văzut, în cele din urmă, lumina tiparului.

Christine Alexander și **Mason Kunze** sunt nepoții lui Hans Roth, prin intermediul cărora a fost posibilă traducerea acestor jurnale și completarea lor cu date explicative. Christine locuiește în prezent în Carolina de Nord, iar Mason în California.

Contents

Primul jurnal
OPERAȚIUNEA BARBAROSSA
ŞI BĂTĂLIA PENTRU KIEV
Al doilea jurnal
MARȘUL SPRE EST ȘI
IARNA 1941-1942
Al treilea jurnal
RĂZBOIUL DIN LINIA ÎNTÂI ȘI
RETRAGEREA DUPĂ STALINGRAD